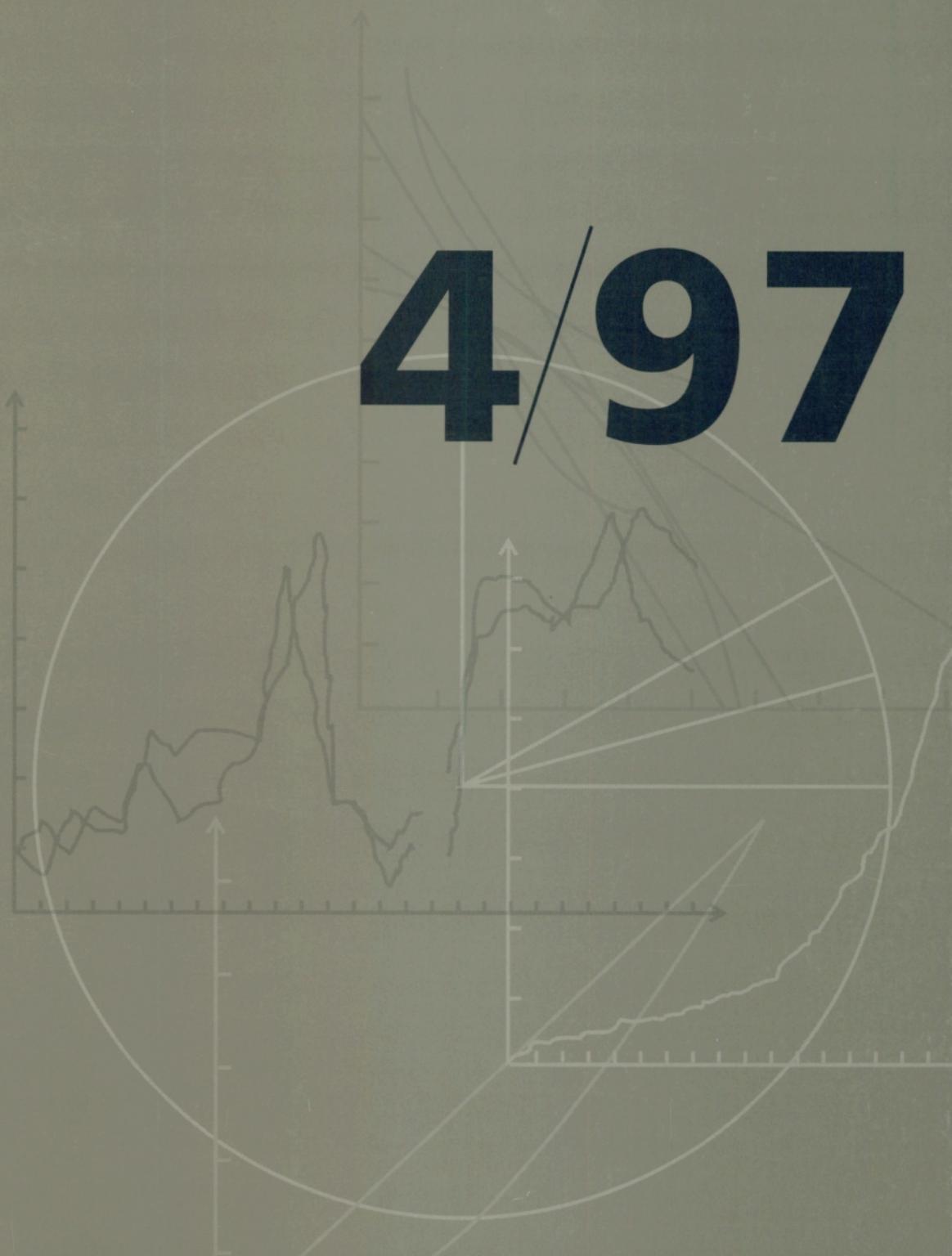

Økonomiske analyser

4/97

- Økonomisk støtte til barn og barnefamilier?
- Miljøvirkninger av norsk gassalg
- Nasjonalregnskapstall for 1978-1996
- Offentlige finanser 1978-1996

Økonomiske analyser

4/97

16. årgang

Innhold

Svein Longva og Thor Olav Thoresen:

Hvordan skal det gis økonomisk støtte til barn og barnefamilier? Noen resultater fra Barnefamilieutvalgets innstilling

3

Elin Berg, Pål Boug og Snorre Kverndokk:

Miljøvirkninger av norsk gassalg

15

Nasjonalregnskapstall for 1978-1996

26

Offentlige finanser 1978-1996

31

Godkjente doktoravhandlinger

34

Reiserapporter

34

Forskningspublikasjoner

35

Innholdsfortegnelse for Økonomiske analyser

og Economic Survey de siste 12 måneder

39

Tabell- og diagramvedlegg

41

Redaksjonen ble avsluttet tirsdag 13. mai 1997.

Økonomiske analyser

Redaksjonen: Øystein Olsen (ansv.), Iulie Aslaksen, Ann Lisbeth Brathaug, Helge Brunborg, Bodil M. Larsen, Kjersti-Gro Lindquist, Knut Astor Magnussen, Knut Moum og Knut Einar Rosendahl.

Redaksjonssekretær: Eva Ivås, tlf.: 22 86 45 70 (artikelstoff), Lisbeth Lerskau, tlf.: 22 86 48 06 (konjunkturoversikter mv.), telefax: 22 11 12 38. **Design:** Enzo Finger Design. **Trykk:** Falch Hurtigtrykk. **Redaksjonens adresse:** Statistisk sentralbyrå, Forskningsavdelingen, Postboks 8131 Dep., N-0033 Oslo. **Salg og abonnementsservice:** Postboks 8131 Dep., N-0033 Oslo, tlf.: 22 00 44 80, telefax: 22 86 49 76.

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå. Forskningsavdelingen ble opprettet i 1950 og har 90-100 ansatte. Ca. 45 prosent av virksomheten finansieres av eksterne oppdragsgivere, hovedsakelig forskningsråd og departementer. Avdelingen er delt i 4 seksjoner og ledes av **forskningsdirektør Øystein Olsen**.

• Seksjon for offentlig økonomi og personmodeller <i>Forskingssjef Nils Martin Stølen</i> - Skatteberegninger - Arbeidsmarked - Mikrosimuleringsmodeller • Seksjon for ressurs- og miljøøkonomi <i>Forskingssjef Torstein A. Bye</i> - Miljø og samfunn - Internasjonale energimarkeder - Olje- og energianalyse	• Seksjon for makroøkonomi <i>Forskingssjef Ådne Cappelen</i> - Konjunkturanalyse - Makroøkonomiske beregninger - Likevektsmodeller • Seksjon for mikroøkonometri <i>Forskingssjef Jørgen Aasness</i> - Konsument- og bedriftsatferd - Fordelingsanalyse - Økonometriske metoder

---

**Økonomiske analyser utkommer med 9 nummer i året.
Neste utgave publiseres i begynnelsen av juni.**

Standardtegn i tabeller	Symbol
Oppgave mangler	..
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	0
Foreløpige tall	*

Hvordan skal det gis økonomisk støtte til barn og barnefamilier?

Noen resultater fra Barnefamilieutvalgets innstilling*

Svein Longva og Thor Olav Thoresen

Artikkelen presenterer hovedresultater fra innstillingen til Barnefamilieutvalget, som vurderte de offentlige overføringene til barnefamilier. I tillegg til at utvalget avviste skattlegging og behovsprøving av barnetrygden, ble det foreslått endringer i fødselspengeordningen og gratis barnehageplass i 20 timer pr uke. Vi skal se nærmere på noen begrunnelser for utvalgets konklusjoner, med fokus på fordelingsvirkninger og effekter på arbeidstilbudet.

Innledning

De offentlige overføringene til barnefamiliene er vurdert av et offentlig utvalg som avgja sin innstilling i juni 1996 (NOU 1996:13). Det såkalte Barnefamilieutvalget (ledet av S. Longva) ble bedt om å beskrive de offentlige overføringene til barn og barnefamilier, med spesiell vekt på fordelingsvirkninger og virkninger på kvinnens yrkesdeltakelse. Med bakgrunn i denne beskrivelsen skulle det bredd sammensatte utvalget¹ vurdere endringer i overføringsordningene.

Det kreves et bredt spekter av virkemidler for å håndtere ulike samfunnsmessige utfordringer knyttet til barns oppvekstvilkår og barnefamiliers levekår. Utvalgets mandat var knyttet til de økonomiske virkemidlene i politikken for barn og barnefamilier, og drøftingen i denne artikkelen er derfor konsentrert om dette.

Tjenestetilbud og overføringsordninger for barnefamilier er virkemidler² som skal bidra til å realisere politiske målsettinger. Barn og familier med barn har særskilte behov som familier uten barn ikke har. Det er bred enighet om at det offentlige skal medvirke til å dekke disse behovene, men det kan være meningsforskjeller når det gjelder *omfanget* av det offentliges innsats for barnefamilier, og om hvilke virkemidler som er best egnet til å dekke behovene.

For eksempel vil det være ulike oppfatninger i de politiske miljøene av hva en «rettferdig politikk» overfor barnefami-

lier betyr, særlig knyttet til til subsidiering av barnehageplasser, kontantstøtte, o.l. Det var derfor ikke overraskende at utvalget ikke kunne enes om alle føringene for en framtidig økonomisk politikk overfor barnefamiliene. Allikevel er det grunn til å framheve den brede enighet på viktige områder. Blant annet avviser utvalget enstemmig både skattlegging og inntektsprøving av barnetrygden. Videre foreslår et bredt flertall i utvalget gratis barnehageplass i inntil 20 timer pr uke for barn i alderen 3-5 år.

I det følgende skal vi se nærmere på noen hovedresultater fra utvalgets arbeid og begrunnelsene for disse. Tallmaterialet er i hovedsak hentet fra vedlegg 1-4 (Thoresen 1996abcd) til utvalgets rapport, som i hovedsak er analyser av ulike modellberegninger fra skattekalkulasjonene i modellen LOTTE (Arneberg et al. 1995).

Investeringer i barns oppvekstvilkår

I St. meld nr. 35 (1994-95) *Velferdsmeldingen* (Finans- og tolldepartementet 1995) og i St. meld nr. 4 (1996-97) *Langtidsprogrammet* 1998-2001 (Finans- og tolldepartementet 1997) er det økonomiske grunnlaget for sosial velferd drøftet. Et hovedbudskap i meldingene er at en i årene framover bør sette av midler til petroleumsfondet, bl.a. for å kunne møte de økende utbetalinger fra folketrygden i neste århundre. Hensynet til framtidige generasjoner anføres som begrunnelse for at petroleumsformuen brukes til å bygge opp fond og ikke forbrukes nå. Dermed vil belastningen med den økende forsørgerbyrden bli noe lettere enn den ellers ville blitt uten fond. Det framheves også at det er viktig med fondsoppbygging for å stå bedre rustet til å møte eventuelle tilbakeslag i økonomien. Selv om det ikke blir sagt eksplisitt, er det rimelig å tolke meldingen dithen at det er lite rom for reformer i velferdspolitikken finansiert gjennom økte budsjettstrammer.

Barnefamilieutvalget peker i sin innstilling på at *på kort og mellomlang sikt* må hovedpoenget med fondsoppbyggingen være hensynet til en forsvarlig makroøkonomisk stabiliseringspolitikk. En særnorsk etterspørselsøkning knyttet til løpende bruk av dagens store inntekter ville skape betyde-

* Vi takker Hilde Bojer og Helge Brunborg for nyttige kommentarer.

¹ Sammensatt av representanter fra politiske partier, viktige organisasjoner og forskningsmiljøer.

² I denne utredningen brukes ofte betegnelsen «ordninger» når virkemidlene omtales. Ordninger kan både være kontantoverføringer, skatter og tjenester.

lige pressproblemer i økonomien og gi økt sårbarhet overfor et eventuelt oljeprisfall.

Utvalget peker imidlertid på at bruk av fondet til å møte økende utbetalingar fra folketrygden om 15-20 år bare i begrenset grad vil kunne bidra til å mestre eldrebølgen. En særnorsk bruk av oljepenger i en situasjon der økonomien preges av en reduksjon av andelen i yrkesaktiv alder, vil gi opphav til de samme press- og strukturproblemer som økt bruk av oljepenger i dag, og vil etterlate en ensidig tjenestesorientert økonomi til kommende generasjoner. Av vesentlig større betydning for evnen til å håndtere eldrebølgen og andre utfordringer er derfor det grunnlaget som nå bygges i form av en barneorientert samfunnsstruktur og en godt utdannet, oppvoksende slekt som forener arbeidsorientering med omsorgsansvar. Det er i dette lys utvalget mener en bør drøfte overføringene til barnefamiliene og oppvekstvilkårene for barn og ungdom. Forpliktelser overfor framtidige generasjoner av yrkesaktive kan ikke bare knyttes til å lette byrden av pensjonsutbetalingar. Tvert om er det slik at det er viktig og nødvendig å investere i gode oppvekstvilkår og grunnleggende velferdsordninger for våre barn, bl.a. utdanningstilbud og helsetjenester, slik at de settes i stand til å forvalte ansvaret for samfunnsutviklingen videre.

Kontantytelser og tjenestetilbud

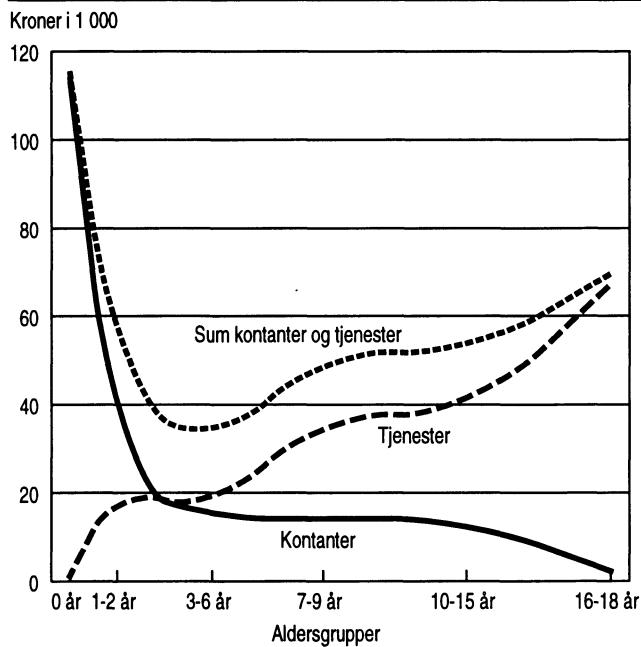
Settet av virkemidler i familiepolitikken er en blanding av kontantoverføringer og tjenester, som i varierende grad er generelle eller målrettet mot bestemte behov. Overføringsystemet er sammensatt av mange ordninger, og de samlede virkningene kan være vanskelig å gjennomskue.

Barnetrygden har vært betraktet som det tradisjonelle – og i lang tid relativt enerådende – virkemiddel i familiepolitikken. I takt med endringer i familiemønster og kvinnenes yrkesaktivitet har andre virkemidler kommet til og vokst i betydning. Det har vært en sterk vekst i tjenestetilbuddet, særlig når det gjelder barnehager, skolefritidsordningen og utbygging av videregående opplæring. Men også de kontante overføringene har økt, dels ved økninger i barnetrygden og dels ved forlengelse av den betalte permisjonen (fødselsenger) og økninger i engangsstønaden ved fødsel.

Barnehager var opprinnelig et byfenomen som etter hvert har blitt et landsdekkende tilbud, om enn fortsatt med variasjoner i dekningsgraden (se for eksempel Rongen 1996). Det er lange historiske tradisjoner for barnehagene som et sosialt og pedagogisk tilbud for barn under skolepliktig alder. Økningen i tilbuddet kan også knyttes til økt kvinnelig yrkesaktivitet, men det er viktig å være oppmerksom på at utbyggingen av barnehager først skjøt fart etter at kvinnene for alvor hadde gått ut i yrkeslivet.

Sammensetningen av overføringer endrer seg over barnas livsløp, som vist ved figur 1. Kontantytelser ytes gjennom hele oppveksten, gjennom barnetrygden og forsørgerfradraget. For de aller yngste barna er kontantytelsene dominante, da betalt permisjon, engangsstønad og småbarnstillegget til 1- og 2-åringene kommer i tillegg til den ordi-

Figur 1. Beregnet gjennomsnittlig offentlig utgift pr barn etter alder

Kilde: NOU 1996:13

nære barnetrygden og forsørgerfradraget. Men etter hvert som barna blir eldre, ytes en stadig større del gjennom tjenestetilbuddet. Til de eldste barna er overføringer gjennom tjenester dominante og de er særlig knyttet til det offentliges utgifter til videregående skole.

En hovedkonklusjon i utvalgets innstilling er at hovedprinsippet i overføringsordningen, bestående av kontante overføringer som gradvis avtar med barnets alder, og subsidierte/gratis tjenester som gradvis øker med barnets alder, bør videreføres.

Fordelingsvirkninger

Fordelingsvirkninger av skatt og overføringsordninger er et flertydig begrep. Det kan gå på fordeling mellom individer innen husholdninger (menn, kvinner, foreldre, barn). Videre kan det gå på fordeling mellom barnefamilier og familier uten barn, på fordeling over livsløpet, på fordeling mellom generasjoner og på forholdet mellom den yrkesaktive og den yrkespassive delen av befolkningen. Det er også flertydig hva som skal fordeles, og utvalget drøfter og analyserer ulike inntektsbegreper (se s. 90-93). Til kontantinntekt etter skatt kan en f.eks. legge til beregnet avkastning av egen bolig og trekke fra gjeldsrenter. Videre kan en legge til den beregnede verdien av ulønnet arbeid i hjemmet og den beregnede verdien av barnehagesubsidiene.

I de beregningene som presenteres i denne artikkelen legges det i hovedsak vekt på *fordeling av husholdningsinntekt*, ikke individuell inntekt, og på familier i stadiet med barn (barnefamilie), ikke mellom familier i ulike stadier av livsløpet. Inntektsbegrepet vi benytter er i hovedsak *kontantinntekt etter skatt*. Vi drøfter også andre fordelings-

aspekter og inntektsbegreper, men viser til utvalgets innstilling for en videre utdypning utover den korte presentasjonen som er mulig i denne artikkelen. Vi skal likevel i det følgende belyse noen metodiske momenter, eksemplisert gjennom en sammenligning av barnefamilier og familier uten barn.

Forholdet mellom barnefamilier og familier uten barn

Utvalgets mandat er det henvist til inntektsfordelingen mellom familier med og uten barn. Det er flere argumenter for å problematisere dette aspektet i vurderingene av overføringsordningene til barn og barnefamilier. Siden de fleste personer forsørger barn i perioder av livet, vil fokus på fordelingen mellom barnefamilier og andre familier i hovedsak berøre fordelingen over livsløpet. Det er imidlertid ikke uinteressant å vurdere hvordan den offentlige støtten eller skatteinsettingen fordeler seg over livet, for eksempel i forskjellige alderskohorter. Når vi framhever hvor problematisk det er å sammenlikne den økonomiske levestandarden mellom individer, så skyldes dette ikke minst at individene inngår i husholdninger eller familier hvor konsumulighetene er påvirket av hvor mange som skal dele de samlede inntektene. Med utgangspunkt i forholdet mellom barnefamilier og familier uten barn skal vi se nærmere på hvordan individer i ulike familiesituasjoner kan sammenliknes og vise hvordan denne vurderingen avhenger av sentrale forutsetninger om kostnadene i små og store enheter.

Konsumulighetene for en gitt inntekt vil, som nevnt ovenfor, være sterkt påvirket av hvor mange som skal dele denne inntekten. En måte å ta hensyn til dette på er å fordele inntekten i husholdningen likt på antall husholdningsmedlemmer. Det er imidlertid stordriftsfordeler i konsumet. En stor husholdning behøver kanskje bare én bil og ett kjøleskap for å ha tilgang til de samme kjøle- og transportjenestene som en liten husholdning. En *ekvivalensskala* gir uttrykk hvor mye inntekt en husholdning med for eksempel to voksne og to barn må ha, for at deres levestandard skal være like høy som levestandarden til en enslig person, med en gitt inntekt.

Det er utledet en rekke typer av ekvivalensskalaer, basert på forskjellige tilnæringer. I våre beregninger inngår en parameter θ , som gir uttrykk for antakelsen om graden av stordriftsfordeler i husholdningene. Praktisk talt samtlige ekvivalensskalaer som benyttes kan beskrives ved denne parameteren (Buhmann et al. 1988), som varierer mellom 0 og 1. Jo større θ er, desto mindre er stordriftsfordelene. $\theta = 0$ tilsvarer husholdningsinntekt pr husholdning, mens $\theta = 1$ tilsvarer husholdningsinntekt pr person i husholdningene. Den såkalte «OECD-skalaen» har vært mye brukt innenfor analyser av inntektsulikhet i Norge. Den tilordner den første voksne person i husholdningen vekten 1,0, den neste personene i husholdningen som er 14 år og eldre har vekten 0,7, mens barn yngre enn 14 år har vekten 0,5. OECD-skalaen anvendt på norske data vil gi en θ på mellom 0,75 og 0,8 og stordriftsfordelene er følgelig relativt

Tabell 1. Ekvivalensskalaer ved ulike forutsetninger om stordriftsfordeler

Antall personer i husholdningene	$\theta=0,2$	$\theta=0,5$	$\theta=0,8$
1	1	1	1
2	1,15	1,41	1,74
3	1,25	1,73	2,41
4	1,32	2	3,03
5	1,38	2,23	3,62

små ved denne skalaen. Andre tilnæringer til konstruksjon av ekvivalensskalaer indikerer større grad av stordriftsfordeler i husholdningene, se Thoresen (1996a) eller Buhmann et al. (1988). De subjektive skalaene, som er bygd på direkte velferdsmålinger gjennom et sett av spørsmål for å måle husholdningenes velferdsnivå, antyder en størrelse på θ mellom 0,15 og 0,30. Det vil si at i henhold til denne tilnærmingen til utledning av ekvivalensskalaer, er stordriftsfordelene i husholdningene langt større enn det som OECD-skalaen foreskriver.

Tabell 1 viser at resultatet av inntektssammenlikninger av husholdninger av ulik størrelse vil være sterkt påvirket av hvilke antakelser om stordriftsfordeler som legges til grunn. Dersom vi antar at den enslige har 100 000 kroner i inntekt, så vil tilsvarende ekvivalente inntekt for en familie på fem være 138 000 kroner ved $\theta = 0,2$ og 362 000 kroner ved $\theta = 0,8$.

Ikke overraskende vil en sammenlikning av inntektene for husholdninger med barn og husholdninger uten barn være sterkt påvirket av hvilken ekvivalensskala som benyttes, siden det er systematiske forskjeller i husholdningsstørrelse mellom de to gruppene. I tabell 2 vises fordelingene av ekvivalente inntekter for henholdsvis $\theta = 0,2$ og $\theta = 0,8$ i form av en desiltabell. I første desil finner vi de 10 prosent av befolkningen med lavest ekvivalent inntekt etter skatt, i andre desil finner vi personene som har høyere inn-

Tabell 2. Gjennomsnittlige ekvivalent inntekt etter skatt (kr) for personer i husholdninger med barn og for personer i husholdninger uten barn ved to ulike valg av ekvivalensskala. 1996

Inntekts- desiler	$\theta=0,2$		$\theta=0,8$	
	Hushold- ninger med barn	Hushold- ninger uten barn	Hushold- ninger med barn	Hushold- ninger uten barn
1	115 540	55 344	58 699	51 671
2	165 368	90 923	78 446	76 297
3	194 707	117 701	89 966	90 629
4	214 344	144 331	98 711	105 870
5	233 293	171 538	106 396	121 655
6	252 435	201 748	115 365	135 157
7	272 827	237 926	125 928	150 804
8	298 951	275 560	136 794	168 049
9	336 843	323 585	152 220	191 014
10	494 770	486 092	227 013	284 170
Totalt gj.snitt	257 508	210 475	118 954	137 532

Tabell 3. Gjennomsnittlig ekvivalent inntekt etter skatt (kr) i desiler for personer i husholdninger med barn for ulike grupper av barnefamilier. $\theta = 0,5$. 1996

Inntektsdesiler	Par med barn	Enslige forsørgere	0-1 yrkes-tilknyttede	2 eller flere tilknyttede	Yngste barn 0-6 år	Yngste barn 7-17 år
1	89 507	75 838	64 368	127 566	78 018	89 134
2	122 991	88 721	90 792	147 758	110 266	123 123
3	139 357	98 110	103 758	157 587	125 150	141 507
4	150 678	108 616	113 442	168 184	139 385	152 304
5	162 268	120 759	122 085	178 768	150 927	164 019
6	174 521	135 845	131 930	190 270	164 384	175 986
7	189 074	149 883	141 547	202 810	179 109	189 990
8	205 538	168 599	152 391	216 837	195 688	208 211
9	228 246	189 433	173 514	239 017	216 760	231 875
10	344 192	241 434	280 116	347 424	288 181	379 367
Totalt gjennomsnitt	180 637	137 724	137 394	197 622	164 787	185 552

tekst en personene i desil 1, men lavere inntekt enn personene i tredje desil. I desil 10 finner vi de 10 prosent rikeste i befolkningen. For $\theta = 0,2$ er det husholdningene med barn som har de høyeste inntektene, mens det for $\theta = 0,8$ er husholdninger uten barn som har de høyeste inntektene, med unntak av desil 1 og desil 2. Barnefamilienes økonomiske stilling, relativ til den økonomiske situasjonen for husholdninger uten barn, forverres ettersom stordriftsfordelene avtar (θ øker). Den betydelige usikkerheten som hersker om den «sanne» verdien på θ , gjør at det er stor usikkerhet forbundet med sanimenlikninger av inntekt mellom husholdninger med barn og husholdninger uten barn.

Når en studerer mer homogene grupper vil valg av θ generelt ha mindre betydning for resultatene. I det følgende skal vi først og fremst sammenligne grupper av barnefamilier og studere hvordan ulike overføringsordninger virker fordelsmessig mellom disse. I disse analysene er derfor betydningen av valg av θ mindre enn ved sammenligninger mellom husholdninger med barn og husholdninger uten barn.

Barnefamilienes økonomiske situasjon

Dersom vi måler nivået på barnefamiliens inntekt eller økonomiske ressurser etter det opplegget som er omtalt foran, kommer par med barn i skolealderen best ut, par med små barn noe dårligere ut, mens enslige forsørgere ligger godt under dette. Målt på samme måte, kommer toinntektsfamilier en god del bedre ut enn éninntektsfamilier. Dette er vist i tabell 3.

Enslige forsørgere er blant gruppene med lavest inntekt og dårligst materielle levekår. Men enslige forsørgere er en svært sammensatt gruppe og forskjellene i inntekt og materielle levekår mellom ulike grupper av enslige forsørgere er store. Enslige forsørgere med overgangsstønad ligger svært lavt, mens yrkesaktive enslige forsørgere ligger godt over gjennomsnittet for alle husholdninger.

Andre grupper av barnefamilier som har spesielt lav inntekt, er innvandrerfamilier og studenter. Barnefamilier med funksjonshemmde barn har ikke lavere inntekter enn andre barnefamilier, men funksjonshemmde barn trenger

mer omsorg og tilsyn enn funksjonsfriske barn, og i likhet med yrkesaktive enslige forsørgere vil mange foreldre med funksjonshemmde barn oppleve at det er vanskelig å få tiden til å strekke til.

Sammenliknet med husholdninger i senere livsfaser, har barnefamiliene stor gjeld og store renteutgifter. Tar vi hensyn til dette og dessuten til at mange familier, både med og uten barn, eier den boligen de bor i, kommer fortsatt husholdninger med og uten barn ut med omtrent samme innteksnivå eller nivå på økonomiske ressurser. Inntektsforskjellen mellom familier med små barn og familier med store barn (se tabell 3 over) blir større når man trekker fra gjeldsrentene og legger til avkastningen av egen bolig. Årsaken er ikke først og fremst at småbarnsfamiliene har større gjeld og høyere gjeldsrenter enn familier med store barn, men at de har lavere boligformue og dermed lavere beregnet avkastning av boliger.

Verdien av det ubetalte arbeidet i hjemmet

I utvalgets rapport er det også poengert at en viktig innvendig mot et ensidig fokus på registrerte inntekter fra selvangivelsene, er at det foregår mye *egenproduksjon* i hjemmene som ikke reflekteres i inntektsdataene (Aslaksen et al. 1996).³ For eksempel vil en kunne undervurdere forbruksmulighetene til en familie med en yrkesaktiv og en hjemmeverende, sammenliknet med forbruksmulighetene til en familie med to yrkesaktive. Hovedargumentet er at det foregår aktiviteter i hjemmene, som for eksempel omsorg for barn, som familien med to yrkesaktive må kjøpe i markedet. I denne type analyser står en overfor et omfattende verdettingsproblem av dette ubetalte arbeidet, men det viser seg at fordelingen av «utvidet inntekt» (inntekt etter skatt tillagt verdier for egenproduksjon i hjemmene) er jevnere enn fordelingen av inntekt etter skatt.

Det er vanskelig å si i hvilken grad verdien av det ubetalte arbeidet i hjemmet bidrar til å utjevne forskjellene i økono-

³ Se også Bojer (1996) og Lommerud (1996), henholdsvis vedlegg 9 og 12 til utvalgets rapport, for en mer prinsipiell drøfting.

miske ressurser eller materielle levekår mellom barnefamilier og husholdninger uten barn. Unge yrkesaktive par med barn har lang arbeidsdag både ute og hjemme. De har både høy kontantinntekt og høy utvidet inntekt. Mange friske eldre og middelaldrende uten barn bruker lite eller ingen tid på betalt arbeid og har god tid til andre gjøremål. Også de kan ha en betydelig hjemmeproduksjon. I gjennomsnitt har likevel barnefamiliene høyere utvidet inntekt enn husholdninger uten barn.

Når det gjelder den interne fordelingen i gruppen av barnefamilier, bidrar det ubetalte arbeidet i hjemmet til en klart jevnere fordeling av økonomiske ressurser eller forbruksmuligheter blant barnefamiliene enn fordelingen av kontantinntekten gir. Selv om par med to kontantinntekter har et betydelig omfang av hjemmeproduksjon og dermed høy utvidet inntekt, er det også mange familier med lavere kontantinntekter som delvis kompenserer dette med større grad av hjemmeproduksjon. Forøvrig vises det til at barnefamiliene og husholdningsproduksjonen er omtalt i en tidligere artikkel i *Økonomiske analyser* (Aslaksen et al. 1997).

Barnetrygden i fordelingspolitikken

I Thoresen (1996bd) er det særlig fokusert på hvordan de forskjellige støtteordningene virker for barnefamilier og hvilke effekter en kan forvente når virkemidlene endres. Et hovedinntrykk fra denne gjennomgangen er at en lett kan ha overdrevne forventninger til hvor mye omfordeling en kan få til ved hjelp av en annen innretting av det offentlige skatte- og overføringssystemet. Størstedelen av inntektene hentes fra markedsbaserte aktiviteter og fordelingseffektene av å gi støtteordningene en annen utforming vil derfor måtte være begrenset.

Fordelingsvirkninger av skattlegging

Det sentrale virkemiddelet i politikken overfor barnefamiliene er barnetrygden. Tidligere analyser (se for eksempel NOU 1988:24 og Bowitz et al. (1993)) har reist tvil om hvor gunstig barnetrygden virker fordelingsmessig.⁴ Den kjengsjerning at alle med barn mottar barnetrygd, både fattige og rike, har skapt et inntrykk av muligheter for alternative overføringsordninger, som kan gis en betraktelig gunstigere innretting for fordelingsformål. I utvalgets arbeid ble det derfor lagt stor vekt på å diskutere eventuelle alternativer til dagens barnetrygdordning. Vi skal se nærmere på noen alternative utforminger av barnetrygden, men først vurdere fordelingseffekten av dagens ordning.⁵

⁴ I disse analyser og i utvalgets studier legges hovedvekten på å analysere fordelingsvirkninger innen gruppen barnefamilier, og ikke fordelingsvirkninger mellom familier med og uten barn, eller fordelingsvirkninger mellom kvinner og menn. Barnetrygden er entydig til fordel for barnefamilier sammenlignet med familier uten barn og til fordel for kvinner sammenlignet med menn. Slike beregninger er blant annet presentert i Bojer (1995).

⁵ Med fordelingsvirkninger mener vi her hvordan overføringsordningene samvarierer med totalinntekten, uten å vurdere eventuelle atferdseffekter av ordningene.

I tabell 4 vises fordelingen av barnetrygd blant personer i husholdninger med barn. At personer i de lavere desilene mottar mer barnetrygd enn personer med høyere inntekt, skyldes blant annet (som vist i tabellen), at det er flere barn i husholdninger med lav ekvivalent inntekt og at enslige forsørgere mottar en ekstra barnetrygd. Resultatet er ikke særlig påvirket av valg av ekvivalensskala.

Ett alternativ som er vurdert av utvalget er å skattlegge barnetrygden. Dette gir en økning i skatteprovenyet i 1996 på omlag 5,2 milliarder kr. I tabell 5 vises fordelingseffekten av å skattlegge barnetrygden som lønnsinntekt. I eksempelet skattlegges barnetrygden hos den i ekteparet som har høyest inntekt. Vi ser at belastningen er størst for personer med lave ekvivalente husholdningsinntekter. Når barnetrygden beskattes som lønn så vil den grovt sett beskattes med flate satser, 7,8 prosent i trygdeavgift og 28 prosent skatt på alminnelig inntekt, i tillegg til eventuell

Tabell 4. Gjennomsnittlig ekvivalent inntekt etter skatt (kr) i desiler for personer i husholdninger med barn og tilhørende verdier for barnetrygd og antall barn i husholdningene. $\theta=0,5$. 1996

Inntektsdesiler	Ekvivalent inntekt etter skatt	Barnetrygd	Antall barn i husholdningene
1	82 703	15 752	1,97
2	114 644	15 257	2,34
3	132 626	12 957	2,19
4	146 063	12 486	2,04
5	157 080	11 674	2,06
6	170 296	11 743	2,04
7	184 438	10 659	1,82
8	201 471	10 206	1,79
9	224 015	9 534	1,72
10	331 672	8 897	1,61
Totalt gjennomsnitt	174 501	11 916	1,96

Tabell 5. Gjennomsnittlig ekvivalent inntekt etter skatt (kr) i desiler for personer i husholdninger med barn og tilhørende ekvivalent skatobelastning som følge av at barnetrygden beskattes som lønnsinntekt for enslige og den av ekteparet som har høyest personinntekt. $\theta=0,5$. 1996

Inntektsdesiler	Ekvivalent inntekt etter skatt	Økning i skatobelastning som følge av at barnetrygden beskattes som lønnsinntekt og hos den av ekteparet som har høyest personinntekt
1	82 703	5 147
2	114 644	5 840
3	132 626	5 217
4	146 063	5 369
5	157 080	5 071
6	170 296	5 288
7	184 438	4 785
8	201 471	4 719
9	224 015	4 550
10	331 672	4 313
Totalt gjennomsnitt	174 501	5 030

Tabell 6. Cournot-elastisiteter og inntektselastisiteter for kvinner og menn i studier av lønn og arbeidstilbud

Studier	Kvinner		Studier	Menn	
	Cournot- elastisiteter	Inntekts- elastisiteter		Cournot- elastisiteter	Inntekts- elastisiteter
Hausmann og Ruud (1984)	0,76	-0,36	Ashenfelter og Heckman (1973)	-0,16	-0,27
Blundell og Walker (1982)	0,43	-0,22	Hausmann og Ruud (1984)	-0,08	-0,63
Blundell et al. (1993)	0,33	-0,19	Wales og Woodland (1979)	0,14	-0,70
Arrufat og Sabalza (1986)	0,68	-0,06	Atkinson og Stern (1980)	-0,16	-0,07
Hausmann (1981)	0,45	-0,45	Blundell og Walker (1982)	-0,23	-0,36
Aaberge et al. (1995)	1,53	-0,42	Aaberge et al. (1995)	0,34	0,01

Kilde: Pencavel (1986), Killingsworth og Heckman (1986), Blundell (1993), Aaberge et al. (1995).

toppskatt.⁶ Siden økningen i skatteinntektene som følge av at barnetrygden beskattes med toppskatt bare er i overkant av 800 mill., så vil den flate beskatningen dominere. Når barnetrygden er fordelt som i tabell 4 i utgangspunktet, medfører denne endringen en økning i ulikheten.

Skattlegging og virkninger på arbeidstilbuddet

Et annet viktig hensyn ved utformingen av overføringsordninger er virkningene på arbeidstilbuddet. For å beskrive virkningene på arbeidstilbuddet bør en anvende en simulatingsmodell som tar hensyn til individuelle atferdsresponser i tilknytning til endringene. Det er flere grunner til at et slikt verktøy ikke ble benyttet i arbeidet for utvalget. For det første er atferdsvirkninger krevende å modellere og de stiller betydelige krav til datakvalitet. For det andre er det også innenfor forskningen omkring arbeidstilbuds effekter uenighet om metodiske tilnærmingar og det vektlegges at resultatene kan være følsomme for valg av forutsetninger.⁷

Tabell 6 viser noen resultater fra den internasjonale litteraturen på feltet.⁸ Cournot-elastisiteten viser hvor mange prosent en vil øke/redusere arbeidstilbuddet med dersom inntekten øker med en prosent, enten som følge av økning i lønn eller reduksjon i skatt. Den rene inntektselastisiteten viser tilsvarende hvor mange prosent en vil redusere (eller øke dersom fritid er et mindreverdig gode) arbeidstilbuddet når den arbeidsfrie inntekten, som for eksempel barnetrygd, øker med en prosent. Tabellen viser at anslagene på arbeidstilbuds effekter varierer. Vi ser imidlertid at det er kvinnenes arbeidstilbud som er mest følsomt for endringer og det ble også vektlagt at det er kvinner med lave inntekter som har det mest elastiske arbeidstilbuddet, jfr. Aaberge et al. (1995).

I vedlegg 1 i Barnefamilieutvalgets innstilling (Thoresen 1995a) er det redegjort for hvordan disse resultatene kan benyttes for å analysere effektene av, for eksempel, å beskatte barnetrygden. Beskatning av barnetrygden som lønnsinntekt betyr at den arbeidsfrie inntekten reduseres. Dette har en inntektseffekt som isolert sett innebærer at barnetrygdmottakerne (hovedsaklig kvinner) vil ønske å arbeide mer. Men siden denne utvidelsen av skattegrunnlaget også vil innebære en økning i marginalskattene for noen av barnetrygdmottakerne, vil inntekt etter skatt reduseres og (ventelig) gjøre det mindre attraktivt å arbeide. Vi skal vurdere hvilken størrelsesorden det er på disse effektene ved å se på inntektstapet ved en skattlegging av barnetrygden i forhold til arbeidsinntekten og ved å se på endringer i marginalskattene.

I tabell 7 vises det hvordan inntekt etter skatt reduseres for henholdsvis kvinner og menn som følge av at barnetrygden beskattes hos mottakeren. Tabellen viser inntekt etter skatt for kvinner og menn separat og fordelingen av den økte skatteinflasningen som følge av at barnetrygden beskattes som lønnsinntekt hos mottakeren. Det er betydelig vilkårlighet når det gjelder fordelingen av ekteparets inntekt på

Tabell 7. Inntekt etter skatt (kr) for henholdsvis kvinner og menn i husholdninger med barn, med tilhørende økning i skatteinflasning når barnetrygden beskattes som lønnsinntekt hos mottaker. 1996

Inntekts- desiler	Kvinner		Menn	
	Inntekt etter skatt for kvinner	Gj.snittlig økning i skattein- flasning	Inntekt etter skatt for menn	Gj.snittlig økning i skattein- flasning
1	24 543	1 561	85 432	813
2	62 306	5 500	142 848	1 124
3	93 309	6 196	160 601	576
4	110 519	7 561	173 440	1 009
5	127 022	7 401	187 732	1 521
6	141 283	6 934	202 028	1 440
7	155 424	8 027	217 396	2 039
8	171 911	7 848	241 113	2 270
9	194 456	8 921	276 916	3 115
10	251 747	10 984	497 276	2 923
Totalt gj.snitt	133 252	7 093	218 478	1 682

⁶ Dette gjelder også de barnetrygdmottakerne som ikke har egen inntekt og blir liknet i skatteklassen 2. Barnetrygdmottakere som hovedsakelig lever på skattefrie inntekter, som stipend og lån, vil skatte lite eller ingenting av denne inntekten.

⁷ Effekten av skattlegging av barnetrygd er imidlertid nærmere vurdert gjennom estimering av en strukturell arbeidstilbudsmodell i Kornstad et al. (1997).

⁸ Vurderingene er ikke utelukkende basert på resultatene fra norske data siden resultatene i Aaberge et al. 1995 synes å være lite i samsvar med resultatene fra andre studier i Skandinaviske land og studier med norske makrodata (se Stølen 1996).

Tabell 8. Husholdningsinntekt etter skatt*, yrkesinntekt og arbeidsfri inntekt (kr) for kvinner med tilhørende økning i skattelelastning når barnetrygden beskattes som lønnsinntekt hos mottaker. Kvinner rangert etter husholdningsinntekten. 1996

Inntektsdesiler	Husholdningsinntekt etter skatt	Arbeidsinntekt etter skatt for kvinner	Arbeidsfri inntekt for kvinnene (inklusivemannens inntekt)	Reduksjon i arbeidsfri inntekt som følge at barnetrygd beskattes som lønn
1	121 337	26 116	95 222	7 685
2	183 043	61 098	121 945	7 147
3	233 695	70 710	162 986	6 479
4	265 690	73 516	192 174	7 455
5	291 812	83 735	208 077	6 461
6	318 242	103 971	214 271	7 037
7	347 117	110 216	236 901	7 144
8	380 534	119 943	260 592	7 780
9	432 019	132 528	299 491	7 264
10	641 434	145 048	496 385	6 481
Totalt gjennomsnitt	321 492	92 688	228 804	7 093

*Husholdningens totale inntekt, uten korrigering ved ekvivalensskala.

henholdsvis kvinner og menn, siden både noen inntekter (som boliginntekter) og fradrag (som rentefradrag) er plassert vilkårlig hos ektefellene. Vi ser at selv om beskatningen av barnetrygd rammer kvinnenes inntekter klart sterkest, så øker beskatningen av menn også. Dette kommer av at noen menn mottar barnetrygd som enslige forsørgere, men også at noen menn skifter skatteklasse fra skatteklasse 2 til skatteklasse 1 som følge av at barnetrygden beskattes. Tabell 7 viser også at kvinner med lav inntekt (desil 1) har en mindre økning i skatt enn kvinner med høyere inntekter. Dette skyldes at det i denne desilen befinner seg mange kvinner uten andre inntekter enn barnetrygden. Uten andre inntekter, vil en skattlegging av barnetrygden ikke medføre skatt så lenge barnetrygden ikke overstiger det skattefrie beløpet på 17 000 kroner og dessuten lite skatt i de første inntektsintervallene over 17 000.

Inntektene i tabell 7 inneholder både trygder, overføringer og kapitalinntekter og er derfor ikke noen god indikator på yrkesaktiviteten. I tabell 8 presenterer vi derfor inntekter fra yrkesaktivitet (lønnsinntekt + næringsinntekt) etter skatt for kvinner med tilhørende økning i skattelelastning, når kvinnene er rangert etter totale inntekter etter skatt i husholdninger med barn. I den tredje kolonnen vises også de gjennomsnittlige arbeidsfrie inntektene i desilene. Inkludert i de arbeidsfrie inntektene er også ektefellens inntekter. Vi ser av tabell 8 at for den laveste desilen, som ifølge Aaberge et al. (1995) har det mest elastiske arbeidstilbuddet, vil beskatning av barnetrygden innebære en reduksjon i den arbeidsfrie inntekten på omlag 10 prosent. Et hovedpoeng i denne sammenheng er at disse kvinnene arbeider svært lite i utgangspunktet og har en gjennomsnittlig arbeidsinntekt på i overkant av 26 000 kr. Det betyr at mange i denne gruppen ikke er yrkesaktive i det hele tatt. Selv om kvinnene i denne gruppen skulle øke sin yrkesaktivitet med så mye som 20 prosent som følge av beskatningen, vil dette ikke bety mer enn omlag 5 000 kroner i gjennomsnittlig økte arbeidsinntekter, som tilsvarer en relativ beskjeden økning i den totale yrkesaktiviteten (i makro). For kvinner i husholdninger med høyere inn-

tekter utgjør reduksjonen i den arbeidsfrie inntekten en mindre andel av den totale arbeidsfrie inntekten. Aaberge et al. (1995) predikerer at arbeidstilbuddet er mindre elastisk for kvinner som tilhører disse husholdningene.

Som redegjort ovenfor, vil også de marginale skattesatsene øke som følge av utvidelsen i skattegrunnlagene når barnetrygden også inkluderes. I tabell 9 vises økningen i marginalsattesatsene som følge av at barnetrygden beskattes. Vi skiller mellom ektepar og enslige, siden det er avhengighet mellom ektefellene i beskatningen. En ser at det både blandt ektepar og enslige er de som i utgangspunktet hadde de laveste marginalsattene som vil få den største økningen i marginalsattesatsene. Tabell 9 viser imidlertid også at det er noen som vil få redusert sin marginalsatt som følge av at barnetrygden beskattes. Dette kan skyldes flere forhold. Blant annet skyldes det at personer med lav inntekt og som er omfattet av skattebegrensningsregelen, i utgangspunktet har en høy marginalsatt på 44 prosent. Beskatning av barnetrygden medfører at flere av disse personene ikke lenger kommer inn under skattebegrensningsregelen, og marginalsattet derfor reduseres til 35,8 prosent. Nedgangen i marginalsatt skyldes også at personer med lave inntekter har betalt trygdeavgift på 25 prosent (og ikke 7,8 prosent) på inntekter mellom 17 000 kroner og om lag 25 000 kroner. Beskatning av barnetrygden medfører at flere personer i denne gruppen får redusert marginalsattet sin.

Gjennomsnittstallene skjuler at det kun er omlag 20 prosent av ekteparene og 20 prosent av de enslige som vil få en økning i marginalsattesatsene på mer enn ett prosentpoeng. I tabell 10 vises derfor tilsvarende tall som i tabell 9, når populasjonen avgrenses til de som har fått endret marginalsatt på grunn av beskatning av barnetrygden. Tabell 10 viser tydeligere enn tabell 9 hvordan endringen medfører økte marginalsatt for de som utgangspunktet har lav marginalsatt, mens det er flere personer som i utgangspunktet har høy marginalsatt, som får lavere marginalsattesatser.

Tabell 9. Marginale skattesatser for henholdsvis ektepar og enslige i desiler. Rangert etter marginale skattesatser før endring. 1996

Desiler	Ektepar		Enslige	
	Marginale skattesatser (prosent)	Økning i marginale skattesatser som følge av at barnetrygden beskattes	Marginale skattesatser (prosent)	Økning i marginale skattesatser som følge av at barnetrygden beskattes
1	13	5	0	29
2	28	1	6	16
3	32	3	30	0
4	34	0	32	1
5	37	1	36	1
6	40	0	36	1
7	40	0	39	-3
8	42	0	44	-5
9	44	-1	48	1
10	49	-1	51	-2
Totalt gjennomsnitt	36	1	32	4

Tabell 10. Marginale skattesatser for henholdsvis ektepar og enslige i desiler. Personer som har fått endret marginalskatt. Rangert etter marginale skattesatser før endring. 1996

Desiler	Ektepar		Enslige	
	Marginale skattesatser (prosent)	Økning i marginale skattesatser som følge av at barnetrygden beskattes	Marginale skattesatser (prosent)	Økning i marginale skattesatser som følge av at barnetrygden beskattes
1	8	9	0	38
2	18	8	0	37
3	24	7	0	34
4	32	6	0	35
5	32	7	12	24
6	34	5	36	10
7	41	1	41	-4
8	44	3	44	-14
9	47	-5	44	-14
10	50	-3	48	-3
Totalt gjennomsnitt	33	4	23	14

Beskattningen av barnetrygd har både en inntektseffekt gjennom reduksjonen i den arbeidsfrie inntekten og en effekt på lønn etter skatt gjennom en økning i marginalsatsettsene. Disse to effektene påvirker arbeidstilboret i hver sin retning. Arbeidstilbudsstudiene som det er referert til ovenfor, predikrer en økning i arbeidstilboret som følge av reduksjoner i den arbeidsfrie inntekten, mens økningen i marginalsatsettsene vil redusere arbeidstilboret. Siden det også er grunn til å tro at disse effektene hver for seg er relativt beskjedne i størrelse, er det liten grunn til å tro at arbeidstilboret vil endre seg særlig mye som følge av skattlegging av barnetrygden.

Inntektsprøving

Utvalget vurderte også forskjellige varianter for inntektsprøving av barnetrygden. Det viser seg at alle former for inntektsprøving som er vurdert gir en betydelig reduksjon i inntektsulikheten (se Thoresen 1996d). Den «mildeste» formen for inntektsprøving som er vurdert, er et alternativ der det avkortes 10 øre av barnetrygden for hver krone en

tjener som enslig eller som ektepar over 250 000 kr. Et ektepar med to barn vil ha et avkortingsintervall fra 250 000 til 466 600 i personinntekten. I dette intervallet vil barnetrygden avkortes med 10 øre for hver krone de tjener over 250 000. Det betyr at marginalsatten til ekteparet er 10 prosentpoeng høyere enn det som følger av skattesystemet ellers. Dette understrekker at behovsprøving av barnetrygden medfører høyere marginalsatetter, enten dette skjer i form av punkter med ekstreme verdier eller lengre inntektsintervaller med høyere marginalsatetter. I en periode hvor avviket mellom skatt på kapital og lønn diskuteres, er det å heve marginalsatten på lønn med 10 prosentpoeng neppe et skritt i riktig retning. Utvalget avviste inntektsprøving av barnetrygd, i likhet med beskatning av barnetrygden.

Utvalgets konklusjon

Barnefamilieutvalget konkluderer med at det fortsatt bør være en *lik universell barnetrygd* som jevner ut den økonomiske situasjonen mellom personer med og uten barn, uten

hensyn til mottakerens økonomiske stilling. En må skille differensiert skattlegging på grunnlag av ulik forsørgerbyrde fra spørsmålet om den generelle inntektsfordelingen i samfunnet. Utvalget peker på at hvis det er ønskelig med en jevnere inntektsfordeling, bør dette løses gjennom en skjerping av den generelle skattleggingen, og ikke ved å inntektsgradere eller beskatte barnetrygden. I tillegg vektlegges det at dette er en overføring som går til kvinner.

De minste barna

Et klart flertall av Barnefamilieutvalget medlemmer ønsket å gjøre engangsstønaden i fødselspengerordningen skattepliktig, samtidig som den heves til 63 376 kroner, som er nivået på minstepensjonen i folketrygden. Dagens skattefrie engangsstønad er 32 138 kroner og går til de som ikke har forutgående yrkesaktivitet av et slikt omfang at den betalte permisjonen overstiger 32 138 kroner. Folketrygdens utgifter vil øke med i overkant av 600 mill. kroner. Men som følge av skattlegging av ytelsen, vil skatteinntektene øke med 335 mill. kroner. Nettoutgiften av denne endringen ville med andre ord bli omlag 300 mill. kroner. I tillegg til at alle mottakere av engangsstønad vil ha fordel av en slik endring, vil også noen personer som under dagens regelverk mottar fødselspenger som yrkesaktive, motta en større ytelse ved denne endringen.⁹ Noen typeksempler kan illustrere hvem som vil tjene mest på en slik omlegging. Eksemplene viser at nettoeffekten av endringen vil være forskjellig, avhengig av for eksempel tilknytning til yrkeslivet og ektefelles inntekt.

1. Studentektepar uten andre skattepliktige inntekter.

Moren beskattes med trygdeavgift på hele beløpet, 7,8 prosent av 63 376. Før skatt på alminnelig inntekt skal beregnes, fratrekkes klassefradraget, 46 600 i skattekasse 2, og minstefradraget, maksimalt 20 prosent av inntekten. Dermed blir skatten på alminnelig inntekt kun 1 148 kroner.

Total skatt blir dermed 1 148+4 943=6 091 kroner.

Studentekteparet kan dermed beholde i overkant av 57 000 kroner av denne skattepliktige overføringen.

2. Ektepar der kvinnan i utgangspunktet ikke har andre inntekter, mens mannen skatter i skattekasse 2 av en inntekt på 280 000 kroner. Fødselspengene på 63 376 kroner skattlegges hos moren i skattekasse 1. Hun betaler 7,8 prosent trygdeavgift på hele beløpet, og 28 prosent skatt på alminnelig inntekt, der klassefradrag og minstefradrag er fratrukket. Totalt betaler hun 12 615 kroner i skatt. Men siden ektefellene nå skatter i skattekasse 1, innebærer fødselspengerne til moren at farens skatt øker. Han mister det ekstra klassefradraget og må betale mer i toppskatt siden toppskattekregnsene er lavere i skattekasse 1 enn i skattekasse 2. Farens skatt øker med 12 249 kroner. Til sammen vil familien betale 24 864 kroner i skatt av en overføring på 63 376 kroner. Det betyr at netto gevinsten av overføringen er på 38 512 kroner, som ikke er så langt unna dagens nivå på engangsstønaden.

Tabell 11. Gjennomsnittlig ekvivalent inntekt etter skatt (kr) i desiler for personer i husholdninger der det er født et barn i løpet av inntektsåret med tilhørende verdier for ekvivalente fødselspenger og fordel av regelendring. Ø=0,5. 1996

	Ekvivalent inntekt etter skatt	Fødsels-penger	Fordele ved heving av minimumsyttelse til minstepensjonsnivå
1	88 993	16 328	7 509
2	116 925	18 013	5 412
3	134 214	18 905	4 309
4	149 481	22 927	4 310
5	164 315	22 101	1 330
6	173 388	27 898	362
7	186 471	27 298	1 112
8	204 426	29 432	2 015
9	225 626	33 383	366
10	304 302	37 525	1 193
Totalt gjennomsnitt	174 814	25 381	2 792

Vi skal vise hvordan fødselspengene er fordelt blant husholdninger med nyfødte barn ved regelverket for 1996 og hvordan fordele ved å heve minstebeløpet til 63 376 kroner er fordelt over desilene. Vi antar at endringene i fødselspengerordningen ikke gir noen virkning på arbeidstilbudet. Det å heve minstesatsen svekker incentivet i dagens ordning til å ta arbeid i graviditetsperioden for å sikre seg rettigheter til fødselspenger som yrkesaktiv. Det er imidlertid vanskelig å vurdere hvordan dette (utilsiktede) incitamentet slår ut innenfor dagens system. En ser av tabell 11 at det er husholdninger med høye inntekter som har størst fordel av dagens fødselspengerordning og at det å heve minstebeløpet og gjøre dette skattepliktig, har en god fordelingsprofil.¹⁰

Et lite mindretall (på to) i utvalget mente at en heving av minstebeløpet i fødselspengerordningen innebærer en endring i retning av omsorgslønn. Fødselspenger blir dermed ikke lenger bare lønnskompensasjon til yrkesaktive og gir uheldige signaler i forhold til kvinnens yrkesaktivitet, ifølge mindretallet. Et slikt perspektiv bærer bud om at et «familieharmonisk» utgangspunkt, der husholdningens inntekter sammes og fordeles mellom husholdningsmedlemmene, kan tildekke en del viktige fordelingshensyn. For mindretallet er kvinnenes egen opptjening av inntekter svært viktig og en flytter dermed fordelingsdimensjonen inn i familien i stedet for mellom familiene, som har vært hovedtilnærmingen i framstillingen foran. Fordeling av yrkesaktivitet og omsorgsoppgaver innad i familien og hensynet til inntektsfordelingen mellom familiene er også en hovedskillelinje i synet på barnehagenes rolle i samfunnsøkonomien.

⁹ Dersom de mottar mindre enn 63 376 kroner i fødselspenger som yrkesaktive ved dagens regelverk.

¹⁰ Inntektsbegrepet er noe forskjellig fra inntektsbegrepet ovenfor ved at engangsstønaden er inkludert i inntekten.

Tabell 12. Gjennomsnittlig ekvivalent inntekt etter skatt (kr) i desiler for personer i husholdninger med barn i førskolealder med tilhørende verdier for barnehagesubsidier. 1994

Desiler	Ekvivalent inntekt etter skatt	Barnehage-subsidier
1	86 388	2 144
2	114 806	3 946
3	131 711	3 382
4	145 398	3 215
5	155 832	4 692
6	167 581	4 980
7	179 998	4 408
8	196 572	7 472
9	224 826	8 333
10	314 744	7 107
Totalt gjennomsnitt	171 786	4 967

Tabell 13. Gjennomsnittlig ekvivalent inntekt etter skatt (kr) i desiler for personer i husholdninger med barn i førskolealder med tilhørende økning i barnehagesubsidier som følge av overgang til kjernetilbud. $\theta=0,5$. 1994

Desiler	Ekvivalent inntekt	Økning i overføring som følge av endring
1	86 388	7 010
2	114 806	8 010
3	131 711	7 185
4	145 398	8 236
5	155 832	6 594
6	167 581	5 292
7	179 998	6 281
8	196 572	4 666
9	224 826	3 524
10	314 744	5 163
Totalt gjennomsnitt	171 786	6 196

Gratis barnehageplass

Barnehagespørsmålet er et *ideologisk kontroversielt tema* som berører helt fundamentale spørsmål omkring valgfrihet, oppvekstvilkår, yrkesaktivitet og likestilling (se side 209-213 i utvalgets rapport). Hvorvidt barnehageopphold gir en bedre kognitiv og sosial utvikling for barna gir ikke litteraturen på dette feltet noe entydig svar på, og dette vil også generelt avhenge av alderen på barna, se blant annet Løyland og Thoresen (1996).

Fordeling av barnehagesubsidier

Et hovedproblem innenfor dagens politikk er at barnehagene som en indirekte støtteordning til barnefamiliene, har en såvidt skjev sosial profil, som vist i tabell 12.¹¹ Utvalgets rapport dokumenterer hvordan barnehagetjenesten på ulike måter er skjevfordelt i dagens situasjon, både når det grupperes etter mødrenes utdanning og yrkestilhørighet (se side 162-163 i utvalgets rapport) og etter husholdningsinntekt.¹² Det er imidlertid viktig å merke seg at disse beregningene ikke tar hensyn til verdien av det ubetalte arbeidet i hjemmet. Legges et slikt utvidet inntektsbegrep til grunn blir ikke konklusjonen like klar. Videre gjelder denne skjevfordelingen husholdningsinntekt og ikke for eksempel fordelingen mellom kvinner og menn.

Det er mulig at dagens rasjonering av barnehageplasser er medvirkende til fordelingsprofilen på barnehagesubsidiene, men det er lagt til grunn at full barnehagedekning ikke innebærer at alle barn skal gå i barnehage (jfr. diskusjonen av full barnehagedekning på side 157 i utvalgets rapport). Selv med full barnehagedekning vil noen foreldre foretrekke egen omsorg eller andre omsorgsformer enn barnehager, enten fordi barnehagetilboret er for dyrt eller fordi

det ikke er kvalitativt godt nok. Det er for å hindre at pris-en på denne tjenesten skal ekskludere barn fra å få tilgang til denne tjenesten, som er grunnlaget for at et nesten enstemmig utvalg foreslår å tilby hvert barn i alderen 3-5 år¹³ 20 timer gratis barnetilsyn pr uke. Da er det blant annet underforstått at den sosiale treningen for barn som ikke er i barnehage vil avta ettersom de fleste barn befinner seg i barnehagene. Utvalget ønsker også en mer fleksibel barnehageordning der foreldrene friere kan tilpasse sine behov.

Det klassiske dilemmaet mellom kontantstøtte og subsidiert tjenestetilbud er med dette forsøkt omgått gjennom at foreldre med barn i alderen 3-5 år er blitt tilbudt et gratis tjenestetilbud. Hovedargumentene er at et slikt tilbud setter barnets interesser i sentrum fordi foreldrenes overveielser om hva slags tilbud barnet skal få, ikke påvirkes av økonomiske rammebetingelser som foreldrebetaling, muligheter til å skaffe seg arbeid, inntektsnivå, etc. Dessuten blir barn behandlet likere med hensyn til tildeling av overføringer fra det offentlige, uavhengig av foreldrenes tilpasning mellom yrkesdeltakelse og omsorgsarbeid. For barn i alderen 1-2 år er utvalget delt mellom ytterligere subsidiering av barnehager og kontantstøtte, etter tradisjonelle skillelinjer.

Det å erstatte dagens system med et gratis kjernetilboret til alle barn i alderen 3-5 år vil ha en gunstig virkning på fordelingen av inntekt blant husholdninger med barn i førskolealder, som vist ved tabell 13. Forutsetningen bak resultatet i tabell 13 er at alle benytter seg av tilboret og at tjenesten er verdsatt som kostnaden til tjenesten.

Virkninger på arbeidstilboret

Når det gjelder effekter av gratis barnehage er det særlig grunn til å framheve innvirkningen på arbeidstilboret, og spesielt effektene på kvinners arbeidstilboret. I Thoresen

¹¹ Inntektsbegrepet er også her noe forskjellig fra inntektsbegrepet benyttet ovenfor, siden barnehagesubsidiene er inkludert i inntektene. Det er også benyttet tall for 1994 og ikke framførte tall til 1996, som ovenfor. Det er også viktig å merke seg at det er de *statlige* barnehagesubsidiene som det fokuseres på.

¹² Det er også oppsiktsekkende at så mange som 30 prosent av de yrkespassive har barnehageplass.

¹³ Fra og med 1997 vil 6-åringene gå i skolen og derfor er ikke 6-åringene inkludert. I fordelingstabellene nedenfor er imidlertid også 6-åringene inkludert i tallene for førskolebarn.

(1996d) er det referert til en rekke studier som indikerer en negativ sammenheng mellom pris på barnepass og kvinners arbeidstilbud, som Blau og Robins (1988), Michalopoulos et al. (1992), Connelly (1991), Gustafsson og Stafford (1992), Ribar (1995). Analysene varierer når det gjelder styrken på denne sammenhengen. Et gratis kjernetilbud vil virke stimulerende for kvinnens yrkesaktivitet opptil 20 timer pr uke. De totale effektene på arbeidstilbuddet av å etablere et gratis kjernetilbud avhenger av prisene på resten av oppholdstiden i barnehagen.¹⁴

Avslutning

I tråd med mandatet vurderte utvalget hel eller delvis avvikling av ulike ordninger som direkte berører barnefamiliene for å dekke inn merutgiftene som følger av utvalgets forslag. De ordningene som utvalget har drøftet, ble vurdert som mindre viktige enn de tiltakene som utvalget fremmer. Følgende ordninger ble vurdert (tallene er for 1996):

- Forsørgerfradraget (2 042 mill. kroner)
- Foreldrefradraget, standardbeløpet (260 mill. kroner)
- Foreldrefradrag, dokumenterte utgifter (700 mill. kroner)
- Skatteklasse 2, eksklusive enslige forsørgere (900 mill. kroner)
- Søskengraderingen i barnetrygden (458 mill. kroner)
- Tillegget i barnetrygden i Finnmark og Nord-Troms (75 mill. kroner)

De antydede inndeckningsforslag beløper seg tilsammen nær 4,5 mrd. kroner.

I forslagene til økte overføringer teller økte barnehageutgifter klart mest med netto ca. 3,7 mrd. kroner. Forslagene i tilknytning til ny fødselspengeordning vil koste ca. 700 mill. kroner.

Mens inndeckningsforslagene er nokså jevnt fordelt etter barnets alder, tilgodeser forslagene om økte overføringer klart barn i førskolealder. Kurven i figur 1 vil derfor få et jevnere forløp hvis forslagene gjennomføres. Det skjer først og fremst ved at tjenestetilbuddet økes ved satsingen på barnehager.

Referanser

Arneberg, M.W., H. Gravningsmyhr, K. Hansen, N. Langbraaten, B. Lian og T.O. Thoresen (1995): *LOTTE – en mikrosimuleringsmodell for beregning av skatter og trygder*, Rapporter 95/19, Statistisk sentralbyrå.

Arrufat, J.L. og A. Zabalza (1986): Female Labour Supply with Taxation, Random Preferences, and Optimization Errors, *Econometrica* 54, 47-63.

¹⁴ Prisene i barnehagene bestemmes idag lokalt og i flere kommuner benyttes inntektsavhengige priser, som kompliserer resonnementer omkring effekter på arbeidstilbuddet.

Ashenfelter, O. og J.J. Heckman (1973): «Estimating Labor Supply Functions» i G.G. Cain og H.W. Watts (red.): *Income Maintenance and Labor Supply*, New York: Academic Press.

Aslaksen, I., H.A. Gravningsmyhr og C. Koren (1996): «Uebalt arbeid i husholdningene – fordelingen av utvidet inntekt», Vedlegg 6 til NOU 1996: 13 *Offentlige overføringer til barnefamilier*, Oslo: Akademika, 318-325.

Aslaksen, I., T. Fagerli og H.A. Gravningsmyhr (1997): Tidsbruk, husholdningsproduksjon og utvidet inntekt i barnefamilier, *Økonomiske analyser* 1997, 2, 12-18.

Atkinson, A.B. og N.H. Stern (1980): On the Switch from Direct to Indirect Taxation, *Journal of Public Economics* 14, 195-224.

Blau, D.M. og P.K. Robins (1988): Child Care Costs and Family Labor Supply, *Review of Economics and Statistics* 70, 374-381.

Blundell, R. (1993): «UK Taxation and Labour Supply Incentives» i A.B. Atkinson og G.V. Mogensen (red.): *Welfare and Work Incentives: A North-European Perspective*, Oxford: Clarendon Press.

Blundell, R. og Walker, I. (1982): Modelling the Joint Determination of Household Labour Supplies and Commodity Demands, *Economic Journal* 92, 351-364.

Blundell, R., A. Duncan og C. Meghir (1993): Robust Estimation of Labour Supply Responses in the Presence of Taxes, upublisert, IFS, London.

Bojer, H. (1995): Kvinner, menn og inntektsulikhet i Norge 1970-1990, *Sosialøkonomen* 49, 7/8, 22-28.

Bojer, H. (1996): «Måling av tilgang til økonomiske goder for barnefamilier», Vedlegg 9 til NOU 1996: 13 *Offentlige overføringer til barnefamilier*, Oslo: Akademika, 352-366.

Bowitz, E., Å. Cappelen, D. Fredriksen, O. Ljones, T.O. Thoresen og J. Aasness (1993): «Analyser av sysselsettings- og inntektsfordelingsvirkninger av innsparingstiltak i overføringsordningene», Vedlegg 1 til NOU 1993:11: *Mindre til overføringer – mer sysselsetting*, Oslo: Akademika.

Buhmann, B., L. Rainwater, G. Schmaus og T.M. Smeeding (1988): Equivalence-scales, well-being, inequality, and poverty: sensitivity estimates across ten countries using the Luxembourg Income Study (LIS) database, *Review of Income and Wealth* 34, 115-142.

Connelly, R. (1991): «The Importance of Child Care Costs to Women's Decision Making» i D.M. Blau (red.): *The Economics of Child Care*, New York: Russel Sage Foundation.

- Finans- og tolldepartementet (1995): *Velferdsmeldingen*, St. meld nr. 35 (1994-95).
- Finans- og tolldepartementet (1997): *Langtidsprogrammet 1998-2001*, St. meld nr. 4 (1996-97).
- Gustafsson, S. og F. Stafford (1992): Child Care Subsidies and Labor Supply in Sweden, *Journal of Human Resources* 27, 204-230.
- Hausmann, J.A. (1981). «Labor Supply» i H.J. Aaron og J.A. Pechman (red.): *How Taxes Affect Economic Behaviour*, Washington D.C: Brookings Institutions.
- Hausmann, J.A. og P. Ruud (1984): Family Labour with Taxes, *American Economic Review* 74.
- Killingsworth, M. og J.J. Heckman (1986): «Female Labor Supply: A Survey» i O. Ashenfelter og R. Layard (red.): *Handbook of Labour Economics*, Amsterdam: Elsevier.
- Kornstad, T., I.F. Solli og T.O. Thoresen (1997): Simulating the effects of altering transfers to, and taxation of, families with children. Do behavioural effects change the results from law models? Paper som skal presenteres på 5:th Nordic seminar on microsimulation, 8.-9. juni, Stockholm.
- Lommerud, K.E. (1996): «Familiepolitikk og familieøkonomi», Vedlegg 12 til NOU 1996: 13 *Offentlige overføringer til barnefamilier*, Oslo: Akademika, 382-395.
- Løyland, K. og T.O. Thoresen (1996): Barnehagetjenester, effektivitet og fordelingsvirkninger. En oversikt over noen metodiske tilnærmingar og empiriske resultater, *Norsk Økonomisk Tidsskrift* 110, 199-227.
- Michalopoulos, C., P.K. Robins og I. Garfinkel (1992): A Structural Model of Labour Supply and Child Care Demand, *Journal of Human Resources* 27, 166-203.
- NOU 1988:24: *Inntektsdannelsen i Norge*, Oslo: Akademika.
- NOU 1996:13: *Offentlige overføringer til barnefamilier*, Oslo: Akademika.
- Pencavel, J. (1986): «Labor Supply of Men: A Survey», i O. Ashenfelter og R. Layard (red.): *Handbook of Labour Economics*, Amsterdam: Elsevier.
- Ribar, D.C. (1995): A Structural Model of Child Care and the Labor Supply of Married Women, *Journal of Labor Economics* 13, 558-597.
- Rongen, G. (1996): «Variasjoner i kommunalt tjenestetilbud for barn», Vedlegg 13 til NOU 1996: 13 *Offentlige overføringer til barnefamilier*, Oslo: Akademika, 416-431.
- Stølen, N.M. (1996): «Hvorfor har yrkesaktiviteten til kvinner økt? Et makroperspektiv», Vedlegg 7 til NOU 1996: 13 *Offentlige overføringer til barnefamilier*, Oslo: Akademika, 326-331.
- Thoresen, T.O. (1996a): «Metoder og tolkniner i studier av fordeling av inntekt», Vedlegg 1 til NOU 1996: 13 - *Offentlige overføringer til barnefamilier*, Oslo: Akademika, 240-259.
- Thoresen, T.O. (1996b): «Simuleringer av skatter og overføringer av særlig betydning for barnefamiliene», Vedlegg 2 til NOU 1996: 13 *Offentlige overføringer til barnefamilier*, Oslo: Akademika, 260-271.
- Thoresen, T.O. (1996c): «En beskrivelse av barnefamilienes økonomi», Vedlegg 3 til NOU 1996: 13 *Offentlige overføringer til barnefamilier*, Oslo: Akademika, 272-281.
- Thoresen, T.O. (1996d): «Virkninger på proveny og inntektsfordeling av endringer i skatter og overføringer av særlig betydning for barnefamiliene», Vedlegg 4 til NOU 1996: 13 *Offentlige overføringer til barnefamilier*, Oslo: Akademika, 282-304.
- Wales, T.J. og A.D. Woodland (1979): Labour Supply and Progressive Taxes, *Review of Economic Studies* 46, 83-95.
- Aaberge, R., J.K. Dagsvik og S. Strøm (1995): Labor Supply Responses and Welfare Effects of Tax Reforms, *Scandinavian Journal of Economics* 97, 635-659.

Miljøvirkninger av norsk gassalg*

Elin Berg, Pål Boug og Snorre Kverndokk

Denne studien ser på mulige virkninger på CO₂-utslippene i Vest-Europa av en reduksjon i norsk gassalg. Utslippene vil kunne endres som følge av endringer i energietterspørselen og tilbuddet av energi, men også politiske eller miljømessige rammebetingelser har betydning for utfallet. For å studere denne problemstillingen har vi benyttet en tilbudsmodell for gass og en energietterspørselsmodell hvor flere energibærere står i et substitusjonsforhold til gass. Hvis landene makter å oppfylle sine utslippsmålsettinger uavhengig av kostnadene ved det, vil et endret norsk gassalg ikke påvirke utslippene. Konsumet av olje og kull vil øke svakt, mens samlet energikonsum går ned. Redusert norsk gassalg ser også ut til å ha liten innvirkning på CO₂-utslippene fra Vest-Europa i en situasjon hvor landene ikke har utslippsforpliktelser.

Innledning

Drivhuseffekten er en av de største miljøtruslene verden står overfor i dag. CO₂ er den viktigste drivhusgassen, og forbrenning av fossile brensler gass, olje og kull, står for omrent tre fjerdedeler av de menneskeskapte CO₂-utslippene. Karboninnholdet i de fossile brenslene varierer imidlertid, med gass som det reneste breselet og kull som det mest forurensende. Dette betyr at ikke bare størrelsen på energiforbruket, men også sammensetningen av forbruket har betydning for utslippsnivået. Forbruket av fossile brensler medfører også andre forurensende utsipp, men disse ser vi bort fra i denne analysen.

Norge har etablert seg som en stor produsent og eksportør av naturgass til Europa, og forsyner for tiden Vest-Europa med nesten 10 prosent av regionens gassforbruk. En energipolitikk som endrer gassalget fra Norge vil derfor påvirke Vest-Europas CO₂-utslipp. I denne artikkelen analyseres effektene av redusert norsk gassalg på det vesteuropeiske energiforbruket og CO₂-utslippene.

Virkningene av redusert gassalg kan deles inn i tre kategorier: Etterspørselsvirkninger, tilbudsvirkninger og virkninger gjennom institusjonelle rammer. *Etterspørselsvirkningene* består av to effekter. Den første skyldes substitusjon mellom energibærere. Dersom redusert norsk gassalg gir en høyere pris på gass, vil vi få en substitusjon mot andre energikilder. Da olje og kull er mer forurensende, vil dette isolert sett føre til økte utsipp av CO₂. Den andre etterspørselseffekten består av en vridning mot lavere energiforbruk. Siden prisen på gass øker som følge av redusert

norsk gassalg, fører dette til at energi blir en dyrere innsatsfaktor relativt til andre faktorer i produksjonen som arbeidskraft, kapital og vareinnsats. Dette kan gi et lavere forbruk av energi, og virkningen på miljøet av denne effekten er derfor positiv. Effekten på miljøet gjennom de totale etterspørselseffektene av en reduksjon i norsk gassalg er imidlertid usikker.

Endringer i norsk gasstilbud kan videre gi *tilbudseffekter* gjennom endringer i tilbuddet fra andre gassprodusenter, og i tilbuddet fra produsenter av alternative energibærere, først og fremst olje, kull og atomkraft. Som nevnt ovenfor vil en høyere gasspris gi en økt etterspørsel etter olje og kull. Effektene av denne etterspørselsøkningen avhenger helt av hvor priselastisk tilbuddet av olje og kull er. Hvis tilbuds-kurvene er flate (uendelig elastisk tilbud), vil økningene i CO₂-utslippene være større enn om tilbuddet av olje og kull øker med økt pris. Det vil nok være mest realistisk for en aggregert oljeetterspørsel at den står overfor en stigende tilbuds kurve. Hvordan tilbuds kurven for gass ser ut bestemmer først og fremst styrken på effekten og ikke fortegnet. Med en vertikal tilbuds kurve vil ikke norsk gass erstattes av annen gass. Hvis derimot tilbuds kurven er horisontal, erstattes hele bortfallet av norsk gass med gass fra andre land. Det kan imidlertid ha betydning hvor gassen kommer fra. Selv om redusert norsk gass i markedet nøyaktig oppveies av økt tilbud fra andre produsenter, vil ikke nødvendigvis miljøeffekten være som før. Miljøvirkningene avhenger nemlig også av utsipp gjennom forsyningskjedene og transportsystemet. Avstanden til markedene og kvaliteten på rørledningene har betydning. Hvis f.eks. norsk gass erstattes av økt russisk gasseksport, vil antagelig miljøeffekten bli negativ på grunn av større lekkasjer i russiske rørledninger.

Institusjonelle rammer har også betydning for miljøvirkningene av norsk gassalg. Om f.eks. et land har et absolutt bindende politisk vedtak om å stabilisere CO₂-utslippene, vil dette gjennomføres uavhengig av hva norske gassprodusenter gjør. Prisene på fossile brensler kan imidlertid endres som følge av det reduserte gassalget, noe som gjør at sammensetningen av landets energikonsum og kostnadene ved å redusere utslippene endres. Mange land revurderer

* Vi er takknemlige for diskusjoner med Kjell Arne Brekke, for Mohamed Hazzas forskningsassistanse, og for kommentarer fra Torstein Bye, Øystein Olsen og Knut Einar Rosendahl. Prosjektet har blitt finansiert av Miljøverndepartementet.

for tiden sine tidligere utslippsforpliktelser. Dette betyr at den norske energipolitikken gjennom sin påvirkning på kostnadene ved utslippsreduksjoner, vil kunne påvirke landets beslutninger om å holde målsettingene. Hvis et land har miljøpreferanser, men ingen bindende vedtak, kan norsk gasspolitikk ha større betydning for utslippene.

Alt i alt er det vanskelig å si hvordan en endring i det norske gassalget vil påvirke CO₂-utslippene fra Vest-Europa¹. Vi har imidlertid prøvd å kvantifisere noen effekter ved hjelp av modellsimuleringer. Vi presenterer her en detaljert analyse av både tilbuds- og etterspørselssiden i det europeiske gassmarkedet. Tilbudssideeffektene analyseres ved hjelp av DYNOPOL (se f.eks. Berg 1995a,b og Brekke m.fl. 1991) som er en dynamisk oligopolmodell for det europeiske gassmarkedet. Deretter studeres etterspørselfeffektene for 13 vesteuropeiske land. Til dette bruker vi energietterspørsmodellen SEEM (se f.eks. Birkelund m. fl. 1994, Alfsen m. fl. 1995 og Brubakk m. fl. 1995). Modellene er koblet gjennom gassprisen. Vi ser først på en situasjon uten bindende CO₂-målsettinger, deretter ser vi på tilfellet hvor alle CO₂-målsettingene blir oppfylt. Våre beregninger viser at i tilfellet uten bindende målsettinger vil en reduksjon i norsk gassalg kunne redusere europeiske CO₂-utslipp. Nedgangen i CO₂-utslippene vil imidlertid være forholdsvis beskjeden. Dette skyldes bl.a. at reduksjonen i gassforbruket i noen grad erstattes av økt forbruk av olje og kull.

Tidligere analyser er utført av Berg (1995a) og ECON (1994,1995). Berg (1995a) har brukt DYNOPOL-modellen til en analyse av tilbudseffekter i gassmarkedet som tilsvarer analysen av tilbudsiden som presenteres her. ECON (1994, 1995) gir resultater fra beregninger på energietterspørsmodellen ECON-ENERGY som har en lignende struktur som SEEM. ECON presenterer virkninger på globale CO₂-utslipp av en reduksjon i norsk gasseksport på 10 millioner tonn oljeekkvivalenter (mtoe) i 2010 til landene Tyskland, Nederland, Belgia og Frankrike. I denne analysen beregnes først virkningene av et *negativt skift i tilbudet av gass* til det europeiske markedet. Tilbudsiden er modellert ad hoc med tre forskjellige scenarier; en vertikal, horizontal og elastisk (tilbudselasticitet = 1) tilbudskurve. Virkningene på CO₂-utslippene er delt i tre; (i) utslipp fra norsk gassproduksjon, (ii) utslipp fra konsumtland og (iii) utslipp fra transport- og distribusjonssystemet for andre energikilder enn norsk gass. Deretter drøftes virkningene av at også *etterspørselen etter gass får et negativt skift* på grunn av ønske om leveringssikkerhet. Totalt sett konkluderer ECON med at så lenge tilbudskurven ikke er vertikal, vil en reduksjon i norske gassalg øke CO₂-utslippene i Europa. Resultatet skyldes i hovedsak større utslipp fra transport- og distribusjonssystemene ved russiske gassleveringer og en økning i konsumtlandenes kullproduksjon ut fra argumentet om leveringssikkerhet.

Beskrivelse av de numeriske modellene

DYNOPOL-modellen

Den dynamiske oligopolmodellen DYNOPOL beskriver et spill mellom tre store tilbydere av gass til Europa: Norge, Algerie og Russland. England og Nederland er ikke inkludert som spillere i modellen, men deres produksjon er tatt med i det samlede tilbuddet fra etterspørrelsregionen som bestemmes utenfor modellen. Hver spiller har opp til tre diskrete, irreversible investeringsprosjekter som bare kan iverksettes i en bestemt rekkefølge. Tidshorisonten i DYNOPOL går frem til 2075 og er inndelt i femårsperioder. På begynnelsen av hver femårsperiode kan spillerne velge om de ønsker å investere i noen av de gjenstående prosjektene de til enhver tid har. Prosjektene vil føre til økt produksjonskapasitet først i den neste perioden. Spillerne tar disse beslutningene samtidig, og kun tidligere investeringer er kjent. Produksjonskapasiteten (eller eksportkapasiteten til etterspørrelsregionen) til spillerne i en periode er derfor lik den kapasiteten de har i utgangspunktet pluss økt kapasitet som følge av investeringer foretatt i tidligere perioder. Dette innebærer at modellen ikke tar hensyn til at feltene tømmes. Når kapasiteten er gitt, blir profitten til hver av spillerne og importprisen på gass innen hver femårsperiode bestemt ved et Bertrand-spill. Løsningen av dette spillet impliserer at spillerne produserer til full kapasitet, og prisen blir bestemt slik at den klarerer markedet i hver femårsperiode.

Spillerne antas å ha full informasjon, og de bestemmer investeringene over tid slik at de maksimerer nåverdien av inntektene. Et viktig trekk ved modellen er at spillerne tar hensyn til at deres egen adferd har konsekvenser for tilpassingen til de andre spillerne i modellen. Modellen fokuserer dermed på strategisk adferd i det europeiske gassmarkedet. En strategisk investering er definert som en investering der motivet er å hindre andre spillere i å gjennomføre sine prosjekter. Iverksetting av en investering fører til at spilleren får en høyere andel av det totale gasstilbuddet, men det gir også et fall i importprisen på gass. De andre spillerne vil forutse dette prisfallet og kan dermed ønske å utsette sine prosjekter. En investering kan derfor være lønnsom utfra strategiske vurderinger selv om den ikke er lønnsom etter det tradisjonell nåverdikriteriet. Løsningen av spillet er perfekte Nashlikevekter, dvs. at i likevekt har ingen spiller incentiv til å endre sin tilpasning gitt adferden til de andre spillerne. I likevekt foretar spillerne en avveining mellom profitten ved å kapre markedsandeler ved å investere og dermed hindre andre spillere i å gjennomføre sine prosjekter, og profitten ved å begrense tilbuddet og dermed oppnå en høyere gasspris ved å utsette prosjektet.

Numeriske spesifikasjoner i DYNOPOL

De numeriske spesifikasjonene i DYNOPOL er mer utfyllende beskrevet i Berg m. fl. (1997), her følger kun en kort presentasjon.

Etterspørrelsregionen i DYNOPOL utgjør de samme 13 vesteuropeiske landene som er modellert i SEEM. Etterspørselen er imidlertid tenkt beregnet i et sentralt punkt i

¹ Disse utslippene inkluderer også CO₂-utslipp i forbindelse med gassimporten fra Algerie og Russland.

Tabell 1. Strategiske investeringsprosjekter for Norge¹

	Økt kapasitet	Produksjons- kostnader	Investerings- kostnader
Alt.1 Lavt investeringsnivå	10 bcm	22,91 \$/toe	4 800 mill. \$
Alt.2 Høyt investeringsnivå	10 bcm	25,73 \$/toe	1 120 mill. \$

¹ Kostnadsanslagene er basert på informasjon fra forskjellige markedsaktører. Produksjonskostnadene omfatter transmisjonskostnader frem til den tyske grensen basert på en estimert tariff rapportert i World Gas Intelligence (1994).

Vest-Europa, og modellen tar ikke hensyn til det regionale aspektet ved gassmarkedet. Som nevnt over impliserer løsningen av Bertrand-spillet for gitte kapasiteter at alle spillerne produserer til full kapasitet. Importprisen på gass blir bestemt slik at etterspørsel er lik totalt tilbud i hver periode. Dette kan tolkes som en situasjon der prinsippet om tredjepartsadgang (TPA) i gassmarkedet er innført. I dag selges gass på kontinentet for det meste under langsiktige kontrakter etter forhandlinger mellom en samlet tilbudsseite og en monopsonistisk etterspørselfsside. Gassen prises etter markedsverdiprinsippet, noe som innebærer at gassen blir konkurransedyktig med kundens beste alternativ (kull, olje, atomkraft etc.). Det er imidlertid igang en prosess i EU om liberalisering av gassmarkedet². Innenfor det tidsperspektivet modellen opererer med, kan det være rimelig å se bort fra kjøpersidens markedsmakt.

Den totale etterspørselen i DYNOPOL avhenger av konsumentprisen på gass, prisen på substituttene olje og kull samt av bruttonasjonalproduktet i etterspørselsregionen. Sluttkonkurransen på gass er lik summen av importprisen og en (konstant) margin som antas å dekke skatter, transmisjons- og distribusjonskostnader samt transmisjonsselskapenes profit. Denne bruttomarginen er tidligere kalkulert til \$227/toe³, se Berg (1995b). Importprisen på gass i 1994 er hentet fra BP (1995) og satt lik \$88/toe.

Totalt tilbud i DYNOPOL er summen av egenproduksjonen av gass i etterspørselsregionen og den samlede gassimporten fra Norge, Algerie og Russland. Egenproduksjonen i regionen er eksponentielt bestemt. Etter 2010 antas det en forholdsvis kraftig nedgang i denne pga. begrensede ressurser. DYNOPOL er også kalibrert slik at tilbuddet i modellen samsvarer med etterspørselen i SEEM.

Ved inngangen av 1995 hadde Norge inngått kontrakter for leveranser av store mengder gass til Vest-Europa langt inn i det neste århundre. Disse inngåtte kontraktene er inkludert i den initiale kapasiteten til Norge. I den første perioden 1995-2000 er produksjonen til Norge satt lik eksporten i 1994 som var lik 27 bcm, se BP (1995). Den initiale kapasiteten antas deretter å være 60 bcm pr. år for å

² Det er imidlertid usikkert når et gassdirektiv vil bli vedtatt i EU, og det er også usikkerhet knyttet til hva innholdet vil være i et endelig gassdirektiv. EUs energiminstre vil diskutere gassdirektivet i Brussel 27. mai, men det er ikke ventet at det blir fattet noe vedtak denne våren.

³ Alle priser og kostnader er angitt i 1991 US \$, dersom ikke annet er nevnt.

Tabell 2. Strategiske investeringsprosjekter for Algerie¹

	Økt kapasitet	Produksjons- kostnader	Investerings- kostnader
Alt.1 Kompressorstasjoner på Maghreb-Europa	10 bcm	64,13 \$/toe	1 669 mill. \$
Alt.2 Kompressorstasjoner på Transmed	6 bcm	64,96 \$/toe	1 001 mill. \$

¹ Estimatene er basert på ulike kilder, bl. a. diverse aviser og tidsskrifter, BP (1994) og Petroleum Economist (1994).

møtte allerede inngåtte kontrakter.⁴ Ut over denne initiale kapasiteten kan Norge investere i to prosjekter som hver øker produksjonskapasiteten med ytterligere 10 bcm pr. år. Begge prosjektene omhandler utbygging av felt i Nordsjøen, se tabell 1. Det første prosjektet omfatter bygging av en ny rørledning til kontinentet.⁵ Det andre prosjektet antar at leveringer skjer gjennom den eksisterende Frigg-rørledningen til St. Fergus i Skottland.⁶

Algerie er i gang med flere store investeringsprosjekter som vil øke eksportkapasiteten til Europa innen århundreskiftet. Som for Norge vil disse investeringene bli inkludert i den initiale kapasiteten og ikke være gjenstand for spillet mellom de tre store tilbyderne i DYNOPOL. I den første perioden er kapasiteten satt lik eksporten til Vest-Europa i 1994 som ifølge BP (1995) var 28 bcm. Fra århundreskiftet antas kapasiteten å være 56 bcm pr. år. Ut over dette nivået kan Algerie investere i to prosjekter som begge dreier seg om installasjon av kompressorstasjoner på eksisterende rørledninger, se tabell 2.

Det tidligere Sovjetunionen (FSU) har vært en betydelig gasseksportør til Europa siden tidlig på 1980-tallet. FSU har enorme gassreserver, og omrent 85 prosent av disse befinner seg i Russland. I den første perioden settes produksjonen i Russland lik eksporten til Vest-Europa i 1994 som var omrent 64 bcm, se BP (1995). For resten av tids-horisonten antas Russland å ha en eksportkapasitet på 70 bcm pr. år dersom de ikke investerer i ytterligere rørledningskapasitet. Ut over dette har Russland tre prosjekter som vil øke kapasiteten med til sammen 82 bcm pr. år, se

⁴ Norge har inngått nye gasskontrakter siden 1995. Ifølge Olje- og Energidepartementet (1997) har Norge i kontraktsåret 2005 leveringsforpliktelser for over 70 bcm. Kontrakter som er inngått etter 1995 er imidlertid ikke inkludert i den initiale kapasiteten til Norge i modellen.

⁵ I dag transporterer gass til kontinentet gjennom rørledningene Norpipe og Europipe til Emden og Zeepipe til Zeebrugge. Når Norfra-rørledningen til Dunkerque blir ferdigstilt i 1998, vil Norge ha en samlet eksportkapasitet til kontinentet på ca 60 bcm pr. år. Rørledningen Europipe II fra Kårstø til Emden, med planlagt oppstart i 1999, vil bidra med ytterligere 18 bcm pr. år, se Olje- og Energidepartementet (1997).

⁶ Siden 1992 har det pågått en strid mellom Storbritannia og Norge om fortolkningen av Frigg-traktaten. Dette har ført til at norske kontrakter med britiske kjøpere har blitt annulert da Norge har blitt nektet å levere gass gjennom Frigg-rørledningen utover de opprinnelige Frigg-leveransene. Imidlertid er denne konflikten nå trolig løst, se f.eks. Aftenposten (1997).

Tabell 3. Strategiske investeringsprosjekter for Russland¹

	Økt kapasitet	Produksjons- kostnader	Investerings- kostnader
Alt.1 Yamal trinn I	26 bcm	57,96 \$/toe	7066 mill. \$
Alt.2 Yamal trinn II	26 bcm	57,96 \$/toe	7066 mill. \$
Alt.3 Oppgradering av eksisterende rørledninger	30 bcm	61,07 \$/toe	6724 mill. \$

¹ Estimatene er basert på ulike kilder, bl. a. diverse aviser og tidsskrifter og BP (1994).

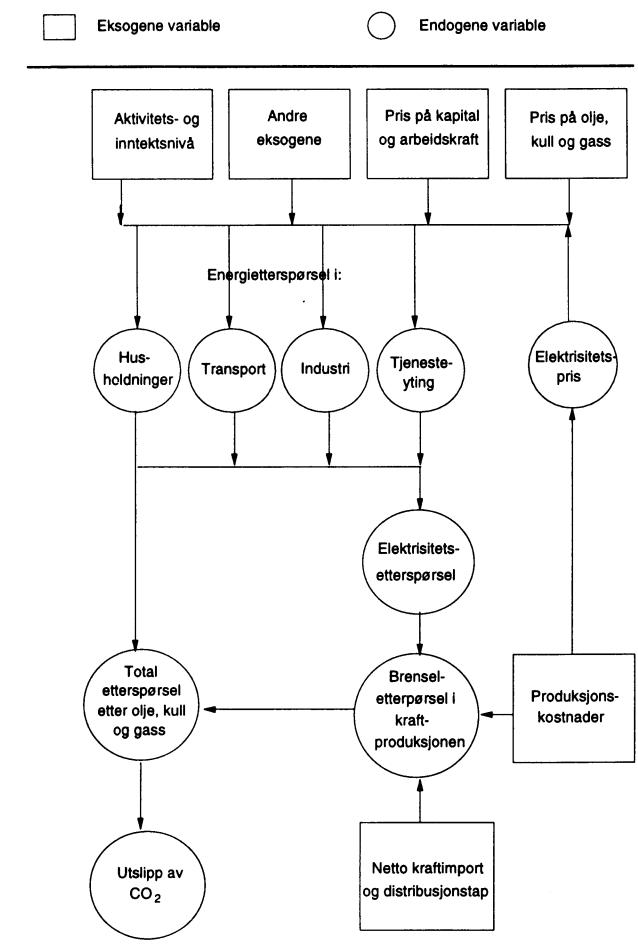
tabell 3. De første to prosjektene dreier seg om det mye omtalte Yamal-prosjektet med bygging av to parallelle rørledninger over en strekning på mer enn 4000 km fra Yamal i Sibir inn til den tyske grense. Vi har valgt å dele dette prosjektet i to trinn. Vi tar ikke hensyn til eksistensen av stordriftsfordeler og fordeler kostnadene likt på de to trinnene. Det tredje prosjektet dreier seg om oppgradering av det eksisterende rørledningssystemet.

SEEM-modellen

SEEM er en simuleringmodell som bestemmer utviklingsbaner for etterspørselen etter olje, kull, gass og elektrisitet i fem økonomiske sektorer i hvert av i alt 13 vest-europeiske land. De økonomiske sektorene omfatter husholdninger, industri, tjenesteyting, transport og elektrisitet, mens landene i SEEM inkluderer de fire store (Tyskland, Storbritannia, Frankrike og Italia), de fire nordiske (Sverige, Danmark, Finland og Norge), samt Spania, Nederland, Belgia, Sveits og Østerrike. Disse landene står for om lag 90 prosent av energiforbruket i OECD-Europa. Alle land er behandlet som separate modellblokker hvor hverken handel mellom land eller tilbud av energi er modellert. Tilbud av elektrisitet er imidlertid spesifisert. SEEM er også en partell modell i den forstand at den ikke har en integrert makroøkonomiblokk.

Etterspørselen i hver sektor i SEEM er modellert i henhold til varianter av fuel-share modellen⁷, hvor utgangspunktet er en neoklassisk produktfunksjon der aktivitetsnivået er en funksjon av innsatsfaktorene kapital, arbeidskraft og et energiaggregat bestående av kull, olje, gass og elektrisitet. I de tilfeller hvor etterspørselen kommer fra konsumentiden av økonomien, som i husholdningssektoren og passasjertransport, vil en nyttefunksjon erstatte produktfunksjonen. En forutsetning om kostnadsminimering og nyttemaksimering ligger til grunn for den økonomiske adferden i de respektive sektorene.

Figur 1 gir en skisse av modellstrukturen for et land. I første trinn bestemmes etterspørselen etter energi i sluttbruker-sektorene husholdninger, tjenesteyting, industri og transport basert på eksogen informasjon om økonomisk aktivitet og teknologi i hver sektor samt priser på fossile brensler, elektrisitet, arbeidskraft og kapital. I neste trinn antas de ulike brenslenes andel av totalt energiforbruk å være av-

Figur 1. Modellstrukturen i SEEM

hengig av relative brenselpriser. Prisene på de fossile brenslene er bestemt som summen av importpris (cif), en prismargin som omfatter transmisjons- og distribusjonskostnader og profitt, energiskatter, og en eventuell karbonskatt. Denne summen er igjen multiplisert med en faktor som tar hensyn til merverdiavgiften. Disse priskomponentene er alle eksogene størrelser i modellen. Produksjonen av innenlands elektrisitet bestemmes i kraftsektoren ved å summere etterspørselen etter elektrisitet i sluttbrukersektorene samt netto kraftekspорт og distribusjonstap, som begge antas å være eksogen gitte størrelser. Elektrisitet kan produseres ved hjelp av ulike kraftverk basert på forskjellige energikilder som olje, kull, gass, atomkraft eller solkraft, bølgekraft og vindkraft. De ulike kraftverkenes andel av den totale elektrisitetsproduksjonen avhenger av deres relative kostnader ved å produsere elektrisitet. Produksjonskostnadene er funksjoner av teknologivalg og brenselkostnader. SEEM bestemmer så elektrisitetspris til sluttbruker i hver sektor basert på produksjonskostnader, marginer og skatter på tilsvarende måte som for fossile brenslene. Endelig kalkulerer modellen aggregert etterspørsel etter de ulike fossile brenslene i hvert land ved å summere etterspørselen i sluttbrukersektorene og bruken av fossile brenslene i elektrisitetsproduksjonen. På bakgrunn av aggregert energietterspørsel og karboninnholdet i brenslene beregnes så CO₂-utsilipp. Tidshorisonten for modellen er 2020.

⁷ Se Longva og Olsen (1983) for en detaljert beskrivelse av fuel-share modellen.

Numeriske spesifikasjoner i SEEM

Referansescenariet i SEEM bygger på forutsetningen om at integrasjonsprosessen i EU vil fortsette i henhold til planene nedfelt i Maastricht-avtalen. På bakgrunn av denne integrasjonsprosessen antar vi en gjennomsnittlig årlig vekst i økonomisk aktivitet på 2,5 prosent i alle sektorene i SEEM gjennom tidshorisonten i modellen.⁸ Dette er i tråd med IEAs prediksjoner for OECD-Europa, se IEA (1996). Videre forutsetter vi at det finner sted en gradvis harmonisering av energiskattene i europeiske land fra år 2000 til 2010 mot gjennomsnittet av skattene i de fire største etter-spørselslandene Tyskland, Storbritannia, Frankrike og Italia.

Prisene på gass, olje og kull i basisåret 1991 og den videre utviklingen i prisene på olje og kull er hentet fra IEA (1996). Vi antar at den gjennomsnittlige importprisen på olje vil stige jevnt i perioden fra 1995 til 2020. Importprisen på kull antas derimot å være konstant. Som tidligere nevnt er SEEM og DYNOPOL knyttet sammen ved at det er den simulerte importprisen på gass i DYNOPOL som benyttes som anslaget på gassprisen i SEEM fra og med 1995. Substitusjonsmulighetene mellom de ulike fossile brenslene varierer i SEEM mellom sektorer og land. Generelt er substitusjonsmulighetene relativt små i industrisektoren. Det er ingen substitusjon mellom gass og olje i transportsektoren, og substitusjonen mot elektrisitet er liten i sluttbrukersektorene. Den direkte priselastisiteten og inntektselastisiteten for gass (henholdsvis -0,75 og 0,9 i gjennomsnitt for de fire største landene) varierer i mindre grad mellom de ulike sektorene.

Vi antar at det skjer en autonom energisparing på gjennomsnittlig 0,5 prosent pr. år frem til 2020 i husholdnings-, industri- og tjenesteytende sektorer. I kraft- og transportsektorene antas energibruken å bli redusert med henholdsvis 0,7 og 0,8 prosent årlig som resultat av økt effektivitet.

Resultater fra modellsimuleringene

Tilbudseffekter

Vi går nå over til å se på beregningsresultatene i DYNOPOL for perioden 1995-2020.

Referansescenariet

I DYNOPOL ligger det inne at Norge og Algerie får en kraftig økning i initial kapasitet fra 1995 (eller strengt tatt 1994) til 2000. Likevel er det disse to landene som i referansescenariet i DYNOPOL er tidligst ute med sine investeringsprosjekter. De første investeringene iverksettes imidlertid ikke før i 2005 og er operative først i 2010, se tabell 4. Referansescenariet for Norge sammenfaller derfor ikke helt med de leveringsforpliktelser Norge har inngått, se fotnote 5. Norge gjennomfører i 2005 begge sine prosjekter, mens Algerie iverksetter sitt andre prosjekt i 2010 (slik at det er operativt i 2015). Russland kommer først på banen

⁸ Dersom ikke annet er nevnt gjelder de numeriske spesifikasjonene for alle scenarier og land i modellen.

med sitt første prosjekt i 2015, og dette er det eneste russiske prosjektet som blir operativt innen 2020. Fra tabell 4 ser vi at det totale tilbuddet er størst i 2000, deretter faller det til tross for at investeringer fra de tre tilbyderne kommer inn. Dette skyldes en rask nedgang i egenproduksjonen i etterspørselsregionen. Gitt formen på etterspørselen i DYNOPOL, får vi dermed et fall i importprisen på gass i 2000, mens prisen deretter stiger monoton over hele perioden, se tabell 4. På grunn av den høye, konstante marginen på 227\$/toe vil imidlertid den prosentvise økningen i sluttprisen på gass bli forholdsvis beskjeden.

Ingen av investeringene i referansescenariet er strategisk motiverte. Det innebærer at investeringene ikke blir gjennomført før de er lønnsomme etter tradisjonelle nåverdi-betraktninger.

Reduksjon i norsk gassalg

Vi er interessert i å undersøke effekten på gassprisen av at Norge reduserer sin gasseksport til Vest-Europa. Vi ser på følgende scenarier:

S1) Den initiale produksjonskapasiteten til Norge reduseres med 10 bcm pr. år f.o.m. 2000, noe som tilsvarer i underkant av 17 prosent av Norges totale eksport i 2000 og knapt 3 prosent av den totale etterspørselen i 2000 (gitt at ingen investeringer iverksettes i den første perioden). Dette kan tolkes som at Norge bryter allerede inngåtte kontrakter.

S2) Den initiale kapasiteten til Norge reduseres med 20 bcm pr. år f.o.m. 2000. I likhet med tolkningen i S1 innebærer dette at Norge ikke oppfyller inngåtte kontrakter.

S3) En svakhet ved å anvende DYNOPOL til å se på effektene av en reduksjon i norsk gassalg er at Norge som spiller i modellen kan svare med å gå inn med investeringsprosjektene tidligere enn i referansebanen og derved motvirke effekten av reduksjonen i den initiale kapasiteten. S1 og S2 må derfor sees på som kontrafaktiske baner, dvs. hvordan det vesteuropæiske energiforbruket og CO₂-utslippene ville vært med lavere norsk gassalg, istedenfor som resultat av politiske beslutninger. Vi har derfor sett på et tredje alternativ der Norge beholder den initiale produksjonskapasiteten, men har kun ett investeringsprosjekt som vil øke kapasiteten ytterligere. Dette kan ses på som resultat av en politisk beslutning. Effekten av denne politikken blir dermed en reduksjon i norsk gasseksport på 10 bcm f.o.m. den perioden det andre investeringsprosjektet er operativt i referansebanen, dvs. fra 2010. I dette scenariet inngår Norge eksisterende kontrakter, men har mindre spillerom når det gjelder å utvide produksjonskapasiteten for å kapre nye kontrakter.

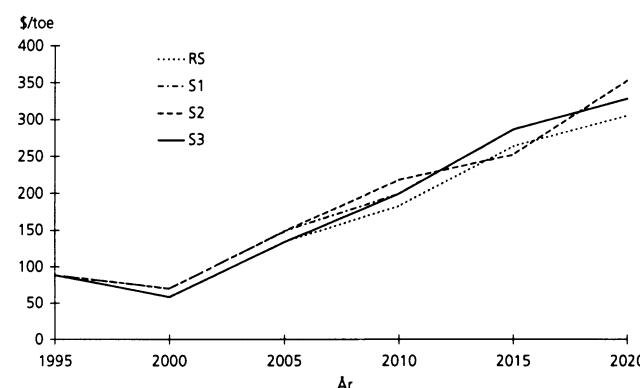
Virkningen på importprisen på gass i de ulike scenariene er oppsummert i figur 2.

I S1, der Norges gasseksport til Vest-Europa er 10 bcm lavere enn referansebanen pr. år f.o.m. 2000, skjer det ingen endringer i investeringene til spillerne i forhold til referansebanen. Det innebærer at den lavere norske gasseksporten

Tabell 4. Simuleringsresultater. Referansescenariet (RS)

Periode	Status ¹⁾			Produksjonskapasitet bcm			Egenproduksjon i Vest-Europa	Totalt tilbud	Importpris \$/toe
	Nor	Alg	Rus	Nor	Alg	Rus			
1995	0	0	0	27	28	64	164	283	88
2000	0	0	0	60	56	70	165	351	58
2005	2	1	0	60	56	70	140	326	134
2010	2	2	0	80	66	70	112	328	183
2015	2	2	1	80	72	70	90	312	264
2020	2	2	2	80	72	96	72	320	305

¹ Status viser hvor mange investeringsprosjekter hver spiller har iverksatt i hver femårsperiode. Det er en tidsforskyning på fem år i investeringene slik at en ny investering ikke gir en økning i kapasiteten før enn i den påfølgende perioden.

Figur 2. Importprisen på gass i 1991 US\$. Ulike scenarier i DYNOPOL

ikke ville bli erstattet av økt salg fra andre tilbydere, og det totale gasstilbuet reduseres med 10 bcm f.o.m. 2000 sammenlignet med referansescenariet. Det medfører at importprisen øker med omtrent 20 prosent i 2000 og mellom 7 og 10 prosent i senere perioder. Effekten på sluttbruikerprisen blir imidlertid betydelig mindre siden bruttomarginen er konstant.

I S2 er Norges gasseksport 20 bcm lavere enn referansebanen pr. år f.o.m. 2000, noe som tilsvarer en reduksjon i norsk gassalg og totalt tilbuet på henholdsvis 33 og 6 prosent i 2000. I dette tilfelle vil både Algerie og Russland fremskynde sine investeringsprosjekter, noe som delvis opphever effekten av det lavere norske gassalget innenfor den tidshorisonten vi ser på. Det første algeriske prosjektet gjennomføres nå i 1995, og det er strategisk begrunnet. Motivet er å forhindre at Norge går inn med sine to prosjekter i 2000 samt at Russland framskynder sine investeringer. Resultatet av denne kontrafaktiske banen sammenlignet med referansescenariet er derfor at totalt tilbuet av gass fra de tre produsentene reduseres med kun 10 bcm fra 2000 til 2010. Effekten på importprisen på gass i dette scenariet er derfor som i S1 inntil 2010. Bare i de to periodene 2010 og 2020 får vi den fulle effekten av en lavere norsk gasseksport på 20 bcm pr. år. Da ligger importprisen 20 og 15 prosent høyere enn i referansescenariet. I 2015 kommer 26 bcm gass fra den første russiske investeringen på markedet én periode tidligere enn i referanse-

banen, og tilbuet av gass i denne perioden er derfor *høyere* i reduksjonsscenariet enn i referansebanen. Dette gir en importpris på gass 4 prosent *lavere* enn i referansebanen i 2015.

I det tredje scenariet vi ser på, gjennomføres en reduksjon i norsk gasseksport ved at Norge kun har ett investeringsalternativ utover den initiale kapasiteten i referansebanen. Virkningen av denne reduksjonspolitikken inntreffer derfor ikke før gass fra det andre norske investeringsprosjektet kommer på markedet i referansescenariet, dvs. i 2010. Fra 2010 er virkningen som i S1 da det norske investeringsalternativet som bortfaller dreier seg om en økning i produksjonskapasiteten på 10 bcm pr. år.

Vi ser dermed at en reduksjon i norsk gasseksport på 10 bcm pr. år, eller eventuelt en kontrafaktisk analyse hvor norsk gasseksport i utgangspunktet var 10 bcm lavere pr. år enn i referansescenariet, ikke fører til noen endring i tilpasningen til de andre spillerne. Effekten blir dermed at det totale gasstilbuet reduseres tilsvarende. Det må en større reduksjon til, 20 bcm pr. år, før andre spillere finner det optimalt å fremskynde sine investeringsprosjekter for å erstatte bortfallet av norsk gass⁹. I dette tilfellet vil effekten av reduksjonen i norsk gasseksport bli delvis kompensert ved en økning i tilbuet fra Algerie og Russland (innenfor det tidsperspektivet vi ser på). I en periode vil også tilbuet faktisk være høyere enn uten norsk reduksjonspolitikk.

En reduksjon i norsk gassalg på 10 bcm medfører at importprisen øker med mellom 7 og 20 prosent. På grunn av en høy og konstant bruttomargin, vil den prosentvis økningen i sluttbruikerprisen til forbrukerne bli betydelig lavere. Hvordan dette vil slå ut i forbruket av de forskjellige fossile brensler i Vest-Europa og dermed i de totale utsippene av CO₂, vil vi se nærmere på ved hjelp av SEEM-modellen i de neste avsnittene.

⁹ Dette kan tyde på at tilbuet er forholdsvis uelastisk. Et viktig trekk ved modellen er imidlertid at produsentene kun kan øke tilbuet ved å investere i til dels store, prosjekter som må gjennomføres i en bestemt rekkefølge. Dette begrenser produsentenes muligheter innenfor DYNOPOL-modellen til å svare på en reduksjon i norsk gasseksport.

Resultatene over bør tolkes med forsiktighet. Sensitivitetsanalyser på DYNOPOL viser at resultatene er tildels svært følsomme overfor endringer i de eksogene anslagene på sentrale parametere i modellen. Dette dreier seg spesielt om elastisitetene i etterspørselsfunksjonen. Men også endringer i kostnadsanslagene fører til at spillerne endrer sine optimale investeringsprofiler over tiden. Sensitivitetsanalysene er mer utførlig dokumentert i Berg m.fl. (1997).

Virkninger på energietterspørsel og CO₂-utslipp

I presentasjonen av simuleringssresultatene i SEEM fokuserer vi på de fire store etterspørselslandene. I 1995 sto disse landene for omtrent 55 prosent av det totale energiforbruket i Europa, og de mottok henholdsvis 51, 72 og 90 prosent av gassseksporten fra Russland, Norge og Algerie i samme år, se BP (1996). Videre har vi valgt å fokusere på resultatene i 2000 og 2010 da disse årene er av mest interesse med tanke på diskusjonen om oppfylling av nasjonale CO₂-målsettinger.

Energietterspørselen

Vi er interessert i virkningene på energietterspørselen i Europa av en reduksjon i norsk gassseksport eller eventuelt hvordan situasjonen hadde vært hvis gassseksporten hadde vært lavere enn i referansescenariet. En endring i gassprisen som følge av endret/lavere norsk gasstilbud antas å påvirke alle land som etterspør gass. Vi ser bort fra eventuelle skift i etterspørselen som kan være motivert utfra konsumtlandenes preferanser om leveringssikkerhet, dvs. at landene ikke ønsker å bli for avhengig av noen enkelt gassleverandør.

Totalt energiforbruk i Vest-Europa avtar når Norges gassseksport reduseres og prisen på gass stiger, se tabell 5. Redusjonen i gassforbruket er betydelig større enn økningen i etterspørselen etter olje og kull. Dette skyldes en sterk dir-

ekte priseffekt og små substitusjonseffekter i energietterspørselen. En reduksjon i norsk gassseksport på 10 eller 20 bcm pr. år fra 2000 vil føre til en reduksjon i gassforbruket på 3 prosent i 2000 sammenlignet med referansescenariet, mens totalt olje- og kullforbruk vil øke med kun 0,3 prosent. De simulerte endringene i sammensetningen av energiforbruket i scenariene S1 og S2 er identiske i år 2000 på grunn av identiske virkninger på tilbuddssiden, se omtalen av simuleringssresultatene i DYNOPOL. Først i 2010 ser vi den fulle effekten av en reduksjon i norsk gassseksport på 20 bcm pr. år. Importprisen ligger da omtrent 20 prosent høyere enn i referansescenariet. Dette fører til at gassetter-spørselen i 2010 blir redusert med 5,5 prosent i S2. Substitusjonseffektene er små og fører kun til en økning i forbruket av olje og kull på 0,5 prosent. Totalt sett reduseres energiforbruket i etterspørselsregionen i 2010 med 1 prosent i S2 sammenlignet med referansescenariet. For reduksjonsscenariet S3, der Norge beholder den initiale produksjonskapasiteten, men kun har ett investeringsalternativ som øker kapasiteten med ytterligere 10 bcm pr. år, er etterspørselseffektene enda mer moderate enn i S1. Ingen etterspørselsvirkninger observeres da i 2000, noe som skyldes at gass fra det andre norske investeringsprosjektet ikke kommer på markedet før i 2010 i referansebanen.

Vi ønsker til slutt å si litt om hvordan virkningene fordeler seg på de ulike sektorene, og vi konsentrerer oss da om de fire største energilandene. Redusjonene i gassetter-spørselen finner hovedsakelig sted i industrisektoren både i 2000 og i 2010. Men også i husholdnings- og kraftsektoren reduseres forbruket av gass som følge av en reduksjon i den norske gassseksporten. Husholdningene er den største forbrukeren av gass med en andel på nærmere 42 prosent av det totale gassforbruket i de fire store etterspørselslandene i 1991, mens industrisektoren i samme år hadde en andel på rundt 32 prosent. I tillegg til gassandelen i hver sektor, avhenger imidlertid etterspørselsvirkningene av forholdet

Tabell 5. Energietterspørselen i SEEM, totaltall (1991 og RS) og endringer (S1-S3). Mtoe

	1991	2000			2010				
		RS	S1	S2	S3	RS	S1	S2	S3
Totalt i Vest-Europa									
Olje	433,6	518,1	1,0	1,0	0	606,0	1,7	2,4	0,8
Kull	270,9	274,0	1,2	1,2	0	329,7	1,2	2,3	1,1
Gass	220,3	296,7	-8,9	-8,9	0	285,0	-9,7	-15,7	-5,8
Total energi	924,8	1088,9	-6,7	-6,7	0	1220,6	-6,8	-11,0	-3,9
4 største energiland¹									
Olje	311,4	372,1	0,8	0,8	0	437,6	1,4	1,9	0,6
Kull	211,5	214,2	0,7	0,7	0	255,0	1,0	1,7	0,8
Gass	165,2	220,9	-6,1	-6,1	0	217,5	-7,3	-11,8	-4,1
Husholdninger	69,0	86,9	-1,0	-1,0	0	100,7	-1,4	-2,6	-1,0
Tjenesteyting	20,6	25,8	-0,3	-0,3	0	28,8	-1,0	-1,4	-0,3
Industri	52,4	75,8	-3,3	-3,3	0	60,4	-3,8	-5,5	-1,7
Transport ²⁾	2,3	2,9	0,0	0,0	0	4,1	0,0	0,0	0,0
Kraftsektor	20,9	29,5	-1,5	-1,5	0	23,5	-1,1	-2,3	-1,1
Total energi	688,1	807,2	-4,6	-4,6	0	910,1	-4,9	-8,2	-2,7

¹ Tyskland, Storbritannia, Frankrike og Italia.

² Endringene er mindre enn 0,05.

mellan sluttbrukerprisen og importprisen på gass i de ulike sektorene. Normalt vil en gitt prosentvis økning i importprisen gi en mindre prosentvis økning i sluttbrukerprisen på grunn av marginer og skatter, og disse varierer mellom de ulike sektorene. En økning i importprisen på gass på 1 prosent vil føre til en økning i sluttbrukerprisen til industri på gjennomsnittlig 0,7 prosent, mens økningen i sluttbrukerprisen til husholdningene og tjenesteytende sektor kun er omrent 0,25 prosent. For kraftsektoren vil den tilsvarende prisøkningen være omrent 0,9 prosent. Dette forklarer hvorfor den største reduksjonen i gassforbruket forekommer i industrisektoren i scenariene S1 og S2, og at reduksjonen er større i kraftsektoren enn i husholdningene til tross for at kraftsektoren i 1991 kun sto for omrent 13 prosent av det totale gassforbruket i de fire store landene, se tabell 5.

Redusjonen i totalt energiforbruk er også sterkest i industrisektoren. Her finner det ikke sted noen substitusjon mot olje og kull av betydning. Rundt regnet vil industrisektoren stå for 70 prosent av den totale energisparingen i de fire største energilandene som følge av reduksjonen i norsk gasseksport. Det totale energiforbruket går noe ned i husholdningssektoren, mens reduksjonen i gasssetterspørseren i tjenesteytende sektor hovedsakelig erstattes av olje, slik at det ikke realiseres noen energisparing av betydning i denne sektoren. Både olje og kull er mulige substitutter til gass i kraftsektoren, og olje og kull erstatter her henholdsvis omrent 25 og 40-50 prosent av den totale reduksjonen i gassforbruket. Det resterende realiseres som energisparing i kraftsektoren.

Et poeng som kan være verdt å nevne når det gjelder substitusjonen fra gass mot kull og olje i SEEM-modellen, er at modellen forutsetter flate tilbudskurver. Dette gir en større substitusjon mot kull og olje enn om tilbudskurvene hadde vært stigende i pris, noe som også gir høyere CO₂-utslipp enn med stigende tilbudskurver (se nedenfor). Dette kan derfor trekke i retning av en underestimering av utslippsredusjonene ved et lavere norsk gassalg.

CO₂-utslipp

En reduksjon i det norske gasstilbudet vil endre CO₂-utslippene. Vi deler disse virkningene på CO₂-utslippene i to kilder: (i) utslipp fra konsumtlandene og (ii) utslipp gjennom transport- og forsyningssystemene for olje, kull og gass inklusive utslipp fra produksjonsstedene. Utslipp fra kategori (i) er beregnet i SEEM. Når det gjelder utslipp fra den andre kategoriene har vi basert oss på antagelsene fra ECON (1994, 1995), som bl.a forutsetter større utslipp gjennom transportsystemene for russisk og algerisk gass enn for norsk. En økning i olje- og kullforbruket medfører også økt energibruk ved transport. Tabell 6 presenterer de samlede virkningene på CO₂-utslippene i millioner tonn karbon (MtC) basert på disse antagelsene.

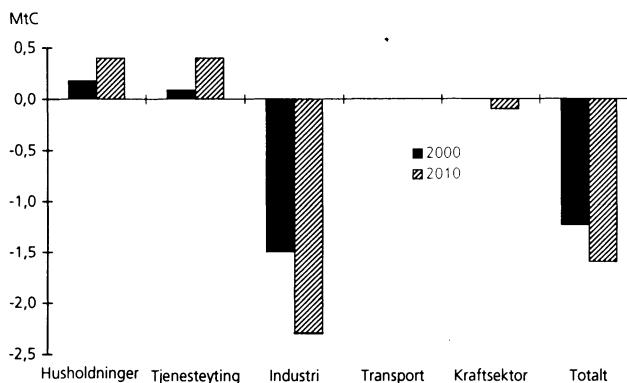
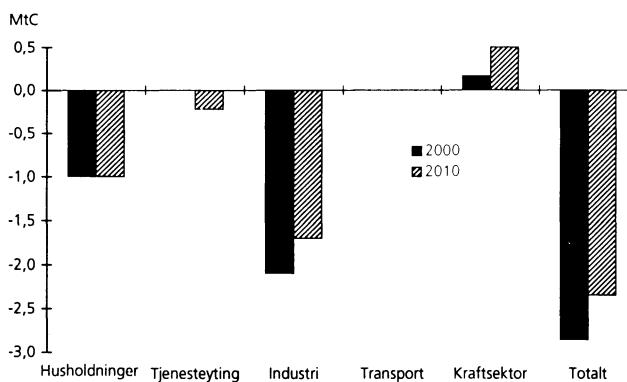
Fra tabellen ser vi at CO₂-utslippene går svakt ned i Vest-Europa under de forskjellige antagelsene om redusert norsk gassalg til kontinentet. I år 2000 blir utslippene i S2 redusert med i underkant av 0,4 prosent sammenlignet med referansescenariet, mens reduksjonen i 2010 er rundt 0,5 prosent. Utslippsendringene fra konsumtlandene har størst betydning; i gjennomsnitt 90 prosent av utslippsnedgangen faller under denne kategorien. Denne nedgangen i CO₂-utslippene skyldes at utslippsredusjonene ved energisparing som følge av økte gasspriser er sterkere enn utslippsøkningen som større bruk av olje og kull gir. Som følge av lavere norsk produksjon, går utslippene fra den norske kontinentalsockelen ned. Endringen i sammensetningen av de totale gassleveringene samt økt olje- og kullforbruk gir derimot noe økning i utslippene fra transportsystemene. Totalt vil utslippene fra denne kategorien gå noe ned (se «Transport/distribusjon» i tabell 6).

De reduserte CO₂-utslippene i de fire største forbrukslandene Tyskland, Storbritannia, Frankrike og Italia, utgjør ca 70 prosent av nedgangen i det totale CO₂-utslippet. Storbritannia står for den største nedgangen i 2000, mens i 2010 reduseres utslippen i Italia mest. Figurene 3-6 viser hvordan utslippene fra de enkelte sektorene påvirkes under S1 i hvert av de fire landene.

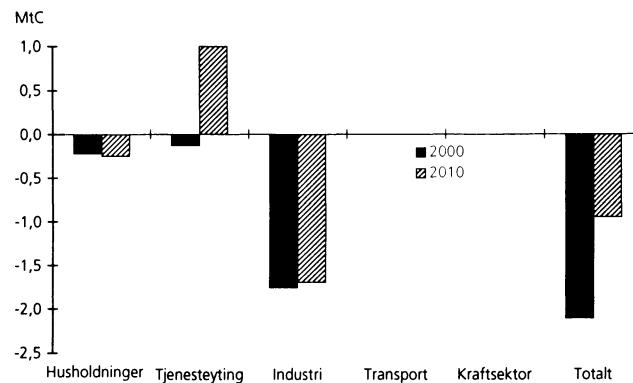
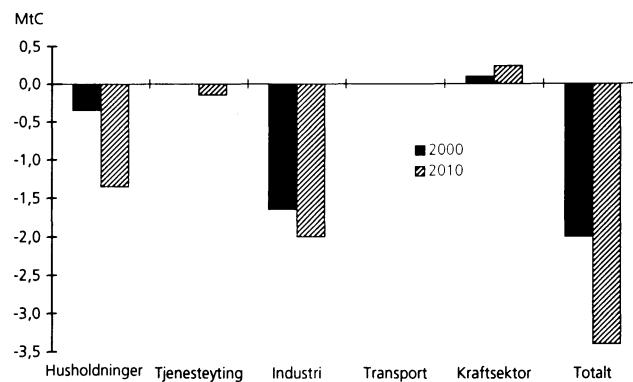
Tabell 6. Vesteuropeiske CO₂-utslipp, totaltall (1991 og RS) og endringer (S1-S3). MtC

Kategori	1991	2000			2010				
		RS	S1	S2	S3	RS	S1	S2	S3
Utslipp fra SEEM	2 870,2	3 312,6	-11,8	-11,8	0	3 773,1	-11,4	-18,4	-6,0
Transport/distribusjon ¹	70,7	95,9	-0,7	0,0	0	109,8	-0,6	-1,3	-0,7
Totalt	2 940,9	3 408,5	-12,5	-11,8	0	3 882,9	-12,0	-19,7	-6,7
4 største energiland:	2 141,9	2 463,0	-7,9	-7,9	0	2815,6	-8,1	-13,6	-4,5
Tyskland	866,7	936,1	-1,2	-1,2	0	1 038,2	-1,5	-2,7	-0,6
Storbritannia	543,7	615,8	-2,8	-2,8	0	658,6	-2,3	-3,6	-1,4
Frankrike	343,1	422,0	-2,0	-2,0	0	478,7	-1,1	-2,3	-1,2
Italia	388,4	489,1	-1,9	-1,9	0	640,1	-3,2	-5,0	-1,3

¹ Utslipp fra transport- og distribusjonssystemene for olje, gass og kull. Anslagene er beregnet på grunnlag av ECON (1994, 1995). Tall for 1991 er basert på BP (1992). I beregningene for olje og kull i 2000 og 2010 er importandelene i 1995 brukt. I beregningene for gass har vi benyttet resultatene fra DYNOPOL.

Figur 3. Endringer i CO₂-utslippene i Tyskland. Scenario 1**Figur 4. Endringer i CO₂-utslippene i Storbritannia. Scenario 1**

Mens redusert norsk gassalg totalt vil gi lavere utslipp i alle fire land, viser figurene at de sektorvise endringene vil være forskjellige i de ulike landene. Utslippene fra industrisekturene reduseres imidlertid betydelig i alle landene. Et annet fellestrekke er at utslippene i transportsektorene ikke endres. Dette skyldes bl.a et lavt gassforbruk i sektoren (se tabell 5) og at det her ikke er substitusjon mellom brennstoffene. I Tyskland står industrisekturen for de største utslippsreduksjonene på grunn av stor energisparing i sektoren og liten substitusjon mot olje og kull. I tjenesteytende sektor og i husholdningssektoren får vi motsatte effekter, noe som gir økte utslipp. Kraftsektoren får også et økt forbruk av kull, men likevel går utslippene svakt ned i denne sektoren. Med unntak av kraft- og transportsektorene får alle sektorer reduserte utslipp i Storbritannia. Selv om det er store substitusjonsmuligheter i husholdnings- og tjenesteytende sektorer, vil utslippene gå ned da olje- og kullkonsumet i disse sektorene i utgangspunktet er lavt. Økningen fra kraftsektoren skyldes i hovedsak at gass erstattes med kull. I Frankrike skjer det en stor substitusjon mot olje i tjenesteytende sektor, noe som forklarer den store utslippsøkningen i denne sektoren i 2010. Nedgangen i husholdningssektoren skyldes som i Storbritannia, lite forbruk av olje og kull initialt. Ingen endringer skjer i kraftsektoren da elektrisitetsproduksjonen i Frankrike ikke er basert på gass. Til slutt ser vi at endringene i Italia følger

Figur 5. Endringer i CO₂-utslippene i Frankrike. Scenario 1**Figur 6. Endringer i CO₂-utslippene i Italia. Scenario 1**

det samme mønsteret som utslippsendringene i Storbritannia. Utslippene går ned i alle sektorer med unntak av kraftsektoren (og transport). Hovedårsaken er et relativt lite kullforbruk.

Betydningen av utslippsmålsettinger

Mange land har i løpet av 90-tallet annonsert CO₂-utslippsmålsettinger. Tabell 7 gir en oversikt over utslippsmålsettingene for de fire store landene og for EU totalt¹⁰. Hvis alle land velger å oppfylle sine målsettinger, vil en endring i norsk gassalg ikke påvirke CO₂-utslippene i Vest-Europa. Et mulig virkemiddel for å stabilisere utslippene er en CO₂-avgift. Tabell 8 viser de beregnede avgiftene fra SEEM-modellen i de fire største landene hvis det ikke gis unntak, det vil si at avgiften blir lagt på alle fossile brennstoffer og blir implementert i alle sektorer. På grunn av små forskjeller i utslippene i de forskjellige scenariene, har vi koncentrert oss om referansescenariet og scenario 1. Som vi ser av tabellen varierer avgiften en del mellom landene

¹⁰ Under det sjette møtet i Ad Hoc gruppen for Berlin Mandatet i Bonn 3. til 7. mars i år, kom EUs miljøvernministre med en ny erklæring om sin forhandlingsposisjon som gir enda større reduksjoner. Totalt ønsker de en utslippsreduksjon på 15 prosent innen 2010. Innen EU vil byrdefordelingsprinsippet bli lagt til grunn, noe som gir ulike forpliktelser for medlemslandene.

Tabell 7. Utslippsmålsettinger. CO₂-utslipp i MtC

CO ₂ -utslippsmålsettinger		CO ₂ -utslipp i 1990	Forventninger om å oppnå målsetting
EU totalt ¹	Stabilisering av utslippen på 1990-nivå innen 2000	3 141	Liten sannsynlighet for å nå målsettingen
Tyskland	25-30% reduksjon i utslippen fra 1990-nivå innen 2005	1032	Usikkert om målsetting blir nådd
Storbritannia	Stabilisering av utslippen på 1990-nivå innen 2000	587 ²	Forventet å klare målsettingen
Frankrike	Stabilisering av utslipp pr. capita på 1990-nivå innen 2000 ³	367	Forventet å klare målsettingen
Italia	Stabilisering av utslippen på 1990-nivå innen 2000	424	Ikke avklart

¹ Eksklusiv Hellas og Luxembourg. ² Utslippen fra petroleumsektoren er inkludert i estimatene. ³ Denne målsettingen gir rom for omtrent 13 prosents økning i CO₂-utslippen fra 1990 til 2000. Dette medfører at de totale CO₂-utslippen i 2000 ikke må overstige 415 MtC.

Kilde: Miljøverndepartementet (1994-1995).

Tabel 8. CO₂-utslipp, målsettinger og CO₂-avgifter i 2010¹

	Mål	Utslipp uten CO ₂ -avgift		Utslipp med CO ₂ -avgift		CO ₂ -avgift i RS og S1		
		RS	S1	RS	S1	Olje	Kull	Gass
Tyskland	722-774	1038	1037	775	774	340	422	241
Storbritannia	587	659	656	587	585	65	81	46
Frankrike	415	479	478	414	413	100	124	71
Italia	424	640	637	426	424	415	515	295

¹ Utslippen er målt i MtC, og CO₂-avgiften er målt i 1991\$/toe.

noe som blant annet reflekterer ulike relative utslippsreduksjoner. Tyskland må f.eks. innføre en CO₂-avgift som er ca 5 ganger så høy som den avgiften Storbritannia trenger å innføre. For alle land blir CO₂-avgiften tilnærmet lik i begge scenariene. Dette skyldes at scenariene avviker lite med hensyn på utslippsnivåer.

Innføring av slike CO₂-avgifter får store innvirkninger på energiforbruket. I referansescenariet vil Tyskland, som er en stor forbruker av olje og kull, få en reduksjon i det totale energiforbruket på 25 prosent når CO₂-avgiften blir innført. Reduksjonen i Italia blir enda større (32 prosent) siden olje, som har en andel i energikonsumet på ca 60 prosent, blir sterkt beskattet. Denne høye konsumandelen er også en grunn til at oljeforbruket blir redusert relativt mer enn kullforbruket i dette landet. Storbritannia og Frankrike får en mer moderat nedgang i energiforbruket (ca 10 prosent) siden disse landene er nærmere sine CO₂-målsettinger i 2010. Hvis Norge reduserer gassalget, vil vi, som i tilfellet uten CO₂-avgifter, få en endring i sammensetningen av energiforbruket. Det totale energiforbruket går noe ned, mens forbruket av olje og kull øker svakt samtidig som gassforbruket avtar. Forskjellen mellom de to scenariene blir imidlertid liten.

Konklusjoner

I denne artikkelen har vi studert virkningene på energietterspørselen og CO₂-utslippen i Vest-Europa av en reduksjon i norsk gassalg på henholdsvis 10 og 20 bcm i året fra og med 2000. Tilbuddssideeffektene er analysert ved hjelp av gasstilbudsmodellen DYNOPOL. Denne modellen illustrerer et spill om markedsandeler i Europa mellom de tre store eksportørene Norge, Algerie og Russland. I vårt

hovedscenario (Scenario 1) vil et lavere norsk gassalg gi lavere totalt gasstilbud i Vest-Europa. Resultatene i DYNOPOL er imidlertid følsomme overfor endringer i sentrale parameterverdier i modellen. En begrensning ved modellen er at spillerenes valg består av å sette felt i produksjon. Når et felt først er igangsatt, produseres det til full kapasitet. Dette kan medføre store diskrete hopp i tilbuddet av gass. Resultatene må derfor tolkes med forsiktighet.

De optimale gassprisene fra DYNOPOL under de ulike scenariene blir innført i SEEM modellen for å studere virkningene på energietterspørselen og CO₂-utslippen i Vest-Europa. I tillegg til utslippen fra konsumentlandene har vi også tatt hensyn til endringer i utslippen gjennom transport- og distribusjonssystemene. En reduksjon i det norske gassalget fører ifølge våre beregninger til en liten økning i olje- og kullforbruket, mens gassforbruket går noe ned. Totalt vil CO₂-utslippen reduseres noe, men virkningen er beskjeden.

Det bør nevnes at størrelsene på priselastisitetene har stor betydning for etterspørselsvirkningene i slike modeller. I tillegg til etterspørsels- og tilbudseffekter vil også politiske reguleringer påvirke det faktiske sluttresultatet. Om f.eks. et land har et absolutt bindende politisk vedtak om å stabilisere CO₂-utslippen, vil dette gjennomføres uavhengig av hva norske gassprodusenter gjør. Hvis derimot et land har miljøpreferanser, men ingen bindende vedtak, kan norsk gasspolitikk ha betydning for utslippen. Landet kan f.eks. velge å satse på importert gass istedenfor å gi konsesjon til et kullkraftverk, selv om energi fra gass ikke blir billigere for forbrukerne enn energi fra kull. Hvis energi ikke blir billigere, vil man i dette tilfellet kunne unngå at den totale energibruken øker. En reduksjon i norsk gassalg vil kunne

hindre at slike valg blir truffet. Et land kan imidlertid også ha målsettinger om å opprettholde et visst konsum eller produksjon av kull. I dette tilfellet vil man derfor ikke få en substitusjon fra kull mot gass selv om gass blir importert, og gassen kommer som et tillegg til kullkonsumet. En reduksjon i norsk gassalg kan i så fall redusere energibrukken. Dette illustrerer betydningen av institusjonelle rammer for miljøvirkningene av norsk gassalg.

Referanser

Aftenposten (1997): Klart for nye gass-salg til Storbritannia, Aftenposten, 25.04.1997, s. 31.

Alfsen, K., H. Birkelund og M. Aaserud (1995): Impact of an EC carbon/energy tax and deregulating thermal power supply on CO₂, SO₂ and NO_x emissions, *Environmental and Resource Economics* 5, 165-189.

Berg, E. (1995a): Miljøvirkninger av norsk gassalg - En tilbudsside analyse, *Sosialøkonomen*, 11, 18-25.

Berg, E. (1995b): Utviklingen på det europeiske gassmarkedet, *Økonomiske analyser* 1995,4, Statistisk sentralbyrå.

Berg, E., P. Boug og S. Kverndokk (1997): Norwegian Gas Sales and the Impacts on European CO₂ Emissions, upublisert notat, Statistisk sentralbyrå.

Birkelund, H., E. Gjelsvik og M. Aaserud (1994): The EU carbon/energy tax: Effects in a distorted energy market, *Energy Policy* 22, 657-665.

BP (1992): *BP Statistical Review of World Energy*, London.

BP (1994): *Review of World Gas*, London.

BP (1995): *BP Statistical Review of World Energy*, London.

BP (1996): *BP Statistical Review of World Energy*, London.

Brekke, K. A., E. Gjelsvik og B. H. Vatne (1991): A Dynamic Investment Game. The Fight for Market Shares in the European Gas Market, upublisert notat, Statistisk sentralbyrå.

Brubakk, L., M. Aaserud, W. Pellekaan og F. von Ostvoorn (1995): *SEEM - An Energy Demand Model for Western Europe*, Reports 95/24, Statistisk sentralbyrå.

ECON (1994): *Redusert gasseksport fra Norge, virkninger på globale CO₂ utslipps*, Rapport 331/94.

ECON (1995): *Virkninger på globale CO₂ utslipps av norsk gasseksport*, Rapport 340/95.

Olje- og Energidepartementet (1997): *Faktaheftet 97-Norsk petroleumsvirksomhet*, Oslo.

Golombek, R. og A. Hylland (1987): *Spillteori*, Universitetet i Oslo, juli 1987.

IEA (1996): *World Energy Outlook*, Paris.

Longva, S. og Ø. Olsen (1983): "Producer Behaviour in the MSG Model", i Bjerkholt, O., S. Longva, Ø. Olsen og S. Strøm (red.): *Analysis of Supply and Demand of Electricity in the Norwegian Economy*, Sosiale og økonomiske studier 53, Statistisk sentralbyrå.

Miljøverndepartemenet (1994-95): Om norsk politikk mot klimaendringer og utslipps av nitrogenoksid (NO_x), St. meld. 41, 1994-95.

Petroleum Economist (1994): *Energy Map of Algeria*, Petroleum Economist Energy Map Series No. 26.

World Gas Intelligence (1994): *What's New Around The World*. United Kingdom, January 14., 11-12.

Nasjonalregnskapstall for 1978-1996

Statistisk sentralbyrå legger i denne utgaven av Økonomiske analyser fram endelige nasjonalregnskapstall for årene 1978-1994 og nye foreløpige tall for 1995 og 1996. Dessuten foreligger det helt nye beregninger av realkapital og kapitalslit.

Nye beregninger av kapitalslit

Nye og oppjusterte tall for kapitalslit

Som en del av hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet er det beregnet nye tall for realkapital og kapitalslit (verdi-reduksjonen av realkapitalen som følge av slitasje og elde) tilbake til 1978. Beregningsmetoden er lagt om i forhold til den metoden som ble brukt før hovedrevisjonen. Realkapitalen avskrives nå geometrisk, mens den tidligere ble avskrevet lineært. Dessuten er anslått levetid på kapitalartene revidert. I tillegg beregnes det nå kapitalslit av realkapitalen i forsvaret og av veikapitalen - inkludert broer og tunneler. Dette ble ikke gjort tidligere. I det gamle nasjonalregnskapssystemet ble alle kjøp i forsvaret ført som konsum, dvs. betraktet som forbrukt med en gang, mens ifølge de nye retningslinjene for føring av nasjonalregnskap skal nå kjøp av varige goder som har en alternativ sivil anvendelse, føres som investeringer og avskrives som all annen kapital. Når det gjelder veier, ble disse i det gamle regnskapssystemet antatt å ha uendelig levetid og var følgelig ikke gjenstand for kapitalslit.

Endringene i beregningsmetoden for kapitalslitet, endringene i avgrensningen mellom konsum og investeringer samt en generell oppjustering av investeringsnivået etter hovedrevisjonen, har medført at kapitalslitet gjennomgående er revidert betydelig opp. For de siste årene ligger beregnet verdi av det totale kapitalslitet vel 20 prosent høyere enn tilsvarende tall utarbeidet før hovedrevisjonen. Som følge av kapitalslitberegnogene for forsvaret og av veikapitalen, er kapitalslitet i statsforvaltningen revidert kraftig opp. De største revisjonene ellers finner vi for boligjenester og varehandel. Det nye nivået for kapitalslit, målt som andel av BNP, er meget høyt internasjonalt sett. Dette skyldes dels at Norge har en høy investeringsrate, og dels at realkapitalen i oljevirksomhet og utenriks sjøfart avskrives raskere enn kapitalen i fastlands-næringene.

De nye beregningene av kapitalslitet har medført at det er foretatt noen mindre korrekjoner av statlig produksjon og konsum for årene 1990-1993 - endringer som ikke ble fanget opp da de første beregningene for statsforvaltningen ble gjort under hovedrevisjonsprosessen. I løpende priser er revisjonen om lag 640 millioner kroner for årene 1990-1992 og noe mindre for 1993. Dette betyr at veksten fra 1989 til 1990, regnet i faste priser, for offentlig produksjon og konsum er 0,5 prosentenheter høyere enn de tallene som ble presentert for hovedrevisjonen for to år siden. For de øvrige årene blir volumvekstratene bare ubetydelig på-

virket. For 1990 slår revisjonen også ut i volumvekstratene for BNP og BNP for Fastlands-Norge, som oppjusteres med h.h.v. 0,1 og 0,2 prosentenheter.

Institusjonelt nasjonalregnskap — tilbakeregninger

Liten revisjon i total sparing i Norge som følge av hovedrevisjonen

Nye kapitalslitstall medfører at det nå også kan publiseres nye tall for netto inntektsstørrelser og sparing i nasjonalregnskapet. Mens bruttonasjonalproduktet gjennomgående er justert opp med 9-10 prosent i forbindelse med hovedrevisjonen, har den sterke oppjusteringen av kapitalslitet ført til at netto nasjonalinntekt og disponibel inntekt for Norge bare er oppjustert med om lag 6 prosent.

Tabell 1 viser avviket mellom inntektstall m.v. før og etter hovedrevisjonen for et valgt referanseår 1990. Det framgår av tabellen at totalt konsum er revidert opp nesten like mye som den disponible inntekten, og følgelig er anslaget for samlet sparing for Norge bare 1,6 milliarder kroner, eller om lag 2,5 prosent, høyere enn før hovedrevisjonen. Det har imidlertid skjedd endringer i hvilke sektorer som står for sparingen. Beregningene viser blant annet at sparingen i husholdningene og det offentlige er vesentlig høyere enn de tilsvarende sparetallene beregnet i det gamle nasjonalregnskapet.

Tabell 1. Inntekt, sparing og nettofinansinvesteringer m.v. for Norge i 1990. Milliarder kroner

	Etter hoved revisjonen	Før hoved revisjonen	Differanse
Bruttonasjonalprodukt	722,7	660,6	62,1
- Formuesinntekter og lønn til utlandet, netto	21,5	17,2	4,3
= Brutto nasjonalinntekt	701,2	643,4	57,8
- Kapitalslit	124,4	98,8	25,6
= Netto nasjonalinntekt	576,8	544,5	32,3
- Stønader og løp. overføringer til utlandet, netto	7,5	8,9	-1,4
= Disponibel inntekt for Norge	569,3	535,7	33,6
- Konsum i alt	507,2	475,2	32,0
= Sparing for Norge	62,1	60,5	1,6
- Kapitaloverføringer, netto	0,8	-	0,8
- Nettorealinvestering	43,7	36,4	7,3
= Netto finansinvesteringer for Norge	17,6	24,1	- 6,5

Husholdningenes sparerate er oppjustert

De nye reviderte tallene for disponibel inntekt og sparing for husholdninger og ideelle organisasjoner er høyere enn tallene i det gamle nasjonalregnskapet, hovedsakelig som følge av høyere lønnsinntekter og blandet inntekt (driftsresultat fra egne boliger og næringsinntekt hos personlig næringsdrivende). Eksempelvis er sparingen i husholdningssektoren for året 1990 beregnet til 8,1 milliarder kroner, mot 3 milliarder kroner før hovedrevisjonen.

Spareraten (sparing i prosent av disponibel inntekt) er i perioden 1978 til 1994 i gjennomsnitt endret med 0,9 prosentpoeng for husholdninger og ideelle organisasjoner. Gjennomsnittlig sparerate for perioden er i det nye nasjonalregnskapet beregnet til 2,7 prosent, mens gjennomsnittet i det gamle regnskapet var 1,8 prosent. I første del av perioden, fra 1978 til 1984, er spareraten i gjennomsnitt nedjustert med 0,5 prosentenheter. I siste del av perioden, fra 1985 til 1994, er gjennomsnittlig sparerate oppjustert med 1,4 prosentenheter.

Nedjustering av sparingen i foretakene

Sparingen i den ikke-finansielle foretakssektoren er nedjustert etter hovedrevisjonen. Anslagene for denne sektorens sparing i 1990 er 6,5 milliarder kroner lavere i det nye nasjonalregnskapet enn i det gamle. Til sammenligning er sparingen i offentlig forvaltning oppjustert med 4,1 milliarder kroner. Oppjusteringen har i hovedsak funnet sted i statsforvaltningen. De finansielle foretakenes sparing er i 1990 nedjustert med drøyt 1 milliard kroner.

Driftsresultatet nå også beregnet netto

På grunnlag av de nye kapitalslittallene er det beregnet tall for driftsresultat etter næringer. Den sterke oppjusteringen av kapitalslitet medfører at totaltallene for driftsresultatet er relativt sett mindre endret som følge av hovedrevisjonen enn tallene for brutto driftsresultat. For 1990 er brutto driftsresultat justert opp 16 prosent, mens oppjusteringen av driftsresultatet er om lag 10 prosent.

Mindre korrekSJONER FOR HUSHOLDNINGER OG IKKE-FINANSIELLE FORETAK

Våren 1996 ble det publisert institusjonelle sektortabeller etter de nye regnskapsprinsippene for årene 1988-1993. Under arbeidet med tilbakegående serier til 1978 er disse årgangene korrigert på enkelte punkter. Bakgrunnen for korrekSJONENE er ny statistikk og hensynet til konsistente tidsserier. KorrekSJONENE omfatter bare sektorene ikke-finansielle foretak og husholdninger mv, og har ikke påvirket resultatene i andre deler av nasjonalregnskapet.

KorrekSJONENE har bare ført til mindre justeringer av disponibel inntekt, sparing og netto finansinvestering. De viktigste endringene er at det er innarbeidet nye tall for kommunale foretak og mer omfattende statistikk for personlig næringsdrivende. Dessuten har innarbeiding av selvangivelsesstatistikk ført til justeringer av husholdningenes formuesinntekter og formuesutgifter.

Volumvekst i industri revidert

Tidligere publiserte hovedrevisjonstall for vekst i bruttoproduktet i industrien, målt i faste priser, er revidert for årene 1989-1993. Revisjonene skyldes bedre innarbeiding av statistikkgrunnlaget for industrinæringene. Gjennomsnittlig årlig volumvekst i industrien for 1989-1993 er nå anslått til minus 0,5 prosent, mens tidligere publiserte tall viste minus 0,8 prosent. Til sammenligning var gjennomsnittlig vekst i bruttoproduktet i industrien etter det gamle nasjonalregnskapssystemet beregnet til pluss 0,1 prosent for tilsvarende periode. Vekstratene for BNP er ikke påvirket av revisjonene som er gjort for bruttoproduktet i industrien.

Endelige nasjonalregnskapstall for 1994

Oppjustert BNP-vekst

De endelige nasjonalregnskapstallene for 1994 bygger på ny og mer detaljert informasjon enn anslagene som ble publiserte for ett år siden. Dette har medført at veksten i bruttonasjonalproduktet fra 1993 til 1994, regnet i faste priser, er revidert opp fra 5,0 til 5,5 prosent. Revisjonen skyldes sterkere vekst i bruttoproduktet i oljevirksomhet og utenriks sjøfart. Volumveksten i bruttoproduktet i olje- og gassutvinning er blant annet justert opp fra 11,8 til 14,2 prosent, i sin helhet som følge av lavere produktinnsats enn tidligere antatt, mens revisjonen av bruttoproduktet i utenriks sjøfart har sammenheng med ny prisinformasjon om bruttofraktene og driftsutgiftene i utlandet, noe som medførte en revisjon av veksten i bruttoproduktet fra -8,7 prosent til 4,0 prosent.

Bruttoproduktet i Fastlands-Norge er revidert svakt ned. Industri og bygge- og anleggsvirksomhet er blant de næringene hvor de endelige tallene viser noe lavere volumvekst enn tidligere publiserte tall; vekstratene er revidert ned med henholdsvis 1,5 og 1,7 prosentpoeng. De nye tallene for bank og forsikring viser også volumnedgang i bruttoproduktet, mens de foreløpige tallene viste volumvekst.

Små revisjoner i sysselsettingsutviklingen

Veksten i antall sysselsatte personer og utførte timeverk fra 1993 til 1994 er ubetydelig endret i forhold til tidligere publiserte tall. Tallene for industri og bygge- og anleggsvirksomhet viser noe svakere sysselsettings- og timeverksvekst, mens tilsvarende tall for varehandel og andre private tjenesteytende næringer er svakt oppjustert.

Høyere offentlig konsumvekst

De endelige nasjonalregnskapstallene viser en volumvekst i husholdningenes konsum på 4,0 prosent, som er omrent uendret i forhold til tidligere anslag. For konsum i offentlig forvaltning er veksten revidert opp fra 0,7 til 1,4 prosent. Revisjonen, som hovedsakelig er foretatt i statsforvaltningen, skyldes dels omfordeling av utgifter fra investering til produktinnsats og dels at kapitalslitet er oppjustert. I til-

legg bidrar en klart lavere deflator for militært konsum til oppjusteringen.

Lavere bruttoinvesteringer

De totale bruttoinvesteringene i fast kapital vokste i 1994 med 4,5 prosent målt i faste priser, en nedjustering på 2,4 prosentpoeng fra anslagene presentert for ett år siden. Det er investeringene i Fastlands-Norge som er revidert ned, fra en samlet vekst på vel 17 prosent til 13,5 prosent. Med unntak av industriinvesteringene har det vært en generell nedjustering av investeringsnivået, og særlig for tjenesteytende næringer.

Sterk nedjustering av importen

For 1994 er både tjenesteeksporten og -importen i løpende verdi nedjustert i forhold til tidligere anslag. Tjeneste-importen er blant annet revidert ned med 2,7 milliarder kroner. I tillegg er importprisene revidert opp med nærmere 1 prosentenhet, slik at endringen i importen fra 1993 til 1994 målt i faste priser er beregnet til 4,9 prosent, 2 prosentenheter lavere enn publisert for ett år siden. Selv om eksportverdien er revidert ned vel 1,6 milliarder kroner, er eksporten regnet i faste priser revidert opp med tilsvarende beløp. Grunnen til dette er at prisene for tjenesteeksporten er anslått å avta med 2,3 prosent fra året før, mens tidligere anslag indikerte en prisvekst på 1,2 prosent.

Reviderte foreløpige nasjonalregnskaps-tall for 1995 og 1996

Høyere BNP-tall for 1995 og 1996

Mens de endelige tallene for 1994 er utarbeidet ved hjelp av det årlige nasjonalregnskapssystemet, er tallene for 1995 og 1996 utarbeidet med utgangspunkt i kvartalsregnskapet og dermed laget på et mer aggregert nivå enn tallene for 1994.

De reviderte nasjonalregnskapstallene viser at bruttonasjonalproduktet vokste med 5,3 prosent fra 1995 til 1996, regnet i faste priser. Det er 0,5 prosentenheter sterkere vekst enn presentert i de første anslagene i Økonomisk utsyn over året 1996. Også BNP-anslaget for 1995 er justert opp. For toårsperioden fra 1994 til 1996 vokste BNP totalt med 9 prosent. Gjennomsnittlig årlig BNP-vekst hittil på 1990-tallet har vært på 3,9 prosent. Både for 1995 og 1996 kan oppjusteringen av BNP i hovedsak føres tilbake til høyere anslag for produksjonsveksten i Fastlands-Norge, særlig i offentlig forvaltning og andre tjenesteytende næringer.

Sterkere sysselsettingsvekst i kommunene enn tidligere antatt

Ifølge de nye arbeidskraftsberegningene er den totale veksten i antall sysselsatte personer fra 1995 til 1996 beregnet til 2,5 prosent, om lag som anslått i Økonomisk utsyn. Tilsvarende sysselsettingsvekst fra 1994 til 1995 var på 2,1 prosent.

Veksten i antall sysselsatte personer i kommunene har vært sterkere enn tidligere antatt for begge årene, og veksten er nå beregnet til 2,3 prosent for 1995 og 2,7 prosent for 1996. Det er henholdsvis 0,6 og 0,4 prosentenheter høyere enn tidligere publiserte tall. På grunn av høyere fravær enn tidligere beregnet for 1995, er imidlertid veksten i utførte timeverk lite revidert for dette året. Den totale lønnskostnadsveksten i kommunene er, i tråd med veksten i antall sysselsatte, oppjustert med 0,7 prosentenheter for 1995. Siden timeverksveksten bare er marginalt endret, betyr revisjonen at lønnskostnadsveksten pr. timeverk er oppjustert fra 4,4 prosent til 5 prosent. For 1996 er veksten i utførte timeverk oppjustert om lag som veksten i sysselsatte personer, mens anslagene for lønnskostnadsvekst pr. timeverk er ubetydelig endret.

Mens sysselsettingsveksten i kommunene i de to foregående årene var sterkere enn tidligere antatt, viser de nye tallene om lag samme sysselsettingsvekst i statsforvaltningen for 1995 og klart lavere vekst for 1996 sammenlignet med tidligere publiserte tall. For 1996 er veksten i sysselsatte personer og utførte timeverk i statlig sivil forvaltning begge revidert ned med om lag 2,5 prosentenheter. Sammen med sysselsettingsveksten i kommunene, medfører dette at sysselsettingsutviklingen totalt for offentlig forvaltning - både regnet i antall personer og utførte timeverk - er tilnærmet uendret fra anslagene presentert i Økonomisk utsyn.

For øvrige næringer viser de nye sysselsettingsberegningene bare små endringer i forhold til tidligere presenterte tall.

Sterkere konsumvekst i offentlig forvaltning også i 1995 og 1996

Nye og mer fullstendige tall fra offentlige regnskaper samt nye beregninger for kapitalslitet har medført at både statlig og kommunalt konsum er revidert opp. Tallene viser en betydelig sterkere vekst fra 1994 til 1996 enn tidligere antatt. Fra 1995 til 1996 vokste eksempelvis konsumet i statlig forvaltning ifølge de nye tallene med 4,2 prosent og i kommunal forvaltning med 2,7 prosent, en oppjustering med henholdsvis 2,5 og 1,2 prosentenheter i forhold til de tallene som ble presentert i Økonomisk utsyn i februar.

De reviderte tallene viser en vekst i samlet offentlig konsum på 1 prosent fra 1994 til 1995 og på 3,3 prosent fra 1995 til 1996, mot en vekst på henholdsvis 0,2 prosent og 1,6 prosent publisert i februar. Gjennomsnittlig vekst i offentlig konsum så langt på 1990-tallet har vært på 2,9 prosent. De relativt store revisjonene av offentlig forvaltning har sammenheng dels med høyere lønnskostnader og dels med høyere produktinnsats og kapitalslit. For både 1995 og 1996 bidro reviderte kapitalslittall til en oppjustering av offentlig konsum på 0,7 prosentenheter.

De reviderte tallene for konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner viser tilnærmet uendret vekst fra 1994 til 1996 i forhold til tidligere anslag, mens veksten i bruttoin-

Tabell 2. Nasjonalregnskapstall for 1994-1996. Prosentvis endring i faste priser fra året før

	1994	1995	1996
Bruttonasjonalprodukt	5,5	3,6	5,3
Fastlands-Norge	4,1	3,1	3,7
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	13,0	5,9	13,1
Innenlandsk anvendelse	4,0	4,2	3,7
Konsum	3,2	2,2	4,3
Husholdninger og ideelle org.	4,0	2,7	4,7
Konsum i offentlig forvaltning	1,4	1,0	3,3
Statsforvaltningen	0,2	-0,2	4,2
Kommuneforvaltningen	2,2	1,8	2,7
Bruttoinv. i fast kapital	4,5	3,7	4,8
Fastlands-næringer	13,5	13,3	6,9
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	-10,2	-15,3	-0,2
Eksport	8,7	3,6	10,0
Import	4,9	5,5	6,5
Overskudd på driftsbalansen (mrd. kr.)	26,4	31,3	72,9
Lønn pr. normalårsverk (vekst)	3,0	3,2	4,5

vesteringene i fast kapital er revidert ned med 0,8 prosentenheter for 1995 og opp med 1,7 prosentenheter for 1996. For 1995 kan revisjonen føres tilbake til en generell nedjustering av investeringsanslagene, men de oppjusterte tallene for 1996 kan føres tilbake til sterkere vekst i investeringene i private tjenesteytende næringer.

Sterk eksport- og importvekst i 1996

For 1995 er tallene for total eksport- og importverdi lite endret. For 1996 er eksporten i løpende priser justert opp med 5,2 milliarder kroner, mens importen er justert opp med 9,7 milliarder kroner i forhold til anslagene i Økonomisk utsyn. Både eksport- og importprisene er lite endret fra tidligere anslag og den økte eksportverdien har dermed medført at endringen i eksporten fra 1995 til 1996, regnet i faste priser, nå anslås til 10 prosent, en oppjustering på nærmere 2 prosentenheter. Revisjonen av eksporttallene fordeler seg i verdi om lag likt på olje og gass, skip og tradisjonelle varer. På importsiden er det verdien av tradisjonelle varer og skip som er justert kraftig opp. Ifølge de nye nasjonalregnskapstallene steg importen, regnet i faste priser, totalt med 6,5 prosent, mot 2,5 prosent i de tidligere anslagene.

Nedjustert overskudd på driftsregnskapet

De nye tallene viser et overskudd på driftsregnskapet overfor utlandet på 73 milliarder kroner i 1996, en nedjustering på 2,5 milliarder fra anslagene presentert i februar i år. Dette skyldes blant annet nedjusteringen av eksportoverskuddet. Rente- og stønadsbalansen viser nå et underskudd på 20 milliarder kroner, mens anslaget i Økonomisk utsyn var på 22 milliarder kroner. For 1995 er overskuddet på driftsregnskapet anslått til 31 milliarder kroner. Dette er 3 milliarder høyere enn tidligere presentert, og skyldes i hovedsak nye tall for reinvestert fortjeneste.

Tabell 3. Husholdninger og ideelle organisasjoner. Inntekter og utgifter. Millioner kroner

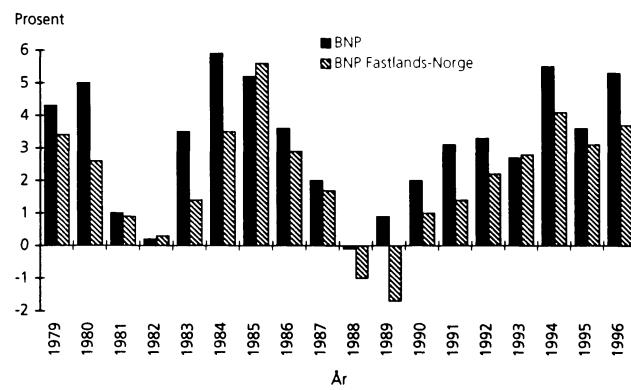
	1994	1995	1996	Endring i prosent		
				95/94	96/95	
Lønnsinntekter	413635	437421	470764	5,8	7,6	
+ Blandet inntekt	90181	92526	94704	2,6	2,4	
+ Formuesinntekter	39210	41098	38405	4,8	-6,6	
- Formuesutgifter	48095	45310	44301	-5,8	-2,2	
= Primære inntekter	494931	525735	559572	6,2	6,4	
+ Stønader fra off.forv.	141940	146818	154513	3,4	5,2	
+ Andre overføringer	21402	22253	23963	4,0	7,7	
+ Overføringer ideelle organisasjoner	23800	24228	25284	1,8	4,4	
- Skatt innt., formue	188507	200679	216351	6,5	7,8	
- Andre overføringer	28551	29105	30206	1,9	3,8	
- Overføringer ideelle organisasjoner	8813	9024	9141	2,4	1,3	
= Disponibel inntekt	456202	480226	507635	5,3	5,7	
+ Korr endr. pensj.fond	4311	4400	4500	2,1	2,3	
- Konsum i husholdninger	410536	434551	460217	5,8	5,9	
- Konsum i ideelle organisasjoner	22564	22997	24051	1,9	4,6	
= Sparing	27413	27078	27867			
+ Kapitaloverføringer, netto	-391	-1223	-1239			
- Nettorealinvesteringer	3571	8801	8200			
= Netto finansinvestering	23451	17054	18428			
Sparerate	6,0 %	5,6 %	5,5 %			

Foreløpige inntektsregnskap for 1995 og 1996

De foreløpige inntektstallene fra nasjonalregnskapet viser en disponibel inntekt for Norge på 839 milliarder kroner i 1996, en økning med 84,5 milliarder kroner fra året før. Konsum i alt er for 1996 beregnet til 693,1 milliarder kroner, slik at sparingen for landet som helhet var 145,9 milliarder kroner. Dette er 44,8 milliarder kroner høyere enn i 1995. Netto finansinvesteringene for Norge er i 1996 beregnet til 71,8 milliarder kroner som er 41,6 milliarder kroner høyere enn året før.

De foreløpige inntektsberegningene for husholdninger og ideelle organisasjoner viser at disponibel inntekt økte med 5,7 prosent fra 1995 til 1996. Lønnsinntektene økte med 7,6 prosent fra året før. Husholdningenes netto formuesutgifter gikk opp med om lag 1,5 milliarder kroner og sammen med moderat økning i blandet inntekt (driftsresultat i husholdningssektoren utenom egne boliger) bidro dette til at primære inntekter for husholdninger og ideelle organisasjoner gikk mindre opp enn lønnsinntektene. Stønader til husholdningene fra offentlig forvaltning økte med 5,2 prosent i 1996, mens skatt på inntekt og formue gikk opp med 7,8 prosent fra året før. Korrigert for prisstigningen (prisin-

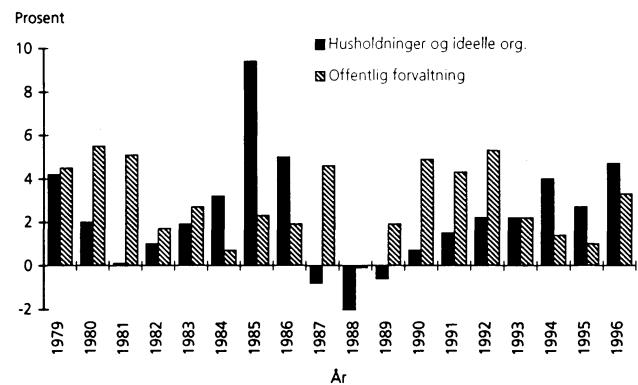
Figur 1. Årlig vekst i BNP og BNP for Fastlands-Norge for årene 1978-1996, regnet i faste priser

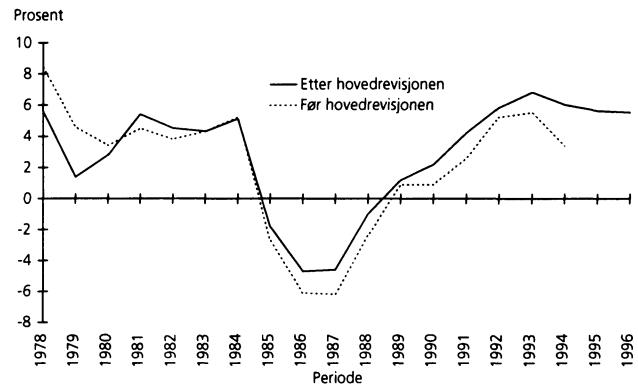
deks for konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner) gir dette en vekst i disponibel realinntekt på 4,5 prosent.

Verdien av konsumet i husholdninger og ideelle organisasjoner økte 5,8 prosent fra 1995. For 1996 er sparingen beregnet til 27,8 milliarder kroner, nærmere 1 milliard kroner mer enn året før. Spareraten (regnet i prosent av disponibel inntekt) er for 1996 anslått til 5,5 prosent, om lag som året før. Sammenlignet med 1995 økte netto finansinvesteringene med om lag 1,5 milliarder kroner og er nå beregnet til nesten 18,5 milliarder kroner.

Figur 2. Årlig vekst i konsumet for årene 1978-1996, regnet i faste priser. Husholdninger og ideelle organisasjoner og offentlig forvaltning

Figur 3. Sparerate for husholdninger mv, før og etter hovedrevisjonen

Offentlige finanser 1978 –1996

I denne artikkelen kommenteres foreløpige regnskapstall for 1996. I tillegg vil vi kommentere utgifter etter formål for årene 1978 - 1996, som er utarbeidet i forbindelse med hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet. Utgiftene i offentlig forvaltning økte med 20 milliarder kroner mellom 1995 og 1996. Som andel av bruttonasjonalproduktet var utgiftene i 1996 på 45,6 prosent. En vesentlig del av utgiftsveksten skyldtes økt offentlig konsum og økte overføringer til husholdninger og ideelle organisasjoner. Offentlig konsum utgjorde 20,5 prosent av bruttonasjonalproduktet i 1996. Dette tilsvarte en økning på 0,6 prosentpoeng fra 1995 til 1996. I 1996 utgjorde utgifter til helsestall, sosial trygd og velferd, samt undervisning 64 prosent av offentlig forvaltnings utgifter. I 1978 utgjorde de tilsvarende utgiftspostene 54 prosent. Helsestall, sosial trygd og velferd og undervisning var de tre største utgiftspostene i offentlig forvaltning i hele perioden fra 1978 til 1996. Utgiftsandelene til undervisning og helse har begge vært stabile, mens det har vært en vekst i andelen til sosial trygd og velferd på om lag 10 prosentpoeng i løpet av perioden.

Offentlige finanser 1996

Den sterkeste utgiftsveksten i offentlig forvaltning finner vi i lønnskostnadene, som økte med nær 9 milliarder kroner fra 1995 til 1996. Stønader til husholdningene økte med 7,7 milliarder kroner. Pensjonsstønader og utgifter til sykepenger, fødselpenger mv. bidro sterkest til denne veksten med hhv 4,1 og 2,2 milliarder kroner. Stønader til arbeidsledige gikk derimot ned med omlag 1,1 milliarder kroner, dvs. 10,4 prosent. Sosialhjelpstønaden, som i sin helhet finansieres av kommuneforvaltningen, viste en reduksjon på nær 2 prosent.

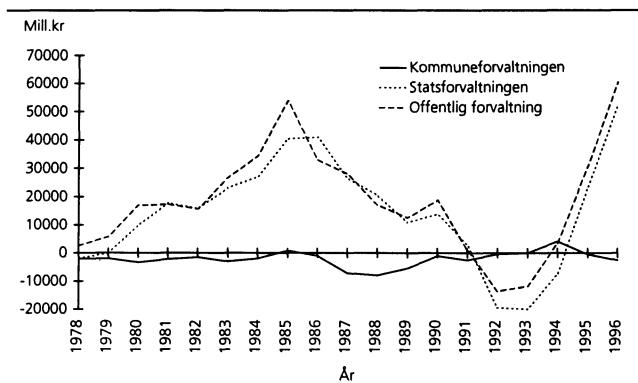
De løpende inntektene i offentlig forvaltning økte med 10,5 prosent fra 1995 til 1996. En vesentlig del av inntektsveksten kan tilskrives større inntekter fra petroleumsvirksomheten, og Statens petroleumsfond kunne netto tilføres 44 milliarder kroner i 1996.

En oversikt over inntektene og utgiftene i offentlig forvaltning er gitt i tabell 1.

Tabell 1. Offentlig forvaltning. Inntekter og utgifter, påløpte beløp. 1995-1996

	Milliarder kroner		Vekst Prosent
	1995	1996*	
1. Totale inntekter	473,8	523,6	10,5
Formuesinntekter	48,4	48,3	-0,2
Skatteinntekter	393,2	431,7	9,8
Andre løpende overføringer	28,2	39,6	40,4
Driftsresultat	2,7	3,0	11,1
Kapitalinntekter	1,0	1,0	0,0
2. Totale utgifter	443,1	463,4	4,6
Formuesutgifter	26,9	26,8	-0,4
Overføringer til private	192,6	202	4,9
Andre løpende overføringer	9,9	8,7	-12,1
Konsum i offentlig forvaltning	195,8	208,8	6,7
Kapitalutgifter	17,9	17	-5,3
3. Nettofinansinvestering	30,5	60,2	
3.a Kapitalinnskudd i forretningsdrift	10,9	1,5	
3.b Overskudd før lånetransaksjoner	19,6	58,7	

Figur 1. Nettofinansinvesteringer i offentlig forvaltning. 1978-1996. Mill.kr

Forskjellen mellom inntekter og utgifter utgjør nettofinansinvesteringer, som er det over-/underskuddsmål som benyttes i nasjonalregnskapet og ved internasjonale sammenlikninger. I 1996 hadde offentlig forvaltning et overskudd på 5,9 prosent av bruttonasjonalproduktet, til sammenlikning innbefatter ett av Maastricht-kriteriene at underskuddet i offentlig forvaltning ikke må overstige 3 prosent av bruttonasjonalproduktet for at EU-landene skal kunne oppnå medlemskap i den framtidige økonomiske og monetære unionen. Gjennomsnittet for EU i 1996 var på -4,6 prosent av bruttonasjonalproduktet, ifølge foreløpige tall fra OECD.

Nettofinansinvesteringer

Nettofinansinvesteringer defineres som totale inntekter minus totale utgifter, medregnet utgifter til bruttorealinveseteringer. Kapitalinnskudd i offentlig forretningsdrift inngår ikke. Nettofinansinvesteringer i offentlig forvaltning oppgis i påløpte verdier, som er det begrepet som benyttes i nasjonalregnskapet, og er summen av nettofinansinvesteringer i stats- og kommuneforvaltningen i påløpte verdier. I finansstatistikken benyttes det bokførte verdier for stats- og kommuneforvaltningen. Forskjellen mellom bokførte og påløpte verdier legges til sektor for skatteinkrevning mv.

Finansstatistikken for offentlig forvaltning bygger blant annet på det sentrale statsregnskapet og kommuneregnskapene, og følger FN's anbefalinger i System of National Accounts (SNA) 1993 for nasjonalregnskapsstatistikk.

Statens petroleumsfond

Statens petroleumsfond er en del av statsforvaltningen. Statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten overføres til fondet. Denne posten blir endelig fastlagt først ved regnskapsavslutning. Overføring fra fondet tilbake til statskassen fastlegges derimot endelig ved budsjettetsalderingen i desember. Denne overføringen skal dekke det oljekorrigerte underskuddet i statskassen. Etter at Stortinget har vedtatt denne overføringen kan imidlertid statens inntekter og utgifter ellers endre seg. Dette kan føre til at regnskapet viser et overskudd eller underskudd.

Formålsgruppering av utgifter

Formålsgruppering av offentlig forvaltnings utgifter innebærer at utgiftene fordeles etter hva som er hovedhensikten eller formålet med utgiften. Formålsgrupperingen følger den internasjonale standarden i SNA/ESA. Denne klassifikasjonen benyttes både i finansstatistikk og nasjonalregnskapet, og internasjonalt av FN og OECD. Klassifikasjonen betegnes COFOG (Classification of the Functions of Government).

Offentlig forvaltning består av to forvaltningsnivåer; statsforvaltningen og kommuneforvaltningen, som består av primær- og fylkeskommuner. Statsforvaltningen kan igjen deles opp i statskassen medregnet folketrygden og andre stats- og trygderegnskap (Petroleumsfondet, Folketrygdfondet, Banksikringsfondet mv.). Statsforvaltningens overskudd, eller nettofinansinveseringer, økte fra 23 milliarder kroner i 1995 til 52 milliarder kroner i 1996. Av dette er det avsatt 44 milliarder kroner i Statens petroleumsfond. Kommuneforvaltningen hadde derimot et underskudd på om lag 2,6 milliarder kroner. Dette er en økning på 2 milliarder kroner fra 1995. Kommuneforvaltningen hadde en økning i skatteinntektene på om lag 5 milliarder kroner, men økningen i bruttoinvesteringene og lønnsutgiftene bidro til at underskuddet økte.

Offentlig forvaltnings utgifter etter formål 1978-1996

I 1996 utgjorde utgifter til helsestall, sosial trygd og velferd, samt undervisning 64,3 prosent av offentlig forvaltnings utgifter. I 1978 utgjorde de tilsvarende utgiftspostene 54,2 prosent. Helsestall, sosial trygd og velferd og undervisning var de tre største utgiftspostene i offentlig forvaltning i hele perioden fra 1978 til 1996. Utgiftsandelen til undervisning og helse har begge vært stabile, mens det har vært en vekst i andelen til sosial trygd og velferd på om lag 10 prosentpoeng i løpet av perioden.

Offentlig forvaltning

Ser man på utgiftspostene helsestall, sosial trygd og velferd som andel av BNP får man illustrert den sterke utgiftsveksten til disse velferdstjenestene.

I perioden 1978-1985 lå utgiftene til sosial trygd og velferd og helsestall på rundt 18-19 prosent av BNP. Fra 1985 til 1993 steg utgiftene til disse formålene fra 18,7 til 25,3 prosent, mens andelen deretter har gått noe ned til vel 23,2 prosent i 1996. Noe av reduksjonen kan tilskrives reduserte utbetaling til arbeidsledige, samt mindre utbetaling til sosialhjelp i 1996. I tillegg har det vært sterk vekst i BNP.

Utgiftene til undervisning har utgjort rundt 5-6 prosent av BNP i mesteparten av perioden 1978-1996. Andelen var

lavest i første halvdel av 1980-årene, men har fra 1989 til 1996 ligget på noe over 6 prosent av BNP.

Veksten i utgiftsandelen til helsestall, sosial trygd og velferd skyldes i all hovedsak økt utgiftsandel for sosial trygd og velferd, mens andelen til helsestall var relativt stabil i perioden. I 1978 utgjorde utgifter til sosial trygd og velferd 12,5 prosent av BNP, mens det tilsvarende tallet i 1996 var 16,7 prosent.

De samlede utgiftene i offentlig forvaltning var på 45,5 prosent av BNP både i 1996 og 1978. I de mellomliggende årene varierte offentlige utgifter fra 41,6 prosent i 1985 til 52,1 prosent i 1992. I tillegg til utgifter til helsestall, sosial trygd og velferd og undervisning inngår da offentlige utgifter til administrasjon i stat og kommune, forsvarsformål og næringsøkonomiske formål. De offentlige utgiftenes andel av BNP har vist en markert nedadgående tendens etter 1992. Dette har sammenheng med kraftig vekst i oljeproduksjonen, oppgang i oljeprisene (fra 1995 til 1996), i tillegg til blant annet nedgang i dagpengeutbetalingene og lavere renteutgifter i offentlig forvaltning.

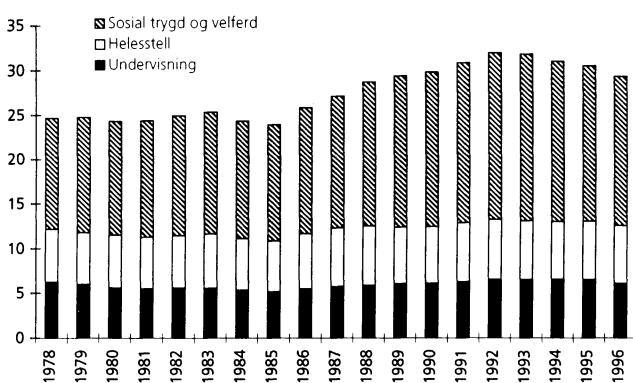
I perioden 1978 til 1996 ble utgiftene til næringsøkonomiske formål redusert fra 9,1 prosent til 5,1 prosent av BNP, og må ses i sammenheng med kraftig reduserte produksjonssubsidier. Nedgangen var sterkest i utgifter til næringsøkonomiske formål i sekundærnæringene som ble redusert fra 0,6 prosent av BNP i 1978 til 0,1 prosent i 1996.

Utgifter til forsvarsformål har ligget rundt 2-3 prosent av BNP i hele perioden, men med en liten reduksjon fra 3,1 prosent fra 1990 til 2,3 prosent i 1996.

Offentlig forvaltnings utgifter i Norge i forhold til utlandet

Offentlig forvaltnings totale utgifter i prosent av BNP brukes ofte som et mål for den offentlige forvaltnings omfang i økonomien. Gjennomsnittet av totale utgifter i offentlig forvaltning i Norge fra 1988-1995 var på 50 prosent av BNP. I Danmark var andelen i denne perioden 61 prosent, mens Sverige hadde en tilsvarende andel på 64 prosent. For OECD og EU var de gjennomsnittlige andelene henholdsvis 40 og 49 prosent, dvs at Norge ligger marginalt over EU-gjennomsnittet, betydelig over OECD-landene

Figur 2. Offentlig forvaltning. Utgifter til sosial trygd og velferd samt undervisning i prosent av BNP

men lavere enn i Sverige og Danmark. (Kilde: NOS C 373: De offentlige sektorers finanser 1988-1995).

Statsforvaltningen

Statsforvaltningens utgifter var i 1996 på 36,6 prosent av BNP mot 35,6 prosent i 1978. Prosentandelen var lavest i 1985 med 33 prosent og høyest i 1992 med 43 prosent. Fra 1992 til 1996 ble de totale utgifter i statsforvaltningen redusert fra 43 prosent til 36,6 prosent av BNP.

Den største utgiftsposten i statsforvaltningen er sosial trygd og velferd med 141,2 milliarder kroner i 1996, noe som utgjør 37,9 prosent av utgiftene. Undervisning beløp seg til 23 milliarder kroner i 1996 eller vel 6,3 prosent av de totale utgiftene i statsforvaltningen. I 1978 utgjorde disse utgiftspostene henholdsvis 30,5 og 4,8 prosent av utgiftene. Utgifter til sosial trygd og velferd samt undervisning har altså økt siden 1978. Den største økningen finner man i utgiftene til sosial trygd og velferd, mens utgiftene til helsestell holdt seg mer stabile med rundt 3-4 prosent av utgiftene

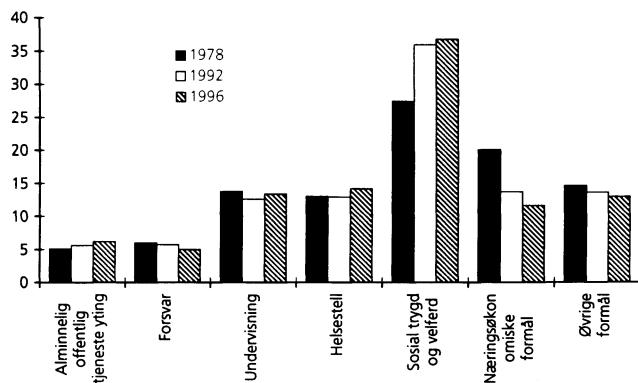
Kommuneforvaltningen

De totale utgiftene i kommuneforvaltningen utgjorde i 1996 knapt 15,9 prosent av BNP, mot vel 16,1 prosent i 1978. I perioden 1978-1996 var andelen lavest i årene rundt 1984-1985 med i underkant av 15 prosent, og høyest i 1988 med 18 prosent. Siden 1988 er de totale utgiftene i kommuneforvaltningen redusert fra 18 til 15,9 prosent av BNP.

De største utgiftspostene i kommuneforvaltningen er helsestell, undervisning og sosial trygd og velferd. Disse utgiftspostene utgjorde tilsammen 118,3 milliarder kroner i 1996, som tilsvarer 73,8 prosent av kommuneforvaltningens utgifter.

I 1978 utgjorde utgift til helsestell, undervisning og sosial trygd og velferd 65,8 prosent av utgiftene i kommuneforvaltningen. Utgiftene i kommunene til helsestell, undervis-

Figur 3. Offentlig forvaltning. Prosentvis fordeling av totale utgifter etter hovedformål

ning og sosial trygd og velferd har altså økt med 8 prosentpoeng som andel av kommuneforvaltningens totale utgifter fra 1978 til 1996. Dette er blant annet et resultat av at stadig flere oppgaver er blitt overført til kommunene i perioden.

I kommuneforvaltningen er det hensiktmessig å se på utgiftspostene helsestell og sosial trygd og velferd samlet fordi det av regnskapstekniske årsaker er vanskelig å skille disse formålene. Disse utgiftspostene utgjorde 49 prosent i 1996, mens i 1978 var utgifter til helsestell og sosial trygd og velferd bare 37,5 prosent av utgiftene. Utgiftsandelen til undervisning var lavere i 1996 enn i 1978, med hhv 24,1 prosent og 28,3 prosent.

Godkjente doktoravhandlinger

Karine Nyborg

Information Requirements for Environmental Policy Making

Doktoravhandling fra Universitetet i Oslo, Sosialøkonomisk institutt – forsvar 20. desember 1996

Hvordan kan økonomiske analyser bidra til at politiske vurderinger av miljøspørsmål blir mest mulig velbegrunnede? Dette er hovedtemaet for denne avhandlingen. Det er lagt spesiell vekt på å studere hvorvidt nytte-kostnadsanalyser og verdsetting av miljøgoder i kroner og øre kan ventes å gi nyttig bakgrunnsinformasjon til politiske prosesser. Avhandlingen består hovedsakelig av en teoretisk drøfting, men inneholder også intervjuer med norske stortingspolitikere om deres bruk av og holdninger til nytte-kostnadsanalyser.

Analyser som er ment som bakgrunn for en politisk debatt bør fortrinnsvis gi informasjon som er relevant for politikere med ulikt verdisyn. Flere metoder som brukes ved økonomisk prosjektnalyse, bl.a. nytte-kostnadsanalyse, er imidlertid implisitt basert på bestemte normative forutsetninger. I nytte-kostnadsanalyser regnes et prosjekt som *samfunnsøkonomisk lønnsomt* dersom befolkningen samlede betalingsvillighet er større enn prosjektets kostnader. For slike prosjekter kan de som ser seg tjenet med prosjektet teoretisk sett kompensere eventuelle tapere, slik at noen kommer bedre ut enn før, mens ingen kommer dårligere ut.

I praksis vil kompensasjon av alle tapere sjeldent finne sted. Det er imidlertid ikke opplagt hvorfor en skal velge prosjekter som er slik at taperne *kunne* blitt kompensert, hvis de ikke faktisk *blir* kompensert. I praksis må derfor nytte-kostnadsanalyser begrunnes ut fra en forutsetning om at indi-

viduell betalingsvillighet er et mål på samfunnsmessig nytte. Dette er en kontroversiell og klart normativ forutsetning. Et slikt prinsipp tillater f.eks. ikke at en legger større vekt på inntektsendringer for fattige enn for rike, at en tar spesielt hensyn til befolkningen i fraflyttingsutsatte områder, eller at en er mer opptatt av barns interesser enn voksne. Vanligvis vil det ikke være mulig for den enkelte bruker å vite hvilket resultat analysen ville gitt dersom et annet verdisyn var blitt lagt til grunn. Nytte-kostnadsanalyser kan derfor lett oppfattes som lite relevante for politikere som ikke aksepterer de implisitte normative premissene.

Verdsetting av miljøgoder i kroner og øre er for en stor del basert på de samme normative premissene som nytte-kostnadsanalyse. Avhandlingen viser imidlertid at verdsetting ikke generelt er påkrevet for rasjonell prosjektvurdering. Som et alternativ kan forskeren legge fram opplysninger om prosjekters virkninger på miljøet målt i fysiske enheter, samt en summarisk oversikt over kostnadene og hvem som må bære disse. I tillegg bør det informeres om hvorvidt prosjektet berører kontroversielle politiske prinsipper, f.eks. spørsmål om eiendomsrett eller urbefolkingens rettigheter. En slik "opplisting av konsekvenser" gir ikke noe svar på hvilket prosjekt som er "best", men gir politikere med ulikt verdisyn mulighet til å gjøre seg opp en velbegrunnet mening.

Avhandlingen drøfter videre hvordan det er rimelig å tolke individuell betalingsvillighet for miljøgoder. I intervjuundersøkelser der en spør hvor mye folk er villige til å betale for slike goder, får en vanligvis mange svar som virker urimelige ut fra vanlig konsumentteori alene. For eksempel er enkeltpersoner ofte villige til å betale en meget stor andel av sin inntekt for å

sikre miljøgoder de tilsynelatende vil ha i liten personlig nytte av. Det vises at hvis en del intervjuobjekter i verdsettingssstudier tar et *samfunnsmessig* perspektiv når de oppgir sin betalingsvillighet, snarere enn å vurdere saken ut fra hensynet til sin egen nytte, ville en vente slike resultater. Å inkludere verdier som er motivert av samfunnshensyn i en nytte-kostnadsanalyse vil imidlertid kunne gi svært villedende resultater.

Avhandlingen rapporterer også resultater fra en intervjuundersøkelse med medlemmene i Stortingets samferdselskomite i forbindelse med behandlingen av Norsk veg- og vegtrafikkplan 1994-97. Intervjuene viste delte meninger om nytte-kostnadsanalyser og verdsetting av miljøgoder. Flere politikere fant disse analysene nyttige, men brukte dem snarere som et utgangspunkt for å stille spørsmål enn som fasitvar på prosjektenes ønskelighet. Ingen rangerte prosjekter automatisk i tråd med nytte-kostnadsanalysenes anbefalinger. Mange fant verdsetting forvirrende og lite informativt, mens andre var mer positive.

Både blant de mest positive og mest negative var det personer som åpenbart hadde en meget god forståelse av nytte-kostnadsmetodikken. Holdningene til nytte-kostnadsanalysene varierte imidlertid langs den politiske høyre-venstre-skalaen, med politikerne på venstresiden som de klart mest skeptiske. En mulig forklaring på dette er at det normative grunnlaget for nytte-kostnadsanalyser kan være i sterke uoverensstemmelse med verdisynet til venstresidens politikere. Som nevnt er dette grunnlaget f.eks. uforenlig med å legge spesiell vekt på interessene til lavinntektsgrupper, noe politikere på venstresiden tradisjonelt har vært opptatt av.

Reiserapporter

The Scottish Economic Society Centennial Conference

Stirling, 7-9 April 1997

Hilde Christiane Bjørnland

Scottish Economic Society's årlege konferanse ble i 1997 arrangert ved universitetet i Stirling, som ligger landlig til midtveis mellom Edinburgh og Glasgow. Konfe-

ransen markerte i år hundreårsjubile for dannelsen av foreningen, og det var derfor stor deltagelse, blant annet fra USA, Canada og flere europeiske land, og mye oppmerksomhet fra media.

Programmet omfattet innsendte økonomiske og økonometriske analyser fra et vidt spekter av temaer. I tillegg til de innsendte bidragene, var det to spesielt inviterte sesjoner med paneldebatter om skotsk økonomi og den skotske politisk-økonomiske

tradisjonen fra Adam Smith. Debatten om skotsk økonomi ble ledet av Peter Jones, politisk-økonomisk redaktør i *The Economist*, mens sesjonen om den skotske politisk-økonomiske tradisjonen ble ledet av professor Andrew Skinner, universitetet i Glasgow.

Undertegnede holdt et foredrag med tittelen: «The Economic Effects of North Sea Oil on the Manufacturing Sector-The case of Norway and UK».

Forskningspublikasjoner

Nye utgivelser

Reprints

Tor Arnt Johnsen, og Fridtjof F. Unander:
Norwegian Residential Energy Demand.
Coordinated use of a System Engineering and a Macroeconomic Model

Reprints no. 99, 1997. Sidetall 10.
Reprint from Modeling, Identification and Control, Vol. 17, No. 3, 1996

Sverre Grepperud:
Population Pressure and Land Degradation. The Case of Ethiopia

Reprints no. 100, 1997. Sidetall 16.
Reprint from Journal of Environmental Economics and Management, Vol. 30, 1996

Kjell Arne Brekke, Hilde Lurås og Karine Nyborg:
Allowing Disagreement in Evaluations of Social Welfare

Reprints no. 101, 1997. Sidetall 22.
Reprint from Journal of Economics, Vol. 63, No. 3, 1996

Bodil Larsen:
Economic Impacts of Reducing NO_x Emissions in Norway

Reprints no. 102, 1997. Sidetall 8.
Reprint from Environmental & Resource Economics Vol. 9, 1997

be vital. The paper also discusses the increased use of new technology affects the economy and "the productivity paradox".

The need for statistics on the different aspects of the supply side and the user side of the information society is presented. One main conclusion is the importance to improve the general statistical systems. At the outset, statistics for the information society are a global term that might comprise all sorts of statistics: economic, social, cultural, environmental etc. A valid description of the information society will have to incorporate and extract elements of relevance to the information and communication technology into a wide spectre of the statistical landscape. The measurement problems especially in the service sector are a serious obstacle, not the least to treat the new products of to-day adequately.

For the interest of the users in the field of information statistics the NSIs should capture a larger part to secure that a central core of statistics for the information society is produced with a systematic approach, and with continuity and comparability.

Documents

Erling Joar Fløttum, Frank Foyn, Tor Jakob Klette, Per Øivind Kolbjørnsen, Svein Longva og Jan Erik Lystad:
What Do the Statisticians Know about the Information Society and the Emerging User Needs for New Statistics?
Documents 97/6, 1997. Sidetall 38

The statistical system has been put under pressure by the emergence and the rapid changes of the information society. This paper describes different aspects of the changing reality and the emerging statistical needs. One is the structural change in the economy in most of the 20th century, lately with the increasing role of the information sector of the economy. Another aspect is how the information technology affects our activities at work and leisure, moving to a more knowledge-based economy where the skills of human capital will

Tidligere utgivelser

Sosiale og økonomiske studier

Ådne Cappelen, Robin Choudhury og Torbjørn Eika:
Petroleumsvirksomheten og norsk økonomi 1973-1993. **SØS 93, 1996.**

Karl Ove Aarbu og Bård Lian:
Skattreformen og delingsmodellen. En empirisk analyse. **SØS 94, 1996.**

Tor Jakob Klette og Astrid Mathiassen:
Vekst og fall blant norske industribedrifter. Om nyetablering, nedlegging og omstilling. **SØS 95, 1996.**

Knut H. Alfsen, Torstein Bye og Erling Holmøy (eds.):
MSG-EE: An Applied General Equilibrium Model for Energy and Environmental Analyses. **SØS 96, 1996.**

Statistiske analyser

Naturressurser og miljø 1996, **SA 9, 1996.**

Naturressurser og miljø 1997. **SA 16, 1997.**

Rapporter

Einar Bowitz, Nils Øyvind Mæhle, Virza S. Sasmitawidjaja og Sentot B. Widoyono:
MEMLI The Indonesian Model for Environmental Analysis. Technical Documentation. **Rapporter 96/1, 1996.**

Knut Einar Rosendahl:
Helseeffekter av luftforurensning og virkninger på økonomisk aktivitet. Generell metode med anvendelse på Oslo. **Rapporter 96/8, 1996.**

Knut H. Alfsen, Pål Boug og Dag Kolsrud:
Energy demand, carbon emissions and acid rain. Consequences of a changing Western Europe. **Rapport 96/12, 1996.**

Marie W. Arneberg:
Theory and Practice in the World Bank and IMF Economic Policy Models. Case study Mozambique. **Rapport 96/13, 1996.**

Knut Olav Oftedal:
Framskrivning av markedssituasjonen for helse og sosialpersonell fram mot år 2030. **Rapport 96/15, 1996.**

Mona I. Hansen, Tor Arnt Johnsen og Jan Øyvind Oftedal:
Det norske kraftmarkedet til år 2020. Nasjonale og regionale fremskrivninger. **Rapporter 96/16, 1996.**

Taran Fæhn og Torbjørn Hægeland:
Effektive satser for næringsstøtte 1994. **Rapporter 96/18, 1996.**

Solveig Glomsrød, Anett Christin Hansen og Knut Einar Rosendahl:
Integrering av miljøkostnader imakroøkonomiske modeller. **Rapporter 96/23, 1996.**

Torbjørn Eika og Kjersti-Gro Lindquist:
Konjunkturimpulser fra utlandet. **Rapporter 97/2, 1997.**

Knut Olav Oftedal:
Arbeidstilbuddet fra sykepleiere og leger ved endret studie- og arbeidsmønster. **Rapporter 97/8, 1997.**

Discussion Papers

Torbjørn Hægeland:
Monopolistic Competition, Resource Allocation and the Effects of Industrial Policy. **DP no. 161, 1996.**

Sverre Grepperud:
Poverty, Land Degradation and Climatic Uncertainty. **DP no. 162, 1996.**

Sverre Grepperud:
Soil Conservation as an Investment in Land. **DP no. 163, 1996.**

Kjell Arne Brekke:
Soil Wealth in Tanzania. **DP no. 164, 1996.**

John K. Dagsvik, Dag G. Wetterwald og Rolf Aaberge:
Potential Demand for Alternative Fuel Vehicles. **DP no. 165, 1996.**

John K. Dagsvik:
Consumer Demand with Unobservable Product Attributes. Part I: Theory. **DP no. 166, 1996.**

John K. Dagsvik:
Consumer Demand with Unobservable Product Attributes. Part II: Inference. **DP no. 167, 1996.**

Rolf Aaberge, Anders Björklund, Markus Jäntti, Mårten Palme, Peder J. Pedersen, Nina Smith og Tom Wennemo:
Income Inequality and Income Mobility in the Scandinavian Countries Compared to the United States. **DP no. 168, 1996.**

Karine Nyborg:
Some Norwegian Politicians' Use of Cost-Benefit Analysis. **DP no. 169, 1996.**

Elin Berg, Snorre Kverndokk og Knut Einar Rosendahl:
Market Power, International CO₂ Taxation and Petroleum Wealth. **DP no. 170, 1996.**

Rolf Aaberge, Ugo Colombino og Steinar Strøm:
Welfare Effects of Proportional Taxation: Empirical Evidence from Italy, Norway and Sweden. **DP no. 171, 1996.**

John K. Dagsvik:
Dynamic Choice, Multistate Duration Models and Stochastic Structure. **DP no. 172, 1996.**

John K. Dagsvik:
Aggregation in Matching Markets. **DP no. 173, 1996.**

Hilde Christiane Bjørnland:
The Dynamic Effects of Aggregate Demand, Supply and Oil Price Shocks. **DP no. 174, 1996.**

Annegrete Bruvoll og Karin Ibenholt:
Future Waste Generation. Forecasts Based on a Macroeconomic Model. **DP no. 175, 1996.**

Taran Fæhn og Leo Andreas Grünfeld:
Recent Leaps Towards Free Trade. The Impact on Norwegian Industry and Trade Patterns. **DP no. 176, 1996.**

Ray Barrell og Knut A. Magnussen:
Counterfactual Analyses of Oil Price Shocks using a World Model. **DP no. 177, 1996.**

Einar Bowitz og Stein Inge Hove:
Business cycles and fiscal policy: Norway 1973-93. **DP no. 178, 1996.**

Hilde Christiane Bjørnland:
Sources of Business Cycles in Energy Producing Economies The case of Norway and United Kingdom. **DP no. 179, 1996.**

Karine Nyborg:

The Political Man and Contingent Valuation: Motives Do Count. **DP no. 180, 1996.**

Elin Berg, Snorre Kverndokk og Knut Einar Rosendahl:

Gains from Cartelisation in the Oil Market. **DP no. 181, 1996.**

Rolf Aaberge og Julie Aslaksen:

Decomposition of the Gini Coefficient by Income Components: Various Types of Applications and Interpretations. **DP no. 182, 1996.**

Brita Bye:

Taxation, Unemployment and Growth: Dynamic Welfare Effects of "Green" Policies. **DP no. 183, 1996.**

Tor Jakob Klette og Frode Johansen:

Accumulation of R&D Capital and Dynamic Firm Performance: A Not-so-fixed Effect Model. **DP no. 184, 1996.**

Brita Bye:

Environmental Tax Reform and Producer Foresight: An Intertemporal Computable General Equilibrium Analysis. **DP no. 185, 1996.**

Sverre Grepperud:

Soil Depletion Choices under Production and Price Uncertainty. **DP no. 186, 1997.**

Nils-Martin Stølen og Turid Åvitsland:

Has Growth in Supply of Educated Persons Been Important for the Composition of Employment? **DP no. 187, 1997.**

Jens Aune, Solveig Glomsrød, Vegard Iversen og Henrik Wiig:

Structural Adjustment and Soil Degradation in Tanzania. A CGE-model Approach with Endogenous Soil Productivity. **DP no. 189, 1997.**

Erik Biørn og Tor Jakob Klette:

Panel Data with Error-in-Variables: A Note on Essential and Redundant Orthogonality Conditions in GMM-estimation. **DP no. 190, 1997.**

Einar Bowitz og Ådne Cappelen:

Incomes Policies and the Norwegian Economy 1973-93. **DP no. 192, 1997.**

Reprints

Snorre Kverndokk:

Tradeable CO₂ Emission Permits: Initial Distribution as a Justice Problem. **Reprints no. 82, 1996.** Reprint from Environmental Values, vol. 4, 1995, 129-148.

Julie Aslaksen, Trude Fagerli og Hanne A. Gravningemyhr:

Measuring Household Production in an InputOutput Framework: the Norwegian Experience. **Reprints no. 83, 1996.** Reprint from Statistical Journal of the United Nations, vol. 12, no. 2, 1995, 111-131.

Julie Aslaksen og Charlotte Koren:

Det ubetalte husholdssarbeidet omfang og fordeling. **Reprints no. 84, 1996.** Særttrykk fra Tidsskrift for samfunnsforskning nr. 1, 1995, 3-30.

Julie Aslaksen og Charlotte Koren:

Taxation, Time Use and the Value of Unpaid Labor: Policy Implications for the Redistribution of Income. **Reprints no. 85, 1996.** Reprint from Review of Radical Political Economics, vol. 24, no. 2, 1992, 8-16.

Knut H. Alfsen, Mario A. De Franco,

Solveig Glomsrød og Torgeir Johnsen: The Cost of Soil Erosion in Nicaragua. **Reprints no. 86, 1996.** Reprint from Ecological Economics, vol. 16, no. 1, 1996, 129-145.

Bjørn E. Naug og Ragnar Nymoen:

Pricing to Market in a Small Open Economy. **Reprints no. 87, 1996.** Reprint from Scandinavian Journal of Economics, vol. 98, no. 3, 1996, 329-350.

Bjørn E. Naug:

Hva bestemmer utviklingen i importprise-ne? **Reprints no. 88, 1996.** Særttrykk fra Sosialøkonomien nr. 1, 1996, 32-40

Erling Holmøy og Haakon Vennemo:

A General Equilibrium Assessment of a Suggested Reform in Capital Income Taxation. **Reprints no. 89, 1996.** Reprint from Journal of Policy Modeling, vol. 17, no. 6, 1995, 531-556.

Snorre Kverndokk:

Global CO₂ Agreements: A Cost-Effective Approach. **Reprints no. 90, 1997.** Reprint from The Energy Journal, vol. 14, No. 2, 1993, 91-112.

Petter Jakob Bjerve:

Røysnslær frå rådgjeving i utviklingsland. **Reprints no. 91, 1997.** Særttrykk fra Sosialøkonomien, nr. 11, 1996, 32-38.

Leo A. Grünfeld: Monetary Aspects of Norwegian Business Cycles: An Explora-

tory Study Based on Historical Data. - **Reprints no. 94, 1997.** Reprint from Scandinavian Economic History Review, vol. 44, no. 1, 1996, 43-65.

Samuel Fankhauser og Snorre Kverndokk: The Global Warming Game - Simulations

of a CO₂-reduction Agreement. **Reprints no. 95, 1997.** Reprint from Resource and Energy Economics, vol. 18, no. 1 & no. 2, 1996, 83-102.

Rolf Aaberge: Unemployment Duration Models with Non-stationary Inflow and Unobserved Heterogeneity. **Reprints no. 96, 1997.** Reprint from Ricerche Economiche, vol. 50, 1996, 163-172.

Kjell Arne Brekke og Richard B. Howarth: Is Welfarism Compatible with Sustainability? **Reprints no. 97, 1997.** Reprint from Nordic Journal of Political Economy Vol. 23, No. 1, 1996.

Documents

Dag Kolsrud:

Documentation of Computer Programs that Extend the SEEM Model and Provide a Link to the RAINS Model. **Documents 96/1, 1996.**

Elin Berg:

Some Results from the Literature on the Impact of Carbon Taxes on the Petroleum Wealth. **Documents 96/4, 1996.**

Olav Bjerkholt, Kjell Arne Brekke og Robin Choudhury:

The Century Model on the Long Term Sustainability of the Saudi Arabian Economy. **Documents 96/7, 1996.**

Karine Nyborg:

Environmental Valuation, CostBenefit Analysis and Policy Making: A Survey. **Documents 96/12, 1996.**

Per Richard Johansen og Knut A. Magnussen:

The Implementation Model. A Macroeconomic Model for Saudi Arabia. **Documents 96/13, 1996.**

Ådne Cappelen og Knut A. Magnussen:

The Selection Model. A General Equilibrium Model for Saudi Arabia. **Documents 96/14, 1996.**

Pål Boug og Leif Brubakk:

Impacts of Economic Integration on Energy Demand and CO₂ emissions on Western Europe. **Documents 96/15, 1996.**

John K. Dagsvik:

Probabilistic Models for Qualitative Choice Behavior: An Introduction. **Documents 96/16, 1996.**

Knut H. Alfsen og Knut Einar Rosendahl: Economic Damage of Air Pollution. **Documents 96/17, 1996.**

Mette Rolland:
Military expenditure in Norway's main partner countries for development assistance. **Documents 96/20, 1996.**

Petter Jakob Bjerve:
Contributions of Ragnar Frisch to National Accounting. **Documents 96/21, 1996.**

Nils Martin Stølen:
Effects on Wages from Changes in Payroll Taxes in Norway. **Documents 96/22, 1996.**

Torstein Bye og Snorre Kverndokk:
Nordic Negotiations on CO₂ Emissions Reduction. The Norwegian Negotiation Team's Considerations. **Documents 96/25, 1996.**

Sverre Grepperud:
The impact of Policy on Farm Conservation Incentives in Developing Countries: What can be Learned from Theory? **Documents 97/2, 1997.**

Mette Rolland:
Military Expenditure in Norway's Main Partner Countries for Development Assistance. Revised and Expanded Version. **Documents 97/3, 1997.**

Bjørn Helge Vatne:
En dynamisk spillmodell. Dokumentasjon av dataprogrammer. **Notater 96/36, 1996.**

Kjersti-Gro Lindquist og Bjørn E. Naug:
Makroøkonometriske modeller og konkurranseevne. **Notater 96/44, 1996.**

Rolf Golombok og Snorre Kverndokk (red.): Modeller for elektrisitets og gassmarkedene i Norge, Norden og Europa
Notater 96/45, 1996.

Finn Roar Aune:
Konsekvenser av en nordisk avgiftsharmonisering på elektrisitetsområdet. **Notater 96/53, 1996.**

Elin Berg og Kristin Rypdal:
Historisk utvikling og fremskrivning av forbruket av noen miljøskadelige produkter. **Notater 97/2, 1997.**

Ådne Cappelen:
SSBs arbeid med investeringsrelasjoner: erfaringer og planer. **Notater 97/5, 1997.**

Kjersti-Gro Lindquist:
Database for energiintensive næringer. Tall fra industristatistikken. **Notater 97/30, 1997.**

Notater

Bård Lian og Karl Ove Aarbu:
Dokumentasjon av LOTTEAS. **Notater 96/8, 1996.**

Dennis Fredriksen:
Datagrunnlaget for modellen MOSART, 1993. **Notater 96/9, 1996.**

Sverre Grepperud og Ann Christin Bøeng:
Konsekvensene av økte oljeavgifter for råoljepris og etterspørsel etter olje. Analyser i PETRO og WOM. **Notater 96/10, 1996.**

Karsten Gerdrup:
Inntektsfordeling og økonomisk vekst i norske fylker: En empirisk studie basert på data for perioden 1967-93. **Notater 96/16, 1996.**

Annegrete Bruvoll:
Konsekvenser av ulike håndteringsmåter for avfall. **Notater 96/31, 1996.**

Mette Rolland:
Militærutgifter i Norges prioriterte samarbeidsland. **Notater 96/33, 1996.**

Anett Christin Hansen:
Analyse av individens preferanser over lotterier basert på en stokastisk modell for usikre utfall. **Notater 96/35, 1996.**

Innholdsfortegnelse for ØKONOMISKE ANALYSER (ØA) og ECONOMIC SURVEY (ES) de siste 12 måneder

Innholdsfortegnelse for tidligere utgivelser av Økonomiske analyser og Economic Survey kan fås ved henvendelse til Eva Ivås, Statistisk sentralbyrå, telefon: 22 86 45 70, telefax: 22 11 12 38, E-post: eiv@ssb.no

Økonomiske Analyser

ØA 4/96:

Torstein A. Bye og Erik Fjærli: Kraftbeskatning. En analyse av ulike skatteopplegg i forhold til kraftverk, 3-13.

Marie W. Arneberg: Lønner det seg å jobbe? Kompensasjonsgrader i den norske velferdsmodellen, 14-23.

Knut A. Magnussen: En kontrafaktisk analyse av oljeprissjokk – virkninger på internasjonal økonomi, 24-32.

Ingvild Svendsen: Forventninger i norsk økonomi, 33-40.

Jon Petter Nossen: Offentlige finanser i Norge sammenlignet med EU-landene, USA og Japan, 41-48.

Reviderte nasjonalregnskapstall for 1993-1995, 49-51.

Offentlige finanser 1995, 52-61.

ØA 5/96:

Konjunkturtendensene 3-19.

Mette Rolland: Økonomisk utvikling utenom OECD-området, 20-25.

Torbjørn Eika: Petroleumsvirksomheten og norsk økonomi, 26-33.

Karin Ibenholt: Grunnlag for analyser av bærekraftig forbruk, 34-42.

Knut Einar Rosendahl: Helseeffekter av partikkelforurensning i Oslo, 43-52.

Helge Brumborg og Siri Eriksen: U-lands-demografisk forskning i Norge, 53-62.

ØA 6/96:

Konjunkturtendensene, 3-53.

Torbjørn Eika og Tor Arnt Johnsen: Mot normalt: Virkninger av ubalanser i kraftmarkedet, 54-59.

ØA 7/96

Mette Rolland: Militærutgifter i Norges prioriterte samarbeidsland, 3-13.

Knut H. Alfsen og Pål Boug: Energiforbruk og luftforurensning i et Vest-Europa i forandring, 14-22.

Per Richard Johansen: For stram pengepolitikk i Europa, 23-29.

Ole Sandvik: Omlegging av arbeidskraftundersøkelsen (AKU), 30-34.

ØA 8/96

Rolf Aaberge, Arne S. Andersen og Tom Wennemo: Er årlig lavinntekt et godt mål for fattigdom? Lavinntekt i Norge 1979-1993, 3-11.

Knut H. Alfsen og Pål Boug: Bærekraftig økonomi? Noen alternative modellscenarer for Norge mot år 2030, 12-21.

Knut Olav Oftedal: Marked for omsorg mot år 2030, 22-28.

Mette Lund og Alf Torstensen: Utviklingen på arbeidsmarkedet målt ved brutto-og nettoendringer, 29-35.

Tore Halvorsen og Elisabeth Nørgaard: Omlegging av utenriksregnskapet, 36-40.

ØA 9/95:

Konjunkturtendensene, 3-21.

Ingeborg Folloøy Solli: Eneforsørgere som selvforsørgere? En analyse av mot-takere av overgangsstønad og deres til-knytning til arbeidsmarkedet, 22-28.

Annegrete Bruvoll: Avfallsavgifter. En studie av avgifter på emballasjeråvarer, 29-35.

ØA 1/97:

Økonomisk utsyn over året 1996, 3-95.

ØA 2/97:

Torbjørn Eika og Kjersti-Gro Lindquist: Konjunkturimpulser fra utlandet, 3-11.

Julie Aslaksen, Trude Fagerli og Hanne A. Gravningssmyhr: Tidsbruk, husholdningsproduksjon og utvidet inntekt i barnefamilier, 12-18.

Leif Andreassen: Ledighet og økt tilstrømning til høyere utdanning, 19-24.

Knut Ø. Sørensen: Økonomisk utvikling i fylkene 1990-1992 belyst med fylkesfordelt nasjonalregnskap, 25-29.

ØA 3/97:

Tor Arnt Johnsen: Opp og ned: Prisutviklingen i spotmarkedet for elektrisitet, 3-7.

Elin Berg, Snorre Kverndokk og Knut Einar Rosendahl: Kartellgevinster i oljemarkedet, 8-17.

Anett C. Hansen og Harald Seltz: Luftforurensning og sykefravær i Oslo – er det en sammenheng? 18-24.

Economic Survey

ES 2/96:

Economic trends, 3-24.

Bodil Merethe Larsen og Runa Nesbakken: Carbon taxation and some effects on CO₂ emissions in Norway 1987-1994, 25-31.

Knut H. Alfsen og Pål Boug: European integration, energy demand and emissions to air, 32-42.

ES 3/96:

Economic trends, 3-25.

Jørgen Aasness, Julie Aslaksen og Hanne A. Gravningssmyhr: Distributional efficiency of direct taxation, 26-31.

Inger Texmon: Leaving the parental home among young adults, 32-42.

ES 4/96:

Economic trends, 3-24.

Ingvild Svendsen: Expectations in the Norwegian economy, 25-33.

Jon Petter Nossen: General government finances in Norway in an international perspective, 34-42.

ES 1/97:

Economic survey 1995, 3-46.

Elisabeth Nørgaard og Tore Halvorsen: Revision of the balance of payments, 47-52.

Mette Rolland: Military expenditure in Norway's main partner countries for development assistance, 53-66.

Tabell- og diagramvedlegg

Innhold

Side

A. Nasjonalregnskap for Norge

Tabell A1:	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner	1*
Tabell A2:	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosentvis prisendring fra året før.....	3*
Tabell A3:	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosentvis volumendring fra året før.....	5*
Tabell A4:	Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring. I basispris. Løpende priser. Millioner kroner	7*
Tabell A5:	Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring. I basispris. Prosentvis prisendring fra året før	9*
Tabell A6:	Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring. I basispris. Prosentvis volumendring fra året før	11*
Tabell A7:	Konsum i husholdninger etter formål. Løpende priser. Millioner kroner	13*
Tabell A8:	Konsum i husholdninger etter formål. Prosentvis prisendring fra året før	14*
Tabell A9:	Konsum i husholdninger etter formål. Prosentvis volumendring fra året før	15*
Tabell A10:	Bruttoinvesteringer i fast realkapital. Løpende priser. Millioner kroner.....	16*
Tabell A11:	Bruttoinvesteringer i fast realkapital. Prosentvis prisendring fra året før.....	18*
Tabell A12:	Bruttoinvesteringer i fast realkapital. Prosentvis volumendring fra året før	20*
Tabell A13:	Eksport av varer og tjenester. Løpende priser. Millioner kroner	22*
Tabell A14:	Eksport av varer og tjenester. Prosentvis prisendring fra året før	24*
Tabell A15:	Eksport av varer og tjenester. Prosentvis volumendring fra året før	26*
Tabell A16:	Import av varer og tjenester. Løpende priser. Millioner kroner	28*
Tabell A17:	Import av varer og tjenester. Prosentvis prisendring fra året før	30*
Tabell A18:	Import av varer og tjenester. Prosentvis volumendring fra året før	32*
Tabell A19:	Kapitalslit etter næring. Løpende priser. Millioner kroner.....	34*
Tabell A20:	Kapitalslit etter næring. Prosentvis volumendring fra året før	36*
Tabell A21:	Fast realkapital etter næring. Løpende priser. Millioner kroner.....	38*
Tabell A22:	Fast realkapital etter næring. Prosentvis volumendring fra året før	40*
Tabell A23:	Lønnskostnader etter næring. Løpende priser. Millioner kroner	42*
Tabell A24:	Driftsresultat etter næring. Løpende priser. Millioner kroner	44*
Tabell A25:	Sysselsatte personer etter næring. Lønnstakere og selvstendige	46*
Tabell A26:	Utførte timeverk etter næring. Lønnstakere og selvstendige. Millioner	48*
Tabell A27:	Sysselsatte personer etter næring. 1994-1996. Lønnstakere og selvstendige	50*
Tabell A28:	Sysselsatte normalårsverk etter næring. 1994-1996. Lønnstakere og selvstendige	51*
Tabell A29:	Utførte timeverk etter næring. 1994-1996. Lønnstakere og selvstendige	52*
Tabell A30:	Lønnsvekst etter næring. Lønnstakere. 1994-1996. Prosentvis endring fra året før	53*
Tabell A31:	Lønnskostnader etter næring. 1994-1996. Millioner kroner	54*
Tabell A32:	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner	55*
Tabell A33:	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1993-priser. Millioner kroner	56*
Tabell A34:	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring	57*
Tabell A35:	Makroøkonomiske hovedstørrelser. 1993=100. Prosentvis prisendring	58*

B. Konjunkturindikatorer for Norge

Tabell B1:	Olje- og gassproduksjon	59*
Tabell B2:	Produksjonsindeks etter næring og varetype	59*
Tabell B3:	Industriproduksjonen - produksjonsindeksen	59*
Tabell B4:	Ordretilgang - industri	60*
Tabell B5:	Ordrereserver - industri	60*
Tabell B6:	Påløpte investeringskostnader for oljeutvinning	61*
Tabell B7:	Industriinvesteringer i verdi - Investeringundersøkelsen	61*
Tabell B8:	Boligbygging	61*
Tabell B9:	Detaljomsetningsvolum - sesongjustert indeks	62*
Tabell B10:	Detaljomsetningsvolum mv. - endring fra foregående år	62*
Tabell B11:	Arbeidsmarkedet - arbeidskraftundersøkelsen	62*
Tabell B12:	Arbeidsmarkedet - arbeidskontorenes registreringer	62*
Tabell B13:	Timefortjeneste	63*
Tabell B14:	Konsumprisindeksen	63*
Tabell B15:	Engrospriser	63*
Tabell B16:	Utenrikshandel - verditall	64*
Tabell B17:	Utenrikshandel - indekser	64*

Diagrammer

Olje- og gassproduksjon	65*
Produksjonsindeksen	65*
Ordreindeksen - industri	66*
Byggearealstatistikk og boliglån, nye boliger	67*
Ordreindeksen - bygge- og anleggsvirksomhet	67*
Arbeidsledighet og sysselsetting	68*
Antatte og utførte investeringer i industrien	68*
Detaljomsetning mv.	68*
Lønninger	68*
Konsum- og engrospriser	69*
Nominell rente på tre-måneders plasseringer	69*
Utenrikshandel	69*

C. Nasjonalregnskapstall for utvalgte OECD-land

Tabell C1: Bruttonasjonalprodukt	70*
Tabell C2: Privat konsum	70*
Tabell C3: Offentlig konsum	70*
Tabell C4: Bruttoinvesteringer i fast realkapital	71*
Tabell C5: Eksport av varer og tjenester	71*
Tabell C6: Import av varer og tjenster	71*
Tabell C7: Privat konsumdeflator	72*
Tabell C8: Lønnskostnader pr. sysselsatt	72*
Tabell C9: Sysselsetting	72*
Tabell C10: Arbeidsledigheten	73*
Tabell C11: Korte renter	73*
Tabell C12: Budsjettbalanse	73*

1*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A1. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Millioner kroner

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	119 892	131 481	146 664	165 794	186 189	205 619	225 601	261 243	292 660
Varekonsum	72 319	79 485	89 682	100 776	110 147	119 036	130 070	154 737	172 920
Tjenester	46 554	50 845	56 053	64 227	74 196	84 051	92 423	102 779	115 192
Husholdningenes kjøp i utlandet	4 131	4 540	4 730	5 317	6 724	7 690	8 777	10 564	12 715
Utlendingers kjøp i Norge	-3 112	-3 389	-3 801	-4 526	-4 878	-5 158	-5 669	-6 837	-8 167
Konsum i offentlig forvaltning	47 322	50 818	58 651	67 978	76 328	84 538	90 764	98 914	108 251
Konsum i statsforvaltningen	20 915	22 096	25 282	29 898	32 794	35 899	37 303	39 428	42 572
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	14 039	14 834	17 183	20 643	22 504	24 571	25 360	25 431	27 539
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	6 876	7 262	8 099	9 255	10 290	11 328	11 943	13 997	15 033
Konsum i kommuneforvaltningen	26 407	28 722	33 369	38 080	43 534	48 639	53 461	59 486	65 679
Bruttoinvestering i fast kapital	74 601	78 910	84 411	96 620	107 619	121 815	129 962	134 922	155 389
Oljeutvinning og rørtransport	6 912	10 792	11 000	12 262	16 148	28 883	34 029	32 730	33 302
Utenriks sjøfart og oljeboring	3 614	3 557	2 099	5 712	9 298	7 085	3 882	-1 199	-4 165
Fastlands-næringer	64 075	64 561	71 312	78 646	82 173	85 847	92 051	103 391	126 252
Industri og bergverk	8 120	7 148	8 801	10 751	8 725	7 847	8 793	11 312	15 647
Annen vareproduksjon	11 516	11 301	12 384	13 287	13 498	13 339	13 755	14 971	17 738
Offentlig forvaltning	11 729	11 286	12 314	12 654	12 760	13 880	14 364	15 507	18 924
Boligtjenester	16 139	16 785	18 961	20 198	22 994	24 243	25 401	26 594	30 876
Annen tjenesteyting	16 571	18 041	18 852	21 756	24 196	26 538	29 738	35 007	43 067
Lager	-4 080	-3 768	4 160	14	3 819	-10 075	1 353	8 968	22 077
Bruttoinvesteringer i alt	70 521	75 142	88 571	96 634	111 438	111 740	131 315	143 890	177 466
Innenlandsk anvendelse	237 735	257 441	293 886	330 406	373 955	401 897	447 680	504 047	578 377
Etterspørsel fra fastlands-Norge	231 289	246 860	276 627	312 418	344 690	376 004	408 416	463 548	527 163
Eksport i alt	87 359	105 147	135 491	155 411	164 672	184 515	213 023	235 046	194 066
Tradisjonelle varer	33 403	41 225	46 350	51 326	52 340	59 850	69 484	74 615	69 821
Råolje og naturgass	13 597	21 992	41 399	48 087	53 471	63 844	78 328	85 380	53 077
Skip og plattformer	10 789	6 202	4 983	5 891	8 011	9 114	7 472	11 849	11 854
Tjenester	29 570	35 728	42 759	50 107	50 850	51 707	57 739	63 202	59 314
Samlet anvendelse	325 094	362 588	429 377	485 817	538 627	586 412	660 703	739 093	772 443
Import i alt	85 652	98 739	116 136	128 883	143 934	149 169	168 408	194 104	213 294
Tradisjonelle varer	53 686	63 385	78 632	83 877	91 534	92 614	110 011	130 436	147 049
Råolje	4 536	5 691	7 737	6 068	4 786	2 944	3 539	2 773	1 873
Skip og plattformer	5 201	4 596	2 269	5 655	9 361	10 520	7 669	7 334	7 891
Tjenester	22 229	25 067	27 498	33 283	38 253	43 091	47 189	53 561	56 481
Bruttonasjonalprodukt	239 445	263 849	313 241	356 934	394 693	437 243	492 295	544 989	559 149
Fastlands-Norge	216 412	230 968	257 411	289 356	322 002	353 000	390 156	436 537	488 956
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	23 033	32 881	55 830	67 578	72 691	84 243	102 139	108 452	70 193
Fastlands-næringer	194 355	207 604	231 040	260 314	291 823	319 659	351 044	386 736	433 716
Industri og bergverk	39 304	45 642	46 473	49 484	52 706	57 620	64 842	69 125	73 972
Annen vareproduksjon	30 647	30 639	33 466	37 550	42 588	45 266	50 491	55 020	62 019
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	35 541	37 843	42 959	49 881	56 416	62 154	67 705	74 269	82 198
Privat tjenesteproduksjon	88 863	93 480	108 142	123 399	140 113	154 619	168 006	188 322	215 527
Korreksjonsposter	22 057	23 364	26 371	29 042	30 179	33 341	39 112	49 801	55 240

2*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A1. (forts.) Makroøkonomiske hovedstørrelser. Millioner kroner

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	312 868	325 167	338 778	357 100	376 275	394 949	411 637	433 100
Varekonsum	180 285	180 248	183 176	193 289	203 060	211 900	219 754	233 398
Tjenester	126 677	140 220	150 460	160 076	171 091	180 275	189 717	197 730
Husholdningenes kjøp i utlandet	14 845	14 636	15 028	13 936	13 483	15 424	15 923	17 713
Utlendingers kjøp i Norge	-8 939	-9 937	-9 886	-10 201	-11 359	-12 650	-13 757	-15 741
Konsum i offentlig forvaltning	124 217	130 754	139 016	150 099	161 966	173 583	179 940	186 576
Konsum i statsforvaltningen	48 796	51 116	55 554	61 964	66 360	71 623	74 452	76 014
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	31 177	34 442	36 471	41 119	45 025	49 029	53 249	54 410
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	17 619	16 674	19 083	20 845	21 335	22 594	21 203	21 604
Konsum i kommuneforvaltningen	75 421	79 638	83 462	88 135	95 606	101 960	105 488	110 562
Bruttoinvestering i fast kapital	170 915	181 428	175 057	156 210	157 426	156 340	168 202	179 371
Oljeutvinning og rørtransport	34 247	29 522	31 777	31 976	42 634	49 196	57 168	54 189
Utenriks sjøfart og oljeboring	-2 164	12 251	22 465	12 831	6 733	1 093	6 945	4 683
Fastlands-næringer	138 832	139 655	120 815	111 403	108 059	106 051	104 089	120 499
Industri og bergverk	18 972	17 493	12 376	13 448	12 446	12 349	9 879	11 243
Annen vareproduksjon	19 463	19 716	15 301	12 856	10 946	10 954	10 973	11 220
Offentlig forvaltning	23 173	26 141	27 151	25 740	28 885	29 996	27 282	27 825
Boligtjenester	35 096	35 750	31 198	25 330	19 884	18 029	17 436	22 655
Annen tjenesteyting	42 128	40 555	34 789	34 029	35 898	34 723	38 519	47 556
Lager	15 445	5 616	4 297	11 903	6 068	5 774	9 634	14 502
Bruttoinvesteringer i alt	186 360	187 044	179 354	168 113	163 494	162 114	177 836	193 873
Innenlandske anvendelse	623 445	642 965	657 148	675 312	701 735	730 646	769 413	813 549
Etterspørsel fra fastlands-Norge	575 917	595 576	598 609	618 602	646 300	674 583	695 666	740 175
Eksport i alt	199 787	213 858	262 658	293 752	308 046	300 094	315 960	333 197
Tradisjonelle varer	79 447	96 229	108 055	114 274	110 484	108 927	112 426	128 527
Råolje og naturgass	53 620	48 513	73 540	88 541	96 704	97 158	104 071	106 440
Skip og plattformer	10 409	5 990	6 678	10 827	14 351	13 896	11 838	10 597
Tjenester	56 311	63 126	74 385	80 110	86 507	80 113	87 625	87 633
Samlet anvendelse	823 232	856 823	919 806	969 064	1 009 781	1 030 740	1 085 373	1 146 746
Import i alt	213 185	217 232	237 459	246 359	246 367	245 806	261 669	279 183
Tradisjonelle varer	143 648	140 265	141 018	154 699	154 049	156 701	159 700	184 340
Råolje	2 517	843	802	1 665	1 564	986	1 143	867
Skip og plattformer	9 166	16 790	30 137	23 147	18 234	10 806	18 835	12 480
Tjenester	57 854	59 334	65 502	66 848	72 520	77 313	81 991	81 496
Bruttonasjonalprodukt	610 047	639 591	682 347	722 705	763 414	784 934	823 704	867 563
Fastlands-Norge	543 098	578 953	589 726	609 025	639 240	664 874	695 407	736 396
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	66 949	60 638	92 621	113 680	124 174	120 060	128 297	131 167
Fastlands-næringer	490 741	525 493	540 055	557 486	582 688	603 990	626 426	652 193
Industri og bergverk	82 273	87 459	87 573	85 984	87 546	90 165	96 172	102 137
Annen vareproduksjon	70 469	76 103	74 088	73 591	72 471	70 438	68 950	70 708
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	93 473	100 188	106 424	113 495	121 912	129 475	133 451	139 386
Privat tjenesteproduksjon	244 526	261 743	271 970	284 416	300 759	313 912	327 853	339 962
Korreksjonsposter	52 357	53 460	49 671	51 539	56 552	60 884	68 981	84 203

3*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A2. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Årlig prisendring i prosent

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	5,2	9,4	12,9	11,1	8,4	6,3	5,9	6,7
Varekonsum	5,5	10,1	13,4	10,5	8,0	6,5	5,5	7,3
Tjenester	4,1	8,3	12,6	12,8	9,4	5,9	6,2	6,1
Husholdningenes kjøp i utlandet	12,7	9,1	6,6	7,0	5,8	8,9	7,9	6,1
Utlendingers kjøp i Norge	4,8	11,0	13,6	16,6	10,0	6,0	5,4	8,7
Konsum i offentlig forvaltning	2,8	9,4	10,3	10,4	7,8	6,6	6,5	7,4
Konsum i statsforvaltningen	2,4	10,0	9,5	9,5	7,8	6,6	6,7	6,5
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	2,2	10,3	9,5	9,6	7,6	6,9	6,6	7,1
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	2,7	9,4	9,5	9,2	8,2	6,0	6,8	5,4
Konsum i kommuneforvaltningen	3,1	9,0	10,9	11,1	7,8	6,6	6,4	8,0
Bruttoinvestering i fast kapital	3,8	9,5	10,3	10,6	7,4	5,7	8,1	7,0
Oljeutvinning og rørtransport	2,1	12,4	23,0	14,4	3,6	3,1	7,0	5,5
Utenriks sjøfart og oljeboring	-2,2	-10,8	17,7	34,5	58,0	57,2	-66,5	5,2
Fastlands-næringer	4,4	9,8	8,0	7,7	5,9	5,2	5,7	7,3
Industri og bergverk	3,9	9,9	7,0	8,1	6,6	5,5	5,2	7,2
Annen vareproduksjon	4,7	11,9	8,8	8,6	7,4	5,6	5,0	7,1
Offentlig forvaltning	4,9	8,5	8,1	8,6	4,3	4,7	6,1	7,0
Boligtjenester	4,7	10,3	9,8	8,3	5,4	5,5	5,6	7,7
Annen tjenesteyting	4,0	8,6	6,4	6,0	6,2	4,9	6,1	7,3
Lager	28,6	20,2	-89,8	10,1	5,3	-3,6	5,1	5,8
Bruttoinvesteringer i alt	2,8	9,9	10,1	10,5	7,6	5,6	7,9	6,8
Innenlandske anvendelse	4,0	9,5	11,5	10,8	8,1	6,2	6,6	6,9
Etterspørsel fra fastlands-Norge	4,5	9,5	11,1	10,1	7,7	6,1	6,0	7,0
Eksport i alt	17,6	23,1	12,8	5,8	4,7	7,0	2,9	-19,2
Tradisjonelle varer	14,0	12,2	6,5	3,2	5,0	10,6	3,7	-4,0
Råolje og naturgass	30,6	53,2	26,3	11,6	4,4	8,0	3,9	-43,0
Skip og plattformer	8,7	9,7	12,4	-10,2	-6,3	-6,8	-14,3	6,2
Tjenester	16,3	15,2	8,2	5,9	6,8	3,6	4,4	-6,4
Samlet anvendelse	7,6	13,5	11,9	9,2	7,0	6,4	5,4	-1,1
Import i alt	13,3	14,5	9,4	6,2	6,9	6,7	5,8	-1,7
Tradisjonelle varer	11,8	11,8	7,0	4,5	5,9	7,1	5,0	-0,4
Råolje	38,0	66,3	24,5	2,9	3,1	3,8	6,6	-50,3
Skip og plattformer	-0,6	3,3	20,6	11,7	11,9	7,0	3,2	4,7
Tjenester	15,6	13,7	11,2	9,7	8,1	6,1	8,2	-2,5
Bruttonasjonalprodukt	5,6	13,1	12,9	10,4	7,0	6,3	5,2	-0,9
Fastlands-Norge	3,2	8,6	11,4	10,9	8,1	6,8	5,9	8,8
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	26,5	40,1	19,8	8,2	2,7	4,8	2,4	-39,1
Fastlands-næringer	3,7	8,4	11,2	11,4	7,9	5,4	5,1	9,2
Industri og bergverk	11,7	3,1	8,5	7,1	10,5	7,5	3,1	7,1
Annen vareproduksjon	5,8	4,8	8,7	12,2	3,9	7,4	10,4	12,5
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	2,8	8,8	10,2	11,3	7,3	6,8	6,4	8,8
Privat tjenesteproduksjon	-0,1	11,9	13,5	12,9	8,4	3,5	4,0	9,1
Korreksjonsposter	-0,8	10,4	13,1	6,0	10,0	20,7	12,5	6,3

4*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A2. (forts.) Makroøkonomiske hovedstørrelser. Årlig prisendring i prosent

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	7,8	6,1	4,8	4,7	3,9	2,7	2,0	1,2
Varekonsum	8,3	5,5	3,9	4,1	3,6	2,6	1,5	1,4
Tjenester	7,3	7,1	5,9	5,2	3,9	2,8	2,8	0,8
Husholdningenes kjøp i utlandet	6,2	4,7	5,6	6,2	7,9	2,8	1,2	2,5
Utlendingers kjøp i Norge	8,9	6,6	5,0	4,1	4,6	3,5	1,9	0,9
Konsum i offentlig forvaltning	9,7	5,4	4,3	2,9	3,4	1,7	1,5	2,3
Konsum i statsforvaltningen	8,5	4,9	4,0	2,6	2,4	1,9	2,0	1,9
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	9,2	4,8	4,1	3,5	3,5	1,7	1,6	1,9
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	7,2	5,0	3,6	0,8	0,1	2,4	2,9	1,9
Konsum i kommuneforvaltningen	10,6	5,7	4,5	3,2	4,1	1,6	1,1	2,5
Bruttoinvestering i fast kapital	9,6	8,1	3,6	0,1	1,2	2,5	3,1	2,0
Oljeutvinning og rørtransport	9,9	6,1	4,2	3,2	3,2	2,9	3,7	2,1
Utenriks sjøfart og oljeboring	31,2	22,4	21,7	0,4	2,7	-221,0	32,2	1,0
Fastlands-næringer	9,8	7,4	0,7	-0,9	0,3	0,4	1,3	2,0
Industri og bergverk	9,7	6,7	1,3	-0,5	1,7	0,6	3,4	0,9
Annen vareproduksjon	9,9	7,1	3,1	-0,4	0,9	1,7	2,6	1,6
Offentlig forvaltning	9,2	7,2	-0,2	-0,5	0,8	-0,5	0,6	2,1
Boligtjenester	10,2	9,4	-0,3	-1,2	0,3	1,4	0,5	4,3
Annen tjenesteyting	9,9	6,4	1,0	-1,2	-0,6	0,1	1,3	1,3
Lager	7,5	-14,6	-8,2	9,8	2,0	28,5	0,2	5,7
Bruttoinvesteringer i alt	9,4	7,2	3,3	0,7	1,2	3,2	3,0	2,3
Innenlandske anvendelse	8,7	6,3	4,3	3,3	3,1	2,6	2,1	1,7
Etterspørsel fra fastlands-Norge	8,7	6,2	3,8	3,2	3,1	2,1	1,8	1,6
Eksport i alt	1,8	0,6	10,7	3,0	-1,1	-7,4	2,1	-3,0
Tradisjonelle varer	5,6	10,9	6,5	-3,9	-0,7	-6,7	0,0	1,6
Råolje og naturgass	-11,0	-20,2	20,4	16,6	-6,8	-9,7	1,1	-8,6
Skip og plattformer	14,4	17,8	16,4	0,2	-0,0	-10,6	-3,3	-0,6
Tjenester	9,0	5,4	7,6	0,7	5,2	-4,9	6,8	-2,6
Samlet anvendelse	6,9	4,8	6,0	3,2	1,8	-0,6	2,1	0,3
Import i alt	6,9	4,4	7,0	1,2	-0,2	-0,9	1,9	1,7
Tradisjonelle varer	4,8	3,3	5,3	0,5	-1,0	-2,3	0,7	2,1
Råolje	33,3	-24,3	24,7	18,8	-8,8	-6,3	-3,7	-8,1
Skip og plattformer	10,9	25,1	21,8	0,6	-0,1	4,1	11,3	1,1
Tjenester	10,7	2,6	4,6	2,7	1,9	1,2	2,5	1,1
Bruttonasjonalprodukt	6,9	5,0	5,7	3,9	2,4	-0,4	2,1	-0,2
Fastlands-Norge	9,2	7,7	3,6	2,3	3,5	1,8	1,8	1,7
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	-8,8	-15,5	21,3	13,2	-2,8	-11,3	4,3	-9,5
Fastlands-næringer	10,4	7,2	3,7	2,6	3,0	1,9	1,6	1,0
Industri og bergverk	8,7	11,9	3,8	-0,6	3,7	1,2	4,2	1,9
Annen vareproduksjon	9,7	6,6	-3,4	-1,0	-0,2	-2,8	-4,3	2,3
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	10,4	5,5	4,5	3,2	4,2	2,3	1,5	2,7
Privat tjenesteproduksjon	11,1	6,6	5,6	4,4	3,1	3,1	2,3	-0,2
Korreksjonsposter	-0,2	12,5	2,2	-1,1	9,5	0,8	2,9	7,4

5*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A3. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Årlig volumendring i prosent

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	4,2	2,0	0,1	1,0	1,9	3,2	9,4	5,0
Varekonsum	4,1	2,5	-0,9	-1,1	0,1	2,6	12,7	4,1
Tjenester	4,9	1,8	1,7	2,4	3,6	3,8	4,7	5,7
Husholdningenes kjøp i utlandet	-2,5	-4,5	5,4	18,2	8,1	4,8	11,6	13,4
Utlendingers kjøp i Norge	3,9	1,0	4,8	-7,6	-3,9	3,7	14,4	9,9
Konsum i offentlig forvaltning	4,5	5,5	5,1	1,7	2,7	0,7	2,3	1,9
Konsum i statsforvaltningen	3,2	4,0	8,0	0,2	1,5	-2,6	-0,9	1,4
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	3,4	5,0	9,7	-0,6	1,4	-3,5	-5,9	1,2
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	2,8	1,9	4,4	1,8	1,7	-0,5	9,7	1,9
Konsum i kommuneforvaltningen	5,5	6,6	2,9	2,9	3,7	3,1	4,6	2,2
Bruttoinvestering i fast kapital	1,9	-2,3	3,8	0,8	5,4	1,0	-4,0	7,6
Oljeutvinning og rørttransport	53,0	-9,3	-9,4	15,2	72,6	14,2	-10,1	-3,6
Utenriks sjøfart og oljeboring	0,7	-33,8	131,1	21,1	-51,8	-65,1	. . .	230,4
Fastlands-næringer	-3,5	0,6	2,1	-3,0	-1,4	1,9	6,2	13,8
Industri og bergverk	-15,2	12,0	14,2	-24,9	-15,7	6,2	22,2	29,1
Annen vareproduksjon	-6,2	-2,1	-1,4	-6,5	-8,0	-2,4	3,7	10,6
Offentlig forvaltning	-8,3	0,5	-5,0	-7,1	4,3	-1,1	1,7	14,1
Boligtjenester	-0,7	2,4	-3,0	5,2	0,0	-0,7	-0,9	7,8
Annen tjenesteyting	4,7	-3,8	8,5	4,9	3,2	6,8	11,0	14,6
Lager	-28,2	. . .	-96,7	. . .	. . .	. . .	530,9	132,6
Bruttoinvesteringer i alt	3,7	7,2	-0,9	4,3	-6,8	11,3	1,5	15,4
Innenlandske anvendelse	4,1	4,2	0,8	2,1	-0,5	4,9	5,6	7,4
Etterspørsel fra fastlands-Norge	2,1	2,4	1,7	0,2	1,3	2,3	7,1	6,3
Eksport i alt	2,4	4,6	1,7	0,1	7,1	7,9	7,2	2,2
Tradisjonelle varer	8,2	0,2	4,0	-1,2	8,9	5,0	3,5	-2,5
Råolje og naturgass	23,8	22,9	-8,0	-0,4	14,4	13,6	4,9	9,0
Skip og plattformer	-47,1	-26,7	5,1	51,5	21,4	-12,0	85,0	-5,8
Tjenester	3,9	3,9	8,3	-4,2	-4,8	7,7	4,8	0,3
Samlet anvendelse	3,6	4,3	1,1	1,5	1,8	5,8	6,2	5,7
Import i alt	1,7	2,7	1,5	5,2	-3,1	5,8	8,9	11,8
Tradisjonelle varer	5,6	11,0	-0,3	4,5	-4,5	11,0	12,9	13,2
Råolje	-9,1	-18,3	-37,0	-23,3	-40,3	15,8	-26,5	36,0
Skip og plattformer	-11,1	-52,2	106,6	48,2	0,4	-31,8	-7,4	2,8
Tjenester	-2,5	-3,5	8,9	4,8	4,2	3,2	4,9	8,1
Bruttonasjonalprodukt	4,3	5,0	1,0	0,2	3,5	5,9	5,2	3,6
Fastlands-Norge	3,4	2,6	0,9	0,3	1,4	3,5	5,6	2,9
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	12,9	21,2	1,0	-0,6	12,9	15,7	3,7	6,3
Fastlands-næringer	3,0	2,7	1,3	0,6	1,5	4,2	4,8	2,7
Industri og bergverk	4,0	-1,3	-1,8	-0,6	-1,0	4,7	3,4	-0,1
Annen vareproduksjon	-5,5	4,3	3,2	1,1	2,3	3,8	-1,3	0,2
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	3,6	4,4	5,3	1,6	2,6	2,0	3,1	1,7
Privat tjenesteproduksjon	5,3	3,4	0,6	0,5	1,8	5,0	7,8	4,9
Korreksjonsposter	6,8	2,2	-2,6	-2,0	0,4	-2,8	13,1	4,4

6*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A3. (forts.) Makroøkonomiske hovedstørrelser. Årlig volumendring i prosent

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	-0,8	-2,0	-0,6	0,7	1,5	2,2	2,2	4,0
Varekonsum	-3,7	-5,2	-2,2	1,4	1,4	1,7	2,2	4,7
Tjenester	2,5	3,4	1,3	1,2	2,8	2,5	2,4	3,4
Husholdningenes kjøp i utlandet	9,9	-5,8	-2,8	-12,7	-10,3	11,3	2,0	8,5
Utlendingers kjøp i Norge	0,5	4,3	-5,3	-0,9	6,5	7,6	6,7	13,4
Konsum i offentlig forvaltning	4,6	-0,1	1,9	4,9	4,3	5,3	2,2	1,4
Konsum i statsforvaltningen	5,7	-0,1	4,5	8,7	4,6	5,9	2,0	0,2
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	3,7	5,4	1,7	8,9	5,8	7,1	6,9	0,3
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	9,3	-9,9	10,4	8,3	2,2	3,4	-8,8	-0,0
Konsum i kommuneforvaltningen	3,9	-0,1	0,3	2,3	4,2	4,9	2,3	2,2
Bruttoinvestering i fast kapital	0,3	-1,8	-6,9	-10,8	-0,4	-3,1	4,3	4,5
Oljeutvinning og rørtransport	-6,4	-18,7	3,3	-2,5	29,1	12,2	12,1	-7,2
Utenriks sjøfart og oljeboring	-60,4	. .	50,6	-43,1	-48,9	. .	380,7	-33,3
Fastlands-næringer	0,1	-6,4	-14,1	-7,0	-3,3	-2,2	-3,1	13,5
Industri og bergverk	10,5	-13,6	-30,1	9,2	-9,0	-1,4	-22,7	12,8
Annен vareproduksjon	-0,2	-5,4	-24,7	-15,6	-15,6	-1,6	-2,4	0,7
Offentlig forvaltning	12,1	5,3	4,1	-4,7	11,3	4,3	-9,6	-0,2
Boligtjenester	3,2	-6,9	-12,5	-17,8	-21,7	-10,6	-3,7	24,6
Annen tjenesteyting	-11,0	-9,5	-15,1	-1,0	6,2	-3,4	9,5	21,9
Lager	-34,9	-57,4	-16,7	152,4	-50,0	-26,0	66,5	42,4
Bruttoinvesteringer i alt	-4,0	-6,4	-7,2	-6,9	-3,9	-3,9	6,5	6,6
Innenlandsk anvendelse	-0,8	-3,0	-2,0	-0,5	0,8	1,5	3,1	4,0
Etterspørsel fra fastlands-Norge	0,5	-2,7	-3,2	0,1	1,3	2,3	1,3	4,7
Eksport i alt	1,1	6,4	11,0	8,6	6,1	5,2	3,2	8,7
Tradisjonelle varer	7,7	9,2	5,4	10,1	-2,7	5,7	3,2	12,5
Råolje og naturgass	13,5	13,3	25,9	3,2	17,2	11,3	5,9	11,9
Skip og plattformer	-23,2	-51,2	-4,3	61,8	32,6	8,3	-11,9	-9,9
Tjenester	-12,9	6,3	9,5	7,0	2,7	-2,6	2,4	2,7
Samlet anvendelse	-0,3	-0,7	1,2	2,1	2,4	2,6	3,1	5,3
Import i alt	-6,5	-2,4	2,2	2,5	0,2	0,7	4,4	4,9
Tradisjonelle varer	-6,8	-5,5	-4,5	9,2	0,6	4,1	1,2	13,1
Råolje	0,8	-55,8	-23,7	74,8	2,9	-32,7	20,4	-17,5
Skip og plattformer	4,8	46,4	47,4	-23,7	-21,2	-43,0	56,5	-34,5
Tjenester	-7,5	-0,1	5,5	-0,6	6,5	5,3	3,4	-1,7
Bruttonasjonalprodukt	2,0	-0,1	0,9	2,0	3,1	3,3	2,7	5,5
Fastlands-Norge	1,7	-1,0	-1,7	1,0	1,4	2,2	2,8	4,1
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	4,5	7,2	25,9	8,4	12,4	9,0	2,5	13,0
Fastlands-næringer	2,5	-0,1	-0,9	0,6	1,5	1,7	2,0	3,1
Industri og bergverk	2,3	-5,0	-3,5	-1,2	-1,8	1,8	2,3	4,2
Annen vareproduksjon	3,6	1,3	0,8	0,4	-1,3	-0,0	2,3	0,3
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	3,0	1,6	1,7	3,3	3,1	3,8	1,5	1,7
Privat tjenesteproduksjon	2,1	0,4	-1,6	0,2	2,6	1,2	2,1	3,8
Korreksjonsposter	-5,0	-9,3	-9,1	4,9	0,2	6,8	10,1	13,7

7*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A4. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring. I basispris. Millioner kroner

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Bruttonasjonalprodukt	239 445	263 849	313 241	356 934	394 693	437 243	492 295	544 989	559 149
Jordbruk	7 154	6 733	7 595	8 469	9 061	8 699	10 279	10 362	11 602
Skogbruk	1 357	1 458	1 619	2 138	2 011	1 879	2 279	2 279	2 609
Fiske og fiskeoppdrett	1 941	2 128	2 503	2 826	3 018	3 005	3 260	3 690	4 351
Olje og gassutvinning	14 046	22 139	42 613	53 281	60 186	71 853	88 694	95 386	55 273
Utv. av råolje og naturgass.	12 768	20 856	41 025	50 048	56 025	67 910	84 851	91 362	52 403
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	1 278	1 283	1 588	3 233	4 161	3 943	3 843	4 024	2 870
Bergverksdrift	959	1 003	1 052	1 177	1 152	1 359	1 366	1 346	1 532
Industri	38 345	44 639	45 421	48 307	51 554	56 261	63 476	67 779	72 440
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	5 036	5 434	6 006	6 851	7 889	8 435	8 913	9 789	10 823
Tekstil, bekledning og skotøy	1 549	1 622	1 760	1 847	1 763	1 656	1 816	1 893	2 016
Treforedling	1 745	2 087	2 052	2 334	2 337	2 663	3 330	3 322	3 472
Grafisk produksjon	2 987	3 137	3 324	3 957	4 222	5 217	5 780	6 696	7 575
Raffinering	825	3 026	616	68	421	170	290	481	364
Kjemiske råvarer	1 397	2 480	2 372	2 302	2 202	3 037	4 366	4 132	3 487
Kjemiske og mineralske prod.	3 542	3 656	4 042	4 355	4 722	5 098	5 364	5 936	6 890
Metaller	2 923	4 390	4 930	3 701	3 322	5 320	7 368	6 421	5 826
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	14 054	14 261	15 288	17 646	19 319	19 062	20 509	22 707	24 808
Trevare-, møbelindustri og annen industri	4 287	4 546	5 031	5 246	5 357	5 603	5 740	6 402	7 179
Kraftforsyning	6 168	6 977	7 552	9 095	10 798	12 673	14 392	15 859	15 970
Bygg og anlegg	14 027	13 343	14 197	15 022	17 700	19 010	20 281	22 830	27 487
Varehandel	29 190	27 391	33 681	38 373	42 117	45 063	47 836	54 594	61 408
Hotell og restaurant	2 769	2 972	3 410	3 997	4 592	5 265	5 916	6 649	8 020
Rørtransport	938	1 599	2 136	2 553	2 549	2 481	2 483	3 068	5 663
Samferdsel	12 675	13 673	14 670	16 866	19 685	22 732	24 762	27 160	31 370
Sjøfart	8 798	9 891	11 837	12 562	10 847	10 878	12 292	11 395	10 747
Utenriks sjøfart	8 049	9 143	11 081	11 744	9 956	9 909	10 962	9 998	9 257
Innenriks sjøfart	749	748	756	818	891	969	1 330	1 397	1 490
Bank og forsikring	7 553	8 802	10 628	13 863	16 412	17 942	16 915	19 244	25 707
Boligtjenester	15 566	17 054	18 492	20 765	24 161	26 576	29 129	30 101	31 106
Forretningsmessig tjenesteyting	8 985	10 348	12 497	13 176	14 709	16 618	21 274	26 025	30 250
Privat tjenesteyting	11 376	12 492	14 008	15 541	17 546	19 454	20 844	23 152	26 176
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	35 541	37 843	42 959	49 881	56 416	62 154	67 705	74 269	82 198
Statsforvaltningen	13 236	13 719	15 101	17 458	19 601	21 051	22 323	24 073	26 511
Sivilt	9 037	9 485	10 542	12 385	13 810	14 876	15 816	17 051	18 851
Forsvar	4 199	4 234	4 559	5 073	5 791	6 175	6 507	7 022	7 660
Kommuneforvaltningen	22 305	24 124	27 858	32 423	36 815	41 103	45 382	50 196	55 687
Ind. målte bank- og finanstjen.	-6 997	-8 252	-10 266	-13 089	-16 119	-18 215	-17 778	-18 357	-24 000
Merverdi- og investeringsavgift	24 360	26 364	30 702	33 994	37 002	40 450	44 008	51 009	57 948
Andre produktkatter, netto	4 694	5 252	5 935	8 137	9 296	11 106	12 882	17 149	21 292
Fastlands-næringer	194 355	207 604	231 040	260 314	291 823	319 659	351 044	386 736	433 716

8*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A4. (forts.) Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring. I basispris. Millioner kroner

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Bruttonasjonalprodukt	610 047	639 591	682 347	722 705	763 414	784 934	823 704	867 563
Jordbruk	12 511	12 029	13 122	14 536	13 481	12 250	13 133	12 220
Skogbruk	2 970	3 475	3 465	3 783	3 536	3 084	2 650	2 455
Fiske og fiskeoppdrett	5 302	5 445	4 468	4 528	5 213	5 053	5 762	7 532
Olje og gassutvinning	54 718	44 654	70 976	89 038	92 888	93 275	98 231	101 900
Utv. av råolje og naturgass	52 225	42 424	68 854	87 118	90 386	90 416	95 760	99 231
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	2 493	2 230	2 122	1 920	2 502	2 859	2 471	2 669
Bergverksdrift	1 620	1 568	1 823	1 788	1 707	1 838	1 505	1 840
Industri	80 653	85 891	85 750	84 196	85 839	88 327	94 667	100 297
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	11 778	12 351	12 802	12 771	14 524	16 946	17 466	17 355
Tekstil, bekledning og sko/tøy	2 079	1 971	1 707	1 817	1 957	2 163	2 203	2 194
Treforedling	3 709	4 469	4 928	4 803	4 239	3 639	3 969	4 617
Grafisk produksjon	8 541	8 759	9 026	9 358	9 711	10 037	10 802	11 455
Raffinering	768	1 026	884	1 364	1 600	1 021	1 847	1 594
Kjemiske råvarer	4 974	5 382	5 039	4 939	4 411	4 181	4 851	5 917
Kjemiske og mineralske prod.	7 700	7 664	7 583	7 782	7 529	7 833	8 417	8 676
Metaller	6 481	10 212	10 664	6 778	5 955	5 632	6 473	7 614
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	26 857	26 514	26 099	27 535	29 263	30 189	31 898	33 006
Trevare-, møbelindustri og annen industri	7 766	7 543	7 018	7 049	6 650	6 686	6 741	7 869
Kraftforsyning	17 461	18 488	20 015	21 381	22 741	22 079	21 642	20 277
Bygg og anlegg	32 225	36 666	33 018	29 363	27 500	27 972	25 763	28 224
Varehandel	67 086	69 636	68 838	71 194	75 602	78 309	78 266	83 422
Hotell og restaurant	8 999	9 531	9 406	9 684	10 421	10 271	10 406	11 064
Rørtransport	6 010	6 254	7 112	7 924	10 020	10 938	11 017	12 244
Samferdsel	35 425	39 268	41 124	44 314	45 524	47 453	51 867	52 940
Sjøfart	7 908	11 484	16 410	18 567	23 404	17 815	21 053	19 032
Utenriks sjøfart	6 221	9 730	14 533	16 718	21 266	15 847	19 049	17 023
Innenriks sjøfart	1 687	1 754	1 877	1 849	2 138	1 968	2 004	2 009
Bank og forsikring	35 481	34 854	35 754	36 080	35 574	36 905	38 640	38 558
Boligjenester	32 825	37 793	45 643	50 668	55 878	58 961	61 604	61 554
Forretningsmessig tjenesteyting	33 712	37 052	36 525	35 581	37 417	39 275	43 159	46 356
Privat tjenesteyting	29 311	31 855	32 803	35 046	38 205	40 770	41 907	44 059
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	93 473	100 188	106 424	113 495	121 912	129 475	133 451	139 386
Statsforvaltningen	29 621	31 574	33 283	35 975	37 948	40 244	40 731	41 839
Sivilt	21 096	22 450	23 585	25 468	27 451	29 616	29 813	30 956
Forsvar	8 525	9 124	9 698	10 507	10 497	10 628	10 918	10 883
Kommuneforvaltningen	63 852	68 614	73 141	77 520	83 964	89 231	92 720	97 547
Ind. målte bank- og finanstjen.	-32 349	-31 287	-33 020	-33 964	-33 160	-33 859	-32 649	-31 176
Merverdi- og investeringsavgift	62 766	64 169	62 591	62 804	64 305	66 929	74 547	80 698
Andre produktskatter, netto	21 940	20 578	20 100	22 699	25 407	27 814	27 083	34 681
Fastlands-næringer	490 741	525 493	540 055	557 486	582 688	603 990	626 426	652 193

9*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A5. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring. I basispris. Årlig prisendring i prosent

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Bruttonasjonalprodukt	5,6	13,1	12,9	10,4	7,0	6,3	5,2	-0,9
Jordbruk	6,7	3,6	11,2	3,6	0,3	5,3	13,8	28,4
Skogbruk	-2,5	10,7	12,9	2,8	-3,1	11,7	3,4	8,4
Fiske og fiskeoppdrett	8,7	5,7	-9,6	16,2	-1,4	2,1	21,4	15,2
Olje og gassutvinning	31,2	54,8	28,4	11,2	3,0	6,8	3,3	-45,7
Utv. av råolje og naturgass.	32,8	55,8	25,1	10,2	3,9	8,3	3,1	-46,9
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	9,5	32,9	117,6	26,4	-11,0	-18,6	8,2	-3,5
Bergverksdrift	4,2	17,7	15,7	6,2	2,0	2,6	3,5	2,1
Industri	11,9	2,8	8,3	7,2	10,7	7,6	3,1	7,2
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	0,9	10,1	26,1	15,7	13,0	8,5	7,0	10,9
Tekstil, bekledning og skotøy	4,7	4,6	9,1	2,7	1,1	8,0	0,2	5,0
Treforedling	10,9	-1,9	7,9	6,2	5,9	11,1	2,0	1,9
Grafisk produksjon	4,1	5,3	17,9	9,4	20,2	7,2	9,5	12,0
Raffinering	174,8	-78,3	-82,1	63,2	-57,7	-12,9	126,9	-22,1
Kjemiske råvarer	21,3	-4,1	-10,1	-5,9	19,5	10,4	2,5	2,5
Kjemiske og mineralske prod.	6,2	15,3	10,5	5,9	7,0	4,5	8,0	12,0
Metaller	32,8	19,8	-23,0	-7,5	27,8	30,6	-11,8	-8,8
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	2,8	5,3	14,5	8,2	8,1	2,2	1,8	9,0
Trevare-, møbelindustri og annen industri	5,5	16,0	8,2	6,7	4,4	3,0	6,2	9,5
Kraftforsyning	6,8	7,5	11,7	18,2	9,9	13,2	11,5	5,5
Bygg og anlegg	5,2	3,2	9,1	14,0	3,4	5,1	7,3	10,9
Varehandel	-11,1	16,4	11,4	7,0	4,7	2,3	-0,2	5,6
Hotell og restaurant	11,2	17,4	32,1	39,0	17,0	7,1	5,7	12,9
Rørtransport	2,8	1,2	36,5	-3,4	-4,9	-7,7	5,6	11,5
Samferdsel	-0,1	7,1	14,2	17,0	11,0	4,9	3,2	11,8
Sjøfart	18,0	9,1	-8,1	-2,4	2,9	-5,8	-4,8	12,3
Utenriks sjøfart	20,8	8,6	-10,0	-4,6	2,5	-6,7	-5,7	9,4
Innenriks sjøfart	-7,9	17,8	33,2	31,8	7,1	3,0	2,8	34,4
Bank og forsikring	18,3	21,4	18,4	17,1	9,9	-9,3	6,7	20,1
Boligtjenester	4,5	5,9	11,4	14,1	10,3	7,9	4,7	3,9
Forretningsmessig tjenesteyting	2,9	8,3	11,3	11,5	7,8	7,3	7,4	9,0
Privat tjenesteyting	6,0	10,0	13,4	13,1	8,6	6,0	7,8	9,0
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	2,8	8,8	10,2	11,3	7,3	6,8	6,4	8,8
Statsforvaltningen	2,0	8,2	9,4	10,8	7,3	7,6	6,7	8,7
Sivilt	2,1	8,3	9,6	11,1	7,0	7,7	6,4	8,7
Forsvar	1,6	8,1	8,9	10,1	8,0	7,3	7,6	8,9
Kommuneforvaltningen	3,3	9,0	10,7	11,6	7,4	6,4	6,3	8,9
Ind. målte bank- og finanstjen.	13,8	19,6	19,1	19,7	6,1	-6,2	0,4	21,9
Merverdi- og investeringsavgift	4,2	13,4	9,4	7,4	7,0	5,5	5,1	6,2
Andre produktskatter, netto	-2,2	-2,5	25,6	9,4	16,7	14,0	4,7	14,3
Statistiske avvik	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
Fastlands-næringer	3,7	8,4	11,2	11,4	7,9	5,4	5,1	9,2

10*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A5. (forts.) Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring. I basispris. Årlig prisendring i prosent

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Bruttonasjonalprodukt	6,9	5,0	5,7	3,9	2,4	-0,4	2,1	-0,2
Jordbruk	5,7	1,3	2,8	0,1	-4,6	0,4	-3,0	-1,0
Skogbruk	9,3	6,1	-0,4	5,4	1,0	-6,2	-16,4	3,0
Fiske og fiskeoppdrett	8,2	-6,4	-18,5	15,6	-11,2	-5,2	-14,8	10,0
Olje og gassutvinning	-10,0	-24,0	23,8	18,3	-8,7	-10,1	1,5	-9,2
Utv. av råolje og naturgass	-10,6	-25,2	24,2	19,4	-9,2	-11,3	0,8	-9,4
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	5,7	13,1	10,6	-16,0	16,6	55,2	35,2	1,3
Bergverksdrift	3,3	8,3	6,0	0,8	-5,3	3,5	-2,8	-1,4
Industri	8,8	11,9	3,7	-0,7	3,9	1,1	4,4	1,9
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	11,6	8,8	2,9	15,0	12,8	11,6	3,1	-3,1
Tekstil, bekledning og skotøy	10,5	3,2	3,9	0,1	7,1	4,8	0,1	-3,3
Treforedling	3,5	10,2	9,3	-3,6	-12,0	-10,9	-1,1	4,3
Grafisk produksjon	16,0	10,8	3,2	6,6	5,3	5,3	0,3	3,1
Raffinering	-44,3	57,4	71,0	-9,8	26,6	-48,6	59,5	22,4
Kjemiske råvarer	11,2	11,4	-5,0	-8,7	-1,6	-4,0	4,1	13,7
Kjemiske og mineralske prod.	8,3	7,3	2,5	1,2	3,4	2,2	6,8	-1,3
Metaller	5,4	45,8	10,3	-35,6	-16,1	-13,4	14,2	8,7
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	9,8	7,4	2,6	5,2	6,9	2,1	2,2	-0,9
Trevare-, møbelindustri og annen industri	8,2	4,8	0,2	4,0	4,8	4,3	8,3	11,4
Kraftforsyning	8,2	2,0	4,0	5,6	7,7	-8,2	-4,2	-1,7
Bygg og anlegg	12,5	13,5	-7,6	-8,5	-1,9	1,4	-0,8	4,8
Varehandel	7,8	8,3	2,8	1,6	2,2	0,4	0,5	-3,8
Hotell og restaurant	11,1	11,4	8,4	5,2	4,6	10,1	8,9	-1,1
Rørtransport	-6,4	-7,0	2,9	4,7	13,9	-3,0	4,2	-5,1
Samferdsel	9,4	5,6	5,5	1,0	-2,7	1,8	-1,6	-3,7
Sjøfart	0,5	44,6	17,7	-3,6	21,5	-19,8	19,5	-13,3
Utenriks sjøfart	0,5	53,2	20,3	-4,9	23,1	-21,8	21,6	-14,1
Innenriks sjøfart	0,3	10,5	1,2	10,0	7,9	0,8	2,8	-5,9
Bank og forsikring	33,0	-1,1	10,5	6,0	3,6	6,0	7,4	6,4
Boligtjenester	4,8	7,9	9,1	8,0	5,7	4,4	3,3	0,1
Forretningsmessig tjenesteyting	9,5	7,6	1,2	3,8	3,6	1,9	2,6	3,0
Privat tjenesteyting	9,2	9,1	6,3	8,2	6,7	5,4	2,7	3,2
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	10,4	5,5	4,5	3,2	4,2	2,3	1,5	2,7
Statsforvaltningen	8,7	5,0	4,0	2,4	2,4	1,7	1,2	1,9
Sivilt	9,3	4,7	3,7	3,5	3,4	1,6	0,7	2,1
Forsvar	7,3	5,7	4,6	-0,2	-0,3	1,9	2,5	1,6
Kommuneforvaltningen	11,1	5,7	4,7	3,6	5,1	2,5	1,7	3,0
Ind. målte bank- og finanstjen.	27,6	-1,8	7,5	3,1	2,1	5,6	7,2	2,3
Merverdi- og investeringsavgift	8,2	6,0	2,2	0,1	1,8	1,4	8,7	1,1
Andre produktkatter, netto	17,7	4,0	3,6	3,1	12,0	3,0	-2,7	20,2
Statistiske avvik	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
Fastlands-næringer	10,4	7,2	3,7	2,6	3,0	1,9	1,6	1,0

11*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A6. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring. I basispris. Årlig volumendring i prosent

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Bruttonasjonalprodukt	4,3	5,0	1,0	0,2	3,5	5,9	5,2	3,6
Jordbruk	-11,8	8,8	0,3	3,3	-4,3	12,2	-11,5	-12,8
Skogbruk	10,2	0,3	16,9	-8,5	-3,6	8,6	-3,3	5,6
Fiske og fiskeoppdrett	0,8	11,3	24,9	-8,1	1,0	6,2	-6,8	2,3
Olje og gassutvinning	20,1	24,3	-2,6	1,6	15,9	15,6	4,1	6,6
Utv. av råolje og naturgass.	23,0	26,2	-2,5	1,6	16,6	15,4	4,5	8,1
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-8,3	-6,9	-6,4	1,8	6,4	19,7	-3,3	-26,1
Bergverksdrift	0,4	-10,9	-3,3	-7,8	15,7	-2,0	-4,8	11,4
Industri	4,0	-1,1	-1,8	-0,4	-1,4	4,8	3,6	-0,3
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	6,9	0,4	-9,5	-0,5	-5,3	-2,6	2,7	-0,3
Tekstil, bekledning og skotøy	-	3,8	-3,8	-7,1	-7,1	1,5	4,1	1,4
Treforedling	7,9	0,2	5,4	-5,7	7,6	12,5	-2,2	2,6
Grafisk produksjon	0,9	0,7	1,0	-2,5	2,8	3,3	5,8	1,0
Raffinering	33,5	-6,2	-38,3	279,4	-4,5	95,9	-26,9	-2,9
Kjemiske råvarer	46,4	-0,3	8,0	1,6	15,4	30,3	-7,7	-17,7
Kjemiske og mineralske prod.	-2,9	-4,1	-2,5	2,4	0,9	0,7	2,5	3,6
Metaller	13,1	-6,2	-2,5	-3,0	25,3	6,0	-1,2	-0,5
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	-1,3	1,8	0,8	1,2	-8,7	5,2	8,7	0,3
Trevare-, møbelindustri og annen industri	0,5	-4,6	-3,6	-4,3	0,1	-0,6	5,1	2,4
Kraftforsyning	5,9	0,7	7,8	0,4	6,8	0,3	-1,1	-4,6
Bygg og anlegg	-9,6	3,1	-3,0	3,4	3,8	1,5	4,9	8,6
Varehandel	5,6	5,6	2,3	2,6	2,2	3,8	14,4	6,5
Hotell og restaurant	-3,5	-2,3	-11,3	-17,3	-2,0	4,9	6,3	6,8
Rørtransport	65,9	32,0	-12,5	3,3	2,4	8,4	17,0	65,5
Samferdsel	8,0	0,2	0,7	-0,2	4,1	3,8	6,3	3,3
Sjøfart	-4,8	9,7	15,4	-11,5	-2,6	19,9	-2,7	-16,0
Utenriks sjøfart	-6,0	11,6	17,8	-11,1	-2,9	18,6	-3,2	-15,4
Innenriks sjøfart	8,4	-14,2	-18,8	-17,4	1,6	33,2	2,2	-20,6
Bank og forsikring	-1,5	-0,5	10,2	1,1	-0,5	4,0	6,6	11,2
Boligtjenester	4,8	2,4	0,8	2,0	-0,2	1,6	-1,3	-0,6
Forretningsmessig tjenesteyting	12,0	11,6	-5,3	0,1	4,8	19,3	13,9	6,7
Privat tjenesteyting	3,6	2,0	-2,2	-0,2	2,1	1,1	3,0	3,7
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	3,6	4,4	5,3	1,6	2,6	2,0	3,1	1,7
Statsforvaltningen	1,7	1,7	5,7	1,3	0,1	-1,5	1,0	1,3
Sivilt	2,8	2,6	7,2	0,4	0,6	-1,3	1,3	1,7
Forsvar	-0,8	-0,4	2,2	3,7	-1,2	-1,8	0,3	0,2
Kommuneforvaltningen	4,7	5,9	5,2	1,7	4,0	3,7	4,1	1,9
Ind. målte bank- og finanstjen.	3,7	4,0	7,1	2,9	6,5	4,0	2,9	7,3
Merverdi- og investeringsavgift	3,8	2,7	1,2	1,3	2,1	3,1	10,3	6,9
Andre produktskatter, netto	14,4	15,9	9,1	4,4	2,4	1,8	27,2	8,7
Statistiske avvik	.	.	.	.	.	.	.	.
Fastlands-næringer	3,0	2,7	1,3	0,6	1,5	4,2	4,8	2,7

12*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A6. (forts.) Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring. I basispris. Årlig volumendring i prosent

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Bruttonasjonalprodukt	2,0	-0,1	0,9	2,0	3,1	3,3	2,7	5,5
Jordbruk	2,0	-5,1	6,1	10,7	-2,8	-9,5	10,5	-6,1
Skogbruk	4,2	10,2	0,1	3,6	-7,5	-7,0	2,7	-10,0
Fiske og fiskeoppdrett	12,6	9,7	0,7	-12,4	29,7	2,3	33,9	18,9
Olje og gassutvinning	9,9	7,3	28,4	6,0	14,3	11,7	3,8	14,2
Utv. av råolje og naturgass	11,5	8,7	30,6	6,0	14,3	12,8	5,0	14,4
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-17,8	-20,9	-14,0	7,7	11,8	-26,4	-36,1	6,6
Bergverksdrift	2,3	-10,6	9,7	-2,7	0,8	4,0	-15,7	24,1
Industri	2,3	-4,9	-3,8	-1,1	-1,9	1,8	2,7	3,9
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	-2,5	-3,6	0,7	-13,2	0,8	4,5	-	2,5
Tekstil, bekledning og skoøy	-6,7	-8,1	-16,6	6,4	0,6	5,5	1,8	3,0
Treforedling	3,2	9,3	0,9	1,1	0,3	-3,7	10,3	11,5
Grafisk produksjon	-2,8	-7,5	-0,2	-2,8	-1,4	-1,8	7,3	2,8
Raffinering	278,6	-15,1	-49,6	71,2	-7,3	24,1	13,4	-29,5
Kjemiske råvarer	28,2	-2,9	-1,4	7,3	-9,2	-1,3	11,4	7,3
Kjemiske og mineralske prod	3,2	-7,3	-3,4	1,4	-6,4	1,8	0,6	4,4
Metaller	5,6	8,1	-5,3	-1,3	4,7	9,2	0,6	8,2
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv	-1,4	-8,1	-4,1	0,3	-0,6	1,0	3,3	4,4
Trevare-, møbelindustri og annen industri	0,0	-7,3	-7,2	-3,5	-9,9	-3,6	-6,9	4,8
Kraftforsyning	1,1	3,8	4,1	1,1	-1,3	5,7	2,3	-4,7
Bygg og anlegg	4,2	0,2	-2,6	-2,8	-4,5	0,3	-7,2	4,5
Varehandel	1,4	-4,2	-3,9	1,8	3,9	3,2	-0,6	10,9
Hotell og restaurant	1,0	-4,9	-9,0	-2,2	2,9	-10,5	-7,0	7,5
Rørtransport	13,4	11,9	10,5	6,4	11,1	12,6	-3,3	17,1
Samferdsel	3,2	4,9	-0,7	6,7	5,6	2,3	11,0	6,0
Sjøfart	-26,8	0,4	21,4	17,4	3,7	-5,1	-1,1	4,2
Utenriks sjøfart	-33,1	2,1	24,2	21,0	3,3	-4,7	-1,1	4,0
Innenriks sjøfart	12,9	-5,9	5,7	-10,4	7,2	-8,7	-0,9	6,5
Bank og forsikring	3,8	-0,7	-7,2	-4,8	-4,8	-2,1	-2,5	-6,2
Boligtjenester	0,7	6,7	10,7	2,8	4,3	1,1	1,1	-0,2
Forretningsmessig tjenesteyting	1,8	2,2	-2,6	-6,2	1,5	3,0	7,2	4,3
Privat tjenesteyting	2,6	-0,4	-3,1	-1,2	2,1	1,3	0,1	1,8
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	3,0	1,6	1,7	3,3	3,1	3,8	1,5	1,7
Statsforvaltningen	2,7	1,5	1,4	5,6	3,0	4,3	0,0	0,8
Sivilt	2,3	1,6	1,3	4,3	4,2	6,2	-0,0	1,7
Forsvar	3,7	1,3	1,6	8,6	0,2	-0,6	0,2	-1,9
Kommuneforvaltningen	3,2	1,6	1,8	2,3	3,1	3,6	2,2	2,1
Ind. målte bank- og finanstjen.	5,6	-1,5	-1,9	-0,3	-4,3	-3,3	-10,1	-6,6
Merverdi- og investeringsavgift	0,1	-3,5	-4,5	0,2	0,5	2,6	2,5	7,1
Andre produktskatter, netto	-12,4	-9,8	-5,7	9,5	-0,1	6,3	0,1	6,5
Statistiske avvik	.	.	.	.	.	.	.	.
Fastlands-næringer	2,5	-0,1	-0,9	0,6	1,5	1,7	2,0	3,1

13*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A7. Konsum i husholdninger etter formål. Millioner kroner

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Konsum i husholdninger	113 611	124 551	138 913	157 007	176 154	194 651	213 751	248 471	278 346
Matvarer, drikkevarer og tobakk	29 133	31 286	34 982	38 771	41 928	45 460	49 011	55 236	60 660
Klær og skoøy	9 339	10 057	11 198	12 261	13 126	14 046	15 583	18 730	21 210
Bolig, lys og brensel	24 028	26 607	29 600	33 722	39 175	44 081	48 691	53 026	56 932
Møbler og husholdningsartikler	9 309	9 867	10 660	11 950	12 837	13 854	15 204	17 469	19 777
Helsepleie	2 173	2 331	2 575	2 838	3 241	3 582	3 827	4 207	4 675
Transport	16 814	19 504	23 004	26 293	29 752	32 300	35 078	45 805	51 237
Fritidssysler og underholdning	9 515	10 240	11 305	13 001	14 172	15 757	17 384	20 276	24 066
Utdanning	492	516	571	665	758	889	1 000	1 142	1 295
Hotell- og restaurantjenester	4 321	4 646	5 289	6 208	7 148	8 266	9 376	10 698	12 866
Andre varer og tjenester	7 468	8 346	8 800	10 507	12 171	13 884	15 489	18 155	21 080
Husholdningenes kjøp i utlandet	4 131	4 540	4 730	5 317	6 724	7 690	8 777	10 564	12 715
Utlendingers kjøp i Norge	-3 112	-3 389	-3 801	-4 526	-4 878	-5 158	-5 669	-6 837	-8 167
Varekonsum	72 319	79 485	89 682	100 776	110 147	119 036	130 070	154 737	172 920
Tjenester	40 273	43 915	48 302	55 440	64 161	73 083	80 573	90 007	100 878
Tjenestekonsum, bolig	19 686	21 417	23 461	26 567	30 911	34 793	38 233	41 227	44 224
Tjenester, annet	20 587	22 498	24 841	28 873	33 250	38 290	42 340	48 780	56 654

Tabell A7. (forts.) Konsum i husholdninger etter formål. Millioner kroner

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Konsum i husholdninger	297 092	308 211	320 913	338 236	356 054	373 649	389 987	410 536
Matvarer, drikkevarer og tobakk	66 065	68 260	70 550	74 786	78 733	82 011	83 795	87 946
Klær og skoøy	22 583	22 641	22 521	22 703	24 634	24 810	25 958	26 744
Bolig, lys og brensel	62 025	68 260	74 514	81 722	87 877	91 174	94 712	96 823
Møbler og husholdningsartikler	21 233	20 962	20 873	21 399	21 920	23 385	24 087	26 514
Helsepleie	5 267	6 090	7 065	8 189	9 271	9 627	9 918	10 363
Transport	49 985	46 583	45 541	50 195	50 593	54 488	57 565	63 967
Fritidssysler og underholdning	26 030	28 015	28 640	28 930	31 326	33 936	35 431	38 234
Utdanning	1 497	1 563	1 896	2 005	2 124	2 079	1 933	1 930
Hotell- og restaurantjenester	14 341	14 876	16 523	16 852	17 547	19 422	21 108	22 775
Andre varer og tjenester	22 160	26 262	27 648	27 720	29 905	29 943	33 314	33 268
Husholdningenes kjøp i utlandet	14 845	14 636	15 028	13 936	13 483	15 424	15 923	17 713
Utlendingers kjøp i Norge	-8 939	-9 937	-9 886	-10 201	-11 359	-12 650	-13 757	-15 741
Varekonsum	180 285	180 248	183 176	193 289	203 060	211 900	219 754	233 398
Tjenester	110 901	123 264	132 595	141 212	150 870	158 975	168 067	175 166
Tjenestekonsum, bolig	48 436	53 997	59 927	65 933	70 902	74 337	77 116	78 773
Tjenester, annet	62 465	69 267	72 668	75 279	79 968	84 638	90 951	96 393

14*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A8. Konsum i husholdninger etter formål. Årlig prisendring i prosent

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Konsum i husholdninger	5,4	9,4	13,1	11,3	8,5	6,3	5,8	6,7
Matvarer, drikkevarer og tobakk	3,6	7,2	18,1	13,9	8,2	6,7	6,0	8,9
Klær og skotøy	6,3	9,7	10,9	6,8	5,4	5,2	7,5	8,5
Bolig, lys og brensel	6,0	9,6	11,9	12,9	9,9	7,8	5,4	4,3
Møbler og husholdningsartikler	4,8	11,4	13,1	9,6	8,2	4,7	4,1	7,1
Helsepleie	3,5	11,9	8,8	10,7	6,6	4,8	5,9	7,2
Transport	7,7	13,4	11,9	8,5	10,0	5,8	5,9	6,6
Fritidssyssler og underholdning	2,6	5,2	7,6	10,3	6,2	4,9	4,4	5,8
Utdanning	3,6	6,5	11,8	11,5	9,6	10,0	6,3	4,8
Hotell- og restauranttjenester	2,6	9,3	21,2	19,7	11,5	5,8	5,6	8,9
Andre varer og tjenester	6,0	10,6	12,8	12,2	8,2	4,8	6,5	6,2
Husholdningenes kjøp i utlandet	12,7	9,1	6,6	7,0	5,8	8,9	7,9	6,1
Utlendingers kjøp i Norge	4,8	11,0	13,6	16,6	10,0	6,0	5,4	8,7
Varekonsum.	5,5	10,1	13,4	10,5	8,0	6,5	5,5	7,3
Tjenester	4,3	8,3	13,2	13,5	9,6	5,8	6,0	5,9
Tjenestekonsum, bolig	4,7	7,2	10,8	12,3	9,3	7,1	5,3	4,7
Tjenester, annet.	3,9	9,3	15,5	14,6	9,9	4,6	6,7	6,9

Tabell A8. (forts.) Konsum i husholdninger etter formål. Årlig prisendring i prosent

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Konsum i husholdninger	7,7	6,1	4,9	4,7	3,9	2,7	2,1	1,2
Matvarer, drikkevarer og tobakk	8,0	6,3	3,4	5,1	3,3	3,7	0,1	1,9
Klær og skotøy	8,3	3,4	5,6	1,0	1,2	1,5	3,0	1,3
Bolig, lys og brensel	6,5	7,8	7,0	6,9	4,7	3,2	2,5	0,9
Møbler og husholdningsartikler	8,1	5,6	3,4	2,1	2,3	0,9	2,0	0,8
Helsepleie	6,1	3,4	3,9	7,7	6,9	5,9	4,0	2,3
Transport	10,9	5,6	6,3	5,4	6,6	3,4	3,0	2,2
Fritidssyssler og underholdning	6,8	4,5	3,6	3,5	3,4	2,1	2,5	1,1
Utdanning	7,1	8,4	6,6	5,4	4,2	2,8	2,9	2,9
Hotell- og restauranttjenester	9,2	6,8	4,8	3,9	4,6	3,8	3,9	1,1
Andre varer og tjenester	4,8	7,5	2,8	1,8	-0,3	-0,5	1,5	-2,6
Husholdningenes kjøp i utlandet	6,2	4,7	5,6	6,2	7,9	2,8	1,2	2,5
Utlendingers kjøp i Norge	8,9	6,6	5,0	4,1	4,6	3,5	1,9	0,9
Varekonsum.	8,3	5,5	3,9	4,1	3,6	2,6	1,5	1,4
Tjenester	7,0	7,2	6,2	5,4	4,0	2,9	2,9	0,7
Tjenestekonsum, bolig	6,6	7,7	7,7	7,1	5,1	3,9	3,1	1,3
Tjenester, annet.	7,4	6,9	4,9	4,0	3,0	2,1	2,8	0,3

15*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A9. Konsum i husholdninger etter formål. Årlig volumendring i prosent

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Konsum i husholdninger	4,1	1,9	-0,1	0,8	1,9	3,3	9,9	5,0
Matvarer, drikkevarer og tobakk	3,7	4,3	-6,1	-5,0	0,2	1,0	6,3	0,9
Klær og skotøy	1,3	1,5	-1,2	0,2	1,5	5,4	11,8	4,4
Bolig, lys og brensel	4,5	1,5	1,8	2,9	2,4	2,4	3,3	2,9
Møbler og husholdningsartikler	1,1	-3,1	-0,9	-2,0	-0,3	4,8	10,4	5,7
Helsepleie	3,6	-1,3	1,3	3,2	3,6	1,9	3,8	3,7
Transport	7,7	4,0	2,1	4,2	-1,3	2,7	23,3	4,9
Fritidssyssler og underholdning	4,9	4,9	6,9	-1,2	4,7	5,2	11,8	12,2
Utdanning	1,2	3,9	4,2	2,3	7,0	2,2	7,4	8,2
Hotell- og restauranttjenester	4,8	4,1	-3,1	-3,8	3,7	7,2	8,0	10,4
Andre varer og tjenester	5,4	-4,7	5,8	3,2	5,4	6,5	10,1	9,3
Husholdningenes kjøp i utlandet	-2,5	-4,5	5,4	18,2	8,1	4,8	11,6	13,4
Utlendingers kjøp i Norge	3,9	1,0	4,8	-7,6	-3,9	3,7	14,4	9,9
Varekonsum	4,1	2,5	-0,9	-1,1	0,1	2,6	12,7	4,1
Tjenester	4,6	1,6	1,4	2,0	3,9	4,2	5,4	5,8
Tjenestekonsum, bolig	4,0	2,2	2,2	3,6	3,0	2,6	2,4	2,4
Tjenester, annet	5,1	1,0	0,6	0,5	4,8	5,7	8,0	8,7

Tabell A9. (forts.) Konsum i husholdninger etter formål. Årlig volumendring i prosent

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Konsum i husholdninger	-0,9	-2,2	-0,7	0,6	1,3	2,2	2,3	4,0
Matvarer, drikkevarer og tobakk	0,9	-2,8	-0,1	0,8	1,9	0,5	2,0	3,0
Klær og skotøy	-1,7	-3,0	-5,8	-0,2	7,2	-0,7	1,6	1,7
Bolig, lys og brensel	2,3	2,1	2,0	2,6	2,7	0,5	1,3	1,4
Møbler og husholdningsartikler	-0,6	-6,5	-3,7	0,5	0,1	5,7	1,0	9,2
Helsepleie	6,2	11,8	11,6	7,6	5,9	-1,9	-1,0	2,1
Transport	-12,0	-11,8	-8,0	4,6	-5,4	4,2	2,6	8,7
Fritidssyssler og underholdning	1,3	3,0	-1,3	-2,4	4,7	6,1	1,8	6,7
Utdanning	8,0	-3,7	13,8	0,3	1,7	-4,8	-9,7	-3,0
Hotell- og restauranttjenester	2,1	-2,9	5,9	-1,8	-0,5	6,6	4,6	6,7
Andre varer og tjenester	0,3	10,2	2,4	-1,6	8,2	0,6	9,7	2,6
Husholdningenes kjøp i utlandet	9,9	-5,8	-2,8	-12,7	-10,3	11,3	2,0	8,5
Utlendingers kjøp i Norge	0,5	4,3	-5,3	-0,9	6,5	7,6	6,7	13,4
Varekonsum	-3,7	-5,2	-2,2	1,4	1,4	1,7	2,2	4,7
Tjenester	2,7	3,7	1,3	1,0	2,8	2,4	2,7	3,5
Tjenestekonsum, bolig	2,7	3,5	3,0	2,7	2,3	0,9	0,6	0,8
Tjenester, annet	2,7	3,8	-0,0	-0,4	3,1	3,6	4,6	5,7

16*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A10. Bruttoinvesteringer i fast realkapital.
Millioner kroner

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Bruttoinvestering i fast kapital	74 601	78 910	84 411	96 620	107 619	121 815	129 962	134 922	155 389
Jordbruk	3 821	3 775	4 473	4 741	4 685	3 889	3 936	4 451	4 979
Skogbruk	318	325	325	369	358	389	413	450	536
Fiske og fiskeoppdrett	1 282	841	658	737	765	873	1 075	1 301	2 367
Olje og gassutvinning	7 166	10 733	10 871	12 118	17 119	23 132	28 383	32 746	34 805
Utv. av råolje og naturgass	6 253	10 537	10 846	12 204	15 694	21 559	27 484	31 571	32 855
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	913	196	25	-86	1 425	1 573	899	1 175	1 950
Bergverksdrift	333	368	450	621	419	327	312	383	456
Industri	7 787	6 780	8 351	10 130	8 306	7 520	8 481	10 929	15 191
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	1 359	1 498	1 515	1 853	1 741	1 768	1 760	1 846	2 116
Tekstil, bekledning og skotøy	195	182	253	178	155	85	112	170	259
Treforedling	790	780	1 605	1 443	434	343	522	564	955
Grafisk produksjon	416	412	430	437	394	510	653	784	930
Raffinering	84	123	205	157	294	233	66	514	1 673
Kjemiske råvarer	1 141	343	391	586	532	529	807	805	1 033
Kjemiske og mineralske prod.	809	587	636	800	844	646	829	1 090	1 557
Metaller	654	616	959	1 660	1 384	849	991	1 900	2 693
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	1 711	1 620	1 740	2 137	1 834	1 839	1 943	2 495	2 990
Trevare-, møbelindustri og annen industri	628	619	617	879	694	718	798	761	985
Kraftforsyning	5 201	5 492	6 113	6 956	7 048	7 131	7 452	7 523	8 351
Bygg og anlegg	894	868	815	484	642	1 057	879	1 246	1 505
Varehandel	7 102	7 076	7 609	8 325	9 511	10 410	11 200	13 420	17 606
Hotell og restaurant	507	538	620	745	861	936	1 113	1 251	1 488
Rørtransport	659	255	154	58	454	7 324	6 545	1 159	447
Samferdsel	4 722	5 422	5 706	6 058	6 628	7 513	8 756	9 416	11 793
Sjøfart	2 825	3 573	2 166	5 953	8 304	5 680	3 133	-2 226	-5 976
Utenriks sjøfart	2 701	3 361	2 074	5 798	7 873	5 512	2 983	-2 374	-6 115
Innenriks sjøfart	124	212	92	155	431	168	150	148	139
Bank og forsikring	652	913	1 119	1 674	1 156	2 085	2 524	3 177	3 322
Boligtjenester	16 139	16 785	18 961	20 198	22 994	24 243	25 401	26 594	30 876
Forretningsmessig tjenesteyting	1 858	2 109	1 966	2 636	2 968	2 743	3 267	4 643	4 831
Privat tjenesteyting	1 606	1 771	1 740	2 163	2 641	2 683	2 728	2 952	3 888
Offentlig forvaltning.	11 729	11 286	12 314	12 654	12 760	13 880	14 364	15 507	18 924
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	3 861	3 459	3 908	4 265	4 429	5 152	5 689	6 868	7 476
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	7 868	7 827	8 406	8 389	8 331	8 728	8 675	8 639	11 448
Fastlands-næringer.	64 075	64 561	71 312	78 646	82 173	85 847	92 051	103 391	126 252

17*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A10. (forts.) Bruttoinvesteringer i fast realkapital.
Millioner kroner

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Bruttoinvestering i fast kapital	170 915	181 428	175 057	156 210	157 426	156 340	168 202	179 371
Jordbruk	4 882	4 680	4 280	4 334	3 785	3 474	4 029	4 552
Skogbruk	625	695	677	572	555	597	500	499
Fiske og fiskeoppdrett	3 086	3 096	2 141	999	335	849	516	759
Olje og gassutvinning	34 248	28 938	30 898	32 839	38 544	44 649	51 111	45 035
Utv. av råolje og naturgass	33 572	29 183	31 306	29 092	37 250	44 466	50 475	45 579
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	676	-245	-408	3 747	1 294	183	636	-544
Bergverksdrift	410	354	419	350	298	281	229	262
Industri	18 562	17 139	11 957	13 098	12 148	12 068	9 650	10 981
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	2 727	3 145	2 676	2 385	2 501	2 598	2 533	2 695
Tekstil, bekledning og skotøy	214	123	164	33	149	111	196	199
Treforedling	1 326	989	630	1 139	1 244	2 976	942	625
Grafisk produksjon	986	1 133	543	719	689	644	792	996
Raffinering	4 536	4 305	1 239	1 385	267	219	360	262
Kjemiske råvarer	1 258	1 257	1 110	1 048	1 427	781	650	761
Kjemiske og mineralske prod.	1 745	1 554	1 276	1 611	1 511	608	933	1 206
Metaller	1 794	1 185	1 303	1 386	1 202	908	558	905
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	2 540	2 388	2 144	2 324	2 401	2 573	2 177	2 287
Trevare-, møbelindustri og annen industri	1 436	1 060	872	1 068	757	650	509	1 045
Kraftforsyning	8 938	9 228	7 236	5 942	5 694	5 158	5 262	4 704
Bygg og anlegg	1 932	2 017	967	1 009	577	876	666	706
Varehandel	16 775	13 438	11 310	10 958	12 042	12 008	12 970	15 716
Hotell og restaurant	1 724	1 811	1 888	1 429	1 201	1 286	1 469	1 565
Rørtransport	675	339	471	2 884	5 384	4 730	6 693	8 610
Samferdsel	10 038	9 734	9 670	9 073	10 105	9 810	10 389	14 307
Sjøfart	-2 575	12 980	23 274	9 512	6 117	1 510	7 073	6 000
Utenriks sjøfart	-2 840	12 496	22 873	9 084	5 439	910	6 309	5 227
Innenriks sjøfart	265	484	401	428	678	600	764	773
Bank og forsikring	4 237	5 617	2 919	3 398	2 894	2 270	1 982	3 297
Boligtjenester	35 096	35 750	31 198	25 330	19 884	18 029	17 436	22 655
Forretningsmessig tjenesteyting	4 990	4 928	4 185	4 095	3 763	3 128	4 984	6 038
Privat tjenesteyting	4 099	4 543	4 416	4 648	5 215	5 621	5 961	5 860
Offentlig forvaltning	23 173	26 141	27 151	25 740	28 885	29 996	27 282	27 825
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	9 011	10 666	12 815	12 993	15 006	16 202	13 853	13 485
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	14 162	15 475	14 336	12 747	13 879	13 794	13 429	14 340
Fastlands-næringer	138 832	139 655	120 815	111 403	108 059	106 051	104 089	120 499

18*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A11. Bruttoinvesteringer i fast realkapital.
Årlig prisendring i prosent

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Bruttoinvestering i fast kapital	3,8	9,5	10,3	10,6	7,4	5,7	8,1	7,0
Jordbruk	3,7	12,0	8,2	7,7	7,2	5,6	5,5	7,3
Skogbruk	3,8	11,7	7,9	7,8	6,0	5,4	6,1	7,8
Fiske og fiskeoppdrett	3,1	14,6	12,9	12,3	2,9	-1,0	6,8	6,3
Olje og gassutvinning	2,1	12,4	23,3	14,3	6,1	4,1	7,1	5,6
Utv. av råolje og naturgass	2,1	12,5	23,1	14,3	4,6	3,6	7,0	5,5
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	1,0	4,2	-1,1	13,5	32,3	19,7	10,0	6,8
Bergverksdrift	3,7	9,8	7,4	8,5	2,8	6,5	6,1	6,3
Industri	3,9	9,9	6,9	8,1	6,8	5,5	5,2	7,2
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	4,2	9,5	6,9	7,5	6,6	5,4	5,4	7,2
Tekstil, bekledning og skotøy	4,0	9,5	5,3	4,0	6,3	6,7	4,3	7,0
Treforedling	3,4	10,6	7,0	9,0	8,5	6,3	5,2	6,9
Grafisk produksjon	3,0	9,1	6,3	7,9	4,9	5,7	5,4	7,4
Raffinering	5,1	10,8	6,8	8,9	7,9	4,8	5,8	7,6
Kjemiske råvarer	3,0	9,5	7,9	9,0	8,4	5,2	5,5	7,2
Kjemiske og mineralske prod.	3,5	9,8	6,4	8,6	6,4	5,6	4,9	6,4
Metaller	3,9	9,2	7,7	9,1	7,9	5,2	5,0	7,1
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	4,3	10,5	6,5	7,6	6,5	5,7	5,1	7,4
Trevare-, møbelindustri og annen industri	3,5	9,4	7,1	7,3	6,4	5,0	5,3	7,4
Kraftforsyning	5,6	11,6	8,8	9,0	8,2	6,6	4,2	7,1
Bygg og anlegg	4,6	11,8	8,3	8,1	7,3	5,9	5,5	7,2
Varehandel	3,1	8,9	4,8	4,4	6,2	4,9	5,4	7,4
Hotell og restaurant	4,7	10,5	7,3	7,1	5,6	5,4	5,3	7,7
Rørtransport	2,4	9,2	9,4	14,9	0,9	1,1	7,7	4,9
Samferdsel	4,9	8,6	7,7	7,3	7,1	5,3	7,6	7,3
Sjøfart	-2,1	-10,4	17,3	37,2	65,2	68,5	-50,6	5,7
Utenriks sjøfart	-2,4	-10,9	17,4	39,1	67,3	73,5	-48,9	5,7
Innenriks sjøfart	3,9	3,4	14,8	9,9	15,9	7,1	4,2	6,1
Bank og forsikring	4,2	7,1	8,6	8,4	5,2	4,1	5,8	7,8
Boligtjenester	4,7	10,3	9,8	8,3	5,4	5,5	5,6	7,7
Forretningsmessig tjenesteyting	4,2	8,4	5,8	6,2	5,1	4,1	5,5	7,7
Privat tjenesteyting	4,0	8,0	7,5	6,8	5,7	4,9	5,6	6,5
Offentlig forvaltning	4,9	8,5	8,1	8,6	4,3	4,7	6,1	7,0
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	4,1	7,9	7,4	7,8	4,9	5,0	6,1	6,5
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	5,3	8,8	8,5	9,0	3,9	4,5	6,1	7,3
Fastlands-næringer	4,4	9,8	8,0	7,7	5,9	5,2	5,7	7,3

19*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A11. (forts.) Bruttoinvesteringer i fast realkapital.
Årlig prisendring i prosent

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Bruttoinvestering i fast kapital	9,6	8,1	3,6	0,1	1,2	2,5	3,1	2,0
Jordbruk	11,4	5,7	2,0	1,5	0,7	1,6	2,9	2,6
Skogbruk	11,0	5,5	1,3	1,6	2,8	0,8	1,6	1,8
Fiske og fiskeoppdrett	9,5	17,1	14,6	-1,0	3,1	11,6	14,7	1,2
Olje og gassutvinning	9,9	6,2	4,2	3,1	3,2	2,9	3,3	2,1
Utv. av råolje og naturgass	9,9	6,1	4,2	2,9	3,2	2,9	3,3	2,1
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	11,4	-10,6	4,9	4,1	3,4	1,7	1,4	1,5
Bergverksdrift	9,9	6,6	0,2	-0,3	3,5	0,4	5,5	-1,1
Industri	9,7	6,7	1,3	-0,5	1,7	0,6	3,4	1,0
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	10,4	6,8	1,3	-1,0	1,5	1,1	3,0	0,8
Tekstil, bekledning og skoøy	9,7	3,4	1,2	6,5	1,4	2,8	5,9	1,0
Treforedling	10,8	5,9	1,0	0,4	1,8	-0,1	3,6	1,0
Grafisk produksjon	9,9	6,7	2,5	-0,7	1,8	0,3	3,0	0,5
Raffinering	8,2	6,9	2,3	-0,9	2,3	-0,5	1,7	1,9
Kjemiske råvarer	10,8	7,3	1,0	-1,4	1,6	2,0	3,3	1,3
Kjemiske og mineralske prod.	10,4	6,3	1,9	-	2,5	0,2	3,1	0,7
Metaller	10,6	6,9	1,7	0,4	2,4	0,8	3,7	1,6
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	9,4	6,2	0,2	-0,6	1,1	0,7	3,6	0,9
Trevare-, møbelindustri og annen industri	10,2	7,6	1,2	-0,7	1,3	0,6	5,2	1,2
Kraftforsyning	9,1	4,9	0,7	-1,6	0,6	0,3	1,3	1,2
Bygg og anlegg	10,3	6,6	4,3	-2,4	1,8	2,5	3,6	-1,8
Varehandel	10,4	5,3	-0,0	-2,4	-0,3	-0,5	0,3	0,9
Hotell og restaurant	9,7	7,4	-1,2	-2,8	-0,7	-0,1	-0,7	2,5
Rørtransport	8,7	7,6	3,7	6,5	3,4	2,4	6,4	2,1
Samferdsel	9,5	6,8	3,6	1,1	-0,8	1,6	4,8	0,9
Sjøfart	27,8	21,6	21,4	-1,1	2,3	-393,2	33,4	1,1
Utenriks sjøfart	25,9	21,5	21,4	-1,0	2,6	-184,0	36,4	1,1
Innenriks sjøfart	10,0	23,5	21,9	-1,6	-0,3	5,6	13,0	1,3
Bank og forsikring	9,2	7,3	-0,5	-1,0	-1,0	-1,0	-1,9	2,3
Boligtjenester	10,2	9,4	-0,3	-1,2	0,3	1,4	0,5	4,3
Forretningsmessig tjenesteyting	9,9	5,9	-0,9	-2,0	-1,6	-1,3	-1,3	1,9
Privat tjenesteyting	9,6	6,1	0,1	-1,7	-0,3	-0,3	0,4	1,9
Offentlig forvaltning	9,2	7,2	-0,2	-0,5	0,8	-0,5	0,6	2,1
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	9,4	6,5	1,1	0,8	2,2	0,5	1,6	2,0
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	9,1	7,6	-1,3	-1,8	-0,5	-1,6	-0,4	2,3
Fastlands-næringer	9,8	7,4	0,7	-0,9	0,3	0,4	1,3	2,0

20*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A12. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Årlig volumendring i prosent

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Bruttoinvestering i fast kapital	1,9	-2,3	3,8	0,8	5,4	1,0	-4,0	7,6
Jordbruk	-4,8	5,8	-2,1	-8,2	-22,6	-4,2	7,2	4,2
Skogbruk	-1,6	-10,5	5,2	-10,0	2,5	0,8	2,7	10,4
Fiske og fiskeoppdrett	-36,3	-31,7	-0,8	-7,6	10,8	24,4	13,3	71,1
Olje og gassutvinning	46,8	-9,9	-9,6	23,6	27,3	17,9	7,7	0,7
Utv. av råolje og naturgass.	65,1	-8,5	-8,6	12,5	31,3	23,0	7,4	-1,4
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-78,8	-87,8	.	.	-16,6	-52,3	18,8	55,3
Bergverksdrift	6,6	11,4	28,4	-37,8	-24,1	-10,4	15,7	12,0
Industri	-16,2	12,1	13,4	-24,1	-15,2	6,9	22,5	29,7
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	5,8	-7,7	14,5	-12,6	-4,8	-5,5	-0,5	6,9
Tekstil, bekledning og skotøy	-10,3	26,9	-33,2	-16,3	-48,4	23,5	45,5	42,4
Treforedling	-4,6	86,0	-16,0	-72,4	-27,2	43,1	2,7	58,3
Grafisk produksjon	-3,8	-4,4	-4,4	-16,5	23,4	21,2	13,9	10,5
Raffinering	39,3	50,4	-28,3	72,0	-26,5	-73,0	636,4	202,5
Kjemiske råvarer	-70,8	4,1	38,9	-16,7	-8,3	45,0	-5,5	19,8
Kjemiske og mineralske prod.	-29,9	-1,4	18,2	-2,9	-28,1	21,5	25,3	34,2
Metaller	-9,3	42,5	60,8	-23,6	-43,1	11,0	82,6	32,3
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	-9,2	-2,8	15,3	-20,2	-5,8	-0,1	22,1	11,6
Trevare-, møbelindustri og annen industri	-4,8	-8,9	33,1	-26,4	-2,7	5,8	-9,4	20,5
Kraftforsyning	-0,0	-0,3	4,6	-7,0	-6,5	-2,0	-3,2	3,6
Bygg og anlegg	-7,2	-16,0	-45,2	22,7	53,4	-21,5	34,4	12,7
Varehandel	-3,4	-1,2	4,4	9,4	3,1	2,6	13,6	22,2
Hotell og restaurant	1,4	4,3	11,9	7,9	2,9	12,8	6,7	10,5
Rørtransport.	-62,2	-44,7	-65,6	581,0	.	-11,6	-83,6	-63,2
Samferdsel	9,5	-3,1	-1,4	2,0	5,8	10,6	-0,1	16,7
Sjøfart	29,1	-32,3	134,2	1,6	-58,6	-67,3	.	154,0
Utenriks sjøfart	27,5	-30,7	138,1	-2,4	-58,2	-68,8	.	143,7
Innenriks sjøfart	64,5	-58,0	46,7	152,9	-66,4	-16,7	-5,3	-11,5
Bank og forsikring	34,4	14,5	37,7	-36,3	71,4	16,3	18,9	-3,0
Boligtjenester	-0,7	2,4	-3,0	5,2	0,0	-0,7	-0,9	7,8
Forretningsmessig tjenesteyting	8,9	-14,0	26,7	6,0	-12,0	14,4	34,7	-3,4
Privat tjenesteyting	6,0	-9,0	15,7	14,4	-3,9	-3,1	2,5	23,6
Offentlig forvaltning.	-8,3	0,5	-5,0	-7,1	4,3	-1,1	1,7	14,1
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	-13,9	4,7	1,6	-3,7	10,9	5,2	13,8	2,3
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	-5,5	-1,3	-8,0	-8,9	0,8	-4,9	-6,1	23,5
Fastlands-næringer.	-3,5	0,6	2,1	-3,0	-1,4	1,9	6,2	13,8

21*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A12. (forts.) Bruttoinvestering i fast realkapital.
Årlig volumendring i prosent

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Bruttoinvestering i fast kapital	0,3	-1,8	-6,9	-10,8	-0,4	-3,1	4,3	4,5
Jordbruk	-12,0	-9,3	-10,4	-0,2	-13,3	-9,6	12,7	10,2
Skogbruk	5,0	5,4	-3,9	-16,8	-5,6	6,7	-17,6	-2,0
Fiske og fiskeoppdrett	19,0	-14,3	-39,7	-52,9	-67,5	127,2	-47,0	45,3
Olje og gassutvinning	-10,5	-20,5	2,5	3,1	13,7	12,6	10,8	-13,7
Utv. av råolje og naturgass.	-7,0	-18,0	3,0	-9,7	24,0	16,0	9,9	-11,6
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-68,9	.	58,8	.	-66,6	-86,1	242,6	.
Bergverksdrift	-18,2	-19,0	18,1	-16,2	-17,7	-6,0	-22,8	15,7
Industri	11,4	-13,5	-31,1	10,1	-8,8	-1,3	-22,7	12,7
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	16,8	8,0	-16,0	-10,0	3,4	2,8	-5,4	5,5
Tekstil, bekledning og skotøy	-24,7	-44,4	31,7	-81,1	345,5	-27,5	66,7	0,5
Treforedling	25,3	-29,6	-36,9	80,2	7,3	139,5	-69,5	-34,3
Grafisk produksjon	-3,5	7,7	-53,2	33,3	-5,8	-6,8	19,4	25,1
Raffinering	150,7	-11,2	-71,9	12,8	-81,2	-17,6	61,6	-28,6
Kjemiske råvarer	9,9	-6,8	-12,6	-4,2	34,1	-46,3	-19,5	15,5
Kjemiske og mineralske prod.	1,5	-16,2	-19,4	26,3	-8,5	-59,8	48,8	28,4
Metaller	-39,8	-38,2	8,1	6,0	-15,3	-25,0	-40,7	59,7
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	-22,3	-11,5	-10,4	9,1	2,2	6,4	-18,3	4,1
Trevare-, møbelindustri og annen industri	32,3	-31,4	-18,7	23,3	-30,1	-14,7	-25,5	102,9
Kraftforsyning	-1,9	-1,6	-22,1	-16,6	-4,8	-9,7	0,7	-11,6
Bygg og anlegg	16,3	-2,1	-54,0	6,9	-43,8	48,2	-26,6	8,0
Varehandel	-13,7	-23,9	-15,8	-0,7	10,2	0,2	7,7	20,0
Hotell og restaurant	5,6	-2,1	5,5	-22,1	-15,3	7,2	15,1	3,9
Rørtransport	38,9	-53,3	33,9	475,2	80,6	-14,2	32,9	26,0
Samferdsel	-22,2	-9,2	-4,1	-7,2	12,3	-4,5	1,0	36,5
Sjøfart	-66,3	.	47,7	-58,7	-37,1	.	251,2	-16,1
Utenriks sjøfart	-63,1	.	50,8	-59,9	-41,6	.	408,5	-18,0
Innenriks sjøfart	73,4	47,9	-32,0	8,5	58,9	-16,2	12,7	-0,1
Bank og forsikring	16,8	23,5	-47,8	17,6	-14,0	-20,7	-11,0	62,6
Boligtjenester	3,2	-6,9	-12,5	-17,8	-21,7	-10,6	-3,7	24,6
Forretningsmessig tjenesteyting	-6,0	-6,8	-14,3	-0,1	-6,6	-15,8	61,4	18,9
Privat tjenesteyting	-3,8	4,4	-2,9	7,0	12,6	8,1	5,6	-3,5
Offentlig forvaltning	12,1	5,3	4,1	-4,7	11,3	4,3	-9,6	-0,2
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	10,2	11,1	18,8	0,6	13,0	7,4	-15,9	-4,6
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	13,4	1,5	-6,1	-9,4	9,5	1,0	-2,3	4,4
Fastlands-næringer.	0,1	-6,4	-14,1	-7,0	-3,3	-2,2	-3,1	13,5

22*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A13. Eksport av varer og tjenester. Millioner kroner

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Eksport i alt	87 359	105 147	135 491	155 411	164 672	184 515	213 023	235 046	194 066
Varer	57 789	69 419	92 732	105 304	113 822	132 808	155 284	171 844	134 752
Råolje og naturgass.	13 597	21 992	41 399	48 087	53 471	63 844	78 328	85 380	53 077
Skip, nybygde	1 837	1 570	1 546	811	1 689	1 933	985	1 159	1 003
Skip, eldre	3 535	3 418	2 425	3 406	4 531	3 986	4 888	10 040	10 211
Oljeplattformer og moduler, nye	4 697	..	..	..	737	635	33	77	72
Oljeplattformer, eldre	568	1 031	961	1 614	925	2 432	1 406	398	447
Produksjonshull	152	183	51	60	129	128	160	175	121
Andre varer	33 403	41 225	46 350	51 326	52 340	59 850	69 484	74 615	69 821
Jordbruk, skogbruk og fiske	553	843	876	998	1 162	1 469	1 779	2 264	2 561
Bergverksprodukter	1 005	1 127	1 187	1 385	1 192	1 414	1 541	1 620	1 616
Industriprodukter	31 575	38 802	44 024	48 310	49 227	56 132	65 512	70 014	65 448
Nærings- og nytelsesmidler	4 887	5 567	5 973	6 959	6 893	8 293	8 342	8 651	8 804
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	833	1 030	1 160	1 093	1 090	1 033	1 105	1 392	1 509
Trevarer	464	649	736	570	583	710	820	672	677
Treforedlingsprodukter	3 117	3 725	4 239	4 624	4 553	4 959	6 004	6 699	6 556
Grafiske produkter	69	68	73	74	76	77	76	100	102
Raffinerte oljeprodukter	1 458	2 778	3 121	4 621	4 906	5 145	5 272	6 086	3 980
Kjemiske råvarer mv.	2 726	3 805	4 584	4 997	5 089	6 042	7 379	7 491	6 672
Kjemiske og mineralske produkter	1 454	1 956	2 276	2 280	2 343	2 673	3 132	3 640	3 952
Metaller	9 175	10 945	11 989	11 837	11 114	14 500	18 968	18 895	16 277
Verkstedprodukter	6 767	7 565	9 122	10 478	11 763	11 830	13 324	15 215	15 655
Andre industripprodukter	625	714	751	777	817	870	1 090	1 173	1 264
Elektrisk kraft	270	453	263	633	759	835	652	717	196
Tjenester	29 570	35 728	42 759	50 107	50 850	51 707	57 739	63 202	59 314
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	18 014	22 171	26 916	30 840	29 284	28 955	34 068	36 098	31 814
Oljevirksomhet, diverse tjenester	..	277	300	465	533	556	580	825	977
Oljeboring mv.	960	927	765	1 603	1 731	2 135	1 738	1 984	763
Rørtransport	1 241	1 972	2 485	3 052	3 021	2 883	2 845	3 199	2 817
Reisetrafikk	3 112	3 389	3 801	4 526	4 878	5 158	5 669	6 837	8 167
Andre tjenester	6 243	6 992	8 492	9 621	11 403	12 020	12 839	14 259	14 776

23*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A13. (forts.) Eksport av varer og tjenester. Millioner kroner

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Eksport i alt	199 787	213 858	262 658	293 752	308 046	300 094	315 960	333 197
Varer	143 476	150 732	188 273	213 642	221 539	219 981	228 335	245 564
Råolje og naturgass.	53 620	48 513	73 540	88 541	96 704	97 158	104 071	106 440
Skip, nybygde	1 175	2 311	1 587	3 318	5 457	7 201	3 166	4 428
Skip, eldre	8 690	3 023	4 068	6 971	8 472	6 485	6 730	5 247
Oljeplatfromer og modular, nye	44	27	25	29	32	50	810	11
Oljeplatfromer, eldre	445	577	955	466	320	47	1 063	850
Produksjonshull	55	52	43	43	70	113	69	61
Andre varer	79 447	96 229	108 055	114 274	110 484	108 927	112 426	128 527
Jordbruk, skogbruk og fiske	3 633	4 519	4 561	4 801	4 626	5 553	5 748	6 647
Bergverksprodukter	1 739	1 829	2 098	2 496	2 393	2 309	2 244	2 331
Industriprodukter.	73 842	89 387	100 520	105 987	102 828	100 385	103 549	118 857
Nærings- og nytelsesmidler.	9 294	9 888	9 652	10 988	13 103	12 961	13 863	16 483
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	1 576	1 525	1 494	1 640	1 734	1 742	1 711	2 206
Trevarer	739	948	1 975	2 543	2 483	2 491	2 593	2 952
Treforedlingsprodukter.	7 176	8 408	9 595	9 217	8 839	7 634	7 838	9 290
Grafiske produkter	122	172	208	270	342	342	354	377
Raffinerte oljeprodukter	5 147	4 562	5 913	11 772	10 420	11 087	11 723	13 477
Kjemiske råvarer mv.	7 620	9 364	10 058	10 204	9 780	9 018	9 645	10 828
Kjemiske og mineralske produkter	4 580	5 163	5 700	6 592	6 831	7 035	6 967	7 834
Metaller	18 103	25 914	30 465	25 281	23 161	21 223	21 512	26 241
Verkstedprodukter	18 087	21 960	23 837	25 757	24 211	24 749	25 031	26 578
Andre industriprodukter	1 398	1 483	1 623	1 723	1 924	2 103	2 312	2 591
Elektrisk kraft.	233	494	876	990	637	680	885	692
Tjenester	56 311	63 126	74 385	80 110	86 507	80 113	87 625	87 633
Bruttofrakter, utenriks sjøfart.	27 521	31 917	41 800	45 475	49 935	42 090	46 068	44 517
Oljevirksomhet, diverse tjenester	679	733	724	847	583	452	815	637
Oljeboring mv.	223	248	301	483	1 149	1 667	1 766	1 802
Rørtransport	3 033	1 628	1 393	1 353	1 621	1 508	1 660	2 133
Reisetrafikk	8 939	9 937	9 886	10 201	11 359	12 650	13 757	15 741
Andre tjenester	15 916	18 663	20 281	21 751	21 860	21 746	23 559	22 803

24*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A14. Eksport av varer og tjenester. Årlig prisendring i prosent

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Eksport i alt	17,6	23,1	12,8	5,8	4,7	7,0	2,9	-19,2
Varer	18,3	27,2	15,1	5,8	3,8	8,3	2,3	-23,8
Råolje og naturgass.	30,6	53,2	26,3	11,6	4,4	8,0	3,9	-43,0
Skip, nybygde	7,9	0,3	34,5	2,7	14,4	11,7	6,5	8,3
Skip, eldre	12,0	16,6	9,3	-19,4	-17,9	-12,0	-16,7	5,8
Oljeplattformer og moduler, nye	..	..	9,3	21,2	50,0	-26,0	53,2	
Oljeplattformer, eldre	0,2	9,6	9,9	5,7	-3,8	0,7	-4,1	5,9
Produksjonshull	8,3	13,3	17,6	18,3	-	-1,8	8,7	2,5
Andre varer	14,0	12,2	6,5	3,2	5,0	10,6	3,7	-4,0
Jordbruk, skogbruk og fiske	20,4	0,1	-3,4	0,6	-7,7	13,5	13,3	-17,5
Bergverksprodukter	5,2	13,4	9,1	4,7	4,2	4,4	7,1	-1,8
Industriprodukter.	14,1	12,3	7,0	3,1	6,9	10,6	2,8	-3,3
Nærings- og nytelsesmidler	1,6	13,7	8,1	3,5	9,0	6,1	6,3	11,9
Tekstiler, beklledningsvarer og skoøy	9,6	9,5	7,6	4,9	-0,9	10,3	3,2	8,2
Trevarer	12,1	15,0	12,6	-9,9	6,9	6,9	4,7	1,0
Treforedlingsprodukter	13,5	13,8	10,1	6,2	-0,2	8,0	5,7	2,4
Grafiske produkter	51,1	-38,7	-6,3	-6,2	1,3	-2,6	1,0	5,2
Raffinerte oljeprodukter	73,8	19,6	16,6	7,6	1,9	4,9	4,5	-41,4
Kjemiske råvarer mv.	15,4	14,5	3,2	2,4	4,5	10,6	4,2	-2,1
Kjemiske og mineralske produkter	10,3	19,4	7,0	5,7	3,6	4,9	2,9	-0,1
Metaller	21,6	16,8	-0,7	-3,2	12,1	21,7	-1,2	-9,6
Verkstedprodukter	3,1	2,1	13,0	6,7	8,2	5,0	3,0	7,3
Andre industripprodukter	6,1	8,1	-1,9	3,5	1,6	7,5	7,3	12,8
Elektrisk kraft.	20,2	42,2	-15,3	11,5	-46,3	22,1	123,4	-27,4
Tjenester	16,3	15,2	8,2	5,9	6,8	3,6	4,4	-6,4
Bruttofrakter, utenriks sjøfart.	24,5	17,9	3,4	3,7	6,8	3,0	3,1	-15,6
Oljevirksomhet, diverse tjenester	3,4	13,2	13,7	12,2	6,1	8,0	6,5	6,2
Oljeboring mv.	20,5	25,4	57,3	7,2	1,3	8,3	7,5	-3,9
Rørtransport	3,9	3,0	32,6	-1,1	-3,9	-6,2	5,4	11,1
Reisetrafikk	4,8	11,0	13,6	16,6	10,0	6,0	5,4	8,7
Andre tjenester	3,4	11,8	9,9	9,1	9,6	6,0	6,8	6,2

25*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A14. (forts.) Eksport av varer og tjenester. Årlig prisendring i prosent

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Eksport i alt	1,8	0,6	10,7	3,0	-1,1	-7,4	2,1	-3,0
Varer	-0,7	-1,2	11,9	3,9	-3,4	-8,3	0,3	-3,1
Råolje og naturgass.	-11,0	-20,2	20,4	16,6	-6,8	-9,7	1,1	-8,6
Skip, nybygde	10,7	8,2	4,9	5,0	3,3	0,1	10,4	-3,4
Skip, eldre	15,2	32,1	26,2	-2,3	-2,1	-20,4	-3,1	1,4
Oljeplattformer og moduler, nye	7,3	8,0	-7,4	-	-	-2,0	-39,2	22,2
Oljeplattformer, eldre	10,7	-1,4	2,7	6,9	0,3	4,4	3,5	1,9
Produksjonshull	7,8	6,1	2,4	-	4,5	0,9	3,0	3,4
Andre varer	5,6	10,9	6,5	-3,9	-0,7	-6,7	0,0	1,6
Jordbruk, skogbruk og fiske	15,2	4,1	-16,5	-0,1	-3,8	0,1	-4,4	3,9
Bergverksprodukter	5,9	6,3	10,4	3,3	-0,2	1,6	-0,8	0,3
Industriprodukter.	5,3	11,6	7,8	-4,4	-0,8	-6,9	-0,0	1,4
Nærings- og nytelsesmidler	10,8	5,8	-3,9	2,9	6,3	-4,1	-2,8	0,5
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	4,6	3,0	2,0	-2,3	0,8	1,5	-2,7	-4,2
Trevarer	9,2	7,8	5,2	14,9	-1,5	-4,8	-3,3	10,5
Treforedlingsprodukter.	7,6	8,8	11,1	-1,3	-3,8	-9,0	-8,0	3,3
Grafiske produkter	8,9	18,6	-1,4	-3,9	9,6	2,1	11,7	-16,0
Raffinerte oljeprodukter	-5,7	-6,9	25,0	17,5	2,0	-15,4	3,2	-9,3
Kjemiske råvarer mv.	4,7	9,8	0,4	-6,8	-0,7	-8,8	-0,0	5,6
Kjemiske og mineralske produkter	5,8	9,0	1,9	-0,7	-2,0	-4,9	4,7	-2,0
Metaller	2,0	27,3	16,7	-20,5	-8,2	-9,7	-1,2	11,3
Verkstedprodukter	8,7	6,4	3,8	0,9	2,6	-2,5	2,6	-2,2
Andre industriprodukter	6,4	8,2	-2,2	2,1	11,8	4,9	6,7	2,1
Elektrisk kraft.	-19,1	-16,6	14,7	7,1	76,9	-35,6	54,2	31,6
Tjenester	9,0	5,4	7,6	0,7	5,2	-4,9	6,8	-2,6
Bruttofrakter, utenriks sjøfart.	10,2	8,0	11,0	-1,4	5,8	-10,7	12,5	-7,5
Oljevirksomhet, diverse tjenester	10,2	5,5	4,2	4,2	2,5	2,5	3,0	3,1
Oljeboring mv.	6,2	10,7	9,5	-9,4	10,9	25,3	15,8	0,7
Rørtransport	-5,3	-31,1	-19,3	4,8	17,9	-4,4	14,9	-2,5
Reisetrafikk	8,9	6,6	5,0	4,1	4,6	3,5	1,9	0,9
Andre tjenester	10,2	5,3	5,0	3,4	3,1	1,0	-1,0	5,3

26*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A15. Eksport av varer og tjenester. Årlig volumendring i prosent

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Eksport i alt	2,4	4,6	1,7	0,1	7,1	7,9	7,2	2,2
Varer	1,6	5,0	-1,3	2,2	12,4	7,9	8,1	3,0
Råolje og naturgass.	23,8	22,9	-8,0	-0,4	14,4	13,6	4,9	9,0
Skip, nybygde	-20,8	-1,8	-61,0	102,8	-	-54,4	10,5	-20,1
Skip, eldre	-13,7	-39,1	28,5	65,1	7,2	39,4	146,6	-3,9
Oljeplassformer og moduler, nye	..	..	..	-28,9	-96,5	215,2	-39,0	
Oljeplassformer, eldre	81,2	-14,9	52,9	-45,8	173,4	-42,6	-70,5	6,0
Produksjonshull	11,2	-75,4	-	81,7	-0,8	27,3	0,6	-32,6
Andre varer	8,2	0,2	4,0	-1,2	8,9	5,0	3,5	-2,5
Jordbruk, skogbruk og fiske	26,6	3,8	17,9	15,7	37,0	6,7	12,3	37,1
Bergverksprodukter	6,6	-7,1	7,0	-17,8	13,8	4,4	-1,8	1,6
Industriprodukter	7,7	1,1	2,6	-1,1	6,6	5,5	4,0	-3,3
Nærings- og nytelsesmidler	12,2	-5,6	7,8	-4,3	10,4	-5,2	-2,5	-9,1
Tekstiler, beklædningsvarer og skotøy	12,8	2,8	-12,4	-4,9	-4,4	-3,0	22,1	0,2
Trevarer	24,8	-1,4	-31,3	13,5	13,9	8,0	-21,7	-0,3
Treforedlingsprodukter	5,3	0,0	-0,9	-7,3	9,1	12,1	5,6	-4,4
Grafiske produkter	-34,8	75,0	8,2	9,5	-	1,3	30,3	-3,0
Raffinerte oljeprodukter	9,6	-6,1	27,0	-1,4	2,9	-2,3	10,5	11,6
Kjemiske råvarer mv.	20,9	5,2	5,6	-0,5	13,7	10,4	-2,6	-9,1
Kjemiske og mineralske produkter	21,9	-2,6	-6,4	-2,8	10,1	11,7	12,9	8,7
Metaller	-1,9	-6,2	-0,6	-3,0	16,4	7,4	0,9	-4,7
Verkstedprodukter	8,5	18,1	1,6	5,2	-7,1	7,3	10,8	-4,1
Andre industriprodukter	7,7	-2,7	5,5	1,5	4,8	16,6	0,3	-4,4
Elektrisk kraft	39,6	-59,2	184,0	7,6	105,0	-36,0	-50,8	-62,3
Tjenester	3,9	3,9	8,3	-4,2	-4,8	7,7	4,8	0,3
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	-1,2	2,9	10,8	-8,4	-7,4	14,2	2,8	4,4
Oljevirksomhet, diverse tjenester	..	-4,3	36,3	2,2	-1,7	-3,4	33,6	11,5
Oljeboring mv.	-19,9	-34,2	33,2	0,7	21,8	-24,8	6,2	-60,0
Rørtransport	52,9	22,4	-7,4	0,1	-0,7	5,2	6,7	-20,7
Reisetrafikk	3,9	1,0	4,8	-7,6	-3,9	3,7	14,4	9,9
Andre tjenester	8,3	8,7	3,1	8,6	-3,8	0,8	4,0	-2,4

27*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A15. (forts.) Eksport av varer og tjenester. Årlig volumendring i prosent

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Eksport i alt	1,1	6,4	11,0	8,6	6,1	5,2	3,2	8,7
Varer	7,3	6,4	11,6	9,3	7,4	8,3	3,4	11,0
Råolje og naturgass	13,5	13,3	25,9	3,2	17,2	11,3	5,9	11,9
Skip, nybygde	5,8	81,7	-34,5	99,2	59,2	31,8	-60,2	44,9
Skip, eldre	-26,1	-73,7	6,6	75,4	24,1	-3,8	7,1	-23,1
Oljeplatformer og moduler, nye	-43,1	-43,2	-	16,0	10,3	59,4	.	-98,9
Oljeplatformer, eldre	-10,1	31,5	61,2	-54,3	-31,5	-85,9	.	-21,5
Produksjonshull	-57,9	-10,9	-19,2	-	55,8	60,0	-40,7	-14,5
Andre varer	7,7	9,2	5,4	10,1	-2,7	5,7	3,2	12,5
Jordbruk, skogbruk og fiske	23,1	19,5	20,8	5,3	0,2	19,9	8,2	11,3
Bergverksprodukter	1,6	-1,1	3,9	15,2	-3,9	-5,1	-2,0	3,6
Industriprodukter	7,1	8,5	4,4	10,3	-2,2	4,9	3,2	13,2
Nærings- og nytelsesmidler	-4,7	0,5	1,5	10,6	12,2	3,2	10,0	18,3
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	-0,2	-6,0	-4,0	12,3	4,9	-1,0	1,0	34,6
Trevarer	-	18,9	98,1	12,1	-0,8	5,4	7,7	3,0
Treforedlingsprodukter	1,7	7,7	2,7	-2,6	-0,3	-5,1	11,6	14,7
Grafiske produkter	9,8	18,9	22,7	35,1	15,6	-2,0	-7,3	26,8
Raffinerte oljeprodukter	37,2	-4,8	3,7	69,4	-13,2	25,8	2,4	26,8
Kjemiske råvarer mv.	9,0	12,0	7,0	8,9	-3,5	1,1	7,0	6,3
Kjemiske og mineralske produkter	9,5	3,4	8,3	16,5	5,7	8,3	-5,4	14,7
Metaller	9,0	12,4	0,7	4,4	-0,2	1,5	2,6	9,6
Verkstedprodukter	6,3	14,1	4,5	7,1	-8,4	4,9	-1,4	8,5
Andre industripprodukter	4,0	-1,9	11,9	3,9	-0,1	4,2	3,0	9,7
Elektrisk kraft	46,9	154,1	54,7	5,5	-63,6	65,8	-15,6	-40,6
Tjenester	-12,9	6,3	9,5	7,0	2,7	-2,6	2,4	2,7
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	-21,5	7,4	18,0	10,3	3,8	-5,6	-2,7	4,5
Oljevirksomhet, diverse tjenester	-36,9	2,4	-5,2	12,3	-32,8	-24,4	75,0	-24,2
Oljeboring mv.	-72,5	0,4	10,9	77,1	114,5	15,8	-8,5	1,4
Rørtransport	13,7	-22,1	6,1	-7,3	1,6	-2,7	-4,2	31,7
Reisetrafikk	0,5	4,3	-5,3	-0,9	6,5	7,6	6,7	13,4
Andre tjenester	-2,3	11,4	3,5	3,7	-2,5	-1,5	9,4	-8,0

28*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A16. Import av varer og tjenester. Millioner kroner

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Import i alt	85 652	98 739	116 136	128 883	143 934	149 169	168 408	194 104	213 294
Varer	63 423	73 672	88 638	95 600	105 681	106 078	121 219	140 543	156 813
Skip, nybygde og eldre	3 454	3 494	1 458	4 603	6 781	5 354	5 109	3 874	2 067
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	457			335	1 646	2 528	800	1 446	2 906
Oljevirksomhet, diverse varer	1 290	1 102	811	717	934	2 638	1 760	2 014	2 918
Andre varer	58 222	69 076	86 369	89 945	96 320	95 558	113 550	133 209	148 922
Jordbruk, skogbruk og fiske	3 323	3 739	4 255	4 623	4 356	4 509	4 931	4 936	5 710
Råolje	4 536	5 691	7 737	6 068	4 786	2 944	3 539	2 773	1 873
Bergverksprodukter	924	1 187	1 383	1 484	1 739	1 637	2 022	2 179	1 893
Industriprodukter	49 370	58 362	72 750	77 632	85 318	86 405	102 991	122 847	139 018
Nærings- og nyttelsesmidler	2 079	2 372	2 809	2 696	2 835	3 127	3 608	4 281	4 995
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	5 559	6 388	7 421	7 442	7 887	8 152	9 585	12 005	14 259
Trevarer	1 111	1 218	1 499	1 614	1 835	1 975	2 221	2 634	3 333
Treforedlingsprodukter	1 298	1 606	1 991	2 121	2 201	2 281	2 725	3 123	3 425
Grafiske produkter	597	671	755	822	945	1 069	1 200	1 446	1 775
Raffinerte oljeprodukter	4 768	8 020	10 410	11 655	13 023	12 148	13 997	13 795	9 680
Kjemiske råvarer mv.	2 269	3 082	3 525	3 466	3 425	3 845	4 376	5 192	5 562
Kjemiske og mineralske produkter	4 456	5 023	6 058	6 267	7 093	7 759	8 882	10 420	12 545
Metaller	4 828	6 168	8 682	8 275	8 632	8 208	10 255	11 168	10 741
Verkstedprodukter	18 657	19 215	23 905	25 745	29 218	28 753	36 079	45 968	55 803
Andre industriprodukter	1 646	1 710	1 949	2 368	2 672	2 893	3 316	4 267	5 484
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	2 102	2 889	3 746	5 161	5 552	6 195	6 747	8 548	11 416
Elektrisk kraft	69	97	244	138	121	63	67	474	428
Tjenester	22 229	25 067	27 498	33 283	38 253	43 091	47 189	53 561	56 481
Driftsutgifter skipsfart ekskl. bunkers	5 951	7 949	9 146	11 371	11 885	12 472	15 034	18 249	17 608
Diftsutgifter Oljeboring ekskl. bunkers	284	331	256	239	248	391	480	335	63
Oljevirksomhet, diverse tjenester	1 677	933	1 215	1 457	1 741	3 642	2 899	2 818	2 344
Reisetrafikk	5 558	5 901	6 265	8 120	10 130	11 194	11 596	14 096	17 688
Andre tjenester	8 759	9 953	10 616	12 096	14 249	15 392	17 180	18 063	18 778

29*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

ell A16. (forts.) Import av varer og tjenester. Millioner kroner

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
totalt	213 185	217 232	237 459	246 359	246 367	245 806	261 669	279 183
, nybygde og eldre	155 331	157 898	171 957	179 511	173 847	168 493	179 678	197 687
, plattformer og modular, nybygde og eldre	4 639	14 591	25 807	13 824	10 928	6 799	10 860	7 994
virksomhet, diverse varer	1 841	809	172	4 376	3 107	463	1 997	253
re varer	2 686	1 390	4 158	4 947	4 199	3 544	5 978	4 233
, dbruk, skogbruk og fiske	146 165	141 108	141 820	156 364	155 613	157 687	160 843	185 207
, olje	5 404	5 353	5 353	4 970	5 080	5 432	4 877	6 998
, rverksprodukter	2 517	843	802	1 665	1 564	986	1 143	867
, lstriprodukter	1 796	2 021	2 341	2 716	2 488	2 423	2 505	2 769
, ærings- og nytelsesmidler	136 264	132 796	133 287	146 973	146 124	148 699	152 261	173 791
, ekstiler, bekledningsvarer og skotøy	5 218	5 670	6 161	6 271	6 659	6 957	7 964	8 374
, revarer	14 211	13 040	12 101	13 130	13 484	13 964	14 093	15 219
, rforedlingssprodukter	3 743	3 355	2 609	2 583	2 389	2 419	2 618	3 519
, rafiske produkter	3 765	4 115	4 350	4 603	4 678	4 649	4 646	5 263
, affinerte oljeprodukter	2 058	2 032	2 011	2 134	2 507	2 584	2 498	2 529
, jemiske råvarer mv.	7 733	7 144	9 057	9 847	8 967	7 861	7 745	8 141
, jemiske og mineralske produkter	5 893	6 533	6 959	6 757	6 739	6 585	7 163	8 397
, etaller	13 516	13 937	13 569	14 798	15 842	16 062	16 957	18 781
, erkstedprodukter	10 022	13 979	16 560	17 314	15 624	15 374	16 611	19 703
, ndre industripprodukter	56 233	50 768	47 421	52 471	54 658	57 337	59 196	67 270
, ransportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	5 703	5 430	4 784	5 101	5 324	5 459	5 648	6 092
, elektrisk kraft	8 169	6 793	7 705	11 964	9 253	9 448	7 122	10 503
, ster	184	95	37	40	357	147	57	782
, utgifter skipsfart ekskl. bunkers	57 854	59 334	65 502	66 848	72 520	77 313	81 991	81 496
, utgifter Oljeboring ekskl. bunkers	15 926	16 827	19 674	20 045	19 720	18 376	18 290	18 026
virksomhet, diverse tjenester	65	137	340	600	1 113	1 209	1 472	891
tetrafikk	2 845	1 075	1 679	1 847	4 240	3 905	4 953	6 503
re tjenester	20 686	21 447	20 876	20 696	20 320	23 066	23 840	26 206
	18 332	19 848	22 933	23 660	27 127	30 757	33 436	29 870

30*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A17. Import av varer og tjenester. Årlig prisendring i prosent

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Import i alt	13,3	14,5	9,4	6,2	6,9	6,7	5,8	-1,7
Varer	12,6	14,8	8,7	5,0	6,4	7,0	4,9	-1,4
Skip, nybygde og eldre	3,3	0,1	22,1	12,0	19,8	5,5	1,1	3,9
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	.	.	25,0	11,1	4,8	19,6	4,4	3,4
Oljeverksomhet, diverse varer	0,5	9,6	10,3	10,5	4,8	6,2	6,7	6,6
Andre varer	13,6	15,1	8,1	4,4	5,9	7,0	5,0	-1,7
Jordbruk, skogbruk og fiske	1,7	11,4	5,8	-1,0	8,3	11,3	0,0	0,3
Råolie	38,0	66,3	24,5	2,9	3,1	3,8	6,6	-50,3
Bergverksprodukter	8,0	14,6	21,3	4,8	3,7	4,7	4,1	-10,5
Industriprodukter.	12,7	11,7	6,9	4,7	5,9	6,9	5,2	-0,3
Nærings- og nytelsesmidler	8,8	6,2	9,2	2,9	5,8	10,8	1,5	1,9
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	10,3	8,4	2,8	5,0	5,5	9,5	9,7	6,8
Trevarer	10,2	16,3	7,2	-1,1	7,0	12,1	3,5	2,5
Treforedlingsprodukter.	9,6	17,7	7,6	2,5	3,6	10,8	7,7	4,7
Grafiske produkter	7,4	6,5	4,1	-0,9	5,9	5,4	2,4	4,4
Raffinerte oljeprodukter	48,4	27,6	19,0	6,5	2,0	9,2	3,3	-40,5
Kjemiske råvarer mv.	17,7	17,4	7,6	1,8	3,7	7,6	-0,6	-6,6
Kjemiske og mineralske produkter	7,5	12,4	4,3	1,9	7,7	6,7	5,3	7,4
Metaller	21,2	15,0	4,4	3,7	2,0	8,6	5,0	-5,4
Verkstedprodukter	3,9	7,4	4,2	5,3	7,5	4,6	4,9	6,0
Andre industriprodukter	8,8	7,9	3,2	7,7	5,2	4,7	8,9	9,7
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	3,7	-1,0	9,8	8,2	12,8	5,2	7,5	13,2
Elektrisk kraft.	-11,8	16,7	-8,0	23,5	-11,3	-26,4	20,9	-4,3
Tjenester	15,6	13,7	11,2	9,7	8,1	6,1	8,2	-2,5
Driftsutgifter skipsfart ekskl.bunkers	35,5	20,7	13,5	11,0	10,6	6,0	9,2	-17,7
Driftsutgifter Oljeboring ekskl. bunkers	4,1	14,8	10,1	13,2	8,6	7,6	9,8	1,6
Oljeverksomhet, diverse tjenester	1,4	10,2	10,9	10,7	4,7	7,4	6,5	6,7
Reisetrafikk	13,1	9,8	6,9	7,1	5,9	8,4	7,8	6,3
Andre tjenester	6,4	10,9	12,1	10,3	8,5	4,5	7,9	6,5

31*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A17. (forts.) Import av varer og tjenester. Årlig prisendring i prosent

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Import i alt	6,9	4,4	7,0	1,2	-0,2	-0,9	1,9	1,7
Varer	5,5	5,0	7,9	0,6	-1,0	-1,9	1,7	2,0
Skip, nybygde og eldre	12,1	28,8	24,9	-2,1	-0,5	5,5	18,4	0,8
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	7,7	4,8	2,4	4,2	-5,4	-3,7	3,7	-0,4
Oljeverksomhet, diverse varer	11,0	5,7	6,0	5,4	5,7	2,5	2,7	1,9
Andre varer	5,2	3,1	5,4	0,7	-1,1	-2,3	0,6	2,0
Jordbruk, skogbruk og fiske	-7,9	3,1	2,9	0,6	2,4	-7,7	-1,9	6,6
Råolje	33,3	-24,3	24,7	18,8	-8,8	-6,3	-3,7	-8,1
Bergverksprodukter	-5,4	5,0	21,4	4,6	-2,5	1,3	-3,9	16,1
Industriprodukter	5,6	3,3	5,1	0,4	-1,1	-2,1	0,8	1,5
Nærings- og nyttelsesmidler	2,0	1,3	0,7	3,8	2,7	-0,3	0,9	5,0
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	3,6	6,2	-4,4	2,6	0,3	-2,0	-0,1	-2,7
Trevarer	10,2	4,8	6,4	5,1	-4,2	-1,4	-7,2	5,9
Treforedlingsprodukter	8,9	3,1	4,2	2,0	0,1	-4,2	-8,2	1,1
Grafiske produkter	6,4	3,4	3,5	6,2	3,9	2,1	-1,0	-1,8
Raffinerte oljeprodukter	-6,1	-15,2	23,9	13,8	-6,5	-11,4	5,2	2,5
Kjemiske råvarer mv.	2,2	6,5	6,2	-0,1	-3,7	-5,5	-3,5	2,7
Kjemiske og mineralske produkter	4,8	4,5	2,6	1,2	3,4	-0,8	0,4	0,1
Metaller	-0,6	17,9	19,2	-11,1	-7,9	-9,1	-1,2	5,5
Verkstedprodukter	9,2	1,2	1,9	-0,4	-0,8	0,4	2,2	0,9
Andre industriprodukter	5,2	2,5	-1,1	2,2	1,6	-1,5	0,2	-0,0
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	8,9	6,7	9,1	5,2	2,3	2,1	8,5	3,7
Elektrisk kraft	-35,0	6,7	23,3	17,6	-4,0	9,7	-12,3	70,0
Tjenester	10,7	2,6	4,6	2,7	1,9	1,2	2,5	1,1
Driftsutgifter skipsfart ekskl. bunkers	17,3	-3,0	3,4	-0,1	-6,5	-5,5	10,2	-7,5
Diftsutgifter Oljeboring ekskl. bunkers	8,3	3,8	4,9	2,7	5,2	-1,4	2,6	3,1
Oljeverksomhet, diverse tjenester	11,3	5,6	5,7	4,9	5,3	2,5	2,6	2,0
Reisetrafikk	6,2	4,7	5,6	6,2	7,7	2,8	1,2	2,5
Andre tjenester	10,5	5,3	4,7	2,0	3,8	4,4	-0,4	5,4

32*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A18. Import av varer og tjenester. Årlig volumendring i prosent

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Import i alt	1,7	2,7	1,5	5,2	-3,1	5,8	8,9	11,8
Varer	3,2	4,8	-0,8	5,3	-5,7	6,8	10,5	13,1
Skip, nybygde og eldre	-2,1	-58,3	158,6	31,6	-34,1	-9,5	-25,0	-48,6
Oljeplattformer og modular, nybygde og eldre	-68,3	.	.	342,4	46,5	-73,5	73,1	94,3
Oljeverksamhet, diverse varer	-15,0	-32,8	-19,9	17,9	169,6	-37,2	7,2	35,9
Andre varer	4,5	8,6	-3,6	2,6	-6,3	11,1	11,7	13,7
Jordbruk, skogbruk og fiske	10,7	2,1	2,7	-4,8	-4,4	-1,8	0,1	15,3
Råolje	-9,1	-18,3	-37,0	-23,3	-40,3	15,8	-26,5	36,0
Bergverksprodukter	18,9	1,7	-11,6	11,8	-9,3	18,0	3,5	-3,0
Industriprodukter.	4,9	11,6	-0,2	4,9	-4,3	11,5	13,4	13,5
Nærings- og nytelsesmidler	4,9	11,5	-12,1	2,2	4,2	4,1	16,9	14,5
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	4,1	7,2	-2,5	0,9	-2,0	7,4	14,1	11,2
Trevarer	-0,5	5,8	0,5	15,0	0,6	0,4	14,5	23,5
Treforedlingsprodukter.	12,9	5,4	-1,0	1,2	-	7,8	6,4	4,8
Grafiske produkter	4,7	5,7	4,6	16,1	6,8	6,5	17,7	17,6
Raffinerte oljeprodukter	13,3	1,8	-5,9	4,9	-8,5	5,5	-4,6	18,0
Kjemiske råvarer mv.	15,4	-2,6	-8,6	-2,9	8,3	5,8	19,3	14,8
Kjemiske og mineralske produkter	4,9	7,3	-0,8	11,1	1,6	7,3	11,5	12,1
Metaller	5,4	22,4	-8,7	0,6	-6,8	15,0	3,7	1,6
Verkstedprodukter	-0,9	15,8	3,3	7,8	-8,4	19,9	21,4	14,5
Andre industriprodukter	-4,6	5,6	17,7	4,8	2,9	9,5	18,2	17,1
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	32,5	30,9	25,5	-0,6	-1,1	3,5	17,9	18,0
Elektrisk kraft.	59,4	115,5	-38,5	-29,0	-41,3	44,4	485,1	-5,7
Tjenester	-2,5	-3,5	8,9	4,8	4,2	3,2	4,9	8,1
Driftsutgifter skipsfart ekskl.bunkers	-1,4	-4,7	9,5	-5,8	-5,1	13,7	11,2	17,2
Diftsutgifter Oljeboring ekskl. bunkers	12,0	-32,6	-15,2	-8,4	45,2	14,1	-36,5	-81,5
Oljeverksamhet, diverse tjenester	-45,1	18,2	8,1	8,0	99,8	-25,9	-8,8	-22,0
Reisetrafikk	-6,1	-3,3	21,2	16,5	4,3	-4,4	12,8	18,0
Andre tjenester	6,8	-3,8	1,6	6,8	-0,4	6,8	-2,5	-2,4

33*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A18. (forts.) Import av varer og tjenester. Årlig volumendring i prosent

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Import i alt	-6,5	-2,4	2,2	2,5	0,2	0,7	4,4	4,9
Varer	-6,1	-3,2	0,9	3,7	-2,2	-1,2	4,9	7,9
Skip, nybygde og eldre	100,2	144,3	41,6	-45,3	-20,5	-41,0	34,9	-27,0
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	-41,2	-58,1	-79,2	. . .	-24,9	-84,5	315,8	-87,3
Oljeverksamhet, diverse varer	-17,1	-51,0	182,3	12,8	-19,7	-17,6	64,2	-30,5
Andre varer	-6,7	-6,3	-4,6	9,5	0,6	3,7	1,3	12,9
Jordbruk, skogbruk og fiske	2,7	-3,9	-2,8	-7,7	-0,2	15,8	-8,5	34,6
Råolje	0,8	-55,8	-23,7	74,8	2,9	-32,7	20,4	-17,5
Bergverksprodukter	0,3	7,1	-4,6	10,9	-6,0	-3,8	7,6	-4,8
Industriprodukter	-7,2	-5,6	-4,5	9,8	0,5	4,0	1,5	12,4
Nærings- og nytelsesmidler	2,4	7,2	7,9	-1,9	3,4	4,8	13,5	0,2
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	-3,8	-13,6	-3,0	5,8	2,4	5,6	1,0	11,0
Trevarer	1,9	-14,5	-26,9	-5,8	-3,4	2,7	16,6	27,0
Treforedlingsprodukter	1,0	6,0	1,5	3,7	1,5	3,7	8,9	12,0
Grafiske produkter	9,0	-4,5	-4,4	-0,1	13,0	0,9	-2,4	3,1
Raffinerte oljeprodukter	-14,9	8,9	2,3	-4,5	-2,6	-1,1	-6,4	2,6
Kjemiske råvarer mv.	3,6	4,1	0,3	-2,8	3,6	3,4	12,7	14,2
Kjemiske og mineralske produkter	2,8	-1,3	-5,1	7,8	3,5	2,2	5,1	10,6
Metaller	-6,2	18,3	-0,6	17,6	-2,0	8,3	9,3	12,4
Verkstedprodukter	-7,7	-10,8	-8,3	11,1	5,0	4,5	1,0	12,6
Andre industriprodukter	-1,1	-7,2	-11,0	4,4	2,7	4,1	3,3	7,9
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	-34,3	-22,1	3,9	47,6	-24,4	0,0	-30,5	42,2
Elektrisk kraft	-33,9	-51,6	-68,4	-8,1	830,0	-62,5	-55,8	707,0
Tjenester	-7,5	-0,1	5,5	-0,6	6,5	5,3	3,4	-1,7
Driftsutgifter skipsfart ekskl.bunkers	-22,9	8,9	13,1	2,0	5,2	-1,4	-9,7	6,6
Driftsutgifter Oljeboring ekskl. bunkers	-4,8	103,1	136,5	71,8	76,3	10,2	18,7	-41,3
Oljeverksamhet, diverse tjenester	9,1	-64,2	47,7	4,8	118,0	-10,2	23,6	28,7
Reisetrafikk	10,2	-1,0	-7,8	-6,6	-8,8	10,4	2,1	7,2
Andre tjenester	-11,7	2,8	10,3	1,1	10,5	8,6	9,1	-15,2

34*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A19. Kapitalslit etter næring. Millioner kroner

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
I alt	41 014	43 623	48 883	55 228	62 845	69 338	75 505	83 365	92 760
Jordbruk	2 567	2 780	3 160	3 485	3 851	4 191	4 373	4 565	4 905
Skogbruk	290	302	329	346	374	393	406	425	457
Fiske og fiskeoppdrett	501	574	614	687	751	855	919	976	1 076
Olje og gassutvinning	3 727	4 097	5 494	7 133	8 957	10 111	11 928	14 615	17 264
Utv. av råolje og naturgass	3 092	3 429	4 762	6 446	8 230	9 228	10 824	13 427	15 978
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	635	668	732	687	727	883	1 104	1 188	1 286
Bergverksdrift	306	312	355	393	448	481	483	489	507
Industri	5 654	6 038	6 665	7 273	8 081	8 673	8 994	9 387	10 178
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	955	1 027	1 156	1 271	1 416	1 542	1 630	1 717	1 848
Tekstil, bekledning og skoøy	135	145	161	178	190	196	194	191	200
Treforedling	403	448	523	656	776	814	827	849	881
Grafisk produksjon	280	309	344	379	415	440	466	511	582
Raffinering	104	107	117	135	149	174	189	187	216
Kjemiske råvarer	846	889	917	917	953	978	984	1 005	1 044
Kjemiske og mineralske prod.	531	579	632	674	738	801	824	861	943
Metaller	628	655	726	795	917	1 026	1 065	1 120	1 254
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	1 311	1 397	1 545	1 685	1 868	1 995	2 076	2 171	2 384
Trevare-, møbelindustri og annen industri	461	482	544	583	659	707	739	775	826
Kraftforsyning	2 133	2 382	2 753	3 115	3 552	3 914	4 255	4 618	5 060
Bygg og anlegg	659	708	792	817	770	772	829	851	946
Varehandel	5 014	5 484	6 016	6 527	7 184	7 954	8 680	9 437	10 718
Hotell og restaurant	275	302	342	382	440	492	547	607	690
Rørtransport.	549	569	604	634	697	690	1 031	1 410	1 466
Samferdsel	3 231	3 570	4 065	4 569	5 069	5 645	6 176	6 913	7 786
Sjøfart	4 239	3 626	3 053	3 358	4 089	4 911	4 967	4 793	4 061
Utenriks sjøfart	4 076	3 461	2 879	3 168	3 883	4 651	4 695	4 520	3 782
Innenriks sjøfart	163	165	174	190	206	260	272	273	279
Bank og forsikring	339	385	445	536	658	782	960	1 251	1 684
Boligtjenester	5 418	5 951	6 862	7 869	8 852	9 683	10 565	11 532	12 840
Forretningsmessig tjenesteyting	1 154	1 229	1 401	1 509	1 748	1 956	2 092	2 354	2 949
Privat tjenesteyting	857	952	1 064	1 174	1 310	1 498	1 624	1 759	1 963
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	4 101	4 362	4 869	5 421	6 014	6 337	6 676	7 383	8 210
Statsforvaltningen	2 162	2 267	2 486	2 717	2 988	3 084	3 256	3 601	3 957
Sivilt	1 351	1 421	1 583	1 730	1 900	1 999	2 080	2 275	2 504
Forsvar	811	846	903	987	1 088	1 085	1 176	1 326	1 453
Kommuneforvaltningen	1 939	2 095	2 383	2 704	3 026	3 253	3 420	3 782	4 253
Fastlands-næringer	32 662	35 496	39 906	44 293	49 308	53 886	57 851	62 820	70 248

35*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A19. (forts.) Kapitalslit etter næring. Millioner kroner

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt	106 617	117 275	123 189	124 387	127 670	131 751	137 622	142 686
Jordbruk	5 425	5 731	5 680	5 452	5 399	5 297	5 256	5 247
Skogbruk	514	559	574	575	567	549	549	551
Fiske og fiskeoppdrett	1 344	1 771	2 185	2 145	2 050	2 001	2 114	2 021
Olje og gassutvinning	20 744	23 403	24 894	26 212	27 718	29 696	32 114	34 763
Utv. av råolje og naturgass	19 249	21 920	23 533	24 969	26 192	28 180	30 697	33 403
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	1 495	1 483	1 361	1 243	1 526	1 516	1 417	1 360
Bergverksdrift	548	561	546	522	506	489	480	456
Industri	11 646	12 766	13 162	12 893	12 902	13 000	13 167	13 064
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	2 084	2 256	2 343	2 341	2 357	2 397	2 487	2 505
Tekstil, bekledning og skotøy	224	234	223	218	199	205	197	202
Treforedling	977	1 061	1 079	1 034	1 041	1 058	1 159	1 167
Grafisk produksjon	693	767	814	774	772	776	775	804
Raffinering	303	541	762	811	848	823	798	785
Kjemiske råvarer	1 144	1 218	1 229	1 204	1 181	1 209	1 199	1 158
Kjemiske og mineralske prod.	1 098	1 207	1 255	1 245	1 265	1 314	1 290	1 272
Metaller	1 495	1 612	1 598	1 560	1 557	1 554	1 549	1 512
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	2 698	2 836	2 821	2 704	2 680	2 682	2 742	2 726
Trevare-, møbelindustri og annen industri	930	1 034	1 038	1 002	1 002	982	971	933
Kraftforsyning	5 710	6 190	6 308	6 323	6 398	6 379	6 394	6 751
Bygg og anlegg	1 103	1 254	1 363	1 275	1 212	1 133	1 099	1 069
Varehandel	12 975	13 937	13 895	13 084	12 508	12 198	12 282	12 446
Hotell og restaurant	806	916	954	972	988	1 012	1 046	1 134
Rørtransport	1 540	1 619	1 614	1 658	1 777	2 004	2 278	2 551
Samferdsel	9 129	9 771	10 161	9 413	9 384	9 514	10 491	10 462
Sjøfart	3 175	3 172	4 743	6 310	7 755	9 288	10 636	10 448
Utenriks sjøfart	2 879	2 811	4 291	5 869	7 316	8 801	10 073	9 863
Innenriks sjøfart	296	361	452	441	439	487	563	585
Bank og forsikring	2 172	2 543	2 723	2 423	2 370	2 079	1 991	2 019
Boligtjenester	14 640	16 593	17 036	17 180	17 430	17 731	17 821	18 581
Forretningsmessig tjenesteyting	3 507	3 813	3 848	3 689	3 673	3 564	3 829	4 095
Privat tjenesteyting	2 300	2 524	2 578	2 590	2 804	2 904	3 228	3 338
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	9 339	10 152	10 925	11 671	12 229	12 913	12 847	13 690
Statsforvaltningen	4 495	4 829	5 296	5 952	6 390	6 800	6 604	6 970
Sivilt	2 839	3 021	3 287	3 814	4 124	4 435	4 043	4 356
Forsvar	1 656	1 808	2 009	2 138	2 266	2 365	2 561	2 614
Kommuneforvaltningen	4 844	5 323	5 629	5 719	5 839	6 113	6 243	6 720
Fastlands-næringer	81 454	89 442	92 390	90 648	90 859	91 250	93 157	95 509

36*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A20. Kapitalslit etter næring. Årlig volumendring i prosent

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
I alt	2,7	3,0	3,2	3,3	2,8	3,1	3,8	4,2
Jordbruk	4,0	2,9	2,7	2,2	1,3	-1,1	-1,0	0,6
Skogbruk	-0,3	-1,3	-2,7	-0,3	-1,6	-2,0	-0,7	0,2
Fiske og fiskeoppdrett	10,6	2,8	-0,5	-0,3	-0,9	0,1	1,6	3,9
Olje og gassutvinning	9,6	16,2	9,7	7,1	8,7	12,4	14,1	12,3
Utv. av råolje og naturgass	10,0	20,0	12,8	8,5	8,3	12,4	15,5	13,3
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	7,2	-3,1	-10,2	-6,0	13,6	12,9	0,2	1,7
Bergverksdrift	-1,0	3,2	2,8	6,1	-0,7	-4,8	-4,3	-2,7
Industri	2,6	0,3	1,8	3,3	0,0	-1,4	-0,6	1,9
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	3,0	3,2	2,2	3,7	1,9	0,1	-0,2	1,1
Tekstil, bekledning og skotøy	3,7	0,7	3,7	-	-4,2	-6,6	-6,2	-1,0
Treforedling	7,7	5,6	17,6	9,9	-2,6	-3,3	-2,1	-2,4
Grafisk produksjon	5,0	2,3	3,2	2,1	-1,2	0,9	4,5	7,0
Raffinering	-1,9	-	8,5	3,0	8,7	2,9	-5,3	8,0
Kjemiske råvarer	1,2	-7,2	-6,7	-3,7	-4,8	-4,5	-2,7	-2,5
Kjemiske og mineralske prod.	5,1	-0,9	-0,3	1,8	0,7	-2,0	-0,5	3,4
Metaller	0,3	-	1,8	6,9	3,8	-1,2	0,3	5,3
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	2,4	0,6	1,7	2,9	-	-0,6	-0,2	3,0
Trevare-, møbelindustri og annen industri	0,2	2,1	0,4	5,5	0,2	-0,7	-0,1	0,3
Kraftforsyning	6,6	5,4	4,9	4,7	4,1	3,0	2,7	2,3
Bygg og anlegg	3,5	1,7	-3,2	-11,9	-6,4	2,2	-2,7	3,8
Varehandel	4,4	2,4	1,9	3,5	4,3	3,8	2,5	5,1
Hotell og restaurant	4,4	4,0	3,5	6,0	6,1	6,1	4,8	5,3
Rørtransport	1,1	-2,8	-3,8	-4,6	-1,7	48,0	26,7	-0,9
Samferdsel	6,0	6,2	4,6	3,8	3,7	3,5	4,6	4,7
Sjøfart	-14,0	-12,4	-6,0	-4,4	-8,0	-11,1	-14,0	-20,4
Utenriks sjøfart	-14,5	-13,1	-6,1	-4,6	-8,9	-11,5	-14,6	-21,4
Innenriks sjøfart	-1,8	2,4	-4,0	-1,6	8,7	-2,7	-3,7	-3,7
Bank og forsikring	8,8	6,8	12,8	13,6	13,1	17,4	22,6	25,1
Boligtjenester	4,9	4,6	4,4	3,9	4,0	3,8	3,5	3,3
Forretningsmessig tjenesteyting	2,0	6,2	1,6	7,7	6,3	2,3	6,2	16,2
Privat tjenesteyting	6,2	3,0	2,8	3,7	7,9	3,2	2,8	4,0
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	1,3	2,3	4,1	2,4	0,2	0,5	4,5	4,0
Statsforvaltningen	-0,0	0,6	2,7	1,7	-2,7	0,8	4,4	3,0
Sivilt	-0,1	1,3	2,4	0,5	-0,3	-1,4	3,4	2,6
Forsvar	-	-0,6	3,1	3,9	-7,0	4,8	6,2	3,5
Kommuneforvaltningen	2,9	4,1	5,6	3,1	3,1	0,3	4,6	5,0
Fastlands-næringer	4,0	3,2	3,1	3,3	2,7	2,0	2,7	4,2

37*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A20. (forts.) Kapitalslit etter næring. Årlig volumendring i prosent

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt	4,6	3,0	2,2	0,8	1,6	0,6	0,8	1,6
Jordbruk	0,7	-0,8	-2,0	-3,0	-1,8	-3,1	-3,3	-2,3
Skogbruk	2,2	2,7	2,0	-	-3,5	-3,9	-1,8	-2,2
Fiske og fiskeoppdrett	13,0	12,1	6,1	-0,6	-4,6	-7,0	-4,9	-5,7
Olje og gassutvinning	9,9	6,3	2,2	2,4	2,5	3,9	5,0	5,9
Utv. av råolje og naturgass	10,3	7,3	3,1	3,2	1,6	4,3	5,7	6,4
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	5,0	-6,0	-11,8	-11,8	19,6	-2,0	-9,0	-5,8
Bergverksdrift	-1,8	-3,3	-4,5	-4,0	-4,2	-4,3	-5,1	-6,5
Industri	4,2	3,8	1,6	-1,2	-0,5	-0,2	-1,3	-2,6
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	2,3	2,4	2,0	0,7	0,3	0,8	1,0	-0,8
Tekstil, bekledning og skotøy	3,0	-1,3	-6,4	-1,8	-9,2	2,5	-5,9	1,0
Treforedling	1,0	3,1	0,2	-3,3	-0,3	0,2	6,4	-1,6
Grafisk produksjon	8,2	5,3	4,2	-4,2	-0,8	-0,1	-3,0	2,6
Raffinering	27,8	68,0	39,9	6,8	3,2	-4,0	-5,2	-3,9
Kjemiske råvarer	-	0,8	-0,3	-1,2	-2,7	0,9	-3,5	-5,6
Kjemiske og mineralske prod.	5,8	4,6	2,0	-	1,0	2,8	-4,4	-3,0
Metaller	8,9	2,0	-2,0	-1,5	-1,1	-1,5	-3,1	-4,5
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	3,3	-0,6	-1,7	-2,9	-1,0	-0,3	0,2	-2,4
Trevare-, møbelindustri og annen industri	1,8	5,7	-1,3	-2,6	-0,6	-2,9	-3,7	-5,6
Kraftforsyning	2,9	2,0	1,6	0,3	-0,6	-0,8	-1,4	3,1
Bygg og anlegg	5,4	7,5	6,4	-6,0	-5,3	-7,0	-5,4	-4,0
Varehandel	9,1	3,1	-2,7	-5,8	-4,1	-2,5	-1,1	0,3
Hotell og restaurant	5,9	6,2	4,8	3,9	2,7	2,4	3,5	5,4
Rørtransport	-3,4	-2,8	-4,0	-3,5	3,7	10,1	6,8	9,7
Samferdsel	5,8	1,3	-0,8	-8,4	-1,5	-0,3	3,6	-0,7
Sjøfart	-27,7	-15,4	24,7	34,9	22,4	-2,1	-4,4	-2,9
Utenriks sjøfart	-29,5	-16,9	27,5	38,6	24,1	-2,5	-4,7	-3,2
Innenriks sjøfart	-3,9	-0,7	2,8	-0,9	-0,2	4,3	1,8	2,7
Bank og forsikring	17,5	11,2	6,9	-10,4	-1,0	-11,0	-3,2	-0,9
Boligtjenester	3,5	3,5	2,9	2,1	1,2	0,4	0,0	-0,1
Forretningsmessig tjenesteyting	8,0	3,5	0,1	-3,5	0,7	-1,7	8,0	4,9
Privat tjenesteyting	6,5	4,0	1,4	1,6	8,7	4,2	10,3	1,6
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	4,1	1,5	7,0	7,6	3,8	5,4	-2,2	4,5
Statsforvaltningen	3,7	0,5	7,6	11,8	5,0	4,6	-7,1	3,8
Sivilt	3,2	-0,4	8,8	16,0	5,6	6,0	-12,0	5,2
Forsvar	4,5	2,2	5,5	4,9	4,0	2,1	2,1	1,6
Kommuneforvaltningen	4,6	2,4	6,5	3,7	2,6	6,2	3,3	5,3
Fastlands-næringer	5,3	3,0	1,5	-1,3	-0,2	-0,3	-0,1	0,4

38*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A21. Fast realkapital etter næring. Millioner kroner

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
I alt	743 250	805 511	918 870	1 045 313	1 187 750	1 310 062	1 433 915	1 569 722	1 744 646
Jordbruk	41 456	44 553	50 692	56 243	61 949	65 469	68 968	73 186	78 576
Skogbruk	4 350	4 612	5 077	5 539	6 079	6 412	6 809	7 266	7 899
Fiske og fiskeoppdrett	7 450	7 921	8 151	9 166	9 963	11 477	12 487	13 321	15 405
Olje og gassutvinning	40 676	47 426	60 113	76 158	97 488	114 294	136 505	164 808	190 952
Utv. av råolje og naturgass	33 983	41 092	53 640	69 819	89 369	104 427	125 647	153 123	177 798
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	6 693	6 334	6 473	6 339	8 119	9 867	10 858	11 685	13 154
Bergverksdrift	3 655	3 877	4 367	4 928	5 320	5 526	5 666	5 891	6 275
Industri	70 493	74 585	84 542	94 278	102 837	109 259	114 940	122 922	136 783
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	11 098	12 103	13 752	15 453	17 155	18 607	19 812	21 097	22 920
Tekstil, bekledning og skoøy	1 391	1 474	1 715	1 832	1 948	1 976	2 003	2 086	2 286
Treforedling	6 721	7 380	9 378	10 966	11 547	11 972	12 314	12 654	13 572
Grafisk produksjon	2 824	3 065	3 482	3 806	4 104	4 486	4 936	5 496	6 246
Raffinering	1 683	1 764	2 042	2 223	2 564	2 814	2 841	3 320	5 025
Kjemiske råvarer	9 582	9 453	9 969	10 438	10 946	11 302	11 758	12 196	13 053
Kjemiske og mineralske prod.	5 969	6 234	6 900	7 552	8 290	8 730	9 231	9 987	11 325
Metaller	9 824	10 219	11 608	13 423	15 085	16 072	16 896	18 613	21 367
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	16 510	17 633	19 801	21 905	23 901	25 438	26 771	28 618	31 321
Trevare-, møbelindustri og annen industri	4 891	5 260	5 895	6 680	7 297	7 862	8 378	8 855	9 668
Kraftforsyning	60 063	66 413	76 588	86 857	98 654	107 369	116 488	126 117	138 436
Bygg og anlegg	4 814	5 245	5 851	5 963	6 391	7 184	7 702	8 648	9 959
Varehandel	38 282	41 429	46 176	51 056	57 165	63 077	68 858	76 845	89 708
Hotell og restaurant	4 846	5 317	6 142	7 008	8 090	9 017	10 067	11 284	12 955
Rørtransport	11 093	11 054	11 626	12 094	13 705	20 429	26 129	27 962	28 312
Samferdsel	38 600	42 100	47 411	52 693	58 574	64 506	70 648	77 793	87 427
Sjøfart	36 772	32 118	29 106	32 798	38 630	44 696	44 542	38 829	29 911
Utenriks sjøfart	34 776	30 006	27 017	30 461	35 837	41 538	41 265	35 540	26 561
Innenriks sjøfart	1 996	2 112	2 089	2 337	2 793	3 158	3 277	3 289	3 350
Bank og forsikring	5 494	6 323	7 713	9 562	10 984	12 947	15 247	18 095	21 201
Boligtjenester	227 428	248 878	286 577	327 101	368 231	401 891	437 426	476 336	531 625
Forretningsmessig tjenesteyting	14 620	16 151	18 278	20 803	23 858	26 045	28 602	32 536	36 938
Privat tjenesteyting	14 244	15 705	17 980	20 424	23 611	26 201	28 703	31 568	35 863
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	118 914	131 804	152 480	172 642	196 221	214 263	234 128	256 315	286 421
Statsforvaltningen	38 387	41 469	46 875	52 366	58 880	64 141	70 262	77 769	87 131
Sivilt	35 426	38 900	44 692	50 436	57 234	62 476	68 655	75 587	84 482
Forsvar	2 961	2 569	2 183	1 930	1 646	1 665	1 607	2 182	2 649
Kommuneforvaltningen	80 527	90 335	105 605	120 276	137 341	150 122	163 866	178 546	199 290
Fastlands-næringer	656 705	717 025	820 114	926 600	1 040 720	1 133 801	1 230 016	1 341 412	1 498 821

39*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A21. (forts.) Fast realkapital etter næring. Millioner kroner

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt	1 982 589	2 199 722	2 273 053	2 303 353	2 357 023	2 428 998	2 509 775	2 621 434
Jordbruk	85 578	90 817	89 408	86 203	85 120	84 132	84 548	86 150
Skogbruk	8 793	9 555	9 632	9 659	9 916	9 987	10 028	10 267
Fiske og fiskeoppdrett	18 734	23 765	28 163	26 599	24 855	25 039	26 453	25 595
Olje og gassutvinning	222 436	241 734	257 439	271 327	290 886	314 829	343 211	361 361
Utv. av råolje og naturgass	208 639	228 885	245 849	256 790	276 193	301 239	330 027	349 840
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	13 797	12 849	11 590	14 537	14 693	13 590	13 184	11 521
Bergverksdrift	6 770	7 032	6 953	6 731	6 585	6 438	6 299	6 251
Industri	157 233	172 609	172 067	169 950	170 179	171 038	170 353	172 698
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	25 868	28 630	29 068	28 682	28 918	29 366	29 867	30 826
Tekstil, beklædning og skotøy	2 496	2 558	2 512	2 287	2 250	2 178	2 207	2 259
Treforedling	15 243	16 133	15 824	15 737	16 065	18 227	18 393	18 324
Grafisk produksjon	7 162	7 998	7 797	7 644	7 583	7 538	7 704	8 067
Raffinering	9 789	14 270	14 764	15 280	14 942	14 470	14 272	14 129
Kjemiske råvarer	14 448	15 510	15 421	15 058	15 388	15 125	14 818	14 832
Kjemiske og mineralske prod.	13 106	14 354	14 451	14 624	14 968	14 422	14 311	14 602
Metaller	23 755	24 867	24 733	24 276	24 106	23 798	23 352	23 326
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	34 201	36 314	35 638	34 615	34 410	34 569	34 380	34 888
Trevare-, møbelindustri og annen industri	11 165	11 975	11 859	11 747	11 549	11 345	11 049	11 445
Kraftforsyning	155 105	168 661	169 533	169 411	172 498	172 208	173 630	176 195
Bygg og anlegg	11 926	13 691	13 349	12 851	12 181	11 995	11 712	11 659
Varehandel	103 003	108 762	107 319	104 134	103 141	103 437	105 347	110 793
Hotell og restaurant	15 168	17 377	18 138	18 137	18 239	18 607	19 044	20 079
Rørtransport	29 931	31 090	31 139	34 377	39 139	42 808	49 977	57 080
Samferdsel	97 334	103 909	106 616	90 879	92 704	94 488	108 034	113 325
Sjøfart	27 702	40 562	65 086	78 372	78 336	90 509	104 756	102 080
Utenriks sjøfart	24 023	35 932	59 490	72 876	72 613	84 310	97 526	94 576
Innenriks sjøfart	3 679	4 630	5 596	5 496	5 723	6 199	7 230	7 504
Bank og forsikring	25 448	30 695	30 590	30 781	31 072	31 262	31 108	33 383
Boligtjenester	606 086	682 900	695 609	695 375	699 686	709 541	712 429	747 307
Forretningsmessig tjenesteyting	42 125	46 452	46 572	45 996	45 730	45 338	58 973	62 664
Privat tjenesteyting	41 204	46 386	48 063	49 382	51 923	54 789	57 730	61 831
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	328 013	363 725	377 377	403 189	424 833	442 553	436 143	462 716
Statsforvaltningen	100 168	113 589	120 836	143 466	155 128	165 338	151 939	162 530
Sivilt	96 638	108 763	114 278	135 574	146 190	155 853	141 629	151 155
Forsvar	3 530	4 826	6 558	7 892	8 938	9 485	10 310	11 375
Kommuneforvaltningen	227 845	250 136	256 541	259 723	269 705	277 215	284 204	300 186
Fastlands-næringer	1 706 199	1 890 966	1 924 985	1 924 773	1 954 385	1 987 051	2 019 061	2 108 417

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A22. Fast realkapital etter næring. Årlig volumendring i prosent

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
I alt	4,0	3,8	3,7	3,3	3,8	3,7	3,2	3,6
Jordbruk	2,6	2,9	2,3	1,5	-0,1	-0,2	0,0	0,2
Skogbruk	0,8	0,1	0,5	-0,1	0,1	0,3	0,5	1,1
Fiske og fiskeoppdrett	2,9	-0,4	-0,5	-1,1	-0,4	1,3	2,3	8,9
Olje og gassutvinning	16,4	9,8	6,9	9,4	12,7	13,7	12,4	10,0
Utv. av råolje og naturgass	20,2	12,8	8,6	9,0	12,6	15,0	13,4	10,4
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-3,4	-9,9	-6,4	13,6	13,5	-0,5	0,4	5,7
Bergverksdrift	1,5	2,1	4,8	-0,6	-2,7	-3,0	-1,7	-0,5
Industri	1,4	2,4	3,6	0,5	-0,8	-0,2	1,5	4,1
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	4,4	3,0	4,3	2,2	1,5	0,9	0,8	1,3
Tekstil, beklædning og skoøy	1,6	5,0	-0,4	-1,7	-5,4	-3,8	-1,0	2,6
Treforedling	5,5	14,6	9,0	-2,7	-3,7	-2,3	-2,1	0,7
Grafisk produksjon	4,2	2,9	2,0	-0,3	2,1	4,5	5,8	6,4
Raffinering	0,5	4,7	1,2	6,4	2,4	-4,1	11,0	41,4
Kjemiske råvarer	-5,4	-4,8	-2,7	-3,5	-3,6	-1,3	-1,5	0,1
Kjemiske og mineraliske prod.	0,1	0,1	1,8	1,3	-1,6	0,2	2,6	6,0
Metaller	-0,1	2,5	7,6	3,7	-0,8	-0,2	4,8	7,7
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	2,2	1,5	2,6	0,3	-0,3	-0,2	1,3	2,2
Trevare-, møbelindustri og annen industri	3,1	1,5	5,3	0,8	0,6	1,0	0,2	2,0
Kraftforsyning	5,3	4,8	4,7	3,7	2,9	2,6	2,3	2,3
Bygg og anlegg	4,5	1,2	-5,2	-1,2	5,2	1,5	6,1	7,1
Varehandel	3,2	2,6	3,0	3,9	3,7	3,5	5,2	8,0
Hotell og restaurant	4,5	4,5	5,2	5,4	5,1	5,8	5,9	6,5
Rørtransport	-2,8	-3,7	-4,5	-1,7	48,1	26,8	-0,9	-3,5
Samferdsel	4,6	3,6	2,9	2,7	3,0	3,9	3,2	4,8
Sjøfart	-12,4	-5,7	-3,0	-7,3	-11,2	-12,3	-22,1	-27,5
Utenriks sjøfart	-13,2	-5,8	-3,1	-8,5	-11,9	-12,9	-23,6	-29,6
Innenriks sjøfart	2,4	-3,8	-1,5	8,6	-2,9	-3,6	-3,7	-4,0
Bank og forsikring	9,6	10,4	14,4	4,9	11,5	11,8	12,0	8,6
Boligtjenester	4,6	4,4	3,9	4,0	3,8	3,5	3,3	3,5
Forretningmessig tjenesteyting	5,3	2,9	5,4	5,2	3,0	4,3	7,4	5,3
Privat tjenesteyting	5,1	3,8	5,0	5,9	4,7	4,0	3,9	5,7
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	5,3	5,0	4,2	3,5	3,6	3,4	3,2	3,9
Statsforvaltningen	2,6	2,8	2,8	2,3	3,3	3,5	4,3	4,2
Sivilt	4,2	4,3	3,8	3,2	3,6	3,8	3,8	3,9
Forsvar	-17,2	-20,6	-17,7	-20,0	-7,3	-8,2	25,9	13,7
Kommuneforvaltningen	6,6	6,0	4,9	4,0	3,8	3,3	2,8	3,7
Fastlands-næringer	4,2	4,0	3,8	3,3	2,9	2,9	3,1	3,9

41*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A22. (forts.) Fast realkapital etter næring. Årlig volumendring i prosent

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt	3,4	2,5	2,1	1,9	1,3	1,2	1,2	1,5
Jordbruk	-0,7	-1,1	-1,6	-1,4	-1,7	-2,1	-0,6	-0,9
Skogbruk	1,3	1,5	1,1	-0,1	-0,1	0,5	-0,5	-0,4
Fiske og fiskeoppdrett	10,0	5,9	-0,1	-4,1	-6,5	-4,6	-5,6	-4,6
Olje og gassutvinning	6,4	2,3	2,4	2,5	3,9	5,0	5,8	2,9
Utv. av råolje og naturgass	7,3	3,3	3,3	1,6	4,2	5,8	6,3	3,6
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-5,4	-11,8	-13,2	20,7	-1,6	-8,9	-5,5	-14,2
Bergverksdrift	-1,9	-3,0	-1,7	-2,5	-3,3	-3,0	-4,0	-3,1
Industri	4,7	2,6	-0,7	0,1	-0,5	-0,4	-2,1	-1,1
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	2,6	3,2	1,2	0,2	0,4	0,7	0,1	0,7
Tekstil, bekledning og skotøy	-0,5	-4,2	-2,2	-7,6	-1,8	-4,0	-0,5	-0,1
Treforedling	2,4	-0,4	-2,7	0,6	1,3	12,1	-1,3	-2,8
Grafisk produksjon	4,5	4,9	-3,3	-0,7	-1,2	-1,5	0,1	2,6
Raffinering	77,5	36,4	3,2	3,9	-3,8	-3,9	-3,0	-3,6
Kjemiske råvarer	0,9	0,2	-0,7	-1,0	1,5	-2,7	-3,6	-2,6
Kjemiske og mineralske prod.	5,4	2,5	0,2	2,4	1,7	-4,5	-2,6	-0,4
Metaller	1,4	-1,7	-1,2	-0,8	-1,5	-2,5	-4,1	-2,5
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	-0,5	-1,2	-1,8	-1,1	-0,8	-0,3	-1,8	-1,1
Trevare-, møbelindustri og annen industri	5,2	0,2	-1,4	0,5	-2,1	-2,7	-4,3	1,0
Kraftforsyning	2,1	1,8	0,5	-0,2	-0,4	-0,7	-0,6	-1,1
Bygg og anlegg	8,8	6,6	-2,8	-1,9	-5,1	-2,1	-3,4	-2,8
Varehandel	3,7	-0,7	-2,2	-1,7	-0,6	-0,1	0,8	3,0
Hotell og restaurant	6,4	5,4	5,5	2,6	1,1	-1,5	2,3	2,2
Rørtransport	-2,8	-4,0	-3,5	3,7	10,2	6,8	9,7	11,9
Samferdsel	1,0	-0,1	-0,4	-15,1	1,0	0,1	8,2	3,6
Sjøfart	-14,7	24,1	33,8	21,9	-0,8	-5,8	-4,0	-2,7
Utenriks sjøfart	-16,5	27,4	38,2	23,9	-1,2	-6,4	-4,5	-3,1
Innenriks sjøfart	-0,8	2,7	-0,9	-0,2	4,4	1,9	2,8	2,5
Bank og forsikring	9,2	11,5	0,7	3,2	1,8	0,6	-	4,0
Boligtjenester	3,5	2,9	2,1	1,2	0,4	0,0	-0,1	0,5
Forretningsmessig tjenesteyting	3,6	2,3	0,8	1,0	0,2	-0,9	30,3	3,2
Privat tjenesteyting	4,6	4,5	4,0	4,4	4,9	5,3	4,9	4,3
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	4,4	2,6	4,5	7,9	4,1	4,1	-1,8	3,2
Statsforvaltningen	4,7	5,4	6,6	18,8	5,9	6,1	-9,3	4,2
Sivilt	4,1	4,7	5,6	18,9	5,7	6,3	-10,0	3,8
Forsvar	22,3	26,1	28,9	17,3	9,9	3,0	2,4	8,8
Kommuneforvaltningen	4,2	1,4	3,5	2,8	3,1	2,9	2,6	2,6
Fastlands-næringer	3,5	2,3	1,5	1,1	0,9	0,8	0,5	1,2

42*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A23. Lønnskostnader etter næring. Millioner kroner

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
I alt	129 393	135 168	151 929	172 068	192 095	208 102	227 401	252 148	284 524
Jordbruk	1 206	1 255	1 360	1 463	1 556	1 683	1 773	1 833	1 971
Skogbruk	531	586	674	740	696	727	833	846	825
Fiske og fiskeoppdrett	572	632	711	804	878	1 000	1 082	1 308	1 491
Olje og gassutvinning	1 052	1 391	1 938	2 826	3 422	3 733	4 879	5 866	6 307
Utv. av råolje og naturgass	756	992	1 379	2 040	2 447	2 800	3 900	4 736	5 218
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	296	399	559	786	975	933	979	1 130	1 089
Bergverksdrift	711	724	799	878	921	945	1 018	1 076	1 158
Industri	30 228	30 815	33 849	37 116	39 436	41 087	44 487	48 955	54 129
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	4 124	4 292	4 684	5 171	5 631	6 068	6 492	7 007	7 876
Tekstil, beklæding og skoøy	1 252	1 263	1 365	1 377	1 436	1 351	1 407	1 513	1 628
Treforedling	1 426	1 469	1 614	1 668	1 647	1 716	1 871	2 058	2 212
Grafisk produksjon	2 443	2 527	2 799	3 145	3 343	4 000	4 425	5 074	5 884
Raffinering	194	210	235	264	279	297	311	347	371
Kjemiske råvarer	1 092	1 152	1 335	1 474	1 572	1 670	1 858	2 018	2 132
Kjemiske og mineralske prod	2 638	2 651	2 694	2 919	3 138	3 371	3 609	3 944	4 514
Metaller	2 103	2 261	2 603	2 869	2 885	2 865	3 265	3 573	3 785
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv . .	11 748	11 771	13 097	14 559	15 672	15 750	17 046	18 777	20 614
Trevare-, møbelindustri og annen industri	3 208	3 219	3 423	3 670	3 833	3 999	4 203	4 644	5 113
Kraftforsyning	1 591	1 671	1 880	2 151	2 429	2 657	2 928	3 274	3 678
Bygg og anlegg	9 913	10 084	11 322	11 537	13 035	14 395	15 542	16 662	19 911
Varehandel	16 654	17 137	19 353	21 571	24 182	25 725	27 993	31 461	36 616
Hotell og restaurant	2 021	2 108	2 380	2 798	3 230	3 554	4 101	4 973	6 154
Rørtransport	..	..	..	..	..	100	107	79	125
Samferdsel	10 038	10 552	11 871	13 500	15 088	16 191	17 225	19 099	21 807
Sjøfart	5 938	5 903	6 383	7 592	8 192	8 611	8 714	8 715	8 417
Utenriks sjøfart	5 043	5 003	5 313	6 373	6 849	7 220	7 282	7 185	6 719
Innenriks sjøfart	895	900	1 070	1 219	1 343	1 391	1 432	1 530	1 698
Bank og forsikring	4 385	4 571	5 317	6 229	7 219	8 185	9 095	10 382	12 284
Boligtjenester	61	65	72	83	96	109	119	132	147
Forretningsmessig tjenesteyting	4 551	5 057	5 720	6 976	8 465	9 684	11 632	14 411	17 031
Privat tjenesteyting	8 581	9 133	10 217	11 494	13 116	14 321	15 379	16 849	19 168
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	31 360	33 484	38 083	44 310	50 134	55 395	60 494	66 227	73 305
Statsforvaltningen	11 074	11 452	12 615	14 741	16 613	17 967	19 067	20 472	22 554
Sivilt	7 686	8 064	8 959	10 655	11 910	12 877	13 736	14 776	16 347
Forsvar	3 388	3 388	3 656	4 086	4 703	5 090	5 331	5 696	6 207
Kommuneforvaltningen	20 286	22 032	25 468	29 569	33 521	37 428	41 427	45 755	50 751
Fastlands-næringer	123 298	128 774	144 678	162 869	181 824	197 049	215 133	239 018	271 373

43*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A23. (forts.) Lønnskostnader etter næring. Millioner kroner

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt	320 081	339 738	344 185	357 217	374 035	388 233	396 224	415 750
Jordbruk	2 083	2 192	2 287	2 311	2 263	2 167	2 331	2 478
Skogbruk	944	893	874	832	751	840	742	693
Fiske og fiskeoppdrett	1 697	1 892	1 956	1 905	1 989	2 063	1 987	2 201
Olje og gassutvinning	6 849	7 559	7 869	8 403	9 426	10 075	10 863	11 409
Utv. av råolje og naturgass	5 788	6 202	6 666	6 951	7 944	8 500	9 307	9 600
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	1 061	1 357	1 203	1 452	1 482	1 575	1 556	1 809
Bergverksdrift	1 166	1 194	1 185	1 201	1 214	1 194	1 207	1 271
Industri	59 949	61 207	59 922	61 684	63 859	64 749	67 118	71 111
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	8 796	9 271	9 412	9 694	10 195	10 533	11 059	11 792
Tekstil, bekledning og skotøy	1 677	1 570	1 393	1 438	1 435	1 486	1 479	1 580
Treforedling	2 437	2 512	2 534	2 613	2 690	2 652	2 654	2 795
Grafisk produksjon	6 753	7 070	7 135	7 380	7 613	7 749	8 099	8 641
Raffinering	462	481	506	514	588	573	638	671
Kjemiske råvarer	2 285	2 221	2 557	2 685	2 660	2 723	2 755	2 888
Kjemiske og mineralske prod.	4 993	5 138	4 798	4 890	4 980	5 014	5 080	5 322
Metaller	4 054	4 331	4 060	4 151	4 337	4 164	4 448	4 636
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	22 760	22 751	22 062	22 948	24 042	24 915	25 826	27 168
Trevare-, møbelindustri og annen industri	5 732	5 862	5 465	5 371	5 319	4 940	5 080	5 618
Kraftforsyning	4 158	4 454	4 678	4 780	4 963	5 137	5 297	5 497
Bygg og anlegg	24 290	26 016	24 259	23 133	21 446	21 168	19 225	20 436
Varehandel	41 009	44 744	44 850	46 704	48 985	50 290	49 657	52 696
Hotell og restaurant	7 197	7 670	7 828	8 213	8 688	9 166	9 098	9 788
Rørtransport	117	103	128	124	139	171	220	224
Samferdsel	24 452	25 481	25 637	26 263	27 007	28 059	28 433	30 174
Sjøfart	7 510	6 983	7 658	7 946	9 108	9 293	9 578	9 718
Utenriks sjøfart	5 665	5 045	5 761	5 949	7 043	7 001	7 248	7 291
Innenriks sjøfart	1 845	1 938	1 897	1 997	2 065	2 292	2 330	2 427
Bank og forsikring	13 928	15 198	15 178	15 714	15 567	15 437	15 535	15 251
Boligtjenester	166	179	193	207	224	234	237	249
Forretningsmessig tjenesteyting	19 820	21 797	22 021	22 394	23 642	25 054	27 057	28 932
Privat tjenesteyting	21 458	23 205	23 778	25 516	27 155	28 790	29 406	30 509
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	83 288	88 971	93 884	99 887	107 609	114 346	118 233	123 113
Statsforvaltningen	25 126	26 745	27 987	30 023	31 558	33 444	34 127	34 869
Sivilt	18 257	19 429	20 298	21 654	23 327	25 181	25 770	26 600
Forsvar	6 869	7 316	7 689	8 369	8 231	8 263	8 357	8 269
Kommuneforvaltningen	58 162	62 226	65 897	69 864	76 051	80 902	84 106	88 244
Fastlands-næringer	307 450	327 031	330 427	342 741	357 427	370 986	377 893	396 826

44*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A24. Driftsresultat etter næring. Millioner kroner

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
I alt	44 094	57 351	78 990	90 308	97 833	109 926	132 618	139 820	105 332
Jordbruk	5 889	5 259	5 367	6 213	7 457	6 245	7 579	7 683	8 417
Skogbruk	564	600	862	1 091	976	811	1 096	1 055	1 358
Fiske og fiskeoppdrett	1 257	1 412	2 060	2 552	2 168	1 972	2 218	2 439	2 761
Olje og gassutvinning	7 952	14 931	31 426	37 860	41 869	50 145	61 948	62 922	23 646
Utv. av råolje og naturgass	7 619	14 730	31 147	36 120	39 431	48 042	60 216	61 249	23 190
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	333	201	279	1 740	2 438	2 103	1 732	1 673	456
Bergverksdrift	-15	22	-35	187	73	320	302	259	357
Industri	3 955	9 439	7 228	6 668	7 843	9 593	13 054	12 323	11 773
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	1 004	1 243	1 474	1 718	3 231	2 195	2 098	2 408	2 728
Tekstil, bekledning og skotøy	196	268	274	332	177	203	293	255	243
Treforedling	-75	196	-44	36	-54	144	634	404	365
Grafisk produksjon	362	439	342	625	657	1 021	1 166	1 401	1 405
Raffinering	511	2 693	248	-347	-30	-314	-222	-74	-243
Kjemiske råvarer	-501	483	166	35	-294	411	1 507	1 077	264
Kjemiske og mineralske prod.	443	506	802	786	861	1 020	993	1 190	1 487
Metaller	307	1 524	1 702	127	-223	1 922	3 766	2 032	1 234
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	1 034	1 167	1 128	2 242	2 592	1 995	1 931	2 563	2 968
Trevare-, møbelindustri og annen industri	674	920	1 136	1 114	926	996	888	1 067	1 322
Kraftforsyning	2 296	2 764	2 763	3 618	4 535	5 738	6 796	7 402	6 589
Bygg og anlegg	3 411	2 515	2 040	2 618	3 871	3 874	3 955	5 596	6 950
Varehandel	7 048	4 010	7 364	9 467	10 105	10 788	10 676	12 933	12 353
Hotell og restaurant	480	568	690	824	928	1 222	1 272	1 097	1 199
Rørtransport	389	1 030	1 532	1 919	1 852	1 691	1 345	1 579	4 072
Samferdsel	-381	-139	-908	-609	140	1 584	2 009	1 823	2 850
Sjøfart	-840	990	3 188	2 187	-825	-1 930	-732	-1 473	-1 082
Utenriks sjøfart	-1 073	676	2 886	2 199	-780	-1 971	-1 033	-1 722	-1 255
Innenriks sjøfart	233	314	302	-12	-45	41	301	249	173
Bank og forsikring	2 926	3 955	4 997	7 259	8 758	9 343	7 325	8 333	12 356
Boligtjenester	10 517	11 407	12 351	13 498	15 834	17 308	19 002	19 250	19 250
Forretningsmessig tjenesteyting	3 125	3 857	5 150	4 444	4 271	4 665	7 257	8 829	9 720
Privat tjenesteyting	2 440	2 988	3 176	3 453	3 833	4 354	4 763	5 472	6 086
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	78	-5	5	148	264	418	531	655	677
Kommuneforvaltningen	78	-5	5	148	264	418	531	655	677
Ind. målte bank- og finanstjen.	-6 997	-8 252	-10 266	-13 089	-16 119	-18 215	-17 778	-18 357	-24 000
Fastlands-næringer	43 823	48 966	53 412	61 419	71 011	78 276	88 136	95 398	102 869

45*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A24. (forts.) Driftsresultat etter næring. Millioner kroner

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt	101 478	103 909	137 925	162 817	179 163	177 652	195 848	204 098
Jordbruk	9 167	8 737	10 138	11 850	11 799	11 542	12 614	12 005
Skogbruk	1 548	2 074	2 075	2 427	2 285	1 765	1 444	1 332
Fiske og fiskeoppdrett	2 908	2 233	928	1 389	1 896	1 464	1 764	3 342
Olje og gassutvinning	19 219	8 075	30 482	45 456	45 166	42 723	44 314	46 265
Utv. av råolje og naturgass	19 324	8 734	30 974	46 282	45 724	43 014	44 875	46 782
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-105	-659	-492	-826	-558	-291	-561	-517
Bergverksdrift	392	263	410	391	215	460	65	506
Industri	12 599	15 772	16 604	14 457	13 586	14 868	18 625	19 638
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	2 763	2 597	3 222	2 996	4 521	6 465	6 220	4 930
Tekstil, bekledning og skoøy	231	237	205	288	443	577	687	559
Treforedling	267	857	1 271	1 094	446	-155	91	578
Grafisk produksjon	1 444	1 346	1 521	1 573	1 758	2 007	2 447	2 570
Raffinering	-25	20	-414	-12	109	-435	363	85
Kjemiske råvarer	1 473	1 862	1 162	937	454	-37	575	1 523
Kjemiske og mineraliske prod.	1 656	1 366	1 578	1 701	1 340	1 591	2 152	2 193
Metaller	968	4 413	4 972	1 860	41	-139	482	1 446
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	2 617	2 331	2 350	3 091	3 919	3 990	4 746	4 249
Trevare-, møbelindustri og annen industri	1 205	743	737	929	555	1 004	862	1 505
Kraftforsyning	6 928	7 129	8 110	9 322	10 431	9 659	8 896	6 745
Bygg og anlegg	7 092	9 532	7 978	5 661	5 703	6 564	6 600	8 002
Varehandel	11 082	9 262	8 433	10 404	12 600	14 303	14 877	17 019
Hotell og restaurant	1 015	964	726	662	935	328	550	403
Rørtransport	4 353	4 532	5 370	6 142	8 104	8 763	8 519	9 469
Samferdsel	2 946	5 165	6 482	9 953	10 603	11 133	14 536	14 183
Sjøfart	-2 104	2 073	4 813	5 132	7 378	204	1 179	-589
Utenriks sjøfart	-2 331	1 867	4 471	4 899	6 907	45	1 728	-131
Innenriks sjøfart	227	206	342	233	471	159	-549	-458
Bank og forsikring	20 033	17 582	18 498	19 154	19 686	20 641	23 627	23 850
Boligtjenester	19 313	22 531	30 313	34 839	40 303	42 964	45 668	45 803
Forretningsmessig tjenesteyting	9 642	10 628	9 978	9 038	9 630	10 888	12 189	13 090
Privat tjenesteyting	6 854	7 585	8 000	8 575	9 937	11 036	10 669	11 638
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	840	1 059	1 607	1 929	2 066	2 206	2 361	2 573
Kommuneforvaltningen	840	1 059	1 607	1 929	2 066	2 206	2 361	2 573
Ind. målte bank- og finanstjen.	-32 349	-31 287	-33 020	-33 964	-33 160	-33 859	-32 649	-31 176
Fastlands-næringer	112 586	120 722	130 622	140 284	152 146	159 980	173 936	179 671

46*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A25. Sysselsatte personer etter næring. Lønnstakere og selvstendige. 1000

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
I alt	1 868,8	1 895,4	1 942,5	1 968,0	1 968,2	1 963,1	1 977,5	2 031,4	2 097,5
b	134,6	134,3	134,2	130,3	126,5	122,1	119,0	116,6	113,4
Skogbruk	9,1	9,9	10,1	10,1	8,6	8,4	9,3	8,9	8,3
Fiske og fiskeoppdrett	18,0	18,3	18,7	18,4	18,3	18,8	19,6	20,1	20,6
Olje og gassutvinning	6,1	7,9	9,7	12,2	13,1	13,5	15,4	17,4	17,6
Utv. av råolje og naturgass	4,1	5,2	6,3	8,0	8,5	9,4	11,4	13,1	13,8
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	2,0	2,6	3,4	4,2	4,6	4,1	4,1	4,3	3,8
Bergverksdrift	8,4	8,2	8,1	7,9	7,9	7,5	7,4	7,4	7,1
Industri	380,4	375,2	375,8	369,7	356,5	338,3	334,9	337,4	340,9
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	59,3	58,9	59,2	58,5	57,6	56,1	55,9	56,2	56,6
Tekstil, bekledning og skotøy	22,5	22,2	21,8	20,4	19,6	16,8	15,9	15,9	15,8
Treforedling	17,3	17,0	16,7	15,7	14,5	13,7	13,5	13,5	13,1
Grafisk produksjon	35,8	36,3	37,0	36,4	35,6	36,4	36,0	36,5	38,0
Raffinering	1,7	1,7	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Kjemiske råvarer	10,1	10,2	10,4	10,4	10,3	10,0	10,1	10,3	10,4
Kjemiske og mineralske prod.	31,6	31,2	29,6	28,8	27,7	27,2	26,9	26,7	27,3
Metaller	22,4	23,3	24,1	24,0	22,6	20,7	20,8	20,7	21,0
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	133,7	129,5	131,3	130,9	126,3	116,5	116,2	117,8	118,8
Trevare-, møbelindustri og annen industri	46,0	44,9	44,0	42,8	40,7	39,2	38,1	38,2	38,2
Kraftforsyning	16,1	16,6	17,4	17,5	17,8	18,1	18,4	18,7	19,3
Bygg og anlegg	124,9	122,2	127,5	122,7	125,7	126,3	127,4	129,9	141,2
Varehandel	280,5	281,7	286,8	290,3	289,7	286,3	286,1	298,8	313,7
Hotell og restaurant	37,6	38,2	40,6	39,9	41,3	44,3	44,1	51,2	56,5
Rørtransport	-	-	-	-	-	0,4	0,4	0,3	0,4
Samferdsel	123,5	126,5	128,4	131,1	131,3	131,6	132,8	136,0	141,7
Sjøfart	49,9	48,5	49,8	51,8	50,9	49,1	46,9	45,0	44,0
Utenriks sjøfart	39,6	38,4	39,2	41,0	40,1	38,9	36,9	34,9	34,0
Innenriks sjøfart	10,4	10,1	10,7	10,9	10,8	10,3	10,1	10,1	10,0
Bank og forsikring	43,9	45,1	47,1	49,4	51,3	53,4	56,3	59,7	65,0
Boligtjenester	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
Forretningsmessig tjenesteyting	63,5	68,2	72,3	77,0	82,9	86,7	93,3	104,8	112,8
Privat tjenesteyting	148,0	151,8	154,7	157,6	158,0	158,8	159,3	160,4	167,5
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	423,7	442,1	460,5	481,3	487,7	498,7	506,0	517,9	526,6
Statsforvaltningen	130,7	132,6	133,6	140,1	143,3	143,7	141,1	141,5	142,3
Sivilt	76,9	80,0	82,1	88,4	88,8	89,3	89,1	89,9	90,6
Forsvar	53,8	52,7	51,5	51,7	54,5	54,4	52,0	51,6	51,6
Kommuneforvaltningen	293,0	309,4	326,9	341,3	344,4	355,0	364,9	376,3	384,3
Fastlands-næringer	1 823,1	1 849,1	1 893,6	1 914,9	1 915,0	1 910,4	1 924,8	1 978,8	2 045,5

47*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A25. (forts.) Sysselsatte personer etter næring. Lønnstakere og selvstendige. 1000

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt	2 140,5	2 131,2	2 071,1	2 054,2	2 038,5	2 032,7	2 036,7	2 062,5
Ø	110,7	107,4	103,6	99,0	92,1	86,3	84,2	82,0
Skogbruk	8,4	8,0	7,5	7,2	6,9	7,2	6,6	6,0
Fiske og fiskeoppdrett	20,8	21,0	21,0	19,6	18,5	18,1	17,5	17,8
Olje og gassutvinning	17,5	18,4	18,3	18,9	20,0	20,3	21,3	21,4
Utv. av råolje og naturgass	14,1	14,4	15,0	15,1	16,2	16,4	17,7	17,4
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	3,4	4,0	3,4	3,9	3,8	3,9	3,7	4,0
Bergverksdrift	6,7	6,5	6,1	5,6	5,3	4,8	4,8	4,6
Industri	341,0	325,8	303,7	294,5	284,9	279,5	284,5	292,6
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	56,1	55,2	53,1	51,6	50,3	50,4	52,0	53,4
Tekstil, bekledning og skotøy	14,7	12,7	10,9	10,3	9,5	9,7	9,7	9,7
Treforedling	12,9	12,2	11,9	11,7	11,4	10,9	10,8	10,9
Grafisk produksjon	38,8	38,1	37,6	37,1	36,5	36,1	37,4	39,1
Raffinering	1,9	1,9	1,9	1,8	1,9	1,8	2,0	2,0
Kjemiske råvarer	10,2	9,5	10,3	9,9	9,0	9,0	9,0	9,1
Kjemiske og mineralske prod.	27,7	26,9	23,7	22,5	21,1	20,2	20,1	20,3
Metaller	20,6	20,4	17,8	17,2	16,8	15,4	16,1	16,4
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	118,9	110,8	102,8	101,4	99,3	99,4	100,6	102,7
Trevare-, møbelindustri og annen industri	39,2	38,0	33,9	31,2	29,0	26,6	26,9	28,9
Kraftforsyning	19,9	20,1	20,2	20,0	19,7	19,9	19,7	19,7
Bygg og anlegg	149,5	149,2	134,8	125,3	111,2	105,7	95,7	97,6
Varehandel	317,1	310,8	298,9	291,4	288,4	285,1	277,5	282,3
Hotell og restaurant	59,2	60,0	56,3	55,8	56,0	55,8	54,8	57,5
Rørtransport	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
Samferdsel	147,8	147,0	142,5	139,4	137,5	134,8	134,9	136,7
Sjøfart	42,0	39,8	45,1	48,4	53,5	52,5	51,2	50,4
Utenriks sjøfart	32,1	30,1	35,9	39,3	44,8	44,0	42,7	41,8
Innenriks sjøfart	9,9	9,7	9,2	9,0	8,7	8,4	8,5	8,6
Bank og forsikring	67,7	66,8	63,1	61,8	58,1	55,5	53,6	50,9
Boligtjenester	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Forretningsmessig tjenesteyting	114,5	115,5	112,9	109,6	109,6	110,5	115,8	119,9
Privat tjenesteyting	171,5	176,0	172,6	176,2	178,1	180,1	181,2	181,8
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	544,9	557,7	563,3	580,0	597,2	615,2	632,0	639,7
Statsforvaltningen	144,2	144,6	146,2	150,8	150,6	153,2	154,3	151,0
Sivilt	91,8	92,4	93,0	95,3	97,7	101,9	103,7	103,9
Forsvar	52,4	52,2	53,2	55,5	52,9	51,3	50,6	47,1
Kommuneforvaltningen	400,7	413,1	417,1	429,2	446,6	462,0	477,7	488,7
Fastlands-næringer	2 090,6	2 082,5	2 016,5	1 995,6	1 973,5	1 967,9	1 972,3	1 998,9

48*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A26. Utførte timeverk etter næring. Lønnstakere og selvstendige. Millioner

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
I alt	2 871,6	2 869,4	2 937,7	2 955,5	2 932,2	2 914,3	2 925,0	2 992,3	3 080,7
p	285,9	280,8	277,2	269,9	257,1	244,8	239,8	236,6	228,4
Skogbruk	15,3	17,3	17,3	17,0	14,4	14,8	16,0	14,5	13,6
Fiske og fiskeoppdrett	36,0	34,9	36,7	37,8	38,1	36,0	38,6	37,7	40,7
Olje og gassutvinning	10,6	13,5	16,5	21,3	22,4	23,0	25,9	28,6	28,5
Utv. av råolje og naturgass	7,1	9,0	10,9	13,8	14,5	16,0	19,2	22,1	22,8
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	3,5	4,5	5,6	7,5	7,9	7,0	6,6	6,6	5,7
Bergverksdrift	13,6	13,1	12,7	12,6	12,3	12,0	11,7	11,4	11,2
Industri	595,4	577,1	581,3	572,6	547,3	521,7	515,4	517,6	523,3
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	92,2	90,5	91,4	90,5	87,9	87,1	85,3	84,4	85,7
Tekstil, bekledning og skotøy	33,6	32,3	31,9	29,3	27,6	23,9	22,7	23,0	22,8
Treforedling	26,5	25,6	25,8	24,2	22,0	21,1	20,9	20,9	20,3
Grafisk produksjon	48,2	47,5	48,1	48,2	45,9	48,1	47,8	49,0	51,0
Raffinering	2,7	2,7	2,8	2,8	2,7	2,8	2,6	2,7	2,6
Kjemiske råvarer	16,2	16,3	16,9	16,8	16,3	16,0	16,2	16,0	16,7
Kjemiske og mineralske prod.	50,1	48,4	46,3	44,9	43,2	42,3	41,6	41,8	43,0
Metaller	35,6	37,2	38,0	38,1	35,3	33,0	33,6	32,9	32,6
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	215,5	205,1	209,9	210,1	202,4	186,3	185,2	186,9	187,7
Trevare-, møbelindustri og annen industri	74,8	71,3	70,1	67,8	63,8	61,1	59,5	60,0	60,9
Kraftforsyning	25,5	26,1	27,4	27,6	27,9	28,4	28,7	29,0	29,9
Bygg og anlegg	210,8	201,8	209,9	199,0	203,2	206,9	207,7	210,5	228,1
Varehandel	413,9	411,5	420,6	421,9	417,4	413,7	414,1	430,0	450,5
Hotell og restaurant	52,0	52,7	54,1	52,9	55,0	56,3	58,6	65,6	72,2
Rørtransport	-	-	-	-	-	0,6	0,6	0,4	0,6
Samferdsel	197,9	200,5	204,2	206,7	204,5	204,9	201,7	207,0	216,6
Sjøfart	91,0	89,3	93,8	97,1	94,3	89,1	85,3	83,4	80,6
Utenriks sjøfart	72,7	71,5	74,9	78,0	75,6	71,4	67,9	66,0	63,2
Innenriks sjøfart	18,3	17,8	18,9	19,1	18,7	17,8	17,4	17,5	17,4
Bank og forsikring	65,8	66,6	69,7	72,8	75,2	78,5	82,1	86,8	94,4
Boligtjenester	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4
Forretningmessig tjenesteyting	87,0	91,3	96,7	102,7	111,2	117,1	125,9	141,7	153,0
Privat tjenesteyting	194,2	197,9	203,1	203,7	204,9	206,0	204,9	208,4	218,2
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	575,5	593,7	615,4	638,7	645,8	659,0	666,6	681,8	689,3
Statsforvaltningen	209,8	210,0	210,4	219,2	223,0	223,6	216,6	216,5	218,2
Sivilt	111,5	114,5	117,4	125,4	125,1	125,2	123,3	123,8	124,9
Forsvar	98,3	95,5	93,1	93,8	97,9	98,4	93,3	92,7	93,3
Kommuneforvaltningen	365,7	383,7	405,0	419,4	422,8	435,4	450,0	465,3	471,0
Fastlands-næringer	2 788,4	2 784,3	2 846,3	2 856,3	2 834,2	2 819,3	2 830,6	2 897,3	2 988,4

49*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A26. (forts.) Utøkte timeverk etter næring. Lønnstakere og selvstendige. Millioner

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt	3 087,0	3 076,9	2 982,8	2 941,6	2 909,5	2 920,8	2 920,9	2 951,3
Ø	219,4	217,1	209,4	200,9	186,9	176,4	172,6	167,0
Skogbruk	14,7	14,1	12,6	11,7	11,0	11,4	10,7	9,7
Fiske og fiskeoppdrett	39,9	39,2	38,5	34,2	32,3	31,8	31,0	31,5
Olje og gassutvinning	28,3	30,0	30,0	31,4	33,5	34,3	36,2	36,1
Utv. av råolje og naturgass	23,3	23,8	24,7	24,9	27,1	27,8	30,0	29,3
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	5,0	6,1	5,3	6,5	6,4	6,5	6,2	6,8
Bergverksdrift	10,0	10,0	9,3	8,6	7,9	7,5	7,5	7,2
Industri	510,6	491,9	461,2	446,4	434,0	430,5	439,6	453,1
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	82,8	82,1	79,4	76,9	76,3	77,1	80,0	81,8
Tekstil, bekledning og skoøy	20,5	18,0	15,5	14,7	13,7	14,1	14,1	14,2
Treforedling	19,6	18,8	18,3	17,8	17,5	16,9	16,8	17,1
Grafisk produksjon	52,3	51,3	50,1	49,2	48,5	48,8	50,5	52,9
Raffinering	2,9	2,9	3,0	2,7	2,9	2,8	3,0	3,1
Kjemiske råvarer	16,1	15,1	16,6	15,8	14,4	14,4	14,4	14,6
Kjemiske og mineralske prod.	42,1	40,9	36,2	34,5	32,1	31,4	31,4	31,9
Metaller	31,5	31,6	27,8	26,5	25,6	23,9	24,9	25,5
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	183,0	173,0	162,0	160,1	158,1	159,6	162,0	166,2
Trevare-, møbelindustri og annen industri	59,7	58,2	52,3	48,2	44,9	41,6	42,4	45,7
Kraftforsyning	30,1	30,0	30,0	29,6	29,2	29,9	29,6	29,8
Bygg og anlegg	238,2	239,1	216,5	199,3	178,4	172,9	156,0	159,0
Varehandel	439,7	434,8	414,3	404,1	403,7	403,2	393,4	400,1
Hotell og restaurant	74,0	74,9	72,2	71,5	69,9	71,2	69,8	73,4
Rørtransport	0,6	0,5	0,6	0,5	0,6	0,7	0,7	0,7
Samferdsel	222,0	219,9	211,1	204,8	198,9	198,1	199,8	202,5
Sjøfart	76,0	71,5	82,1	88,7	98,5	96,9	94,3	92,6
Utenriks sjøfart	59,5	55,5	67,0	73,7	84,0	83,0	80,1	78,4
Innenriks sjøfart	16,6	16,0	15,1	15,0	14,5	14,0	14,1	14,3
Bank og forsikring	98,0	97,2	92,2	90,0	84,7	82,4	79,9	76,0
Boligtjenester	1,5	1,5	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7
Forretningsmessig tjenesteyting	158,5	160,9	157,8	152,9	153,0	156,7	164,8	171,2
Privat tjenesteyting	221,7	229,2	224,5	228,4	231,2	236,2	238,0	239,9
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	703,8	715,1	719,1	736,8	754,0	779,1	795,2	799,9
Statsforvaltningen	222,0	223,2	224,4	231,0	230,4	236,5	237,8	232,7
Sivilt	127,0	128,6	129,0	131,6	135,5	143,2	145,3	146,4
Forsvar	95,1	94,6	95,5	99,4	95,0	93,3	92,5	86,3
Kommuneforvaltningen	481,8	491,9	494,6	505,8	523,6	542,6	557,5	567,2
Fastlands-næringer	2 998,7	2 990,9	2 885,2	2 835,9	2 791,5	2 802,8	2 803,8	2 836,2

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

**Tabell A27. Sysselsatte personer etter næring. Lønnstakere og selvstendige
Absolutte tall(1000) og prosentvis endring fra året før.**

	1994	1995	1996	1995	1996
	Absolitte tall			Prosentvis endring	
I alt	2062,5	2106,5	2159,7	2,1	2,5
Jordbruk	82,0	79,8	78,4	-2,7	-1,8
Skogbruk	6,0	6,0	5,9	-0,2	-0,3
Fiske og fiskeoppdrett	17,8	18,1	17,7	1,8	-2,0
Olje- og gassutvinning	21,4	21,0	21,7	-2,0	3,7
Utv.av råolje og naturgass	17,4	17,0	17,6	-1,7	3,5
Tj.tilkn. olje- og gassutv.	4,0	3,9	4,1	-3,2	4,6
Bergverksdrift	4,6	4,6	4,6	-0,6	0,0
Industri	292,6	300,8	306,9	2,8	2,0
Næringsm., drikkev.og tobakk	53,4	53,8	55,0	0,7	2,3
Tekstil, bekl. og skotøy	9,7	9,6	9,5	-1,2	-0,8
Treforedlingsindustri	10,9	11,1	10,9	1,9	-2,0
Forlag og grafisk industri	39,1	39,8	40,6	1,8	2,0
Oljeraffinering	2,0	1,9	1,9	-4,0	0,0
Kjemiske råvarer	9,1	9,3	9,5	2,1	3,0
Kjemisk og mineralsk industri	20,3	21,3	22,1	4,8	3,9
Metallindustri	16,4	16,4	16,7	-0,3	2,0
Verkstedsinndustri og skipsbygging	102,7	107,8	110,1	4,9	2,2
Trevare, møbel og a.industri	28,9	29,8	30,4	3,1	2,2
Kraftforsyning	19,7	20,0	20,0	1,2	0,0
Bygge- og anleggsvirksomhet	97,6	104,2	106,7	6,8	2,4
Varehandel	282,3	294,4	308,1	4,3	4,7
Hotell- og restaurantvirksomhet	57,5	58,7	61,1	2,0	4,2
Rørtransport	0,4	0,4	0,4	-2,4	0,0
Samferdsel	136,7	136,4	138,4	-0,2	1,5
Sjøfart	50,4	51,3	50,8	1,8	-0,9
Utenriks sjøfart	41,8	42,6	41,9	1,8	-1,5
Innenriks sjøfart	8,6	8,7	8,9	1,5	1,8
Finansformidling	50,9	51,2	50,9	0,5	-0,6
Boligtjenester	1,1	1,2	1,2	2,6	2,6
Forretningsmessig tjenesteyting	119,9	124,0	131,7	3,4	6,3
Privat tjenesteyting	181,8	184,7	189,4	1,6	2,6
Offentlig forvaltning	639,7	649,9	665,7	1,6	2,4
Statsforvaltningen	151,0	149,9	152,0	-0,7	1,4
Civil statlig forvaltning	103,9	104,5	106,6	0,6	2,0
Forsvar	47,1	45,4	45,4	-3,6	0,0
Kommuneforvaltningen	488,7	500,0	513,7	2,3	2,7
Fastlands-næringer	1998,9	2042,5	2095,7	2,2	2,6

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

**Tabell A28. Sysselsatte normalårsverk etter næring. Lønnstakere og selvstendige
Absolutte tall (1000) og prosentvis endring fra året før.**

	1994	1995	1996	1995	1996
	Absolutte tall			Prosentvis endring	
I alt	1773,2	1809,7	1854,9	2,1	2,5
Jordbruk	67,7	65,9	64,7	-2,6	-1,8
Skogbruk	5,4	5,4	5,4	-0,2	-0,4
Fiske og fiskeoppdrett	16,9	17,2	16,8	1,6	-2,3
Olje- og gassutvinning	21,0	20,6	21,3	-1,9	3,6
Utv.av råolje og naturgass	16,9	16,7	17,3	-1,5	3,5
Tj.tilkn. olje- og gassutv.	4,0	3,9	4,0	-3,2	4,4
Bergverksdrift	4,5	4,5	4,5	-0,4	0,0
Industri	273,0	280,7	286,4	2,8	2,0
Næringsm., drikkev.og tobakk	49,7	50,0	51,2	0,8	2,3
Tekstil, bekl. og skotøy	8,7	8,6	8,5	-1,0	-0,9
Treforedlingsindustri	10,5	10,7	10,5	2,1	-2,0
Forlag og grafisk industri	31,3	31,8	32,4	1,6	1,9
Oljeraffinering	2,0	1,9	1,9	-3,6	0,0
Kjemiske råvarer	8,9	9,1	9,4	2,0	3,0
Kjemisk og mineralsk industri	19,4	20,4	21,2	4,9	3,9
Metallindustri	15,7	15,7	16,0	-0,3	2,0
Verkstedsinndustri og skipsbygging	99,0	103,9	106,1	4,9	2,2
Trevare, møbel og a.industri	27,7	28,6	29,2	3,2	2,2
Kraftforsyning	19,0	19,3	19,3	1,2	0,0
Bygge- og anleggsvirksomhet	94,0	100,3	102,7	6,7	2,4
Varehandel	231,6	241,5	253,1	4,3	4,8
Hotell- og restaurantvirksomhet	45,4	46,3	48,3	2,1	4,2
Rørtransport	0,4	0,4	0,4	-2,4	0,0
Samferdsel	122,1	122,0	123,9	-0,1	1,5
Sjøfart	50,1	50,9	50,5	1,8	-0,9
Utenriks sjøfart	41,6	42,4	41,7	1,8	-1,5
Innenriks sjøfart	8,5	8,6	8,7	1,4	1,9
Finansformidling	47,6	47,9	47,6	0,8	-0,6
Boligtjenester	1,1	1,1	1,1	2,8	2,7
Forretningsmessig tjenesteyting	105,1	108,4	115,5	3,2	6,5
Privat tjenesteyting	151,3	153,7	157,6	1,6	2,5
Offentlig forvaltning	517,1	523,5	535,8	1,2	2,4
Statsforvaltningen	142,6	141,7	143,6	-0,7	1,4
Sivil statlig forvaltning	96,1	96,8	98,7	0,7	2,0
Forsvar	46,6	44,9	44,9	-3,6	0,1
Kommuneforvaltningen	374,5	381,9	392,2	2,0	2,7
Fastlands-næringer	1710,2	1746,4	1791,5	2,1	2,6

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

**Tabell A29. Utførte timeverk etter næring. Lønnstakere og selvstendige
Absolusette tall (millioner) og prosentvis endring fra året før.**

	1994	1995	1996	1995	1996
	Absolutte tall			Prosentvis endring	
I alt	2951,3	2978,6	3039,6	0,9	2,0
Jordbruk	167,0	163,0	159,1	-2,4	-2,4
Skogbruk	9,7	9,6	9,6	-1,5	-0,5
Fiske og fiskeoppdrett	31,5	31,7	30,8	0,7	-2,6
Olje- og gassutvinning	36,1	35,1	36,3	-2,7	3,4
Utv.av råolje og naturgass	29,3	28,5	29,4	-2,5	3,2
Tj.tilkn. olje- og gassutv.	6,8	6,6	6,8	-3,2	4,1
Bergverksdrift	7,2	7,2	7,2	-0,6	0,1
Industri	453,1	461,5	470,4	1,9	1,9
Næringsm., drikkev.og tobakk	81,8	81,8	83,4	0,0	2,0
Tekstil, bekl. og skotøy	14,2	13,8	13,8	-2,8	0,0
Treforedlingsindustri	17,1	17,3	17,0	1,2	-2,0
Forlag og grafisk industri	52,9	53,4	54,3	0,9	1,6
Oljeraffinering	3,1	3,0	2,9	-4,5	-0,3
Kjemiske råvarer	14,6	14,8	15,2	1,4	2,8
Kjemisk og mineralsk industri	31,9	33,0	34,3	3,6	3,8
Metallindustri	25,5	25,6	26,0	0,1	1,9
Verkstedsindustri og skipsbygging	166,2	172,3	176,0	3,7	2,1
Trevare, møbel og a.industri	45,7	46,5	47,4	1,7	2,0
Kraftforsyning	29,8	29,7	29,6	-0,1	-0,3
Bygge- og anleggsvirksomhet	159,0	168,2	171,7	5,8	2,1
Varehandel	400,1	411,2	428,6	2,8	4,2
Hotell- og restaurantvirksomhet	73,4	74,0	76,6	0,8	3,5
Rørtransport	0,7	0,7	0,7	-3,6	-0,3
Samferdsel	202,5	200,4	202,7	-1,0	1,1
Sjøfart	92,6	93,8	92,7	1,3	-1,2
Utenriks sjøfart	78,4	79,4	78,1	1,3	-1,7
Innenriks sjøfart	14,3	14,4	14,6	1,0	1,5
Finansformidling	76,0	76,1	75,6	0,1	-0,6
Boligtjenester	1,7	1,8	1,8	1,7	2,2
Forretningsmessig tjenesteyting	171,2	174,3	184,7	1,8	6,0
Privat tjenesteyting	239,9	241,2	246,4	0,6	2,1
Offentlig forvaltning	799,9	799,2	815,2	-0,1	2,0
Statsforvaltningen	232,7	228,2	230,7	-1,9	1,1
Sivil statlig forvaltning	146,4	145,4	148,2	-0,7	1,9
Forsvar	86,3	82,8	82,5	-4,0	-0,4
Kommuneforvaltningen	567,2	571,0	584,5	0,7	2,4
Fastlands-næringer	2836,2	2863,4	2924,6	1,0	2,1

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A30. Lønnsvekst etter næring. Lønnstakere. 1994-1996. Prosentvis endring fra året før

Næring	1994	1995	1996	1994	1995	1996	1994	1995	1996
	Lønn pr. normalårsverk			Lønn pr. utførte timeverk			Lønnskostnad pr. utførte timeverk		
I alt	3,0	3,2	4,5	3,0	4,3	4,8	3,3	4,3	4,8
Jordbruk	2,8	2,9	4,0	2,7	3,3	4,3	3,0	3,2	4,2
Skogbruk	2,3	2,4	3,6	1,8	3,5	3,8	2,4	3,4	3,8
Fiske og fiskeoppdrett	7,7	8,3	3,7	7,3	9,2	4,0	7,3	8,9	4,0
Olje- og gassutvinning	3,7	3,6	4,9	4,1	4,4	5,2	5,4	4,5	5,2
Utv.av råolje og naturgass	4,0	3,5	5,0	4,5	4,6	5,3	5,8	4,6	5,2
Tj. tilkn olje- og gassutv.	3,9	3,5	4,7	3,8	3,5	5,0	5,4	3,7	4,9
Bergverksdrift	3,7	2,5	3,5	3,7	2,6	3,4	9,7	2,3	3,2
Industri	3,1	3,8	4,3	2,9	4,8	4,4	2,9	4,6	4,4
Næringsm drikkev.og tobakk	3,2	3,4	3,7	3,5	4,1	4,0	3,9	4,0	4,0
Tekstil,bekl. og skotøy	3,1	2,7	5,1	2,5	4,5	4,0	3,1	4,5	4,0
Treforedlingsindustri	3,7	5,7	5,6	2,9	6,6	5,6	3,2	6,4	5,5
Forlag og grafisk industri	2,1	3,6	3,7	1,8	4,3	4,0	2,0	4,2	4,0
Oljeraffinering	3,4	2,6	4,5	3,6	3,7	4,8	3,8	4,3	4,8
Kjemiske råvarer	4,2	3,8	5,0	3,9	4,5	5,2	3,8	4,3	5,2
Kjemisk og mineralsk industri	3,8	3,8	4,2	3,1	5,2	4,3	2,9	4,9	4,3
Metallindustri	3,0	4,1	5,2	2,5	3,7	5,3	1,8	3,7	5,2
Verkstedsinndustri og skipsbygging	3,0	3,8	4,2	2,7	4,9	4,3	2,7	4,7	4,3
Trevarer, møbel og a.industri	4,4	4,2	4,4	4,2	5,5	4,7	4,1	5,3	4,7
Kraftforsyning	2,8	3,0	4,2	2,6	4,3	4,5	3,2	4,3	4,5
Bygge- og anleggsvirksomhet	2,0	2,5	4,6	2,0	3,4	4,9	2,0	2,9	4,9
Varehandel	3,2	3,9	5,0	3,0	5,2	5,3	3,3	4,8	5,0
Hotell- og restaurantvirksomhet	2,5	2,9	4,7	2,5	4,3	5,2	2,8	4,2	5,2
Rørtransport	3,9	3,5	4,6	4,6	4,8	4,9	5,1	5,4	4,4
Samferdsel	3,1	3,0	4,5	3,3	4,1	4,8	4,6	2,7	4,8
Sjøfart	2,7	0,4	3,8	2,9	0,9	4,1	3,3	1,4	4,1
Utenriks sjøfart	2,3	-0,2	3,4	2,4	0,3	3,5	2,8	1,0	3,6
Innenriks sjøfart	2,7	2,5	4,0	3,0	2,9	4,3	3,2	2,8	4,2
Finansformidling	4,4	3,5	4,9	4,1	4,2	4,9	3,2	4,5	4,9
Boligjenester	2,8	3,2	4,5	2,9	4,3	4,9	3,0	3,7	4,9
Forretningsmessig tjenesteyting	2,6	2,9	4,2	2,4	4,3	4,5	2,8	4,0	4,4
Privat tjenesteyting	3,3	3,3	4,2	2,8	4,3	4,6	3,0	4,2	4,6
Offentlig forvaltning	2,9	3,0	4,4	3,2	4,4	4,8	3,5	5,0	4,8
Statsforvaltningen	4,2	3,3	4,3	4,4	4,6	4,6	4,4	4,9	4,7
Sivil statlig forvaltning	2,4	2,9	4,2	2,3	4,4	4,2	2,4	4,7	4,4
Forsvar	6,6	2,7	3,8	6,4	3,1	4,2	6,1	3,4	4,3
Kommuneforvaltningen	2,4	2,9	4,4	2,7	4,2	4,8	3,1	5,0	4,9
Fastlands-næringer	3,0	3,4	4,5	3,0	4,5	4,8	3,3	4,4	4,7

1) Endring i antall rekrutter i forsvaret gir en "vridningseffekt" som trekker opp lønnsveksten i statsforvaltningen totalt

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A31. Lønnskostnader etter næring. Millioner kroner

Næring	1993	1994	1995	1996
I alt	396224	415750	439742	473176
Jordbruk	2331	2478	2564	2740
Skogbruk	742	693	716	737
Fiske og fiskeoppdrett	1987	2201	2440	2555
Olje- og gassutvinning	10863	11409	11604	12612
Utv.av råolje og naturgass	9307	9600	9789	10630
Tj.tilkn. olje- og gassutv.	1556	1809	1815	1982
Bergverksdrift	1207	1271	1292	1336
Industri	67118	71111	76019	80937
Næringsm., drikkev.og tobakk	11059	11792	12351	13102
Tekstil, bekl. og skotøy	1479	1580	1604	1669
Treforedlingsindustri	2654	2795	3010	3114
Forlag og grafisk industri	8099	8641	9121	9644
Oljeraffinering	638	671	668	698
Kjemiske råvarer	2755	2888	3054	3301
Kjemisk og mineralsk industri	5080	5322	5787	6269
Metallindustri	4448	4636	4812	5161
Verkstedsindustri og skipsbygging	25826	27168	29529	31475
Trevare, møbel og a.industri	5080	5618	6083	6506
Kraftforsyning	5297	5497	5726	5968
Bygge- og anleggsvirksomhet	19225	20436	22605	24327
Varehandel	49657	52696	57216	63328
Hotell- og restaurantvirksomhet	9098	9788	10270	11234
Rørtransport	220	224	227	237
Samferdsel	28433	30174	30616	32511
Sjøfart	9578	9718	9986	10275
Utenriks sjøfart	7248	7291	7461	7599
Innenriks sjøfart	2330	2427	2524	2677
Finansformidling	15535	15251	15951	16639
Boligtjenester	237	249	262	282
Forretningsmessig tjenesteyting	27057	28932	30929	34702
Privat tjenesteyting	29406	30509	32131	34581
Offentlig forvaltning	118233	123113	129187	138173
Statsforvaltningen	34127	34869	35876	37983
Sivil statlig forvaltning	25770	26600	27662	29444
Forsvar	8357	8269	8214	8539
Kommuneforvaltningen	84106	88244	93311	100190
Fastlands-næringer	377893	396826	420450	452729

55*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A32. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3	96:4
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	457 548	484 268	108 292	107 827	115 902	125 527	113 660	113 193	123 096	134 319
Varekonsum	245 840	262 365	56 316	58 690	61 124	69 709	60 376	61 328	64 590	76 071
Tjenester	208 681	217 474	52 204	48 686	53 489	54 302	53 449	51 449	56 118	56 459
Husholdningenes kjøp i utlandet	18 001	19 652	2 690	4 271	6 762	4 278	3 031	4 189	7 936	4 496
Utlendingers kjøp i Norge	-14 974	-15 223	-2 918	-3 820	-5 474	-2 762	-3 196	-3 773	-5 547	-2 707
Konsum i offentlig forvaltning	195 840	208 862	47 982	48 468	49 450	49 939	51 162	51 680	52 730	53 289
Konsum i statsforvaltningen	78 726	84 231	19 289	19 483	19 879	20 076	20 628	20 835	21 260	21 509
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	56 823	60 651	13 922	14 062	14 348	14 490	14 850	14 999	15 305	15 496
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	21 903	23 580	5 366	5 421	5 531	5 585	5 777	5 836	5 954	6 013
Konsum i kommuneforvaltningen	117 114	124 631	28 694	28 986	29 572	29 864	30 535	30 846	31 471	31 781
Bruttoinvestering i fast kapital	192 843	208 375	43 524	47 277	46 692	55 350	45 735	49 725	52 422	60 493
Oljeutvinning og rørtransport	48 152	47 492	10 417	12 005	12 319	13 411	10 199	12 363	12 287	12 644
Utenriks sjøfart og oljeboring	3 564	5 467	1 746	1 509	-869	1 178	1 068	821	1 565	2 012
Fastlands-næringer	141 126	155 416	31 361	33 763	35 243	40 761	34 469	36 541	38 570	45 837
Industri og bergverk	16 455	18 196	2 820	3 986	4 384	5 265	3 434	4 272	4 697	5 793
Annen vareproduksjon	12 019	12 096	2 226	3 316	3 109	3 368	2 253	3 211	3 140	3 492
Offentlig forvaltning	29 368	31 767	6 339	6 527	7 495	9 007	6 829	6 889	8 020	10 029
Boligtjenester	26 481	26 089	6 603	6 439	6 512	6 927	6 341	6 189	6 586	6 973
Annen tjenesteyting	56 803	67 268	13 372	13 494	13 743	16 194	15 612	15 980	16 127	19 549
Lager	26 951	23 596	11 032	7 776	4 756	3 387	12 798	6 048	5 402	-651
Bruttoinvesteringer i alt	219 793	231 972	54 556	55 053	51 448	58 737	58 533	55 773	57 824	59 842
Innenlandske anvendelse	873 181	925 102	210 830	211 348	216 800	234 203	223 355	220 646	233 651	247 450
Ettersørsel fra fastlands-Norge	794 514	848 546	187 635	190 058	200 595	216 227	199 291	201 413	214 396	233 445
Eksport i alt	353 296	412 679	88 519	86 188	87 899	90 690	99 005	98 612	102 870	112 192
Tradisjonelle varer	143 424	155 849	38 118	33 838	34 731	36 737	40 386	37 375	36 785	41 303
Råolje og naturgass	113 231	156 688	28 000	28 003	26 353	30 875	34 593	36 717	40 000	45 378
Skip og plattformer	10 581	9 151	1 966	3 024	3 525	2 066	2 604	2 175	1 341	3 031
Tjenester	86 060	90 991	20 435	21 323	23 290	21 012	21 422	22 345	24 744	22 480
Samlet anvendelse	1 226 477	1 337 781	299 349	297 536	304 699	324 893	322 360	319 258	336 521	359 642
Import i alt	297 471	319 986	70 591	73 217	74 360	79 303	75 636	75 250	81 345	87 755
Tradisjonelle varer	202 935	222 613	49 251	49 899	49 314	54 471	53 992	53 525	53 945	61 151
Råolje	1 121	1 445	326	356	270	169	218	255	261	711
Skip og plattformer	12 863	14 290	3 059	2 414	2 412	4 978	3 776	2 340	3 714	4 460
Tjenester	80 552	81 638	17 955	20 548	22 364	19 685	17 650	19 130	23 425	21 433
Bruttonasjonalprodukt	929 006	1 017 794	228 762	224 319	230 337	245 588	246 728	244 008	255 174	271 885
Fastlands-Norge	793 730	834 819	195 867	190 350	198 203	209 310	205 575	200 917	207 942	220 385
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	135 276	182 975	32 894	33 969	32 134	36 278	41 153	43 091	47 232	51 500
Fastlands-næringer	695 477	727 088	173 536	166 467	173 180	182 294	180 754	175 025	180 701	190 608
Industri og bergverk	115 043	119 515	29 119	28 883	27 554	29 486	30 345	29 313	29 207	30 650
Annen vareproduksjon	79 293	80 875	20 141	16 170	21 301	21 681	21 781	16 003	20 930	22 162
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	147 649	157 908	36 175	36 542	37 282	37 652	38 688	39 083	39 873	40 266
Privat tjenesteproduksjon	353 492	368 790	88 101	84 872	87 044	93 475	89 940	90 628	90 691	97 531
Korreksjonsposter	98 253	107 731	22 331	23 883	25 023	27 016	24 822	25 892	27 241	29 777

56*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A33. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1995	1996	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3	96:4
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	439 745	460 253	103 927	104 421	111 826	119 571	109 507	107 867	116 841	126 038
Varekonsum	236 636	250 934	54 397	56 324	58 758	67 158	58 475	58 846	61 582	72 031
Tjenester	200 224	205 460	49 744	47 553	51 916	51 011	51 251	48 652	53 237	52 321
Husholdningenes kjøp i utlandet	17 412	18 384	2 624	4 231	6 520	4 037	2 847	3 939	7 369	4 228
Utlendingers kjøp i Norge	-14 528	-14 524	-2 838	-3 687	-5 368	-2 636	-3 066	-3 570	-5 347	-2 541
Konsum i offentlig forvaltning	184 282	190 313	45 237	45 729	46 534	46 782	46 777	46 977	48 258	48 302
Konsum i statsforvaltningen	74 479	77 587	18 311	18 505	18 817	18 846	19 092	19 113	19 727	19 655
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	53 687	55 914	13 192	13 347	13 562	13 587	13 730	13 759	14 210	14 215
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	20 792	21 673	5 120	5 158	5 255	5 260	5 362	5 354	5 517	5 441
Konsum i kommuneforvaltningen	109 803	112 726	26 926	27 224	27 718	27 936	27 684	27 864	28 532	28 646
Bruttoinvestering i fast kapital	182 235	190 998	41 684	44 739	43 964	51 848	42 411	45 491	48 333	54 762
Oljeutvinning og rørtransport	45 753	43 752	10 010	11 428	11 662	12 654	9 549	11 388	11 345	11 469
Utenriks sjøfart og oljeboring	3 146	5 062	1 734	1 536	-1 140	1 017	930	750	1 436	1 946
Fastlands-næringer	133 336	142 184	29 941	31 775	33 443	38 177	31 931	33 354	35 552	41 347
Industri og bergverk	15 823	17 156	2 750	3 833	4 234	5 006	3 245	4 061	4 433	5 417
Annен vareproduksjon	11 459	11 290	2 149	3 161	2 968	3 181	2 117	3 012	2 928	3 234
Offentlig forvaltning	27 689	29 014	6 035	6 144	7 064	8 445	6 333	6 265	7 369	9 048
Boligtjenester	24 544	23 080	6 226	5 949	6 015	6 354	5 726	5 461	5 798	6 094
Annen tjenesteyting	53 821	61 644	12 781	12 688	13 161	15 190	14 511	14 555	15 025	17 554
Lager	27 456	22 873	11 188	7 479	5 032	3 757	12 028	5 939	5 265	-358
Bruttoinvesteringer i alt	209 691	213 871	52 872	52 219	48 995	55 605	54 439	51 430	53 598	54 405
Innenlandsk anvendelse	833 718	864 438	202 037	202 368	207 356	221 958	210 723	206 273	218 698	228 745
Etterspørsel fra fastlands-Norge	757 363	792 751	179 106	181 924	191 803	204 529	188 215	188 197	200 652	215 687
Eksport i alt	355 919	391 488	88 069	85 812	89 896	92 144	97 491	94 459	97 908	101 629
Tradisjonelle varer	131 716	145 246	34 467	31 179	31 899	34 171	37 620	34 741	34 657	38 227
Råolje og naturgass	125 818	145 312	30 700	29 844	30 493	34 781	35 546	35 613	36 388	37 765
Skip og plattformer	10 888	8 785	2 039	3 001	3 715	2 133	2 615	2 078	1 275	2 817
Tjenester	87 498	92 145	20 863	21 787	23 788	21 059	21 709	22 028	25 588	22 820
Samlet anvendelse	1 189 637	1 255 926	290 105	288 179	297 251	314 101	308 213	300 733	316 606	330 374
Import i alt	289 675	308 520	68 544	71 981	72 676	76 474	73 539	72 848	78 817	83 316
Tradisjonelle varer	197 477	215 786	47 858	48 741	48 248	52 630	52 162	52 129	52 702	58 794
Råolje	1 244	1 176	349	382	328	185	214	219	226	517
Skip og plattformer	13 206	13 925	3 196	2 563	2 423	5 024	3 732	2 248	3 612	4 333
Tjenester	77 748	77 633	17 142	20 295	21 676	18 635	17 432	18 253	22 277	19 671
Bruttonasjonalprodukt	899 962	947 405	221 564	216 199	224 574	237 625	234 678	227 885	237 787	247 056
Fastlands-Norge	746 445	773 844	184 309	179 375	186 922	195 839	192 163	185 474	193 999	202 208
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	153 517	173 561	37 256	36 823	37 652	41 787	42 515	42 411	43 788	44 848
Fastlands-næringer	663 381	683 450	164 840	159 442	166 024	173 076	170 669	164 135	171 497	177 149
Industri og bergverk	103 209	106 024	26 715	26 005	23 977	26 512	27 428	26 072	25 051	27 473
Annен vareproduksjon	74 935	72 466	18 607	14 835	20 696	20 797	19 632	14 357	19 521	18 956
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	138 192	141 870	33 898	34 173	34 881	35 239	34 786	35 093	35 839	36 152
Privat tjenesteproduksjon	347 045	363 090	85 620	84 428	86 469	90 528	88 823	88 613	91 086	94 568
Korreksjonsposter	83 064	90 394	19 469	19 934	20 898	22 763	21 494	21 339	22 502	25 059

57*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A34. Makroøkonomiske hovedstørrelser.

Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3	96:4
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	2,7	4,7	1,3	3,4	3,9	2,5	5,4	3,3	4,5	5,4
Varekonsum	2,8	6,0	1,2	3,8	4,0	2,3	7,5	4,5	4,8	7,3
Tjenester	2,1	2,6	1,3	1,9	2,2	2,9	3,0	2,3	2,5	2,6
Husholdningenes kjøp i utlandet	0,8	5,6	-10,0	10,1	-1,8	3,9	8,5	-6,9	13,0	4,7
Utlendingers kjøp i Norge	-6,9	-0,0	-9,6	-1,8	-14,9	9,6	8,0	-3,2	-0,4	-3,6
Konsum i offentlig forvaltning	1,0	3,3	0,2	0,7	1,4	1,9	3,4	2,7	3,7	3,2
Konsum i statsforvaltningen	-0,2	4,2	-0,8	-0,6	0,0	0,6	4,3	3,3	4,8	4,3
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	0,5	4,1	-0,2	0,1	0,9	1,4	4,1	3,1	4,8	4,6
Konsum i statsforvaltningen, forsvar.	-1,9	4,2	-2,1	-2,2	-2,1	-1,2	4,7	3,8	5,0	3,4
Konsum i kommuneforvaltningen	1,8	2,7	0,8	1,5	2,3	2,7	2,8	2,4	2,9	2,5
Bruttoinvestering i fast kapital	3,7	4,8	4,6	-1,2	0,3	10,8	1,7	1,7	9,9	5,6
Oljeutvinning og rørtransport	-13,8	-4,4	-18,2	-31,2	-10,1	12,5	-4,6	-0,4	-2,7	-9,4
Utenriks sjøfart og oljeboring	-32,1	60,9	-30,0	4,2	. . .	-46,3	-51,2	. . .	. . .	91,2
Fastlands-næringer	12,9	6,6	19,2	16,8	12,0	6,3	6,6	5,0	6,3	8,3
Industri og bergverk	42,0	8,4	42,6	58,0	37,4	35,1	18,0	5,9	4,7	8,2
Annен vareproduksjon	3,7	-1,5	14,6	1,2	1,2	2,1	-1,5	-4,7	-1,3	1,7
Offentlig forvaltning	1,6	4,8	7,5	7,3	8,4	-10,0	4,9	2,0	4,3	7,1
Boligtjenester.	13,0	-6,0	31,8	19,6	6,3	-0,1	-8,0	-8,2	-3,6	-4,1
Annen tjenesteyting	14,6	14,5	16,4	15,8	12,9	13,9	13,5	14,7	14,2	15,6
Lager.	93,3	-16,7	90,7	171,9	40,4	87,5	7,5	-20,6	4,6	.
Bruttoinvesteringer i alt	10,4	2,0	15,7	8,7	3,3	13,9	3,0	-1,5	9,4	-2,2
Innenlandske anvendelse	4,2	3,7	4,4	4,0	3,2	5,0	4,3	1,9	5,5	3,1
Etterspørsel fra fastlands-Norge	4,0	4,7	3,6	4,8	4,6	3,0	5,1	3,4	4,6	5,5
Eksport i alt	3,6	10,0	6,1	2,2	5,2	1,2	10,7	10,1	8,9	10,3
Tradisjonelle varer	4,2	10,3	14,7	1,4	2,2	-0,8	9,1	11,4	8,6	11,9
Råolje og naturgass	8,1	15,5	4,3	4,1	14,6	9,8	15,8	19,3	19,3	8,6
Skip og plattformer	2,1	-19,3	-2,4	63,3	48,7	-49,7	28,3	-30,8	-65,7	32,1
Tjenester.	-2,8	5,3	-2,4	-4,2	-5,3	1,6	4,1	1,1	7,6	8,4
Samlet anvendelse	4,0	5,6	4,9	3,5	3,8	3,8	6,2	4,4	6,5	5,2
Import i alt	5,5	6,5	5,4	4,8	4,2	7,7	7,3	1,2	8,5	8,9
Tradisjonelle varer	9,4	9,3	12,4	10,1	7,5	7,8	9,0	7,0	9,2	11,7
Råolje.	32,0	-5,5	47,6	66,9	31,2	-18,7	-38,7	-42,8	-31,1	179,9
Skip og plattformer	7,0	5,4	-27,0	-31,0	28,1	113,1	16,8	-12,3	49,1	-13,8
Tjenester.	-3,6	-0,1	-3,8	-0,9	-4,5	-5,1	1,7	-10,1	2,8	5,6
Bruttonasjonalprodukt	3,6	5,3	4,8	2,8	3,9	2,8	5,9	5,4	5,9	4,0
Fastlands-Norge	3,1	3,7	4,9	2,9	2,8	1,9	4,3	3,4	3,8	3,3
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	5,9	13,1	4,5	2,5	9,6	7,2	14,1	15,2	16,3	7,3
Fastlands-næringer.	2,8	3,0	4,5	2,5	2,6	1,5	3,5	2,9	3,3	2,4
Industri og bergverk.	3,0	2,7	8,9	1,6	1,7	-0,1	2,7	0,3	4,5	3,6
Annen vareproduksjon	8,4	-3,3	8,1	8,9	7,4	9,3	5,5	-3,2	-5,7	-8,9
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning.	1,8	2,7	0,2	1,3	2,4	3,2	2,6	2,7	2,7	2,6
Privat tjenesteproduksjon	1,9	4,6	4,2	2,1	1,8	-0,2	3,7	5,0	5,3	4,5
Korreksjonsposter	5,9	8,8	8,3	6,5	4,8	4,7	10,4	7,1	7,7	10,1

58*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A35. Makroøkonomiske hovedstørrelser.
Prisindeks. 1993=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3	96:4
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	2,8	1,1	3,5	2,5	2,3	2,9	-0,4	1,6	1,6	1,5
Varekonsum	2,4	0,6	3,2	3,0	2,0	1,8	-0,3	0,0	0,8	1,7
Tjenester	3,4	1,6	3,9	2,3	2,8	4,4	-0,6	3,3	2,3	1,4
Husholdningenes kjøp i utlandet	0,9	3,4	-0,2	-1,0	1,4	2,6	3,9	5,4	3,8	0,4
Utlendingers kjøp i Norge	2,2	1,7	1,4	1,9	2,2	2,8	1,4	2,0	1,7	1,7
Konsum i offentlig forvaltning	3,9	3,3	4,9	4,1	3,5	3,2	3,1	3,8	2,8	3,4
Konsum i statsforvaltningen	3,7	2,7	4,4	3,9	3,4	3,3	2,6	3,5	2,0	2,7
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	3,9	2,5	4,5	4,1	3,5	3,5	2,5	3,5	1,8	2,2
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	3,3	3,3	4,0	3,4	3,2	2,8	2,8	3,7	2,5	4,1
Konsum i kommuneforvaltningen	4,0	3,7	5,2	4,2	3,5	3,2	3,5	4,0	3,4	3,8
Bruttoinvestering i fast kapital	3,7	3,1	2,8	3,6	4,4	3,9	3,3	3,4	2,1	3,5
Oljeutvinning og rørtransport	3,1	3,1	2,8	3,4	2,9	2,7	2,6	3,3	2,5	4,0
Utenriks sjøfart og oljeboring	12,1	-4,6	-2,2	-1,7	-22,7	13,0	14,0	11,5	43,1	-10,7
Fastlands-næringer	3,7	3,3	3,1	3,7	3,9	4,1	3,1	3,1	2,9	3,8
Industri og bergverk	3,1	2,0	1,3	2,8	3,4	3,9	3,2	1,2	2,3	1,7
Annен vareproduksjon	3,3	2,1	1,2	3,2	3,5	4,4	2,8	1,6	2,4	2,0
Offentlig forvaltning	3,8	3,2	3,7	3,7	4,1	3,9	2,7	3,5	2,6	3,9
Boligtjenester	3,4	4,8	3,6	4,5	2,9	3,3	4,4	4,7	4,9	5,0
Annen tjenesteyting	4,2	3,4	3,1	3,8	4,7	4,9	2,8	3,2	2,8	4,5
Lager	-3,9	5,1	-3,6	2,9	-4,3	-17,4	7,9	-2,0	8,6	102,1
Bruttoinvesteringer i alt	2,7	3,5	1,5	3,4	3,4	2,6	4,2	2,9	2,7	4,1
Innenlandske anvendelse	3,0	2,2	3,3	3,1	2,9	2,9	1,6	2,4	2,2	2,5
Etterspørsel fra fastlands-Norge	3,3	2,0	3,8	3,1	2,9	3,2	1,1	2,4	2,2	2,4
Eksport i alt	2,3	6,2	6,0	3,3	-0,0	0,5	1,0	3,9	7,5	12,2
Tradisjonelle varer	7,1	-1,5	11,5	7,9	5,9	3,8	-2,9	-0,9	-2,5	0,5
Råolje og naturgass	-1,6	19,8	4,8	-0,8	-7,1	-2,8	6,7	9,9	27,2	35,4
Skip og plattformer	-2,2	7,2	-3,2	2,2	-2,5	-3,9	3,3	3,9	10,9	11,1
Tjenester	1,0	0,4	-1,0	1,9	1,2	1,7	0,7	3,6	-1,2	-1,3
Samlet anvendelse	2,8	3,3	4,0	3,2	2,0	2,3	1,4	2,8	3,7	5,2
Import i alt	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8	1,2	-0,1	1,6	0,9	1,6
Tradisjonelle varer	0,7	0,4	0,9	1,0	0,2	0,5	0,6	0,3	0,1	0,5
Råolje	-2,0	36,4	-0,1	3,1	-11,3	0,4	9,2	25,3	40,2	50,3
Skip og plattformer	-3,7	5,4	-4,9	-6,7	-2,1	-2,6	5,7	10,5	3,3	3,9
Tjenester	2,5	1,5	1,8	1,6	2,5	4,1	-3,3	3,5	1,9	3,1
Bruttonasjonalprodukt	3,4	4,1	4,9	3,5	2,5	2,8	1,8	3,2	4,6	6,5
Fastlands-Norge	4,5	1,5	5,3	4,4	4,3	4,2	0,7	2,1	1,1	2,0
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	-2,6	19,6	2,5	-1,4	-7,2	-4,0	9,6	10,1	26,4	32,3
Fastlands-næringer	3,8	1,5	5,1	3,2	3,3	3,5	0,6	2,1	1,0	2,2
Industri og bergverk	9,4	1,1	7,9	9,0	11,6	9,4	1,5	1,2	1,5	0,3
Annen vareproduksjon	3,5	5,5	8,5	5,4	0,8	0,4	2,5	2,3	4,2	12,1
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	4,1	4,2	5,8	4,3	3,4	2,8	4,2	4,2	4,1	4,2
Privat tjenesteproduksjon	2,0	-0,3	3,2	0,6	1,5	2,8	-1,6	1,7	-1,1	-0,1
Korreksjonsposter	10,1	0,8	7,0	13,5	12,1	8,2	0,7	1,3	1,1	0,1

59*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B1: Olje- og gassproduksjon

Produksjon av råolje i millioner tonn og naturgass i milliarder standard kubikkmeter. Tallene for årene viser gjennomsnittlig månedsproduksjon.

	1992	1993	1994	1995	1996	1996			1997		
						Okt	Nov	Des	Jan	Feb	Mar
Råolje	8,9	9,5	10,8	11,7	13,1	12,8	12,9	13,6	13,8	12,4	12,9
Naturgass	2,4	2,4	2,6	2,6	3,5	4,0	4,3	4,4	4,6	4,1	4,2

Tabell B2: Produksjonsindeks etter næring og varetype

Sesongjusterte indekser. 1995=100.

Årsindeksene er et gjennomsnitt av månedsindeksene for året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1996			1997		
						Okt	Nov	Des	Jan	Feb	Mar
Produksjon etter næring:											
Oljeutv., ind., bergv. og kraftf.	85	89	95	100	105	104	105	105	105	106	101
Bergverksdrift og utvinning	79	83	92	100	113	111	114	118	118	116	108
Industri	90	92	97	100	103	104	102	103	102	103	104
Kraft- og vannforsyning	96	98	93	100	84	71	78	79	76	79	83
Produksjon etter varetype:											
Innsatsvarer	87	91	97	100	101	104	102	102	101	101	102
Investeringsvarer	90	92	96	100	104	105	102	100	99	103	104
Konsumvarer, i alt	93	94	99	100	104	103	104	105	105	105	108
Varige konsumvarer	95	93	99	100	106	109	105	108	108	115	116
Ikke-varige konsumvarer	93	94	99	100	104	103	103	104	104	104	106
Energivarar	82	86	92	100	108	103	107	110	107	111	98

Tabell B3: Industriproduksjonen - produksjonsindeksen

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders gjennomsnitt 1).

	1992	1993	1994	1995	1996	1996			1997		
						Sep	Okt	Nov	Des	Jan	Feb
Industri i alt	1,7	2,4	5,5	2,9	2,8	4,0	3,8	3,8	1,1	-0,5	-3,7
Nærings- og nyttelsesmidler	0,7	0,5	4,2	1,3	2,0	0,7	-0,8	1,0	-0,2	0,2	-1,7
Tekstil- og bekledningsvarer	-4,1	-3,1	9,7	-3,1	2,8	11,8	14,3	16,8	13,3	10,4	-0,3
Lær, og lærvarer	1,3	2,2	7,2	-8,4	-13,2	-8,6	-11,9	-14,8	-21,1	-22,3	-24,8
Trevarer	-0,1	1,7	9,4	2,0	1,4	2,8	1,2	3,5	-1,0	-0,5	-4,8
Treforedl., grafisk prod. og forlagsv.	-0,8	2,4	4,8	3,6	0,8	-0,5	-0,3	0,2	1,1	0,1	-2,7
Kull- og petroleumsprodukter	10,4	-0,0	3,3	-9,4	10,5	43,3	38,1	23,6	10,9	12,5	9,1
Kjemikalier og kjemiske prod.	-0,2	5,9	3,8	2,7	0,9	3,6	3,8	-0,3	-2,6	-6,9	-8,9
Gummi- og plastprodukter	-9,3	4,1	5,4	1,0	-0,1	1,5	1,8	4,7	1,6	1,2	-6,6
Andre ikke-metallholdige mineralprod.	3,2	0,5	13,0	11,4	5,3	6,4	10,3	10,4	8,3	3,0	-1,5
Metaller og metallvarer	1,3	3,5	6,4	1,9	5,0	4,7	4,4	4,9	2,5	2,0	-0,2
Maskiner og utstyr	3,3	1,2	7,7	7,1	4,2	7,4	8,8	7,2	3,5	1,8	-2,3
Elektriske og optiske produkter	1,1	7,0	8,5	7,6	4,7	6,8	8,4	8,7	1,5	-4,5	-7,9
Transportmidler	11,3	1,9	2,1	2,0	2,5	4,1	2,5	1,5	-3,6	-4,2	-7,1
Annen industriproduksjon	-3,3	0,1	6,5	0,7	5,4	5,8	3,8	4,6	3,1	3,2	-2,2

1)Tallene i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av produksjonen for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

60*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B4: Ordretilgang - industri

Ordretilgang til utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Sesongjusterte verdiindeks. 1995=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1995		1996				
						3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	
Produksjon av kjemiske råvarer:												
Ordretilgang i alt	89	101	105	100	115	106	97	115	112	113	122	
For eksport	94	103	106	100	98	107	88	107	92	97	98	
Fra hjemmemarkedet	69	95	103	100	178	98	127	155	174	169	215	
Produksjon av metaller:												
Ordretilgang i alt	68	70	80	100	111	103	110	109	117	110	108	
For eksport	68	69	79	100	108	101	110	107	111	110	104	
Fra hjemmemarkedet	71	71	86	101	133	106	108	115	184	99	136	
Produksjon av maskiner:												
Ordretilgang i alt	92	94	107	100	144	99	99	114	184	124	154	
For eksport	86	111	113	99	113	99	116	116	135	99	101	
Fra hjemmemarkedet	99	76	99	101	185	100	85	103	256	151	231	

Tabell B5: Ordrereserver - industri

Ordrereserver i utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Verdiindeks. 1995=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1995		1996				
						3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	
Produksjon av kjemiske råvarer:												
Ordrereserver i alt	229	209	179	100	180	82	113	224	170	144	181	
For eksport	222	212	179	100	179	84	120	231	163	141	182	
Fra hjemmemarkedet	256	199	180	100	182	72	86	196	197	156	178	
Produksjon av metaller:												
Ordrereserver i alt	75	76	84	100	105	100	105	103	103	105	108	
For eksport	74	76	82	100	101	98	107	104	95	100	104	
Fra hjemmemarkedet	84	74	92	100	132	108	90	101	157	133	139	
Produksjon av maskiner:												
Ordrereserver i alt	100	99	123	100	127	104	95	103	127	131	144	
For eksport	94	97	141	100	108	98	97	102	113	111	106	
Fra hjemmemarkedet	111	102	89	100	162	115	89	106	154	170	216	

61*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B6: Påløpte investeringskostnader for oljeutvinning

Løpende priser, mill. kroner. Tallene for årene viser gjennomsnitt av kvartalene.

	1992	1993	1994	1995	1996	1995		1996			
						3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Leting:											
I alt	1920	1358	1253	1162	1364	1226	1224	1275	1082	1388	1710
Undersøkelsesboringer	1288	717	432	532	680	614	672	545	490	745	941
Generelle undersøkelser	251	284	384	171	302	182	193	129	335	365	378
Felt eval. og - undersøk.	91	146	164	192	108	254	156	68	95	88	181
Adm. og andre kostnader	290	211	273	267	274	175	203	533	162	191	210
Feltutbygging:											
I alt	7216	8802	7146	6740	6336	6385	8077	5581	6710	6171	6881
Varer	3668	4608	3956	3182	3888	2997	4837	3469	3911	3407	4764
Tjenester	3021	3442	2511	2980	1779	2681	2604	1402	2007	2268	1440
Produksjonsboring	532	752	680	579	669	707	637	710	792	496	677
Felt i drift:											
I alt	1269	1576	1688	1737	2256	1578	1663	1705	2158	2696	2465
Varer	166	150	164	163	262	146	183	178	290	275	306
Tjenester	179	137	132	243	322	287	222	242	390	318	337
Produksjonsboring	925	1290	1393	1332	1672	1145	1258	1285	1478	2102	1822

Tabell B7: Industriinvesteringer i verdi - Investeringsundersøkelsen

Antatte og utførte industriinvesteringer. Mill.kr. Sesongjustert.

Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1995	1996				1997	
						4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	
Utførte	2549	2322	2326	3389	3458	3311	3475	3415	3347	3592	..	
Antatte	2622	2709	2671	3720	4117	3729	3933	3957	4121	4457	4166	

Tabell B8: Boligbygging

Antall boliger i 1000. Sesongjustert. 1). Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1996				1997		
						Okt	Nov	Des	Jan	Feb	Mar	
Boliger satt igang	1,3	1,3	1,7	1,6	1,5	1,6	1,4	1,7	1,7	1,7	1,8	
Boliger under arbeid	16,2	13,6	15,4	16,7	16,8	17,1	16,9	17,4	17,5	17,8	17,9	
Boliger fullført	1,5	1,3	1,5	1,6	1,4	1,6	1,4	1,5	1,4	1,4	1,7	

1) Seriene er sesongjustert uavhengig av hverandre.

62*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B9: Detaljomsetningsvolum

Sesongjustert indeks. 1995=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1992	1993	1994	1995	1996	Sep	1996	Jan	1997	
							Okt		Feb	
Omsetning ialt	91	93	97	100	103	103	104	107	104	104
										103

Tabell B10: Detaljomsetningsvolum mv.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt. 1)

	1992	1993	1994	1995	1996	Okt	1996	Jan	1997	
							Nov		Feb	Mar
Omsetning i alt	2,0	1,7	4,5	2,9	3,1	4,2	4,8	3,5	1,2	-0,6
Butikkhandel med bredt vareutvalg	1,3	2,6	5,2	4,6	1,8	1,8	2,6	2,1	-0,7	-1,4
Butikkhandel med nærings- og nytelsesmidler i spesialforr.	12,3	7,0	2,2	-0,8	-1,7	-0,7	1,2	0,3	-2,5	-4,3
Butikkhandel med apotekvarer,, sykepleieart. kosmetikk og toalettart.	2,6	8,9	5,1	-2,9	1,4	3,4	4,8	4,9	4,0	-0,1
Butikkhandel med andre nye varer	0,5	-1,3	4,2	3,9	5,7	7,4	7,4	5,4	3,3	0,5
Reg. nye personbiler	11,8	3,8	42,7	7,2	50,0	49,1	69,4	51,2	33,5	1,3
										2,9

1)Tallet i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av omsetningsvolumet for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

Tabell B11: Arbeidsmarkedet - arbeidskraftundersøkelsen

Arbeidsledige (AKU) og sysselsatte. 1000 personer og prosent.

	1992	1993	1994	1995	1996	1995	4.kv	1.kv	1996	4.kv	1.kv
									2.kv		
Arbeidsledig (AKU) :											
Kvinner	50	50	47	46	50	34	51	53	55	43	48
Menn	76	77	70	61	59	50	67	62	56	51	52
Totalt	126	127	116	107	109	84	117	115	111	94	100
Sysselsatte	2004	2004	2035	2079	2137	2097	2096	2134	2164	2154	2155
Arbeidsledighetsrate (AKU)	5,9	5,9	5,4	4,9	4,9	3,8	5,3	5,1	4,9	4,2	4,4

Tabell B12: Arbeidsmarkedet - arbeidskontorenes registreringer

Tallet på registrerte arbeidsledige og ledige plasser. Arbeidsledighetsprosenten.

	1992	1993	1994	1995	1996	Nov	1996	Jan	1997		
							Des		Feb	Mar	Apr
Sesongjusterte tall:											
Registrerte arbeidsløse 1000 pers.	115	118	110	102	91	87	85	..	..	..	..
Ujusterte tall:											
Registrerte arbeidsløse 1000 pers.	114,4	118,1	110,3	102,1	90,9	77,1	78,8	90,1	83,6	81,5	76,2
Herav: Permitterte 1000 pers.	8,7	9,2	7,5	6,4	6,4	4,9	6,0	7,8	6,9	6,3	4,7
Ledige plasser 1000 pers.	6,4	7,4	7,7	8,8	10,0	9,5	9,1	12,7	14,9	16,0	17,4
Arbeidsledighetsrate (AD) 1)	5,4	5,5	5,2	4,7	4,2	3,5	3,6	4,1	3,8	3,6	3,4
Arb.ledige/led.plasser	19,5	17,0	15,0	11,8	9,3	8,1	8,7	7,1	5,6	5,1	4,4

1) Registrerte ledige i følge Arbeidsdirektoratet (AD) i prosent av arbeidsstyrken ifølge AKU.

63*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B13: Timefortjeneste

Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og i bygge- og anleggsvirksomhet.

Kroner.

	1992	1993	1994	1995	1996	1995		1996			
						3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Industri, kvinner	89,2	91,8	94,5	97,9	102,1	98,4	99,1	99,9	100,9	103,3	104,5
Industri, menn	102,7	105,4	108,5	112,3	117,0	112,6	113,6	114,6	116,6	117,3	119,3
Bygge- og anl., menn	110,6	113,3	112,7	114,2	118,4	114,3	115,9	114,6	116,9	118,9	123,2

Tabell B14: Konsumprisindeksen

Endring i prosent fra foregående år og fra samme måned ett år tidligere.

	1992	1993	1994	1995	1996	1996			1997			
						Nov	Des	Jan	Feb	Mar	Apr	
Ialt	2,3	2,3	1,4	2,5	1,3	1,8	1,8	3,0	3,3	3,1	2,6	
Varer og tjenester etter konsumgruppe:												
Matvarer ialt	1,4	-1,1	1,5	1,5	1,7	3,3	3,3	3,7	3,8	3,8	4,0	
Drikkevarer og tobakk	9,1	3,1	3,9	4,3	2,3	2,4	2,4	6,6	6,6	6,7	6,8	
Klær og sko/tøy	1,7	2,7	1,5	0,9	-3,1	-1,8	-2,6	0,5	2,4	2,7	1,5	
Bolig, lys og brensel	2,3	2,8	0,9	2,8	2,4	3,7	4,0	5,3	5,3	4,7	3,2	
Møbler og husholdningsartikler	0,4	1,9	1,4	1,8	1,3	1,3	1,4	1,1	1,4	1,4	1,3	
Helsepleie	6,0	4,3	2,3	4,5	3,2	3,3	3,3	2,6	2,5	2,4	2,8	
Reiser og transport	2,0	3,4	1,5	3,2	0,3	-0,2	-0,5	2,0	2,2	2,0	1,6	
Fritidssyssler og utdanning	3,3	3,4	2,1	2,1	1,0	1,1	1,2	1,4	1,7	1,8	1,8	
Andre varer og tjenester	2,2	1,6	0,2	2,3	2,2	1,7	1,7	2,0	1,9	1,9	2,0	
Varer og tjenester etter leveringssektor:												
Jordbruksvarer	1,3	-2,0	0,1	-0,1	1,8	4,7	4,6	5,3	5,5	5,6	5,3	
Andre norskproduserte konsumvarer	2,5	2,7	1,9	3,9	2,3	3,3	3,1	5,4	5,6	4,9	3,2	
Importerte konsumvarer	1,8	3,3	2,3	2,3	-2,1	-1,8	-1,9	0,9	1,6	1,6	1,5	
Husleie	3,7	2,8	0,6	1,4	1,7	1,4	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	
Andre tjenester	2,3	2,0	1,1	2,7	2,6	2,4	2,4	2,1	2,2	2,2	2,5	

Tabell B15: Engrospriser

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode ett år tidligere.

	1992	1993	1994	1995	1996	1996			1997			
						Nov	Des	Jan	Feb	Mar	Apr	
Ialt	0,1	-0,0	1,4	1,9	1,5	2,0	1,9	1,7	1,5	1,2	0,8	
Matvarer og levende dyr	1,1	-2,4	0,8	-1,0	0,6	2,0	2,3	1,8	2,0	2,2	2,2	
Drikkevarer og tobakk	6,5	1,1	4,6	4,9	-0,0	-0,7	-0,6	1,6	1,5	1,7	1,7	
Råvarer, ikke spis., u. brenselst.	-3,1	-4,1	3,7	2,8	-0,9	-0,5	0,0	0,3	1,1	3,6	2,8	
Brenselstoffer, -olje og el.kraft	-3,5	-2,3	-1,8	-0,8	5,4	8,7	7,0	6,4	4,1	0,3	-2,0	
Dyre- og plantefett, voks	5,4	0,2	5,0	1,0	-0,9	0,7	2,0	1,0	1,7	2,1	1,7	
Kjemikalier	0,2	2,5	2,8	4,3	0,7	0,3	0,4	0,4	0,3	0,6	0,4	
Bearbeidde varer etter materiale	0,1	0,3	2,5	4,8	0,8	-0,5	-0,4	-0,8	-0,5	-0,5	0,0	
Maskiner og transportmidler	1,4	4,2	2,1	3,2	1,1	1,3	1,3	1,6	1,4	1,9	1,6	
Forskjellige ferdigvarer	2,0	2,7	1,6	2,5	2,2	1,5	1,4	0,9	1,0	1,1	1,4	

64*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B16: Utenrikshandel - verditall

Verditall for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. Milliarder kroner. Sesongjustert.
Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1996			1997			
						Nov	Des	Jan	Feb	Mar	Apr	
Eksport 1)	9,0	9,4	10,8	11,9	12,9	14,3	12,9	13,2	13,2	12,8	13,8	
Import 2)	12,9	13,2	15,5	16,9	18,3	18,8	19,3	18,5	18,6	19,8	18,8	
Import 3)	12,9	13,1	15,5	16,8	18,2	18,6	19,5	18,2	18,2	19,4	18,5	

1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.

2)Uten skip og oljeplattformer.

3)Uten skip, oljeplattformer og råolje.

Tabell B17: Utenrikshandel - indekser

Volum- og prisindekser for tradisjonell vareeksport og vareimport i flg. handelsstatistikken. 1988=100.

Årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1995			1996			
						3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	
Sesongjusterte tall:												
Eksportvolum 1)	126	131	149	153	168	154	154	170	165	166	171	
Importvolum 2)	111	111	130	140	150	140	142	146	148	150	155	
Ujusterte tall:												
Eksportpriser 1).	93	93	94	101	100	101	101	99	100	99	100	
Importpriser 2)	103	104	104	105	104	106	107	106	103	103	106	

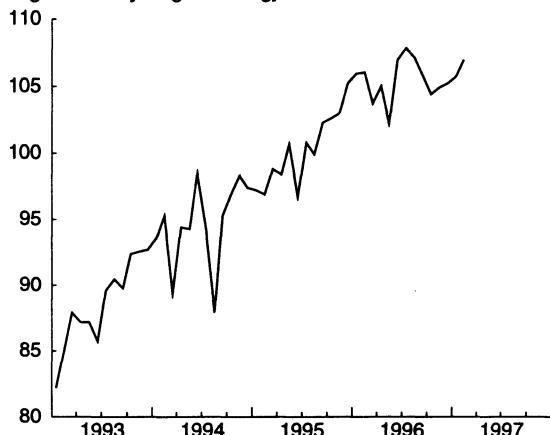
1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.

2)Uten skip og oljeplattformer.

65*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Produksjonsindeks

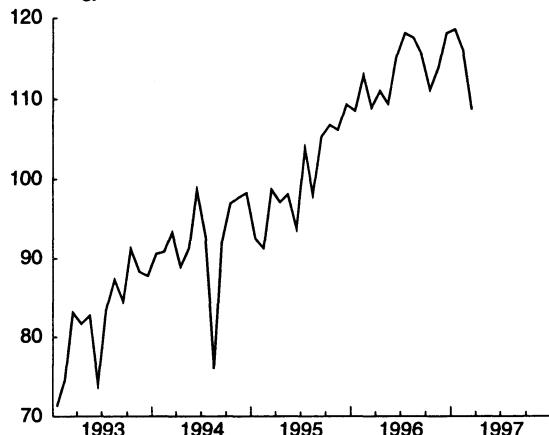
Olje- og gassutvinning, industri, bergverksdrift
og kraftforsyning. Sesongjustert. 1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Produksjonsindeks

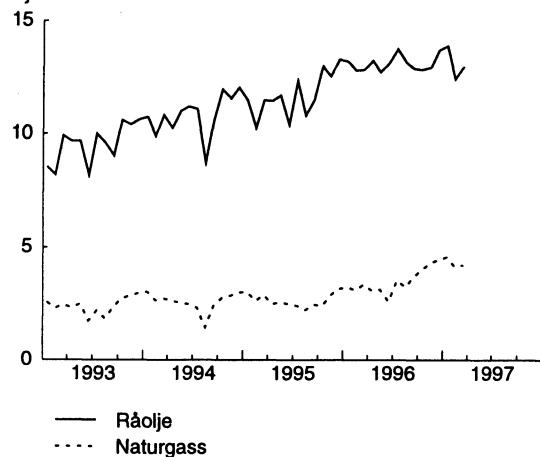
Utvining av råolje og naturgass.
Sesongjustert. 1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Olje- og gassproduksjon

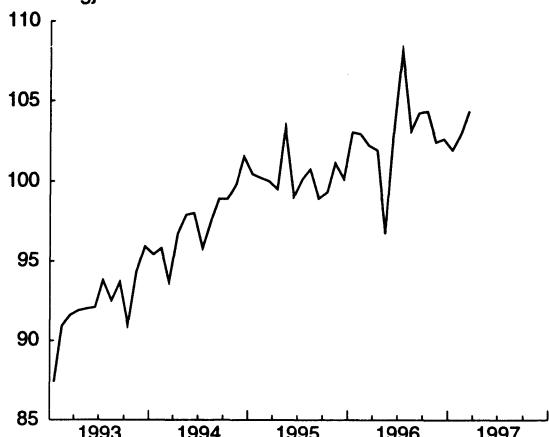
Råolje (mill tonn) og naturgass (mrd. Sm3)
Ujusterte tall.

Kilde: Oljedirektoratet.

Produksjonsindeks

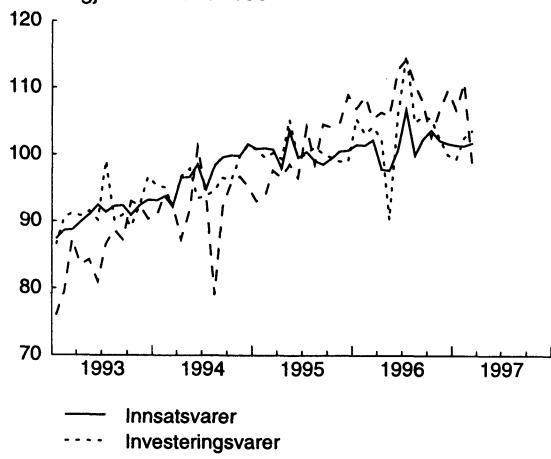
Industri i alt.
Sesongjustert. 1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Produksjonsindeks etter varetype

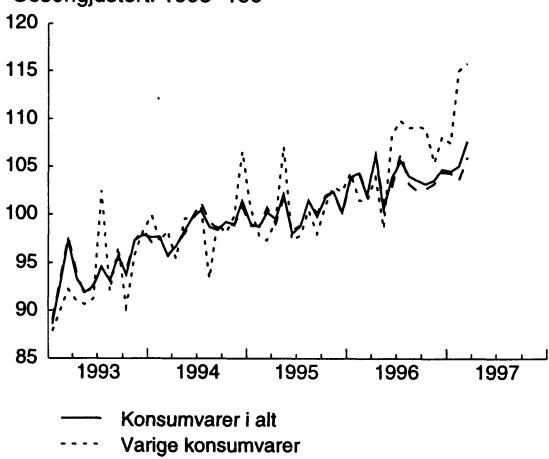
Sesongjustert. 1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

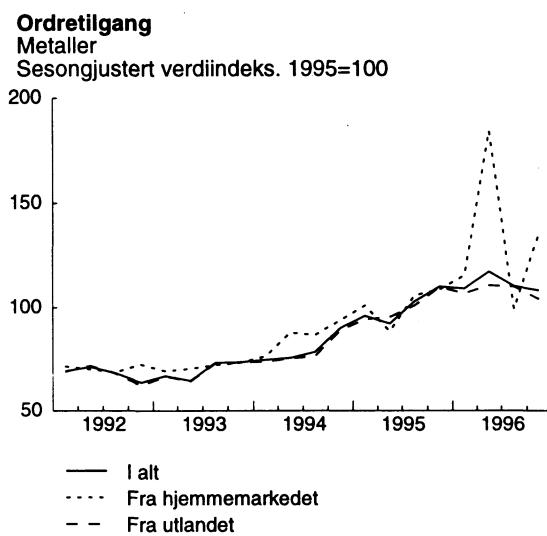
Produksjonsindeks etter varetype

Sesongjustert. 1995=100

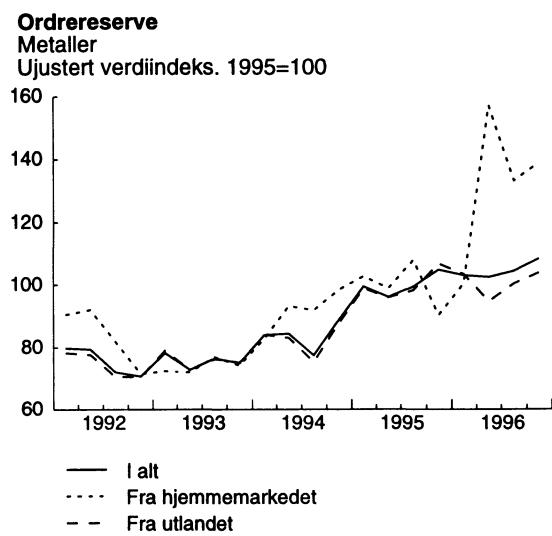

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

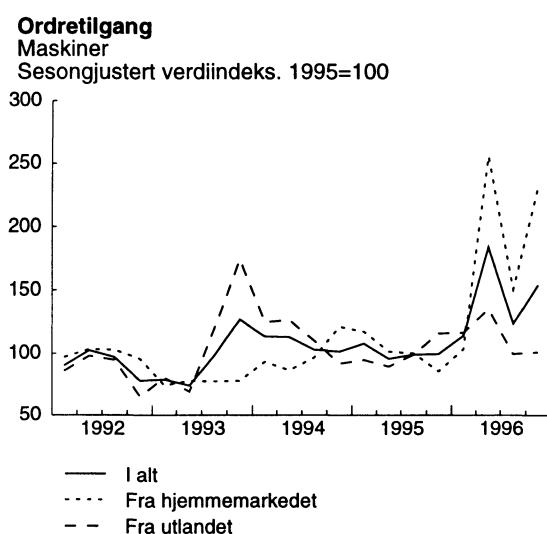
66*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

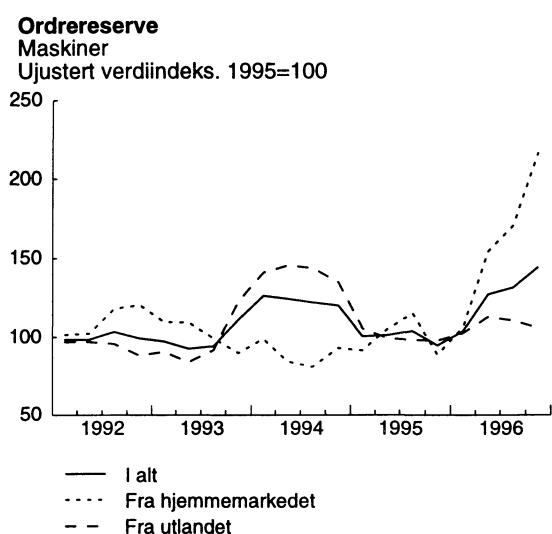
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

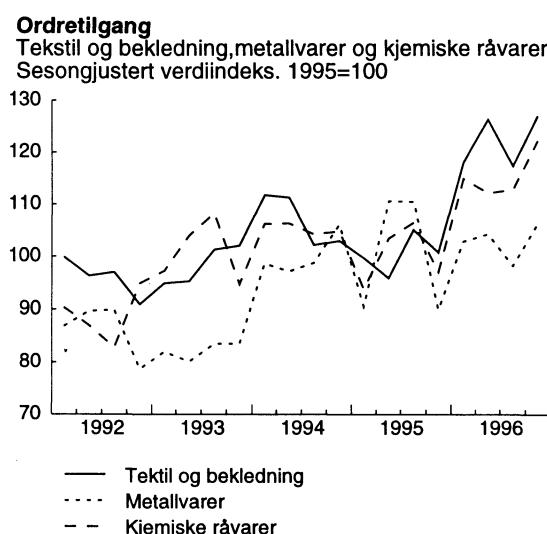
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

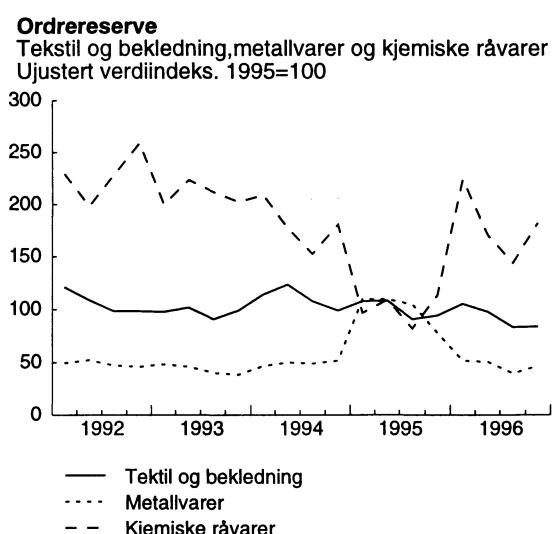
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

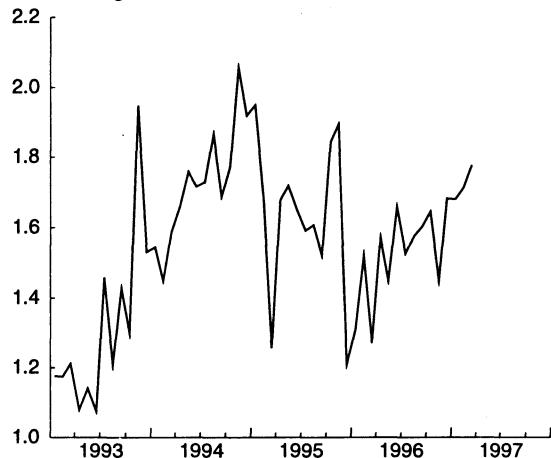
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

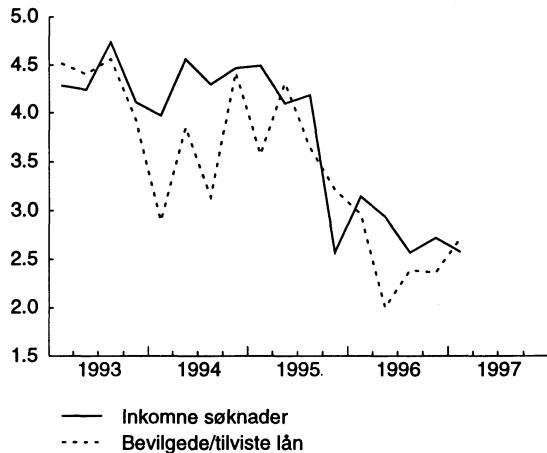
67*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Bygg satt igang
Antall boliger i tusen

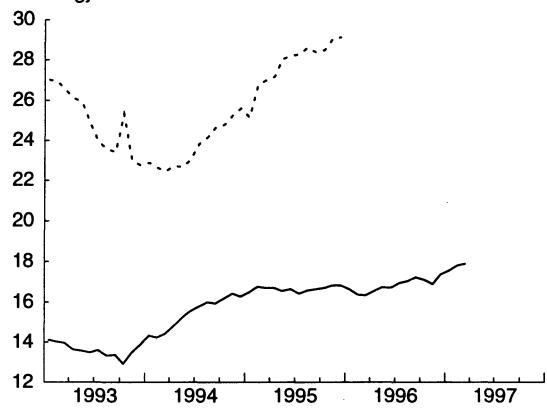
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Boliglån nye boliger
Antall oppføringslån fra Husbanken i tusen.
Sesonjustert.

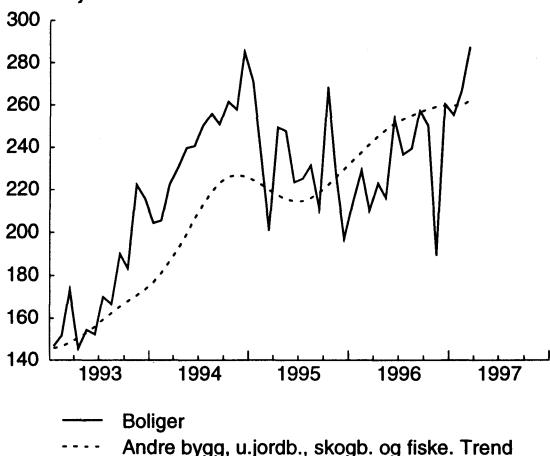
Kilde: Husbanken.

Bygg under arbeid
Sesonjustert.

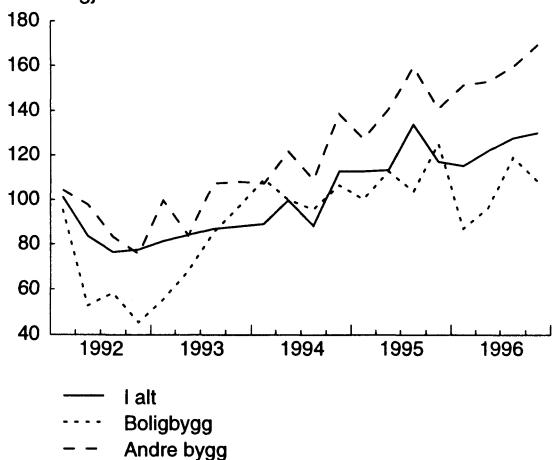
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bygg satt igang
Bruksareal i tusen kvm.
Sesonjustert.

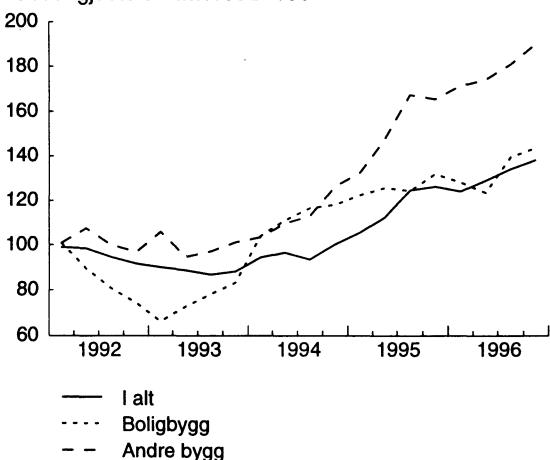
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bygge- og anleggsvirksomhet
Ordretilgang. Verdiindeks.
Sesongjustert. 1.kv.1992=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

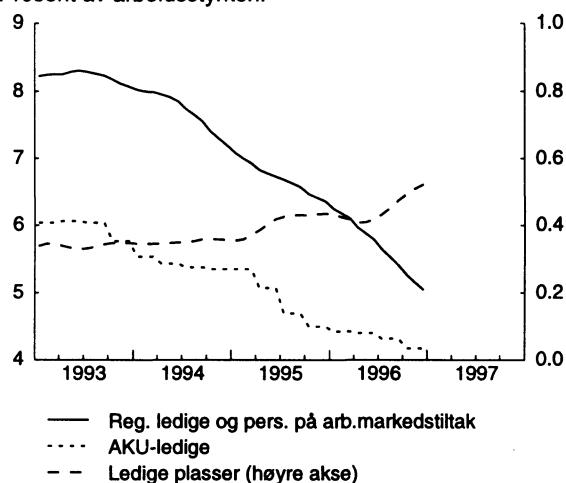
Bygge- og anleggsvirksomhet
Ordrereserve. Verdiindeks.
Sesongjustert. 1.kv.1992=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

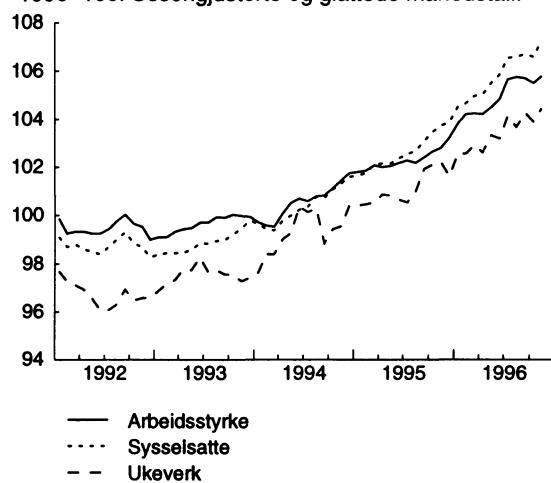
68*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Arbeidsledige og beholdning av ledige plasser
Prosent av arbeidsstyrken.

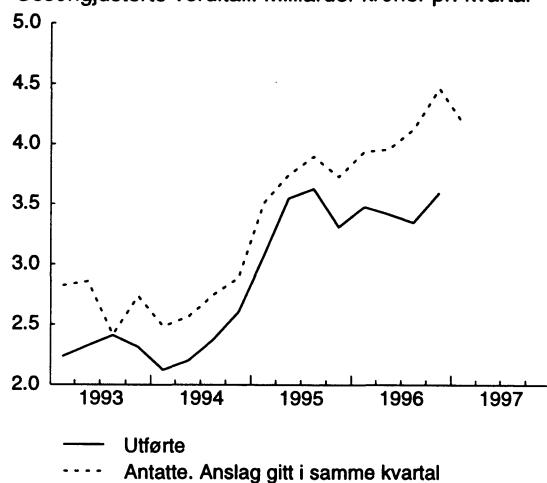
Kilde: Arbeidsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsstyrke, sysselsetting og ukeverk
1990=100. Sesongjusterte og glattede månedstall.

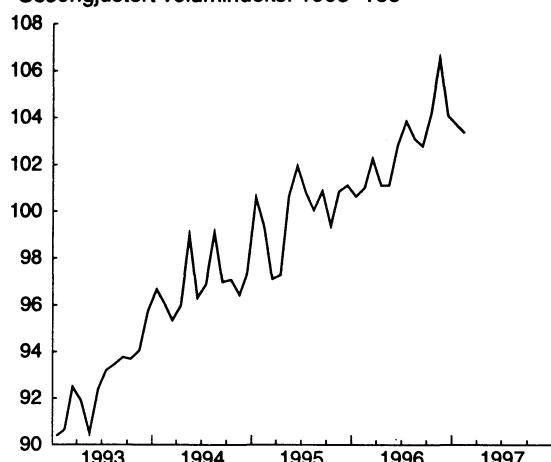
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Antatte og utførte investeringer i industri
Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner pr. kvartal

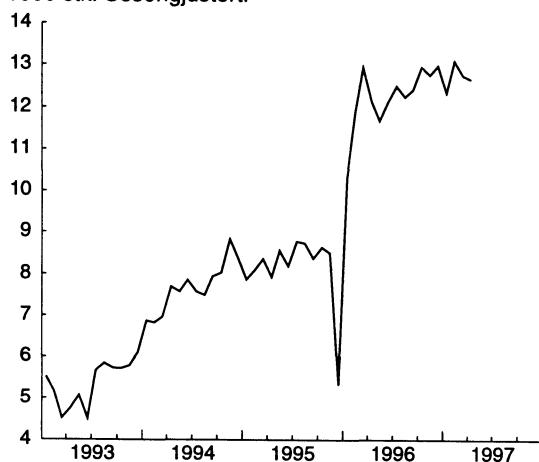
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Detaljomsetning
Sesongjustert volumindeks. 1995=100

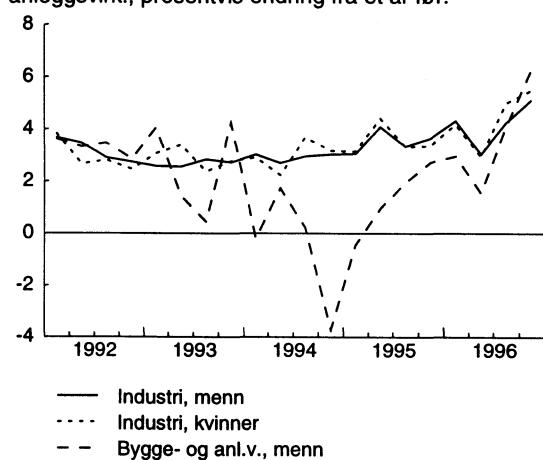
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Registrerte nye personbiler
1000 stk. Sesongjustert.

Kilde: Vegdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

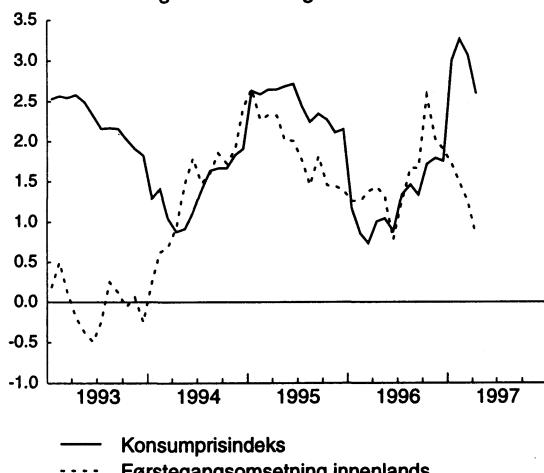
Lønninger
Gj.sn. timefortjeneste i industri og bygge- og anleggsvirk., prosentvis endring fra et år før.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

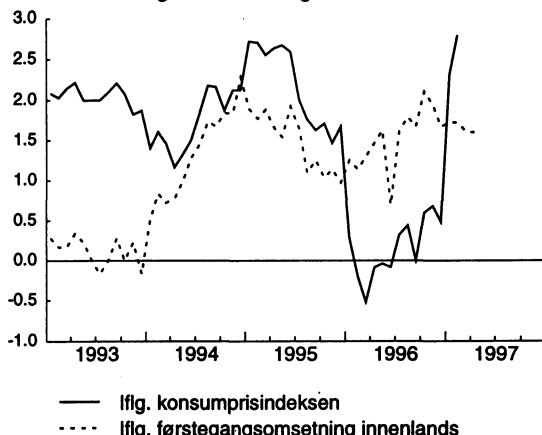
69*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Innenlandske priser
Prosent endring fra ett år tidligere.

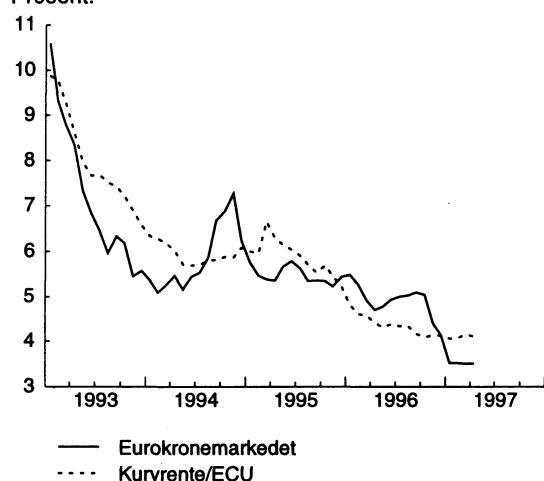
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Prisstigning for konsumvarer 1)
Prosent endring fra ett år tidligere.

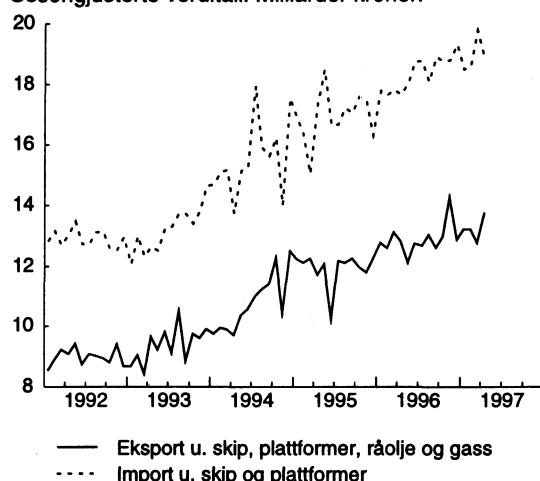
1)Konsumprisindeks for varer omsatt gjennom detaljhandel og førstegangsomsetning innenlands for varer til konsum.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Nominell rente på tre-måneders plasseringer
Prosent.

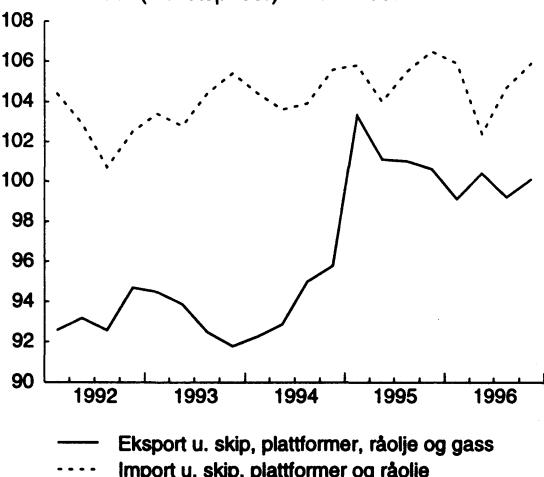
Kilde: Norges Bank.

Utenrikshandel med tradisjonelle varer
Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner.

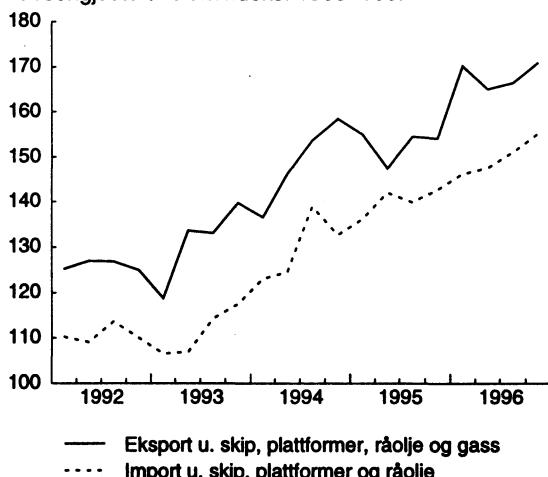
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Utenrikshandel med tradisjonelle varer
Prisindeks (enhetspriser). 1988=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Utenrikshandel med tradisjonelle varer
Sesongjustert volumindeks. 1988=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

70*
NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTLANDET

Tabell C1: Bruttonasjonalprodukt

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose 1997	1998
Danmark	1,3	0,2	1,5	4,4	2,8	1,9	2,9	3,1
Frankrike	0,8	1,2	-1,3	2,8	2,2	1,3	2,5	2,6
Italia	1,1	0,6	-1,2	2,1	3,0	0,8	1,2	2,1
Japan	4,0	1,1	0,1	0,5	0,9	3,6	1,6	3,7
USA	-1,0	2,7	2,3	3,5	2,0	2,4	2,2	2,0
Storbritannia	-2,0	-0,5	2,1	3,8	2,4	2,4	3,3	3,0
Sverige	-1,1	-1,4	-2,2	3,3	3,6	1,7	2,2	2,1
Tyskland 1)	5,0	2,2	-1,1	2,9	1,9	1,1	2,2	2,6
Norge	2,9	3,4	2,1	5,0	3,3	5,1	3,0	2,3

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C2: Privat konsum

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose 1997	1998
Danmark	1,2	1,9	2,4	6,6	2,3	2,5	2,9	3,2
Frankrike	1,4	1,4	0,2	1,4	1,8	2,4	1,7	2,4
Italia	2,7	1,0	-2,4	1,5	1,7	0,5	1,0	2,2
Japan	2,5	2,1	1,2	1,8	1,7	2,7	1,9	2,5
USA	-0,6	2,8	2,8	3,1	2,3	2,5	2,2	2,2
Storbritannia	-2,2	-0,1	2,5	2,6	2,0	2,9	3,7	3,0
Sverige	0,9	-1,4	-3,1	1,8	0,8	0,8	1,5	1,8
Tyskland 1)	5,6	2,8	0,3	1,0	1,8	1,7	2,0	2,3
Norge	1,4	2,2	2,1	4,0	2,6	4,0	3,2	2,6

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C3: Offentlig konsum

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose 1997	1998
Danmark	-0,1	0,4	3,0	1,4	0,8	1,5	0,8	0,4
Frankrike	2,8	3,4	3,4	1,1	0,9	1,6	1,1	1,0
Italia	1,7	1,1	0,5	-0,0	-0,5	-0,7	-1,4	-0,7
Japan	2,0	2,0	2,4	2,2	2,0	2,1	1,7	2,5
USA	1,0	-0,1	-0,0	0,2	-0,3	0,5	0,2	0,2
Storbritannia	2,6	-0,1	-0,1	1,7	1,0	0,8	0,8	1,0
Sverige	2,8	-0,0	0,2	-0,7	-1,0	-1,5	-0,2	-1,0
Tyskland 1)	0,5	4,3	-0,0	1,3	2,0	2,7	0,7	0,9
Norge	3,9	5,5	1,0	0,7	0,2	2,0	0,7	1,9

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

71*
NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTLANDET

Tabell C4: Bruttoinvesteringer i fast realkapital

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose 1997	1998
Danmark	-5,7	-4,2	-4,6	3,0	10,2	5,7	6,5	7,6
Frankrike	0,0	-2,8	-6,7	1,3	2,7	0,6	2,5	3,4
Italia	0,8	-1,8	-12,8	0,2	5,9	2,2	2,9	4,4
Japan	3,3	-1,5	-2,0	-1,0	0,9	9,6	1,1	5,5
USA	-6,6	5,2	5,1	7,9	5,3	6,0	3,3	1,9
Storbritannia	-9,5	-1,5	0,6	2,9	-0,1	3,4	6,3	6,3
Sverige	-8,9	-10,8	-17,2	2,0	10,9	9,8	4,1	6,1
Tyskland 1)	6,0	3,5	-5,6	4,2	1,5	-2,2	1,4	4,1
Norge	-1,3	-3,3	1,5	6,9	4,5	6,5	3,7	2,4

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C5: Eksport av varer og tjenester

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose 1997	1998
Danmark	7,7	1,4	-1,6	7,9	3,7	3,0	4,0	5,0
Frankrike	4,1	4,9	-0,4	6,0	6,0	2,4	5,8	6,4
Italia	-0,8	5,9	9,1	10,5	11,6	-0,4	4,0	5,4
Japan	5,4	4,9	1,3	4,5	5,0	1,7	8,3	9,5
USA	6,3	6,6	2,9	8,2	8,9	5,9	7,1	7,5
Storbritannia	-0,7	4,1	3,5	9,2	7,2	6,5	6,0	6,0
Sverige	-2,3	2,3	7,6	14,0	12,6	6,0	6,0	4,5
Tyskland 1)	12,3	-0,3	-4,9	8,0	5,9	3,7	5,9	7,0
Norge	6,1	5,2	2,0	8,2	3,8	7,6	5,7	3,2

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C6: Import av varer og tjenester

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose 1997	1998
Danmark	4,1	0,8	-3,9	12,3	8,2	1,5	4,5	5,8
Frankrike	3,0	1,2	-3,5	6,7	5,4	1,1	5,3	6,3
Italia	2,7	5,4	-8,1	8,9	9,6	-2,2	3,6	6,1
Japan	-4,7	-1,1	1,7	9,0	13,5	11,4	8,3	7,8
USA	-0,7	7,5	9,2	12,0	8,0	6,4	6,0	6,0
Storbritannia	-5,2	6,6	3,0	5,4	3,9	7,3	6,8	6,5
Sverige	-4,9	1,1	-2,5	13,2	10,3	2,5	5,0	5,0
Tyskland 1)	12,8	2,0	-5,7	7,6	6,4	2,4	4,0	6,4
Norge	0,2	0,7	4,0	6,9	5,1	5,0	5,4	3,6

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

72*
NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTLANDET

Tabell C7: Privat konsumdeflator

Prosentvis endring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose 1997	1998
Danmark	2,4	2,0	0,2	1,7	2,1	2,1	2,5	2,8
Frankrike	3,2	2,4	2,2	2,1	1,6	1,8	1,3	1,2
Italia	6,9	5,6	5,1	4,6	5,7	4,2	2,5	2,2
Japan	2,5	1,9	1,2	0,7	-0,5	0,0	0,6	0,3
USA	4,2	3,3	2,6	2,4	2,4	2,1	2,3	2,3
Storbritannia	7,5	5,1	3,4	2,5	2,6	2,6	2,5	2,3
Sverige	10,3	2,2	5,7	2,9	2,4	1,5	2,1	2,2
Tyskland 1)	3,7	4,7	4,0	2,9	1,9	1,7	1,5	1,5
Norge	3,9	2,7	2,2	1,7	2,4	1,3	2,5	2,4

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C8: Lønnskostnader pr. sysselsatt

Prosentvis endring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose 1997	1998
Danmark	4,9	3,7	1,3	3,0	3,7	3,9	4,3	4,8
Frankrike	4,4	4,0	2,9	1,7	2,2	2,8	2,1	2,3
Italia	8,8	6,3	4,2	3,0	6,0	5,0	4,8	3,4
Japan	4,3	0,9	0,7	1,3	1,1	1,5	1,6	1,9
USA	3,9	5,6	2,7	2,4	2,7	3,3	3,3	3,4
Storbritannia	8,0	4,4	2,4	2,9	2,2	3,0	3,7	3,7
Sverige	6,3	3,3	5,2	4,8	2,9	5,6	4,6	4,2
Tyskland 1)	-5,7	10,3	3,7	3,6	3,2	2,9	2,8	2,8
Norge	4,7	3,8	1,2	2,9	2,8	2,2	4,3	5,3

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C9: Sysselsetting

Prosentvis endring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose 1997	1998
Danmark	-1,5	-0,6	-1,0	-0,6	1,6	1,0	1,0	0,9
Frankrike	0,0	-0,6	-1,2	0,1	0,9	-0,0	0,3	0,8
Italia	0,7	-0,9	-2,5	-1,7	-0,6	0,4	0,1	0,4
Japan	1,9	1,1	0,2	0,1	0,1	0,6	1,1	1,0
USA	-0,9	0,7	1,5	2,3	1,6	1,4	1,2	1,0
Storbritannia	-3,1	-2,4	-0,8	0,7	0,6	0,2	0,8	1,2
Sverige	-1,9	-4,3	-5,8	-0,9	1,6	-0,5	0,5	0,4
Tyskland 1)	2,5	-1,8	-1,7	-0,7	-0,3	-0,9	0,2	0,7
Norge	-1,0	-0,3	-0,0	1,5	2,0	2,4	1,3	1,1

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

73*
NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTLANDET

Tabell C10: Arbeidsledigheten

Prosent av arbeidsstyrken¹⁾

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose 1997	1998
Danmark	10,5	11,3	12,3	12,2	10,3	8,9	8,6	8,4
Frankrike	9,4	10,4	11,7	12,3	11,7	12,4	12,5	12,1
Italia	8,6	8,8	10,2	11,3	12,0	12,2	12,2	11,8
Japan	2,1	2,2	2,5	2,9	3,2	3,3	3,2	3,1
USA	6,8	7,5	6,9	6,1	5,6	5,4	5,4	5,5
Storbritannia	8,2	9,9	10,2	9,2	8,2	7,6	7,4	7,0
Sverige	3,0	5,3	8,2	8,0	7,7	7,9	7,4	7,2
Tyskland ²⁾	6,7	7,7	8,9	9,6	9,4	10,3	10,4	10,1
Norge	5,5	5,9	6,0	5,4	4,9	4,2	3,9	3,6

Kilde: OECD.

1) Vanlig brukte definisjoner. 2) Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C11: Korte renter

Prosent

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose 1997	1998
Danmark	9,7	11,5	10,3	6,2	6,0	4,0	3,6	4,2
Frankrike	9,6	10,3	8,6	5,8	6,6	3,9	3,3	3,8
Italia	12,0	14,4	10,7	8,5	10,3	9,5	7,6	7,1
Japan	7,2	4,3	2,9	2,3	1,2	0,6	0,6	0,9
USA	5,4	3,4	3,0	4,2	5,5	5,0	5,3	5,3
Storbritannia	11,5	9,6	5,9	5,5	6,7	5,9	6,1	6,3
Sverige	11,6	12,9	8,4	7,4	8,7	5,9	4,6	4,9
Tyskland ¹⁾	9,2	9,5	7,3	5,4	4,5	3,3	3,1	3,7
Norge	10,6	11,8	7,3	5,9	5,5	4,8	4,7	5,8

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C12: Budsjettbalanse

Prosent av BNP

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose 1997	1998
Danmark	-2,1	-2,9	-3,9	-3,5	-1,6	-1,5	-0,4	0,3
Frankrike	-2,0	-3,8	-5,6	-5,6	-4,8	-4,1	-3,2	-3,0
Italia	-10,2	-9,5	-9,6	-9,0	-7,1	-6,7	-3,7	-3,4
Japan	2,9	1,4	-1,6	-2,1	-3,3	-4,1	-2,6	-2,3
USA	-3,3	-4,4	-3,6	-2,3	-2,0	-1,6	-1,8	-1,8
Storbritannia	-2,5	-6,3	-7,8	-6,8	-5,7	-4,8	-3,7	-3,0
Sverige	-1,1	-7,8	-12,3	-10,3	-7,9	-3,8	-2,5	-0,5
Tyskland ¹⁾	-3,3	-2,8	-3,5	-2,4	-3,5	-4,1	-3,4	-2,6
Norge	0,2	-1,7	-1,5	0,3	3,0	5,4	5,0	4,1

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

Publikasjonen kan bestilles fra:

Statistisk sentralbyrå
Salg- og abonnementsservice
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Telefon: 22 00 44 80
Telefaks: 22 86 49 76

eller:
Akademika - avdeling for
offentlige publikasjoner
Møllergt. 17
Postboks 8134 Dep.
N-0033 Oslo

Telefon: 22 11 67 70
Telefaks: 22 42 05 51

ISBN 82-537-4379-3
ISSN 0800-4110

Pris (inkl. mva):
Økonomiske analyser kr 540,00 pr. år
Economic Survey kr 160,00 pr. år
Enkeltnummer ØA: kr 75,00; ES: kr 50,00

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

9 788253 743790